

Acuerdo del Consell de Toma en consideración del anteproyecto de Ley de la Generalitat de accesibilidad universal inclusiva de la Comunitat Valenciana

Corresponde a los poderes públicos promover las condiciones para que la libertad y la igualdad de las personas y de los grupos en que se integra sean reales y efectivas; removiendo los obstáculos que impiden o dificultan su plenitud y facilitar la participación de toda la ciudadanía en la vida política, económica, cultural y social (art. 9.2 CE).

En este sentido, la accesibilidad universal constituye un requisito imprescindible para la igualdad real y efectiva de todas las personas; y, en especial, para garantizar la igualdad de oportunidades de las personas con diversidad funcional en cualquier ámbito de la vida pública, social, educativa o económica (art. 10.3 EACV).

Asimismo, el Estatut de Autonomia establece que la Generalitat procurará a las personas afectadas de discapacidad su integración por medio de una política de igualdad de oportunidades, mediante medidas de acción positiva, y garantizará la accesibilidad espacial de las instalaciones, edificios y servicios públicos (art. 13.2 EACV); garantizando, igualmente, el uso de la lengua de signos propia de los sordos, que debe ser objeto de enseñanza, protección y respeto (art. 13.4 EACV), sin que este mandato haya sido objeto de una ley autonómica.

La Ley constituye un instrumento jurídico relevante, el máximo o de mayor rango que tiene la Comunidad Valenciana, con el fin de dar un fuerte impulso a todas las políticas y actuaciones que se deben desarrollar, tanto públicas como privadas, por la sociedad civil, para avanzar en la igualdad de derechos, eliminar la discriminación y garantizar la accesibilidad universal.

En el marco de sus competencias, la Generalitat está obligada y legitimada -por mandato constitucional y su Estatut de

Acord del Consell de Presa en consideració de l'avantprojecte de Llei de la Generalitat d'accessibilitat universal inclusiva de la Comunitat Valenciana

Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de les persones i dels grups en que s'integra siguen reals i efectives; remoyent els obstacles que impedeixen o dificulten la seua plenitud i facilitar la participació de tota la ciutadania en la vida política, econòmica, cultural i social (art. 9.2 CE).

En aquest sentit, l'accessibilitat universal constitueix un requisit imprescindible per a la igualtat real i efectiva de totes les persones; i, especialment, per a garantir la igualtat d'oportunitats de les persones amb diversitat funcional en qualsevol àmbit de la vida pública, social, educativa o econòmica (art. 10.3 EACV).

Així mateix, l'Estatut d' Autonomia estableix que la Generalitat procurará a les persones afectades de discapacitat la seua integració per mitjà d'una política d'igualtat d'oportunitats, mitjançant mesures d'acció positiva, i garantirà l'accessibilitat espacial de les instal·lacions, edificis i serveis públics (art. 13.2 EACV); garantint, igualment, l'ús de la llengua de signes pròpia dels sords, que ha de ser objecte d'ensenyament, protecció i respecte (art. 13.4 EACV), sense que aquest mandat haja sigut objecte d'una llei autonòmica.

La Llei constitueix un instrument jurídic rellevant, el màxim o de major rang que té la Comunitat Valenciana, amb la finalitat de donar un fort impuls a totes les polítiques i actuacions que s'han de desenvolupar, tant públiques com privades, per la societat civil, per a avançar en la igualtat de drets, eliminar la discriminació i garantir l'accessibilitat universal.

En el marc de les seues competències, la Generalitat està obligada i legitimada -per mandat constitucional i el seu Estatut d'

Autonomía- a promover mediante los instrumentos jurídicos adecuados las condiciones necesarias para que los derechos sociales de los ciudadanos valencianos y de los grupos y colectivos en que se integren sean objeto de una aplicación real y efectiva.

La accesibilidad universal constituye un reto social, que afecta a todos, para avanzar hacia una convivencia más humana, que tiene presentes a las personas con diversidad como parte de la diversidad y de la condición humana, que promueve y garantiza sus derechos, como derechos de ciudadanía y auténticos derechos humanos exigibles a acceder en condiciones de igualdad, que el resto de personas, a los bienes y servicios de uso público.

A todo ello se unen una serie de razones de necesidad y oportunidad que marcan la necesidad de sacar adelante este proyecto normativo, entre las que destacan:

1) Han transcurrido más de veinte años desde la promulgación de la Ley 1/1998, de 5 de mayo, de accesibilidad y supresión de barreras arquitectónicas, urbanísticas y de comunicación; y esta Ley y la Ley 9/2009, de noviembre, de la Generalitat, de Accesibilidad Universal al Sistema de Transporte de la Comunitat Valenciana, no cubren todos los ámbitos de aplicación de la accesibilidad universal.

2) Se ha de proceder a un cambio de paradigma. No solo pasar de una ley de accesibilidad a una ley de accesibilidad universal; sino de una Ley de fomento de eliminación y supresión de barreras, que facilita la accesibilidad, a una Ley que garantice el derecho de movilidad y cumplimiento de las exigencias de accesibilidad con los ajustes razonables y mecanismos adecuados.

3) La Generalitat debe ejercer las competencias legislativas, en materias de competencia exclusiva y desarrollar aquellas otras que le son conferidas por el ordenamiento jurídico estatal. En concreto:

- actualizar la terminología obsoleta de los niveles de accesibilidad (nivel adaptado, nivel practicable y nivel convertible) de la

Autonomia- a promoure mitjançant els instruments jurídics adequats les condicions necessàries perquè els drets socials dels ciutadans valencians i dels grups i col·lectius en què s'integren siguen objecte d'una aplicació real i efectiva.

L'accessibilitat universal constitueix un repte social, que afecta a tots, per a avançar cap a una convivència més humana, que té presents a les persones amb diversitat com a part de la diversitat i de la condició humana, que promou i garanteix els seus drets, com a drets de ciutadania i autèntics drets humans exigibles a accedir en condicions d'igualtat, que la resta de persones, als béns i serveis d'ús públic.

A tot això s'uneixen una sèrie de raons de necessitat i oportunitat que marquen la necessitat de tirar avant aquest projecte normatiu, entre les quals destaquen:

1) Han transcorregut més de vint anys des de la promulgació de la Llei 1/1998, de 5 de maig, d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, urbanístiques i de comunicació; i aquesta Llei i la Llei 9/2009, de novembre, de la Generalitat, d'Accessibilitat Universal al Sistema de Transport de la Comunitat Valenciana, no cobreixen tots els àmbits d'aplicació de l'accessibilitat universal.

2) S'ha de procedir a un canvi de paradigma. No sols passar d'una llei d'accessibilitat a una llei d'accessibilitat universal; sinó d'una llei de foment d'eliminació i supressió de barreres, que facilita l'accessibilitat, a una llei que garantisca el dret de mobilitat i compliment de les exigències d'accessibilitat amb els ajustos raonables i mecanismes adequats.

3) La Generalitat ha d'exercir les competències legislatives, en matèries de competència exclusiva i desenvolupar aquelles altres que li són conferides per l'ordenament jurídic estatal. En concret:

- actualitzar la terminologia obsoleta dels nivells d'accessibilitat (nivell adaptat, nivell practicable i nivell convertible) de la

Ley 1/1998, de 5 de mayo, conforme a la normativa reciente (infraestructuras accesibles y tolerancias admisibles).

- completar y desarrollar lo dispuesto en el Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social, que le confiere potestades y obligaciones en materia de accesibilidad universal, arts. 34 (medidas públicas de accesibilidad), 66.2 (coste de ajustes razonables), 68 (medidas de acción positiva), 70 (planes de calidad) y 78 (régimen de infracciones y sanciones).

4) Se ha de disponer de un adecuado cuadro de infracciones y sanciones, siendo el actual de la Ley 1/1998, de 5 de mayo, inoperante y no adaptado a la normativa y reglamentación vigente.

Asimismo, se ha de establecer de forma clara e inequívoca a qué departamento del Consell corresponde exigir y sancionar el incumplimiento de las prescripciones de la ley.

5) Se ha de disponer de nuevos instrumentos legales, normativos y administrativo adecuados (estudios de impacto de accesibilidad), medidas de planificación no solo en materia de urbanismo (planes municipales de actuación), sino planes especiales en determinados ámbitos, como son la adaptación de espacios socioculturales, museos, oficinas públicas), dentro del ámbito autonómico y local.

Asimismo, se ha de procurar una financiación adecuada y suficiente para el cumplimiento de los objetivos y medidas que establezca la Ley, con la aprobación de la oportuna Memoria económica.

6) La Ley valenciana de accesibilidad ha de ser coherente con la concepción de derechos humanos, que ha venido a implantar la Convención internacional sobre los derechos de las personas con discapacidad, aprobada por Naciones Unidas el 13 de diciembre de 2006 y la extensión del principio de accesibilidad universal, y garantizar el acceso de las

Llei 1/1998, de 5 de maig, conforme a la normativa recent (infraestructures accessibles i toleràncies admissibles).

- completar i desenvolupar el que es disposa en el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, que li confereix potestats i obligacions en matèria d'accessibilitat universal, arts. 34 (mesures públiques d'accessibilitat), 66.2 (cost d'ajustos raonables), 68 (mesures d'acció positiva), 70 (plans de qualitat) i 78 (règim d'infraccions i sancions).

4) S'ha de disposar d'un adequat quadre d'infraccions i sancions, sent l'actual de la Llei 1/1998, de 5 de maig, inoperant i no adaptat a la normativa i reglamentació vigent.

Així mateix, s'ha d'establir de manera clara i inequívoca a quin departament del Consell correspon exigir i sancionar l'incompliment de les prescripcions de la llei.

5) S'ha de disposar de nous instruments legals, normatius i administratiu adequats (estudis d'impacte d'accessibilitat), mesures de planificació no sols en matèria d'urbanisme (plans municipals d'actuació), sinó plans especials en determinats àmbits, com són l'adaptació d'espais socioculturals, museus, oficines públiques), dins de l'àmbit autonòmic i local.

Així mateix, s'ha de procurar un finançament adequat i suficient per al compliment dels objectius i mesures que estableisca la Llei, amb l'aprovació de l'oportuna Memòria econòmica.

6) La Llei valenciana d'accessibilitat ha de ser coherent amb la concepció de drets humans, que ha vingut a implantar la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat, aprovada per Nacions Unitats el 13 de desembre de 2006 i l'extensió del principi d'accessibilitat universal, i garantir l'accés de les persones amb discapacitat a tota mena de béns i

personas con discapacidad a todo tipo de bienes y servicios.

7) La medida legislativa es asimismo congruente con la Estrategia Europea sobre Discapacidad 2010-2020: un compromiso renovado para una Europea sin barreras.

Desde este punto de vista, la accesibilidad es una condición previa y necesaria a la participación y a la integración en la sociedad, por lo que se ha de actuar a través de todo tipo de instrumentos legislativos, que proporcionen medidas y acciones encaminadas a garantizar la plena accesibilidad.

8) El Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana establece como uno de los ámbitos primordiales de actuación de la Generalitat: la no discriminación y derechos de las personas con discapacidad y sus familias a la igualdad de oportunidades, a la integración y a la accesibilidad universal en cualquier ámbito de la vida pública, social, educativa o económica (art. 10.3 EACV).

9) Dado que afecta a las personas con discapacidad o diversidad funcional, pero también a las personas mayores y todas las personas que presentan limitaciones funcionales, o dificultades de movilidad y de comprensión, corresponde a la Vicepresidencia y Conselleria de Igualdad y Políticas Inclusivas, el impulso de esta ley.

No obstante, ante la transversalidad de la ley, su objeto y ámbito de aplicación, la elaboración se ha de hacer con el concurso de todas las Consellerias.

10) Por su trascendencia e impacto social, además del diálogo civil, en su fase previa de elaboración (proyecto de ley) contando la participación de las entidades del Tercer Sector (Diversidad Funcional), de los agentes sociales y de las entidades locales, ha de prever, en su caso, un Consejo de Participación e idéntica participación social en la ejecución, seguimiento y evaluación de las políticas que se desarrollen para garantizar las condiciones de accesibilidad.

serveis.

7) La mesura legislativa és així mateix congruent amb l'Estratègia Europea sobre Discapacitat 2010-2020: un compromís renovat per a una Europea sense barreres.

Des d'aquest punt de vista, l'accessibilitat és una condició prèvia i necessària a la participació i a la integració en la societat, per la qual cosa s'ha d'actuar a través de tota mena d'instruments legislatius, que proporcionen mesures i accions encaminades a garantir la plena accessibilitat.

8) L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana estableix com un dels àmbits primordials d'actuació de la Generalitat: la no discriminació i drets de les persones amb discapacitat i les seues famílies a la igualtat d'oportunitats, a la integració i a l'accessibilitat universal en qualsevol àmbit de la vida pública, social, educativa o econòmica (art. 10.3 EACV).

9) Atés que afecta les persones amb discapacitat o diversitat funcional, però també a les persones majors i totes les persones que presenten limitacions funcionals, o dificultats de mobilitat i de comprensió, correspon a la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, l'impuls d'aquesta llei.

No obstant això, davant la transversalitat de la llei, el seu objecte i àmbit d'aplicació, l'elaboració s'ha de fer amb el concurs de totes les Conselleries.

10) Per la seua transcendència i impacte social, a més del diàleg civil, en la seua fase prèvia d'elaboració (projecte de llei) comptant la participació de les entitats del Tercer Sector (Diversitat Funcional), dels agents socials i de les entitats locals, ha de preveure, en el seu cas, un Consell de Participació i idéntica participació social en l'execució, seguiment i avaluació de les polítiques que es desenvolupen per a garantir les condicions d'accessibilitat.

En consecuencia, en virtud de las competencias atribuidas a la Generalitat por el artículo 49.1.25 del Estatuto de Autonomía, en la redacción dada por la Ley Orgánica 1/2006, y de acuerdo con lo que se dispone en el artículo 42.4 de la Ley de la Generalitat Valenciana 5/1983, de 30 de diciembre, del Gobierno Valenciano, modificada por la Ley 1/2002, de 26 de febrero, a propuesta de la vicepresidenta del Consell y consellera de Igualdad y Políticas Inclusivas, el Consell ha adoptado el siguiente

ACUERDO

I. Dar la conformidad al anteproyecto de ley de la Generalitat de accesibilidad universal inclusiva de la Comunitat Valenciana.
II. Ordenar la continuación de la tramitación del citado anteproyecto de ley.
III. Recabar los siguientes trámites, con carácter previo a su aprobación como proyecto de ley:
Informe preceptivo de la Comisión Mixta de Cooperación entre la Generalitat y la Federación Valenciana de Municipios y Provincias (Art. 3.4 del Decreto 12/2016, de 12 de febrero, del Consell, por el que se regula la Comisión Mixta de Cooperación entre la Generalitat y la Federación Valenciana de Municipios y Provincias).
Informe preceptivo del Comité Económico y Social de la Comunitat Valenciana (Art. 4.1.a) de la Ley 1/2014, de 28 de febrero, de la Generalitat, del Comité Económico y Social de la Comunitat Valenciana)
Informe preceptivo del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana. (Art. 10 de la Ley 10/1994, de la Generalitat, de Creación del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana).

ANTEPROYECTO DE LEY DE LA
GENERALITAT DE ACCESIBILIDAD
UNIVERSAL INCLUSIVA DE LA
COMUNITAT VALENCIANA

Índice

Exposición de Motivos

TÍTULO I. Disposiciones generales

Capítulo I. Objeto, definiciones y ámbito de aplicación

Artículo 1. *Objeto*

En conseqüència, en virtut de les competències atribuïdes a la Generalitat per l'article 49.1.25 de l'Estatut d'Autonomia, en la redacció donada per la Llei orgànica 1/2006, i d'acord amb el que es disposa en l'article 42.4 de la Llei de la Generalitat Valenciana 5/1983, de 30 de desembre, del Govern Valencià, modificada per la Llei 1/2002, de 26 de febrer, a proposta de la vicepresidenta del Consell i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives, el Consell ha adoptat el següent

ACORD

I. Donar la conformitat a l'avantprojecte de llei de la Generalitat d'accessibilitat universal inclusiva de la Comunitat Valenciana.
II. Ordenar la continuació de la tramitació del citat avantprojecte de llei.
III. Recaptar els següents tràmits, amb caràcter previ a la seua aprovació com a projecte de llei:
Informe preceptiu de la Comissió Mixta de Cooperació entre la Generalitat i la Federació Valenciana de Municipis i Províncies (Art. 3.4 del Decret 12/2016, de 12 de febrer, del Consell, pel qual es regula la Comissió Mixta de Cooperació entre la Generalitat i la Federació Valenciana de Municipis i Províncies).
Informe preceptiu del Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana (Art. 4.1.a) de la Llei 1/2014, de 28 de febrer, de la Generalitat, del Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana)
Informe preceptiu del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana. (Art. 10 de la Llei 10/1994, de la Generalitat, de Creació del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana).

AVANTPROJECTE DE LLEI DE LA
GENERALITAT D'ACCESSIBILITAT
UNIVERSAL INCLUSIVA DE LA
COMUNITAT VALENCIANA

Índex

Exposició de motius

TÍTOL I. Disposicions generals

Capítol I. Objecte, definicions i àmbit d'aplicació

Article 1. *Objecte*

Artículo 2. *Principios informadores*
Artículo 3. *Definiciones*
Artículo 4. *Ámbito de aplicación.*
Artículo 5. *Desarrollo de las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación*

Capítulo II. *Medidas administrativas*
Artículo 6. *Medidas contra la discriminación*
Artículo 7. *Medidas de fomento*
Artículo 8. *Medidas de acción positiva.*
Artículo 9. *Medidas de control administrativo previo*
Artículo 10. *Control administrativo posterior.*
Artículo 11. *Medidas en materia de contratación pública*
Artículo 12. *Coordinación administrativa y promoción de la accesibilidad universal inclusiva*
Artículo 13. *Símbolos de accesibilidad*

TÍTULO II. *Competencias de las administraciones públicas*
Artículo 14. *Competencias de la Administración de la Generalitat*
Artículo 15. *Competencias de las entidades locales*

TÍTULO III. *Disposiciones específicas de accesibilidad en diferentes ámbitos*
Capítulo I. *Accesibilidad en las comunicaciones, telecomunicaciones y servicios de sociedad de la información*
Sección 1ª. *Accesibilidad en las comunicaciones*
Artículo 16. *Información y comunicación accesibles*
Artículo 17. *Accesibilidad en los elementos de información y señalización*
Artículo 18. *Medidas para garantizar la comunicación en eventos de difusión pública*

Artículo 19. *Eventos accesibles*
Artículo 20. *Campañas de publicidad institucional de interés público*
Sección 2ª. *Accesibilidad en las telecomunicaciones y servicios de sociedad de la información*
Artículo 21. *Condiciones de accesibilidad en la comunicación en productos y servicios relacionados con la sociedad de la información y sitios web públicos*
Artículo 22. *Requisitos de accesibilidad y usabilidad de los sitios web y aplicaciones para dispositivos móviles*
Artículo 23. *Programación del servicio público de radiodifusión y televisión autonómica*

Article 2. *Principis informadors*
Article 3. *Definicions*
Article 4. *Àmbit d'aplicació.*
Article 5. *Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació*

Capítol II. *Mesures administratives*
Article 6. *Mesures contra la discriminació*
Article 7. *Mesures de foment*
Article 8. *Mesures d'acció positiva*
Article 9. *Mesures de control administratiu previ*
Article 10. *Control administratiu posterior*
Article 11. *Mesures en matèria de contractació pública*
Article 12. *Coordinació administrativa i promoció de l'accessibilitat universal inclusiva*
Article 13. *Símbols d'accessibilitat*

TÍTOL II. *Competències de les administracions públiques*
Article 14. *Competències de l'Administració de la Generalitat*
Article 15. *Competències de les entitats locals*

TÍTOL III. *Disposicions específiques d'accessibilitat en diferents àmbits*
Capítol I. *Accessibilitat en les comunicacions, telecomunicacions i serveis de societat de la informació*
Secció 1a. *Accessibilitat en les comunicacions*
Article 16. *Informació i comunicació accessibles*
Article 17. *Accessibilitat en els elements d'informació i senyalització*
Article 18. *Mesures per a garantir la comunicació en esdeveniments de difusió pública*
Article 19. *Esdeveniments accessibles*
Article 20. *Campanyes de publicitat institucional d'interés públic*
Secció 2a. *Accessibilitat en les telecomunicacions i serveis de societat de la informació*
Article 21. *Condicions d'accessibilitat en la comunicació en productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i llocs web públics*
Article 22. *Requisits d'accessibilitat i usabilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils*
Article 23. *Programació del servei públic de radiodifusió i televisió autonòmica*

Capítulo II. Accesibilidad en espacios públicos urbanizados, espacios naturales, infraestructuras y edificación

Sección 1ª. Accesibilidad en espacios públicos urbanizados

Artículo 24. *Espacios públicos urbanizados*

Artículo 25. *Garantías de la accesibilidad en los espacios urbanos*

Artículo 26. *Elementos de urbanización y mobiliario urbano*

Artículo 27. *Configuración de playas urbanas accesibles*

Artículo 28. *Condiciones para el acceso y utilización de tramos urbanos de playas accesibles y su acreditación administrativa*

Artículo 29. *Cabinas de aseo en espacios públicos*

Sección 2ª. Accesibilidad en espacios naturales

Artículo 30. *Espacios públicos naturales*

Artículo 31. *Medidas para garantizar la difusión, el desarrollo territorial sostenible y la accesibilidad universal de los espacios públicos naturales*

Artículo 32. *Planes de accesibilidad de espacios naturales protegidos*

Artículo 33. *Planes de accesibilidad de parajes y espacios naturales de interés local*

Sección 3ª. Accesibilidad en infraestructuras

Artículo 34. *Infraestructuras*

Artículo 35. *Memorias de accesibilidad para la implantación de infraestructuras en el territorio*

Sección 4ª. Accesibilidad en edificios de uso residencial vivienda

Artículo 36. *Condiciones básicas de accesibilidad en edificios de uso residencial vivienda*

Artículo 37. *Accesibilidad en las edificaciones de nueva construcción*

Artículo 38. *Accesibilidad en las edificaciones existentes*

Artículo 39. *Reserva de viviendas para personas con diversidad funcional y condiciones de accesibilidad*

Artículo 40. *Cumplimiento de normativa técnica de edificación*

Artículo 41. *Ajustes razonables y tolerancias admisibles en edificaciones existentes*

Artículo 42. *Edificaciones de valor histórico-artístico*

Artículo 43. *Comité Técnico de Accesibilidad*

Capítulo III. Accesibilidad en el transporte

Sección 1ª. Disposiciones generales

Artículo 44. *Ámbito de aplicación y medios*

Capítol II. Accessibilitat en espais públics urbanitzats, espais naturals, infraestructures i edificació

Secció 1a. Accessibilitat en espais públics urbanitzats

Article 24. *Espais públics urbanitzats*

Article 25. *Garanties de l'accessibilitat en els espais urbans*

Article 26. *Elements d'urbanització i mobiliari urbà*

Article 27. *Configuració de platges urbanes accessibles*

Article 28. *Condicions per a l'accés i utilització de trams urbans de platges accessibles i la seua acreditació administrativa*

Article 29. *Cabines d'aseo en espais públics*

Secció 2a. Accessibilitat en espais naturals

Article 30. *Espais públics naturals*

Article 31. *Mesures per a garantir la difusió, el desenvolupament territorial sostenible i l'accessibilitat universal dels espais públics naturals*

Article 32. *Plans d'accessibilitat d'espais naturals protegits*

Article 33. *Plans d'accessibilitat de paratges i espais naturals d'interés local.*

Secció 3a. Accessibilitat en infraestructures

Article 34. *Infraestructures*

Article 35. *Memòries d'accessibilitat per a la implantació d'infraestructures en el territori*

Secció 4a. Accessibilitat en edificis d'ús residencial i habitatge

Article 36. *Condicions bàsiques d'accessibilitat en edificis d'ús residencial i habitatge*

Article 37. *Accessibilitat en les edificacions de nova construcció*

Article 38. *Accessibilitat en les edificacions existents*

Article 39. *Reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional i condicions d'accessibilitat*

Article 40. *Compliment de normativa tècnica d'edificació*

Article 41. *Ajustos raonables i toleràncies admissibles en edificacions existents*

Article 42. *Edificacions de valor historicoartístic*

Article 43. *Comité Tècnic d'Accessibilitat*

Capítol III. Accessibilitat en el transport

Secció 1a. Disposicions generals

Article 44. *Àmbit d'aplicació i mitjans de*

de transporte.

Sección 2ª. Vehículos de transporte y servicio público

Artículo 45. *Accesibilidad en el transporte público*

Artículo 46. *Taxis adaptados para personas con diversidad funcional*

Sección 3ª. Vehículos de uso privado

Artículo 47. *Tarjeta de estacionamiento y plazas reservadas*

Artículo 48. *Condiciones de uso de la tarjeta y medidas de control*

Capítulo IV. *Accesibilidad en bienes, productos y servicios a disposición del público*

Sección 1ª. Disposiciones generales

Artículo 49. *Condiciones básicas de accesibilidad en bienes y servicios a disposición del público*

Artículo 50. *Accesibilidad en los productos*

Artículo 51. *Accesibilidad en los servicios a disposición del público*

Sección 2ª. Centros y servicios sanitarios

Artículo 52. *Centros sanitarios de atención primaria y especializada*

Sección 3ª. Centros y servicios educativos y enseñanza universitaria

Artículo 53. *Derecho a la educación y garantías para la accesibilidad en los servicios educativos.*

Artículo 54. *Medidas socioeducativas para garantizar la inclusión social de las personas con diversidad funcional*

Artículo 55. *Medidas y garantías adicionales en el ámbito de la educación universitaria*

Artículo 56. *Medidas para garantizar la formación en materia de accesibilidad en los planes de estudio*

Artículo 57. *Plan de garantías de la accesibilidad en centros educativos de titularidad de la Generalitat y sostenidos con fondos públicos*

Sección 4ª. Centros y servicios sociales

Artículo 58. *Garantías de accesibilidad e igualdad*

Sección 5ª. Centros y servicios culturales

Artículo 59. *Museos*

Artículo 60. *Bibliotecas*

Artículo 61. *Otros servicios de difusión y exposición del patrimonio cultural*

Artículo 62. *Fomento de lectura fácil y comprensible para todas las personas*

Sección 6ª. Equipamientos e instalaciones deportivas

Artículo 63. *Condiciones básicas de*

transport

Secció 2a. Vehicles de transport i servei públic

Article 45. *Accessibilitat en el transport públic*

Article 46. *Taxis adaptats per a persones amb diversitat funcional*

Secció 3a. Vehicles d'ús privat

Article 47. *Targeta d'estacionament i places reservades*

Article 48. *Condicions d'ús de la targeta i mesures de control*

Capítol IV. *Accessibilitat en béns, productes i serveis a la disposició del públic*

Secció 1a. Disposicions generals

Article 49. *Condicions bàsiques d'accessibilitat en béns i serveis a la disposició del públic*

Article 50. *Accessibilitat en els productes*

Article 51. *Accessibilitat en els serveis a la disposició del públic*

Secció 2a. Centres i serveis sanitaris

Article 52. *Centres sanitaris d'atenció primària i especialitzada*

Secció 3a. Centres i serveis educatius i ensenyament universitari

Article 53. *Dret a l'educació i garanties per a l'accessibilitat en els serveis educatius*

Article 54. *Mesures socioeducatives per a garantir la inclusió social de les persones amb diversitat funcional*

Article 55. *Mesures i garanties addicionals en l'àmbit de l'educació universitària*

Article 56. *Mesures per a garantir la formació en matèria d'accessibilitat en els plans d'estudi*

Article 57. *Pla de garanties de l'accessibilitat en centres educatius de titularitat de la Generalitat i sostinguts amb fons públics.*

Secció 4a. Centres i serveis socials.

Article 58. *Garanties d'accessibilitat i igualtat.*

Secció 5a. Centres i serveis culturals

Article 59. *Museus*

Article 60. *Biblioteques*

Article 61. *Altres serveis de difusió i exposició del patrimoni cultural*

Article 62. *Foment de lectura fàcil i comprensible per a totes les persones*

Secció 6a. Equipaments i instal·lacions esportives

Article 63. *Condicions bàsiques*

accesibilidad y no discriminación en instalaciones deportivas

Sección 7ª. Establecimientos comerciales

Artículo 64. Establecimientos comerciales de venta o suministro de bienes

Sección 8ª. Servicios turísticos

Artículo 65. Promoción de la accesibilidad en establecimientos y servicios turísticos de alojamiento y de restauración

Sección 9ª. Instalaciones y servicios vinculados a espectáculos público y actividades recreativas y de ocio

Artículo 66. Auditorios, teatros, cines y salones de actos o de uso polivalente

Capítulo V. Accesibilidad en las relaciones de las administraciones públicas y la ciudadanía

Artículo 67. Relaciones con las administraciones públicas.

Artículo 68. Desarrollo de las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación en el ámbito de las relaciones con las administraciones públicas

Artículo 69. Accesibilidad de los servicios de atención a la ciudadanía

Artículo 70. Accesibilidad en procesos electorales

Capítulo VI. Accesibilidad en la Administración de justicia

Artículo 71. Accesibilidad en los edificios y servicios de la Administración de justicia

Capítulo VII. Accesibilidad en el empleo

Artículo 72. Condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación para el empleo ordinario y protegido

Artículo 73. Obligación de realizar ajustes razonables de los puestos de trabajo

Artículo 74. Procedimiento

Artículo 75. Medidas de fomento

TÍTULO IV. Planes de promoción y garantía de la accesibilidad universal

Capítulo I. Disposiciones generales

Artículo 76. Contenido, objetivos y ámbitos de actuación

Artículo 77. Publicidad de los planes

Artículo 78. Supresión de barreras existentes y planes sectoriales

Capítulo II. Planes sectoriales de accesibilidad autonómicos

Artículo 79. Ámbitos de actuación

Capítulo III. Planes municipales de accesibilidad universal

Artículo 80. Definición y fines

Artículo 81. Contenido y objetivos específicos

d'accessibilitat i no discriminació en instal·lacions esportives

Secció 7a. Establiments comercials

Article 64. Establiments comercials de venda o subministrament de béns

Secció 8a. Serveis turístics

Article 65. Promoció de l'accessibilitat en establiments i serveis turístics d'allotjament i de restauració

Secció 9a. Instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics i activitats recreatives i d'oci

Article 66. Auditoris, teatres, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent

Capítol V. Accessibilitat en les relacions de les administracions públiques i la ciutadania

Article 67. Relacions amb les administracions públiques

Article 68. Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit de les relacions amb les administracions públiques.

Article 69. Accessibilitat dels serveis d'atenció a la ciutadania.

Article 70. Accessibilitat en processos electorals.

Capítol VI. Accessibilitat en l'Administració de justícia

Article 71. Accessibilitat en els edificis i serveis de l'Administració de justícia

Capítol VII. Accessibilitat en l'ocupació

Article 72. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'ocupació ordinària i protegida

Article 73. Obligació de realitzar ajustos raonables dels llocs de treball

Article 74. Procediment

Article 75. Mesures de foment

TÍTOL IV. Plans de promoció i garantia de l'accessibilitat universal

Capítol I. Disposicions generals

Article 76. Contingut, objectius i àmbits d'actuació

Article 77. Publicitat dels plans

Article 78. Supressió de barreres existents i plans sectorials.

Capítol II. Plans sectorials d'accessibilitat autonòmics

Article 79. Àmbits d'actuació

Capítol III. Plans municipals d'accessibilitat universal

Article 80. Definició i fins

Article 81. Contingut i objectius específics

Artículo 82. *Financiación*
Artículo 83. *Ejecución y revisión de los planes municipales*
TÍTULO V. Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal y otros órganos de participación local
Capítulo I. Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal
Artículo 84. *Composición y funcionamiento*
Artículo 85. *Funciones*
Capítulo II. Órganos de participación local
Artículo 86. *Consejos Locales para la Promoción de la Accesibilidad Universal*
TÍTULO VI. Régimen sancionador
Capítulo I. Infracciones y sanciones
Artículo 87. *Tipo de infracciones*
Artículo 88. *Personas responsables*
Artículo 89. *Personas interesadas*
Artículo 90. *Infracciones leves*
Artículo 91. *Infracciones graves*
Artículo 92. *Infracciones muy graves*
Artículo 93. *Sanciones*
Artículo 94. *Criterios de graduación de las sanciones*
Artículo 95. *Sanciones accesorias*
Artículo 96. *Cumplimiento de las obligaciones en materia de accesibilidad*
Artículo 97. *Prescripción de infracciones y sanciones*
Artículo 98. *Distribución de competencias en materia sancionadora*
Artículo 99. *Deber de colaboración*
Capítulo II. Procedimiento y competencia
Artículo 100. *Procedimiento sancionador*
Artículo 101. *Garantía de accesibilidad de los procedimientos*
Artículo 102. *Publicidad de las resoluciones sancionadoras*

Artículo 103. *Órganos competentes*
DISPOSICIONES ADICIONALES
Primera. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad de edificios y espacios de uso público de titularidad pública*
Segunda. *Mantenimiento de los edificios y espacios de titularidad privada*
Tercera. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad de edificios de vivienda*
Cuarta. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad de edificios de uso público residencial*
Quinta. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad en el transporte público y*

Article 82. *Finançament*
Article 83. *Execució i revisió dels plans municipals*
TÍTOL V. Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal i altres òrgans de participació local
Capítol I. Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal
Article 84. *Composició i funcionament*
Article 85. *Funcions*
Capítol II. Òrgans de participació local
Article 86. *Consells locals per a la promoció de l'accessibilitat universal*
TÍTOL VI. Règim sancionador
Capítol I. Infraccions i sancions
Article 87. *Tipus d'infraccions*
Article 88. *Persones responsables*
Article 89. *Persones interessades*
Article 90. *Infraccions lleus*
Article 91. *Infraccions greus*
Article 92. *Infraccions molt greus*
Article 93. *Sancions*
Article 94. *Criteris de graduació de les sancions*
Article 95. *Sancions accessòries*
Article 96. *Compliment de les obligacions en matèria d'accessibilitat*
Article 97. *Prescripció d'infraccions i sancions*
Article 98. *Distribució de competències en matèria sancionadora*
Article 99. *Deure de col·laboració*
Capítol II. Procediment i competència
Article 100. *Procediment sancionador*
Article 101. *Garantia d'accessibilitat dels procediments*
Article 102. *Publicitat de les resolucions sancionadores i destinació de les multes pecuniàries*
Article 103. *Òrgans competents*
DISPOSICIONS ADDICIONALS
Primera. *Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis i espais d'ús públic de titularitat pública*
Segona. *Manteniment dels edificis i espais de titularitat privada.*
Tercera. *Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis d'habitatge*
Quarta. *Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis d'ús públic residencial*
Cinquena. *Manteniment de condicions d'accessibilitat en el transport públic i*

elementos de transportes

Sexta. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad en los productos y servicios de uso público*

Séptima. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad en los sitios web de la administración y entidades del sector público*

Octava. *Protección de datos de carácter personal*

DISPOSICIONES TRANSITORIAS.

Primera. *Cumplimiento de condiciones específicas de accesibilidad de las oficinas de información y registro de documentos y puntos de información a la ciudadanía*

Segunda. *Condiciones urbanísticas aplicables para la ocupación de espacios libres o de dominio público con ascensores*

Tercera. *Planes de Accesibilidad en los espacios naturales de uso público.*

Cuarta. *Formación universitaria en materia de accesibilidad universal, diseño para todas las personas y defensa de derechos de las personas con diversidad funcional*

Quinta. *Plazo para la acreditación de las condiciones de accesibilidad en bibliotecas y museos*

Sexta. *Plazo para la acreditación de la reserva de plazas en instalaciones deportivas y auditorios, cines y salones de actos o de uso polivalente vinculados a espectáculos públicos*

Séptima. *Legislación adaptada en textos de lectura fácil*

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. *Normativa que se deroga.*

DISPOSICIONES FINALES

Primera. *Modificación de la Ley 9/2009, de 20 de noviembre, de la Generalitat, de accesibilidad universal al sistema de transportes de la Comunitat Valenciana*

Segunda. *Modificación de la Ley 12/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre perros de asistencia*

Tercera. *Desarrollo reglamentario*

Cuarta. *Entrada en vigor*

ANEXOS

Anexo I. *Sistemas y servicios auxiliares para la comunicación*

Anexo II. *Condiciones de accesibilidad que deben reunir las oficinas de información, los puntos de atención y los servicios telefónicos de atención a la ciudadanía de titularidad de la Generalitat*

Anexo III. *Planes de formación para la*

elements de transports

Sisena. *Manteniment de condicions d'accessibilitat en els productes i serveis d'ús públic*

Setena. *Manteniment de condicions d'accessibilitat en els llocs web de l'Administració i entitats del sector públic*

Huitena. *Protecció de dades de caràcter personal*

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. *Compliment de condicions específiques d'accessibilitat de les oficines d'informació i registre de documents i punts d'informació a la ciutadania*

Segona. *Condicions urbanístiques aplicables per a la ocupació d'espais lliures o de domini públic amb elevadors.*

Tercera. *Plans d'accessibilitat en els espais naturals d'ús públic*

Quarta. *Formació universitària en matèria d'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i defensa de drets de les persones amb diversitat funcional*

Cinquena. *Termini per a l'acreditació de les condicions d'accessibilitat en biblioteques i museus*

Sisena. *Termini per a l'acreditació de la reserva de places per a les persones amb diversitat funcional en instal·lacions esportives amb espectadors i auditoris, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent vinculats a espectacles públics*

Setena. *Legislació adaptada en textos de lectura fàcil*

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. *Normativa que es deroga*

DISPOSICIONS FINALS

Primera. *Modificació de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transportes de la Comunitat Valenciana*

Segona. *Modificació de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència*

Tercera. *Desplegament reglamentari*

Quarta. *Entrada en vigor*

ANNEXOS

Annex I. *Sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació*

Annex II. *Condicions d'accessibilitat que han de reunir les oficines d'informació, els punts d'atenció i els serveis telefònics d'atenció a la ciutadania de titularitat de la Generalitat*

Annex III. *Plans de formació per a l'atenció a*

atención a personas con diversidad funcional en diferentes ámbitos

Anexo IV. Símbolo internacional de accesibilidad

Anexo V. Símbolo de accesibilidad universal

Anexo VI. Símbolos específicos de accesibilidad

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

I.

Han transcurrido más de veinte años desde la promulgación de la Ley 1/1998, de 5 de mayo, de la Generalitat Valenciana, de accesibilidad y supresión de barreras arquitectónicas, urbanísticas y de la comunicación, que con a la Ley 9/2009, de 20 de noviembre, de la Generalitat, de accesibilidad Universal al Sistema de Transportes de la Comunitat Valenciana, que, sin embargo, no cubren todos los ámbitos de aplicación en materia de igualdad de oportunidades, no discriminación y accesibilidad universal, que establece el Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, que aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social. Además, es necesario incluir dentro de la accesibilidad universal la accesibilidad cognitiva, conforme a la reciente modificación operada por la Ley 6/2022, de 31 de marzo, para establecer y regular la accesibilidad cognitiva y sus condiciones de exigencia y aplicación.

Por tanto, se ha de proceder a un cambio de paradigma: pasar de una mera ley de fomento de la accesibilidad a una ley de accesibilidad universal, que garantice los derechos y el cumplimiento de las condiciones y las exigencias de la accesibilidad plena, incluyendo la accesibilidad cognitiva.

En el ejercicio de las competencias que los artículos 148.1.20º de la Constitución Española y 49.1.24ª del Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana atribuyen a la Generalitat, se pretende dotar a la Comunitat Valenciana de un marco normativo apropiado en materia de accesibilidad universal.

Esta ley pretende que todas las personas puedan ejercer sus derechos en condiciones de igualdad y libremente.

Para ello, es fundamental que exista

les persones amb diversitat funcional en diferents àmbits

Annex IV. Símbol internacional d'accessibilitat

Annex V. Símbol d'accessibilitat universal

Annex VI. Símbols específics d'accessibilitat

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I.

Han transcorregut més de vint anys des de la promulgació de la Llei 1/1998, de 5 de maig, de la Generalitat Valenciana, d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, urbanístiques i de la comunicació, que amb de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat Universal al Sistema de Transports de la Comunitat Valenciana, que, tantmateix, no cobreixen tots els àmbits d'aplicació en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal, que estableix el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, que aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social. A més, és necessari incloure dins de l'accessibilitat universal l'accessibilitat cognitiva, conforme a la recent modificació operada per la Llei 6/2022, de 31 de març, per a establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seues condicions d'exigència i aplicació.

Per tant, s'ha de procedir a un canvi de paradigma: passar d'una mera llei de foment de l'accessibilitat a una llei d'accessibilitat universal, que garantisca els drets i el compliment de les condicions i les exigències de l'accessibilitat plena, incloent l'accessibilitat cognitiva.

En l'exercici de les competències que els articles 148.1.20é de la Constitució Espanyola i 49.1.24a de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana atribueixen a la Generalitat, es pretén dotar a la Comunitat Valenciana d'un marc normatiu apropiat en matèria d'accessibilitat universal.

Aquesta llei pretén que totes les persones puguem exercir els seus drets en condicions d'igualtat i lliurement.

Per a això, és fonamental que existisca

igualdad de oportunidades y no discriminación.

Y es necesario tener acceso fácil a todos los servicios y las actividades de la vida.

De este modo, se pretende conseguir una sociedad inclusiva, que tenga en cuenta:

- a) Todas las personas son diferentes a las demás.
- b) La diversidad es un valor para el ser humano.
- c) El respeto a la diversidad necesita igualdad de oportunidades y de resultados.
- d) La diversidad se disfruta con igualdad, no con uniformidad.
- e) Se consigue disfrutando, sin obstáculos, de los lugares, bienes y servicios.

El referente inmediato es cumplir con la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad de Naciones Unidas y sus mandatos que incumben a todos los poderes públicos y a la sociedad.

La accesibilidad universal se alcanza eliminando los obstáculos y mediante el diseño para todas las personas.

La persona con discapacidad debe disfrutar de sus derechos con autonomía personal y en condiciones de seguridad.

Las personas con discapacidad y las personas con necesidades especiales disponen de apoyos y ajustes razonables.

Las políticas públicas se deben elaborar de manera participativa.

El objetivo es una sociedad más inclusiva, respetuosa, igualitaria y justa, que tenga presente las decisiones, necesidades, aspiraciones y deseos de todas las personas.

II.

Conseguir una sociedad digna y justa implica un esfuerzo constante de los poderes públicos, consolidando las bases para disponer de unas relaciones sociales armónicas y equitativas, entendiendo que el pluralismo y la diversidad son fuente de riqueza, sin que puedan ser origen de trato o conducta discriminatoria. Esta obligación colectiva tiene como pretensión principal construir una sociedad inclusiva, donde todas las personas puedan ejercer sus derechos de manera efectiva, exigencia para la que es imprescindible asegurar la accesibilidad universal a los entornos, productos, bienes y servicios en todos los ámbitos de la vida.

Esta Ley viene a cumplir con dicha

igualtat d'oportunitats i no discriminació.

I és necessari tindre accés fàcil a tots els serveis i les activitats de la vida.

D'aquesta manera, es pretén aconseguir una societat inclusiva, que tinga en compte:

- a) Totes les persones són diferents a les altres.
- b) La diversitat és un valor per a l'ésser humà.
- c) El respecte a la diversitat necessita igualtat d'oportunitats i de resultats.
- d) La diversitat es gaudeix amb igualtat, no amb uniformitat.
- e) S'aconsegueix gaudint, sense obstacles, dels llocs, béns i serveis.

El referent immediat és complir la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat de Nacions Unides i els seus mandats que incumbeixen a tots els poders públics i a la societat.

L'accessibilitat universal s'aconsegueix eliminant els obstacles i mitjançant el disseny per a totes les persones.

La persona amb discapacitat ha de gaudir dels seus drets amb autonomia personal i en condicions de seguretat.

Les persones amb discapacitat i les persones amb necessitats especials disposen de suports i ajustos raonables.

Les polítiques públiques s'han d'elaborar de manera participativa.

L'objectiu és una societat més inclusiva, respectuosa, igualitària i justa, que tinga present les decisions, necessitats, aspiracions i desitjos de totes les persones.

II.

Aconseguir una societat digna i justa implica un esforç constant dels poders públics, consolidant les bases per a disposar d'unes relacions socials harmòniques i equitatives, entenent que el pluralisme i la diversitat són font de riquesa, sense que puguen ser origen de tracte o conducta discriminatòria. Aquesta obligació col·lectiva té com a pretensió principal construir una societat inclusiva, on totes les persones puguen exercir els seus drets de manera efectiva, exigència per a la qual és imprescindible assegurar l'accessibilitat universal als entorns, productes, béns i serveis en tots els àmbits de la vida.

Aquesta compleix amb aquesta

responsabilidad, adecuando el ordenamiento jurídico valenciano a la normativa internacional, europea y estatal. La referencia cardinal para desplegar esta labor es la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad de Naciones Unidas de 13 de diciembre de 2006 (en adelante la convención) y su protocolo facultativo, instrumento vinculante de derechos humanos que impone una nueva visión en el derecho a la igualdad y en la política antidiscriminatoria.

De su enfoque se desprende una idea central: toda persona con discapacidad es titular de derechos, con libertad para tomar decisiones y autonomía para disfrutarlas, así como para vivir de un modo independiente, materializando su dignidad y diversidad personal mediante el ejercicio normalizado de los derechos humanos.

Igualmente, se precisa de un impulso legislativo que sea al mismo tiempo capaz de dar cuenta de la propuesta “legislar mejor” que determina la Estrategia de la Unión Europea sobre los derechos de las personas con discapacidad para 2021-2030, en lo que denomina la Unión de la Igualdad.

La motivación de este impulso tiene relación directa con las normas europeas en la materia, como la Directiva (UE) 2019/882 del Parlamento europeo y del Consejo de 17 de abril de 2019 sobre los requisitos de accesibilidad de los productos y servicios, para construir un entorno accesible. Mandatos que se han visto reforzados, entre otros, por el Reglamento (UE) 2021/692 del Parlamento europeo y del Consejo de 28 de abril de 2021 por el que se establece el programa Ciudadanos, Igualdad, Derechos y Valores que expresa que el objetivo final es conseguir una sociedad europea democrática, inclusiva, pluralista, abierta, igualitaria y basada en derechos. En este sentido, recuerda que la Convención es taxativa al exigir a los estados evitar que los obstáculos sociales vinculados al entorno y la falta de accesibilidad impidan que las personas con discapacidad participen en la sociedad de forma plena y efectiva y en pie de igualdad con las demás.

El artículo 9 de la Convención consagra claramente la accesibilidad como “la condición previa para que las personas con discapacidad puedan vivir en forma independiente” y “participar plenamente y en

responsabilidad, adequant l'ordenament jurídic valencià a la normativa internacional, europea i estatal. La referència cardinal per a desplegar aquesta labor és la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat de Nacions Unides de 13 de desembre de 2006 (d'ara en avant, la convenció) i el seu protocol facultatiu, instrument vinculant de drets humans que imposa una nova visió en el dret a la igualtat i en la política antidiscriminària.

Del seu enfocament es desprén una idea central: tota persona amb discapacitat és titular de drets, amb llibertat per a prendre decisions i autonomia per a gaudir-les, així com per a viure d'una manera independent, materialitzant la seua dignitat i diversitat personal mitjançant l'exercici normalitzat dels drets humans.

Igualment, cal un impuls legislatiu que siga al mateix temps capaç de donar compte de la proposta “legislar millor” que determina l'Estratègia de la Unió Europea sobre els drets de les persones amb discapacitat per a 2021-2030, en el que denomina la Unió de la Igualtat.

La motivació d'aquest impuls té relació directa amb les normes europees en la matèria, com la Directiva (UE) 2019/882, del Parlament europeu i del Consell, de 17 d'abril de 2019, sobre els requisits d'accessibilitat dels productes i serveis, per a construir un entorn accessible. Mandats que s'han vist reforçats, entre altres, pel Reglament (UE) 2021/692, del Parlament Europeu i del Consell, de 28 d'abril de 2021, pel qual s'estableix el Programa ciutadans, igualtat, drets i valors que expressa que l'objectiu final és aconseguir una societat europea democràtica, inclusiva, pluralista, oberta, igualitària i basada en drets. En aquest sentit, recorda que la convenció és taxativa en exigir als estats evitar que els obstacles socials vinculats a l'entorn i la falta d'accessibilitat impedisquen que les persones amb discapacitat participen en la societat de manera plena i efectiva i en peus d'igualtat amb les altres.

L'article 9 de la convenció consagra clarament l'accessibilitat com “la condició prèvia perquè les persones amb discapacitat puguen viure de manera independent” i “participar plenament i en peus d'igualtat en

pie de igualdad en la sociedad”, tal como ha sido interpretado por el Comité de derechos de las personas con discapacidad de la ONU. Con este estímulo, la sociedad tiene la obligación de eliminar cualquier obstáculo que limite el pleno acceso al entorno físico, el transporte, los sistemas y las tecnologías de la información y las comunicaciones y a cualquier servicio e instalación de uso público y privado.

La idea de vida independiente y plena participación se encuentra reforzada en los artículos 19 y 29 de la Convención que, a juicio del Comité, comprende los derechos civiles y políticos, así como los derechos económicos, sociales y culturales, siendo un ejemplo de interrelación, interdependencia e indivisibilidad de todos los derechos humanos.

Tal como se recoge en su informe por el Comité de derechos de las personas con discapacidad de la ONU: “Toda persona tiene derecho a gozar de las artes, a participar en actividades deportivas y a ir a hoteles, restaurantes y bares. No obstante, los usuarios de sillas de ruedas no pueden asistir a un concierto si para acceder a la sala de concierto solo hay escaleras. Las personas invidentes no pueden disfrutar de una pintura si no existe en la galería una descripción de la misma que puedan escuchar. Las personas sordas no pueden disfrutar de una película si esta no está subtitulada. Las personas con discapacidad intelectual no pueden disfrutar de un libro si no existe del mismo una versión de fácil lectura”.

El logro de este enfoque de derechos en la lucha por la igualdad y la no discriminación se sustenta, al menos, en dos instrumentos fundamentales. El primero, el diseño universal, también llamado diseño para todas las personas, mediante el que se pretende conseguir la accesibilidad universal. El segundo, mediante el principio de transversalidad de todas las actuaciones y políticas públicas, incluidas las legislativas.

La suma de estas herramientas permite ir configurando el contenido esencial del derecho al acceso universal que tiene, además, un valor añadido: su efecto expansivo, pues, con toda certeza, se puede afirmar que ofrece la potencialidad de beneficiar no sólo a las personas con

la sociedad”, tal com ha sigut interpretat pel Comit  de drets de les persones amb discapacitat de l'ONU. Amb aquest estímul, la societat té l'obligació d'eliminar qualsevol obstacle que limite el ple accés a l'entorn físic, el transport, els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions i a qualsevol servei i instal·lació d' s públic i privat.

La idea de vida independent i plena participació es troba reforçada en els articles 19 i 29 de la convencio que, segons el parer del Comit , compr n els drets civils i polítics, aix  com els drets econòmics, socials i culturals, sent un exemple d'interrelació, interdependència i indivisibilitat de tots els drets humans.

Tal com recull en el seu informe el Comit  de drets de les persones amb discapacitat de l'ONU: “Tota persona té dret a gaudir de les arts, a participar en activitats esportives i a anar a hotels, restaurants i bars. No obstant això, els usuaris de cadires de rodes no poden assistir a un concert si per a accedir a la sala de concert només hi ha escales. Les persones invidents no poden gaudir d'una pintura si no existeix en la galeria una descripció d'aquesta que puguen escoltar. Les persones sordes no poden gaudir d'una pel·lícula si aquesta no est  subtitulada. Les persones amb discapacitat intel·lectual no poden gaudir d'un llibre si no existeix del mateix una versio de fàcil lectura”.

L'assoliment d'aquest enfocament de drets en la lluita per la igualtat i la no discriminació se sustenta, almenys, en dos instruments fonamentals. El primer, el disseny universal, també anomenat disseny per a totes les persones, mitjançant el qual es pretén aconseguir l'accessibilitat universal. El segon, mitjançant el principi de transversalitat de totes les actuacions i polítiques públiques, incloent-hi les legislatives.

La suma d'aquestes eines permet anar configurant el contingut essencial del dret a l'accés universal que té, a més, un valor afegit: el seu efecte expansiu, doncs, amb tota certesa, es pot afirmar que ofereix la potencialitat de beneficiar no sols les persones amb discapacitat, sinó de millorar

discapacidad, sino de mejorar la calidad de vida de todas las personas en su interacción social.

Así, se considera que todas las personas son susceptibles de tener limitaciones o condicionantes en determinados momentos de su vida, por lo que la accesibilidad universal y la idea del diseño universal debe beneficiar a todas las personas, con independencia de su lengua, sexo o género, edad, vecindad, nacionalidad o cualquier otra condición o circunstancia personal, administrativa o social, sin discriminación.

La accesibilidad universal e inclusiva es la opción por un mundo más justo, más seguro, más diverso, más desarrollado y más sostenible, tal y como marcan los Objetivos de Desarrollo Sostenible de la Agenda 2030 de Naciones Unidas, en especial para conseguir los objetivos de educación y empleo, reducción de desigualdades -incluida la brecha digital-, tanto en la ciudad como en las zonas rurales, garantizando la adopción en todos los niveles de decisiones inclusivas, participativas y representativas que respondan a las necesidades de las personas.

La voluntad expresada por la normativa internacional de derechos humanos se ve por tanto reflejada en esta ley, donde se propone, de una parte, una interacción fácil y segura de cualquier persona con su entorno, de su capacidad de desenvolverse autónomamente en él, y, de otra parte, impulsar con rango de ley una norma general para que todas las personas disfruten de las mismas oportunidades, del mismo trato y de los mismos resultados.

Cuando las políticas públicas se conciben pensando con y para el conjunto de la población, se abre un intercambio democrático y participativo de perspectivas entre las distintas posiciones que cada persona o grupo puede tener u ocupar en un momento de la vida que, desde una visión intergeneracional, con respeto a la diversidad y con perspectiva de género, tiene como resultado propiciar una sociedad futura más inclusiva, respetuosa, igualitaria y justa.

III.

La normativa valenciana se articula con las leyes estatales, que dan cumplimiento al

la qualitat de vida de totes les persones en la seua interacció social.

Així, es considera que totes les persones són susceptibles de tindre limitacions o condicionants en determinats moments de la seua vida, per la qual cosa l'accessibilitat universal i la idea del disseny universal ha de beneficiar totes les persones, amb independència de la seua llengua, sexe o gènere, edat, veïnatge, nacionalitat o qualsevol altra condició o circumstància personal, administrativa o social, sense discriminació.

L'accessibilitat universal i inclusiva és l'opció per un món més just, més segur, més divers, més desenvolupat i més sostenible, tal com marquen els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de Nacions Unides, especialment per a aconseguir els objectius d'educació i ocupació, reducció de desigualtats – inclosa la bretxa digital–, tant a la ciutat com en les zones rurals, garantint l'adopció en tots els nivells de decisions inclusives, participatives i representatives que responguen a les necessitats de les persones.

La voluntat expressada per la normativa internacional de drets humans es veu per tant reflectida en aquesta llei, on es proposa, d'una banda, una interacció fàcil i segura de qualsevol persona amb el seu entorn, de la seua capacitat d'autonomia, i, d'una altra, impulsar amb rang d'una norma general perquè totes les persones gaudisquen de les mateixes oportunitats, del mateix tracte i dels mateixos resultats.

Quan les polítiques públiques es conceben pensant amb i per al conjunt de la població, s'obri un intercanvi democràtic i participatiu de perspectives entre les diferents posicions que cada persona o grup pot tindre o ocupar en un moment de la vida que, des d'una visió intergeneracional, amb respecte a la diversitat i amb perspectiva de gènere, té com a resultat propiciar una societat futura més inclusiva, respectuosa, igualitària i justa.

III.

La normativa valenciana s'articula amb les estatals, que compleixen el mandat dels

mandato de los artículos 9.2, 10 y 14 de la Constitución Española respecto al derecho a la igualdad y a la no discriminación en general y el artículo 49 en su concreta aplicación a las personas con discapacidad. La legislación estatal obtuvo su necesaria renovación con la Ley 26/2011, de 1 de agosto, de adaptación normativa a la Convención internacional sobre los derechos de las personas con discapacidad, cuya disposición adicional segunda ordena la refundición, regularización y armonización de las leyes vigentes en ese momento. Este mandato se materializó en el actual Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, que aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social, cuyo artículo 23 contempla la obligación de que el Gobierno de España regule las condiciones básicas de accesibilidad, sin perjuicio de las competencias autonómicas y locales.

Por otra parte, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, el mandato de la Convención y el cambio de concepción global y de terminología, se llevó a cabo en la amplia reforma propiciada por la Ley 9/2018, de 24 de abril, de la Generalitat, de modificación de la Ley 11/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre el estatuto de las personas con discapacidad. Así mismo, conviene resaltar que en nuestro ámbito y de acuerdo con la Disposición adicional única de dicha ley, se dispone que las referencias que en esta ley, textos normativos y disposiciones generales de la Generalitat se efectúan a «personas con discapacidad», se entenderán realizadas de forma indistinta a «personas con discapacidad o diversidad funcional».

Pues bien, la Generalitat, en uso de sus atribuciones, dispone esta Ley con la misión de aprobar la normativa valenciana de accesibilidad, abriendo un doble espacio de actuación. Por un lado, regula reglas y criterios en los diferentes entornos, servicios y espacios, que deberán ser aplicadas y desarrolladas desde su entrada en vigor. Por otro, genera un impacto que va más allá de sí misma, en la medida que el enfoque universal trae consigo la transversalidad de todas las actuaciones y políticas públicas, incluidas las legislativas.

articles 9.2, 10 i 14 de la Constitució Espanyola respecte al dret a la igualtat i a la no discriminació en general, i l'article 49 en la seua concreta aplicació a les persones amb discapacitat.

La legislació estatal va obtindre la seua necessària renovació amb la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat, la disposició adicional segona de la qual ordena la refosa, regularització i harmonització de les lleis vigents en aquell moment. Aquest mandat es va materialitzar en l'actual Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, que aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, l'article 23 de la qual contempla l'obligació que el Govern d'Espanya regule les condicions bàsiques d'accessibilitat, sense perjudici de les competències autonòmiques i locals.

D'altra banda, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, el mandat de la convenció i el canvi de concepció global i de terminologia, es va dur a terme en l'àmplia reforma propiciada per la Llei 9/2018, de 24 d'abril, de la Generalitat, de modificació de la Llei 11/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'estatut de les persones amb discapacitat. Així mateix, convé ressaltar que en el nostre àmbit, i d'acord amb la disposició adicional única d'aquesta llei, es disposa que les referències que en aquesta llei, en els textos normatius i en les disposicions generals de la Generalitat s'efectuen a «persones amb discapacitat», s'entendran realitzades de manera indistinta a «persones amb discapacitat o diversitat funcional».

Doncs bé, la Generalitat, fent ús de les seues atribucions, disposa aquesta llei amb la missió d'aprovar la normativa valenciana d'accessibilitat, obrint un doble espai d'actuació. D'una banda, regula regles i criteris en els diferents entorns, serveis i espais, que hauran de ser aplicades i desenvolupades des de la seua entrada en vigor. D'una altra, genera un impacte que va més enllà de si mateixa, en la mesura que l'enfocament universal porta amb si la transversalitat de totes les actuacions i polítiques públiques, incloent-hi les legislatives.

De este modo, la accesibilidad universal constituye no solo un principio de actuación vinculado al diseño para todos o la ejecución de proyectos e infraestructuras para la utilización y el uso por todas las personas, sino un cambio de paradigma a través de una nueva visión jurídica y social para garantizar el derecho a la igualdad de oportunidades, así como el derecho que tienen las personas a vivir de manera independiente y a participar plenamente en todos los aspectos de la vida, conforme proclaman los artículos 10 y 13 del Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana.

Ahora es el momento que este proceso de eliminación de barreras, practicado desde hace décadas, pueda dar un salto adelante, desde un punto de vista económico, jurídico y social. Desde lo económico, se requiere tener conciencia presupuestaria, priorizando la disposición de los recursos que permitan hacer frente a los retos inclusivos que la sociedad valenciana presenta a medio y largo plazo. A nivel jurídico, es obligado disponer de una norma con proyección de futuro que imponga la transversalidad de las políticas inclusivas con una mayor imperatividad y control de su cumplimiento. Socialmente, incorporando un cambio de mentalidad y el componente cultural para crear conciencia de que las medidas de accesibilidad son un instrumento de igualdad, inclusión y justicia social, susceptible de favorecer a todas las personas en cualquier momento de su vida.

En este sentido, la actualización del ordenamiento jurídico valenciano requiere de una ley general transversal, que asuma las obligaciones derivadas de la legislación básica estatal y del Derecho de la Unión Europea, para garantizar el derecho a la accesibilidad universal en cualquier ámbito de la vida pública, social, cultural, educativa o económica y, específicamente, la accesibilidad espacial en las instalaciones, edificios y servicios públicos, al tiempo que se facilita la comprensión y ejercicio de los derechos y obligaciones, tal como requiere una sociedad inclusiva.

IV.

Esta ley se articula y se complementa para su aplicación en los diversos ámbitos, con diversas normativas de desarrollo: la normativa básica estatal y la normativa autonómica reglamentaria aprobada por la

D'aquesta manera, l'accessibilitat universal constitueix no sols un principi d'actuació vinculat al disseny per a tots o l'execució de projectes i infraestructures per a la utilització i l'ús per totes les persones, sinó un canvi de paradigma a través d'una nova visió jurídica i social per a garantir el dret a la igualtat d'oportunitats, així com el dret que tenen les persones a viure de manera independent i a participar plenament en tots els aspectes de la vida, conforme proclamen els articles 10 i 13 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

Ara és el moment que aquest procés d'eliminació de barreres, practicat des de fa dècades, pugua fer un salt avant, des d'un punt de vista econòmic, jurídic i social. Des de l'econòmic, es requereix tindre consciència pressupostària, prioritzant la disposició dels recursos que permeten fer front als reptes inclusius que la societat valenciana presenta a mitjà i llarg termini. A nivell jurídic, és obligat disposar d'una norma amb projecció de futur que impose la transversalitat de les polítiques inclusives amb una major imperativitat i control del seu compliment. Socialment, incorporant un canvi de mentalitat i el component cultural per a crear consciència que les mesures d'accessibilitat són un instrument d'igualtat, inclusió i justícia social, susceptible d'afavorir totes les persones en qualsevol moment de la seua vida.

En aquest sentit, l'actualització de l'ordenament jurídic valencià requereix una llei general transversal que assumisca les obligacions derivades de la legislació bàsica estatal i del dret de la Unió Europea, per a garantir el dret a l'accessibilitat universal en qualsevol àmbit de la vida pública, social, cultural, educativa o econòmica i, específicament, l'accessibilitat espacial en les instal·lacions, edificis i serveis públics, al mateix temps que es facilita la comprensió i exercici dels drets i obligacions, tal com requereix una societat inclusiva.

IV.

Aquesta llei s'articula i es complementa per a ser aplicada en els diversos àmbits, amb diverses normatives de desplegament: la normativa bàsica estatal i la normativa autonòmica reglamentària aprovada per la

Generalitat, que, en ámbitos específicos ha precedido en el tiempo a esta ley, entre los que se ha de resaltar por su importancia el Decreto 65/2019, de 26 de abril, del Consell, de regulación de la accesibilidad en la edificación y en los espacios públicos.

Así mismo, cabe citar el Decreto 72/2016, de 10 de junio, del Consell, por el que se regula la tarjeta de estacionamiento para vehículos que transportan personas con discapacidad que presentan movilidad reducida y se establecen las condiciones para su concesión, y por su incidencia en la detección de barreras e identificación de las necesidades educativas del alumnado, la Orden 20/2019, de 30 de abril, de la Conselleria de Educación, Investigación, Cultura y Deporte, por la cual se regula la organización de la respuesta educativa para la inclusión del alumnado, al igual que lo dispuesto en la Ley 4/2018, de 21 de febrero, de la Generalitat, por la que se regula y promueve el plurilingüismo en el sistema educativo valenciano, entre otras.

Por otro lado, se ha aprovechado esta ley para modificar diversos artículos de la Ley 9/2009, de 20 de noviembre, de la Generalitat, de Accesibilidad Universal al Sistema de Transportes de la Comunitat Valenciana, y de la Ley 12/2003, de 10, de abril, de la Generalitat, sobre perros de asistencia para personas con discapacidades, incorporando nuevas modalidades de adiestramiento y de asistencia animal para su reconocimiento. Por el contrario, no se considera que los perros incluidos en proyectos de terapia asistida con animales de compañía, deban tener los derechos de acceso y requisitos de acreditación de los perros de asistencia, por lo que dejan de figurar en la definición y ámbito de aplicación de esta ley.

En todo caso, esta ley se encuentra alineada con la Ley 6/2022, de 31 de marzo, de modificación del Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, para establecer y regular la accesibilidad cognitiva y sus condiciones de exigencia y aplicación, al contemplar y definir la accesibilidad cognitiva como una dimensión de la accesibilidad universal ligada a la fácil comprensión y la comunicación de todas las

Generalitat, que, en àmbits específics ha precedit en el temps a aquesta llei, entre els quals s'ha de ressaltar per la seua importància el Decret 65/2019, de 26 d'abril, del Consell, de regulació de l'accessibilitat en l'edificació i en els espais públics.

Així mateix, cal citar el Decret 72/2016, de 10 de juny, del Consell, pel qual es regula la targeta d'estacionament per a vehicles que transporten persones amb discapacitat que presenten mobilitat reduïda, i s'estableixen les condicions per a la seua concessió, i per la seua incidència en la detecció de barreres i identificació de les necessitats educatives de l'alumnat; l'Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat, igual que el que es disposa en la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, entre altres.

D'altra banda, s'ha aprofitat aquesta llei per a modificar diversos articles de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana, i de la Llei 12/2003, de 10, d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència per a persones amb discapacitats, incorporant noves modalitats d'ensinistrament i d'assistència animal per al seu reconeixement. Per contra, no es considera que els gossos inclosos en projectes de teràpia assistida amb animals de companyia hagen de tindre els drets d'accés i requisits d'acreditació dels gossos d'assistència, per la qual cosa deixen de figurar en la definició i àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

En tot cas, aquesta llei es troba alineada amb la Llei 6/2022, de 31 de març, de modificació del Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, per a establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seues condicions d'exigència i aplicació, en contemplar i definir l'accessibilitat cognitiva com una dimensió de l'accessibilitat universal lligada a la fàcil comprensió i la comunicació de totes les persones per igual, adoptant les

personas por igual, adoptando las disposiciones y medidas oportunas para ello.

Esta ley se articula y se complementa para su aplicación en los diversos ámbitos, con diversas normativas de desarrollo: la normativa básica estatal y la normativa autonómica reglamentaria aprobada por la Generalitat, que, en ámbitos específicos ha precedido en el tiempo a esta ley, entre los que se ha de resaltar por su importancia el Decreto 65/2019, de 26 de abril, del Consell, de regulación de la accesibilidad en la edificación y en los espacios públicos.

V.

La presente ley se estructura en seis títulos, con un total de 103 artículos, ocho disposiciones adicionales, siete disposiciones transitorias, una disposición derogatoria y cuatro disposiciones finales, así como un conjunto de seis anexos.

El título I contiene dos capítulos donde se recogen el objeto, principios que informan esta ley, definiciones y ámbito de aplicación, así como las medidas administrativas a aplicar.

El título II recoge las competencias de las administraciones públicas, tanto de la Administración de la Generalitat y de las entidades locales, que han de velar por la aplicación y desarrollo de esta ley.

El título III contiene siete capítulos que incorporan las disposiciones específicas y desarrollo de las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación, que se han de aplicar en los diferentes ámbitos, como son las comunicaciones, telecomunicaciones y servicios de la sociedad de la información (incluidos los sitios web de la administración), los espacios públicos urbanizados, espacios naturales, infraestructuras y edificación, el ámbito del transporte, los productos y servicios a disposición del público, la accesibilidad en las relaciones de las administraciones públicas y la ciudadanía, en la administración de justicia y en el empleo.

Los títulos IV y V tienen un indudable carácter innovador al regular los Planes de promoción y garantía de la accesibilidad universal, así como el Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal, respectivamente.

Finalmente, el título VI dota de seguridad

disposiciones i mesures oportunes per a això.

Aquesta llei s'articula i es complementa per a ser aplicada en els diversos àmbits, amb diverses normatives de desplegament: la normativa bàsica estatal i la normativa autonòmica reglamentària aprovada per la Generalitat, que, en àmbits específics ha precedit en el temps a aquesta llei, entre els quals s'ha de ressaltar per la seua importància el Decret 65/2019, de 26 d'abril, del Consell, de regulació de l'accessibilitat en l'edificació i en els espais públics.

V.

Aquesta llei s'estructura en sis títols, amb un total de 103 articles, ocho disposiciones adicionales, set disposiciones transitorias, una disposició derogatòria i quatre disposiciones finales, així com un conjunt de sis annexos.

El títol I conté dos capítols on es recullen l'objecte, els principis que informen aquesta llei, les definicions i l'àmbit d'aplicació, així com les mesures administratives que cal aplicar.

El títol II recull les competències de les administracions públiques, tant de l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals, que han de vetlar per l'aplicació i desplegament d'aquesta llei.

El títol III conté set capítols que incorporen les disposicions específiques i el desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació, que s'han d'aplicar en els diferents àmbits, com són les comunicacions, telecomunicacions i serveis de la societat de la informació (incloent-hi els llocs web de l'Administració), els espais públics urbanitzats, espais naturals, infraestructures i edificació, l'àmbit del transport, els productes i serveis a la disposició del públic, l'accessibilitat en les relacions de les administracions públiques i la ciutadania, en l'administració de justícia i en l'ocupació.

Els títols IV i V tenen un indubtable caràcter innovador, ja que regulen els plans de promoció i garantia de l'accessibilitat universal, així com el Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal, respectivament.

Finalment, el títol VI dota de seguretat

jurídica el cumplimiento de las obligaciones de esta ley, con la idea central de que lo fundamental es que su control administrativo propicie la certera aplicación de sus disposiciones y, en caso de vulneración, se aplique la tabla de infracciones y sanciones, en concordancia con el marco común establecido en el Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y su inclusión social.

Entre las disposiciones adicionales destacan las medidas de mantenimiento de la accesibilidad en los diferentes ámbitos. Su motivación es obvia, todos los esfuerzos realizados en aplicar las medidas en materia de accesibilidad, quedarían estériles si el mantenimiento que se realiza no es el adecuado. La norma se completa con las adecuadas disposiciones transitorias, así como derogatoria y finales, para su promulgación y entrada en vigor.

Se acompaña con una serie de Anexos con afán de clarificar algunas definiciones más concretas de los sistemas y servicios auxiliares de comunicación, las características y condiciones técnicas de accesibilidad de las oficinas públicas de atención presencial a la ciudadanía, los planes de formación para la atención a personas con diversidad funcional, los símbolos de accesibilidad universal y otros símbolos o distintivos específicos.

El texto de la presente ley se adecúa a los principios de buena regulación previstos en el artículo 129 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas. Entre otras motivaciones, se justifica por haber quedado obsoleta la anterior regulación y la necesidad de garantizar la accesibilidad universal en todos los entornos, procesos, bienes y servicios, para que las personas con diversidad funcional puedan acceder y gozar plenamente de sus derechos. Para ello, la ley cumple el principio de proporcionalidad y contiene la regulación precisa para cubrir el objeto de la misma, regulando los ajustes razonables, las medidas de control, de promoción y de acción positiva para garantizar la accesibilidad universal. Se encuentra armonizada y es coherente con el resto del ordenamiento jurídico autonómico, nacional

jurídica el compliment de les obligacions d'aquesta llei, amb la idea central que el fonamental és que el seu control administratiu afavorisca la precisa aplicació de les seues disposicions i, en cas de vulneració, s'aplique la taula d'infraccions i sancions, en concordança amb el marc comú establert en el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i la seua inclusió social.

Entre les disposicions addicionals destaquen les mesures de manteniment de l'accessibilitat en els diferents àmbits. La seua motivació és òbvia; tots els esforços realitzats a aplicar les mesures en matèria d'accessibilitat quedarien estèrils si no es fa el manteniment adequat. La norma es completa amb les adequades disposicions transitàries, així com derogatòria i finals, per a la seua promulgació i entrada en vigor.

S'acompanya amb una sèrie d'annexos amb afany d'aclarir algunes definicions més concretes dels sistemes i serveis auxiliars de comunicació, les característiques i condicions tècniques d'accessibilitat de les oficines públiques d'atenció presencial a la ciutadania, els plans de formació per a l'atenció a les persones amb diversitat funcional, els símbols d'accessibilitat universal i altres símbols o distintius específics.

El text d'aquesta llei s'adequa als principis de bona regulació previstos en l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Entre altres motivacions, es justifica per haver quedat obsoleta l'anterior regulació i la necessitat de garantir l'accessibilitat universal en tots els entorns, processos, béns i serveis, perquè les persones amb diversitat funcional puguen accedir i gaudir plenament dels seus drets. Per a això, la llei compleix el principi de proporcionalitat i conté la regulació necessària per a cobrir l'objecte d'aquesta, regulant els ajustos raonables, les mesures de control, de promoció i d'acció positiva per a garantir l'accessibilitat universal. Es troba harmonitzada i és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic autonòmic, nacional i de la Unió Europea. Durant la seua elaboració s'ha facilitat l'accés a la norma, per a

y de la Unión Europea. Durante su elaboración se ha facilitado el acceso a la norma, para garantizar la información pública y participación social con las principales organizaciones y entidades afectadas por la regulación, en aplicación de los principios de diálogo civil y de transparencia. Así mismo, en aplicación del principio de eficiencia, las medidas presupuestarias y las cargas administrativas que conlleva su puesta en marcha se consideran necesarias y racionales para poder cumplir su objeto.

Garantizar la accesibilidad universal, de acuerdo con la convención de la ONU y los derechos de las personas para acceder a todos los espacios públicos y sociales, entornos naturales, sistemas de transporte, medios de comunicación y servicios de atención a la ciudadanía es un compromiso del Consell recogido en el Acuerdo del Botánico II, suscrito el 16 de junio de 2019, constituyendo un objetivo de legislatura.

En la elaboración de la presente ley han participado y han sido consultadas todas las consellerias, habiendo recabado así mismo los informes preceptivos previos a su aprobación, por lo que conforme / oído el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana,

TÍTULO I
Disposiciones generales
Capítulo I
Objeto, definiciones y ámbito de aplicación

Artículo 1. Objeto

1. Esta ley tiene por objeto garantizar el ejercicio efectivo de los derechos en condiciones de igualdad y no discriminación, en orden a conseguir la vida autónoma, participativa e independiente de todas las personas, de forma plenamente accesible, comprensible y segura, con independencia de su condición física, sensorial, intelectual y cognitiva.

2. Con esta finalidad se reconoce el derecho a la accesibilidad universal y a la inclusión social, con las garantías necesarias para el cumplimiento de las condiciones básicas de accesibilidad y el diseño para todas las personas de los entornos, productos, bienes y servicios en todos los ámbitos de la vida.

3. Las personas con discapacidad o diversidad funcional y las personas con

garantir la información pública i participació social amb les principals organitzacions i entitats afectades per la regulació, en aplicació dels principis de diàleg civil i de transparència. Així mateix, en aplicació del principi d'eficiència, les mesures pressupostàries i les càrregues administratives que comporta la seua posada en marxa es consideren necessàries i racionals per a poder complir el seu objecte.

Garantir l'accessibilitat universal, d'acord amb la convenció de l'ONU i els drets de les persones per a accedir a tots els espais públics i socials, entorns naturals, sistemes de transport, mitjans de comunicació i serveis d'atenció a la ciutadania és un compromís del Consell recollit en l'Acord del Botànic II, subscrit el 16 de juny de 2019, constituint un objectiu de legislatura.

En l'elaboració de la present llei han participat i han sigut consultades totes les conselleries, havent recaptat així mateix els informes preceptius previs a la seua aprovació, per la qual cosa conforme / oït el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana,

TÍTOL I
Disposicions generals
Capítol I
Objecte, definicions i àmbit d'aplicació

Article 1. Objecte

1. Aquesta llei té per objecte garantir l'exercici efectiu dels drets en condicions d'igualtat i no discriminació, amb vista a aconseguir la vida autònoma, participativa i independent de totes les persones, de forma plenament accessible, comprensible i segura, amb independència de la seua condició física, sensorial, intel·lectual i cognitiva.

2. Amb aquesta finalitat es reconeix el dret a l'accessibilitat universal i a la inclusió social, amb les garanties necessàries per al compliment de les condicions bàsiques d'accessibilitat i el disseny per a totes les persones dels entorns, productes, béns i serveis en tots els àmbits de la vida.

3. Les persones amb discapacitat o diversitat funcional i les persones amb

necesidades especiales a las que se refiere esta ley en el artículo 3.3 podrán solicitar los apoyos y ajustes necesarios cuando las medidas de accesibilidad universal y de diseño para todas las personas no resulten posibles o sean insuficientes para permitir desarrollar su vida en igualdad de condiciones.

Artículo 2. **Principios informadores**

1. Para garantizar la accesibilidad universal y una sociedad inclusiva se han de cumplir, de forma conjunta, los requisitos de accesibilidad que cubran las condiciones de movilidad, de comunicación, de comprensión y de utilización por todas las personas.

2. Los siguientes principios reflejan los valores en los que se deben basar la aplicación e interpretación de la presente ley:

- a) La dignidad inherente, la autonomía individual, incluida la libertad de tomar las propias decisiones, y la independencia de las personas.
- b) La igualdad de oportunidades y la no discriminación.
- c) La participación e inclusión plenas y efectivas en la sociedad;
- d) La accesibilidad universal y el diseño para todas las personas de los entornos, productos, bienes y servicios.
- e) La igualdad de género y la perspectiva de género de todas las políticas públicas.
- f) La promoción de la vida autónoma e independiente.
- g) El respeto por la diferencia y la aceptación de las personas con diversidad funcional como parte de la diversidad y la condición humanas.
- h) El libre desarrollo de la personalidad, en especial de las niñas y los niños con discapacidad.
- i) La transversalidad de la accesibilidad universal en las políticas públicas y, en especial, en materia de diversidad funcional.

Artículo 3. **Definiciones**

A los efectos de la presente ley, se entiende por:

1. Accesibilidad universal es la condición que deben cumplir los entornos, procesos, bienes, productos y servicios, así como los objetos, instrumentos, herramientas y dispositivos, para ser practicables,

necessitats especials a les quals es refereix aquesta llei en l'article 3.3 podran sol·licitar els suports i ajustos necessaris quan les mesures d'accessibilitat universal i de disseny per a totes les persones no resulten possibles o siguen insuficients per a permetre desenvolupar la seua vida en igualtat de condicions.

Article 2. **Principis informadors**

1. Per a garantir l'accessibilitat universal i una societat inclusiva s'han de complir, de manera conjunta, els requisits d'accessibilitat que cobrisquen les condicions de mobilitat, de comunicació, de comprensió i d'utilització per totes les persones.

2. Els següents principis reflecteixen els valors en els quals s'han de basar l'aplicació i interpretació de la present llei:

- a) La dignitat inherent, l'autonomia individual, incloent-hi la llibertat de prendre les pròpies decisions, i la independència de les persones.
- b) La igualtat d'oportunitats i la no discriminació.
- c) La participació i inclusió plenes i efectives en la societat.
- d) L'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones dels entorns, productes, béns i serveis.
- e) La igualtat de gènere i la perspectiva de gènere de totes les polítiques públiques.
- f) La promoció de la vida autònoma i independent.
- g) El respecte per la diferència i l'acceptació de les persones amb diversitat funcional com a part de la diversitat i la condició humanes.
- h) El lliure desenvolupament de la personalitat i, especialment, de les xiquetes i els xiquets amb discapacitat.
- i) La transversalitat de l'accessibilitat universal en les polítiques públiques i, especialment, en matèria de diversitat funcional.

Article 3. **Definicions**

A l'efecte de la present llei, s'entén per:

1. Accessibilitat universal és la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes, instruments, eines i dispositius, per a ser practicables, comprensibles i utilitzables per totes les persones en condicions de

comprensibles y utilizables por todas las personas en condiciones de seguridad y comodidad y de la forma más autónoma y natural posible. Dicha condición presupone la estrategia de «diseño universal o diseño para todas las personas», y se entiende sin perjuicio de los ajustes razonables que deban adoptarse. Está integrada por varios tipos de accesibilidad: física, sensorial, a la comunicación y cognitiva.

Se entiende por accesibilidad cognitiva la característica de los entornos, procesos, actividades, bienes, productos, servicios, objetos o instrumentos, herramientas y dispositivos que permiten la fácil comprensión y la comunicación.

2. Persona con discapacidad o diversidad funcional: aquellas que por su diversidad física, mental, intelectual, cognitiva o sensorial, previsiblemente de carácter permanente, en la interacción con diversas barreras, puedan ver limitada o impedida su participación plena y efectiva en la sociedad en igualdad de condiciones con los demás.

Se considera que, a todos los efectos, tiene la consideración de persona con discapacidad aquellas a quien se le haya reconocido una discapacidad de acuerdo con lo dispuesto en la normativa básica estatal.

3. Personas con necesidades especiales: personas que por su edad o cualquier otra circunstancia personal tienen limitaciones en su actuación vital, sea de manera temporal o permanente.

A efectos de garantizar la accesibilidad universal y no discriminación, se considerarán como beneficiarias de los apoyos y ajustes razonables, que contempla esta ley:

- a) Las personas mayores y, en especial, las personas de edad avanzada.
- b) Las personas en situación de dependencia.
- c) Las personas que tengan alguna dificultad permanente o temporal, para desplazarse, comunicarse y/o acceder a la información de manera autónoma.
- d) Las mujeres que se encuentran en estado de gestación.
- e) Las niñas y niños con problemas o trastornos generales del desarrollo, aunque no tengan reconocida oficialmente una discapacidad.
- f) Las personas afectadas por enfermedades

seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Aquesta condició pressuposa l'estratègia de «disseny universal o disseny per a totes les persones», i s'entén sense perjudici dels ajustos raonables que hagen d'adoptar-se. Està integrada per diversos tipus d'accessibilitat: física, sensorial, a la comunicació i cognitiva.

S'entén per accessibilitat cognitiva la característica dels entorns, processos, activitats, béns, productes, serveis, objectes o instruments, eines i dispositius que permeten la fàcil comprensió i la comunicació.

2. Persona amb discapacitat o diversitat funcional: aquelles que per la seua diversitat física, mental, intel·lectual, cognitiva o sensorial, previsiblement de caràcter permanent, en la interacció amb diverses barreres, puguen veure limitada o impedida la seua participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb els altres.

Es considera que, amb caràcter general, té la consideració de persona amb discapacitat aquella a qui se l'haja reconegut una discapacitat, d'acord amb el que es disposa en la normativa bàsica estatal.

3. Persones amb necessitats especials: persones que per la seua edat o qualsevol altra circumstància personal tenen limitacions en la seua actuació vital, siga de manera temporal o permanent.

A l'efecte de garantir l'accessibilitat universal i no discriminació, es consideraran com a beneficiàries dels suports i ajustos raonables, que preveu aquesta llei:

- a) Les persones majors i, especialment, les persones d'edat avançada.
- b) Les persones en situació de dependència.
- c) Les persones que tinguen alguna dificultat permanent o temporal per a desplaçar-se comunicar-se i/o accedir a la informació de manera autònoma.
- d) Les dones que es troben en estat de gestació.
- e) Les xiquetes i xiquets amb problemes o trastorns generals del desenvolupament, encara que no tinguen reconeguda oficialment una discapacitat.
- f) Les persones afectades per malalties de

de larga duración que presenten dificultades en la actividad vital o puedan derivar en una discapacidad. y sean reconocidas administrativa o judicialmente. Se asimilarán a dicha situación los estados previos, entendidos como los procesos de evolución que puedan llegar a ocasionar alguna dificultad.

g) Las personas que portan carros de bebés o de niñas y niños de corta edad.

h) Las personas que portan sillas de ruedas o equipos de apoyo a la movilidad de personas mayores o con dificultad para desplazarse.

4. Ajuste razonable: las modificaciones y adaptaciones necesarias y adecuadas a las necesidades específicas de las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales que no impongan una carga desproporcionada o indebida, cuando se requieran en un caso particular de manera eficaz y práctica, para facilitar la accesibilidad y la participación y para garantizar el goce o ejercicio de todos los derechos, en igualdad de condiciones con las demás personas.

5. Barreras de acceso: impedimentos, trabas u obstáculos de carácter físico o de otro tipo que limitan o impiden la interacción de las personas con el entorno físico, el transporte, los productos, los servicios, la información y las comunicaciones.

6. Comunicación: el proceso por el cual se emite, recibe o intercambia información entre dos o más personas, de manera directa, a través del lenguaje oral, escrito, lengua de signos, el braille o la comunicación táctil, o indirecta, mediante sistemas de lectura fácil, dispositivos multimedia, voz digitalizada (audio descripción), visualización de textos, subtítulos, símbolos de señalización o cualquier otro sistema o servicio auxiliar de comunicación definido en el Anexo I.

7. Comprensión: la capacidad de entender la información que se recibe durante la comunicación, ya sea de forma presencial o a través de medios físicos, alternativos en formato escrito (lectura fácil), electrónicos, de apoyo visual o audiovisual, que garanticen la accesibilidad a personas con diversidad intelectual, mental, cognitiva o con problemas de desarrollo.

8. Diseño para todas las personas: la actividad normalizada por la que se

llarga duració que presenten dificultats en l'activitat vital o puguen derivar en una discapacitat i siguen reconegudes administrativament o judicialment. S'assimilaran a aquesta situació els estats previs, entesos com els processos d'evolució que puguen arribar a ocasionar alguna dificultat.

g) Les persones que porten carros de bebés o de xiquetes i xiquets de poca edat.

h) Les persones que porten cadires de rodes o equips de suport a la mobilitat de persones majors o amb dificultat per a desplaçar-se.

4. Ajust raonable: les modificacions i adaptacions necessàries i adequades a les necessitats específiques de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials que no imposen una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requerisquen en un cas particular de manera eficaç i pràctica, per a facilitar l'accessibilitat i la participació i per a garantir el gaudi o exercici de tots els drets, en igualtat de condicions amb les altres persones.

5. Barreres d'accés: impediments, traves o obstacles de caràcter físic o d'un altre tipus que limiten o impedeixen la interacció de les persones amb l'entorn físic, el transport, els productes, els serveis, la informació i les comunicacions.

6. Comunicació: el procés pel qual s'emet, rep o intercanvia informació entre dues o més persones, de manera directa, a través del llenguatge oral, escrit, llengua de signes, el braille o la comunicació tàctil, o indirecta, mitjançant sistemes de lectura fàcil, dispositius multimèdia, veu digitalitzada (audiodescripció), visualització de textos, subtítols, símbols de senyalització o qualsevol altre sistema o servei auxiliar de comunicació definit en l'annex I.

7. Comprensió: la capacitat d'entendre la informació que es rep durant la comunicació, siga de manera presencial o a través de mitjans físics, alternatius en format escrit (lectura fàcil), electrònics, de suport visual o audiovisual, que garantisquen l'accessibilitat a persones amb diversitat intel·lectual, mental, cognitiva o amb problemes de desenvolupament.

8. Disseny per a totes les persones: l'activitat normalitzada per la qual es

conciben o proyectan desde el origen cualquier entorno, proceso, bien, producto, servicio, objeto, instrumento, programa, dispositivo o herramienta tecnológica, de tal forma que pueda ser utilizados por todas las personas, en la mayor extensión posible, sin necesidad de adaptación ni diseño especializado. El “diseño universal” o “diseño para todas las personas” no excluirá los productos de apoyo para grupos particulares de personas con diversidad funcional, cuando lo necesiten.

9. Productos de apoyo (antes ayudas técnicas): cualquier medio, instrumento, producto, tecnología o sistema, especialmente fabricado o disponible en el mercado para facilitar la accesibilidad de un colectivo de personas con diversidad funcional, como pueden ser las personas con movilidad reducida o limitación sensorial, o personas mayores dependientes.

10. Punto de atención accesible: sitio de recepción y de atención al público, constituido por un espacio físico para la obtención de información, acceso a un recinto, realización de trámites o punto de venta, en el caso de bienes o servicios de titularidad pública o privada, que incluya mostradores de información, taquillas o ventanillas de venta al público, etc. con mobiliario de dimensiones adecuadas para la atención a personas con movilidad reducida o en silla de ruedas, y demás condiciones de acuerdo con la normativa reglamentaria básica estatal y autonómica, para que la comunicación y la información sean accesibles a todas las personas.

11. Usabilidad: es la medida en la cual un producto, proceso, bien o servicio puede ser usado por personas usuarias específicas para conseguir objetivos concretos con efectividad, eficiencia y satisfacción en un contexto de uso especificado. Entendiendo que el grado de usabilidad crece aplicado a productos, entornos y servicios públicos cuando permite su uso, con las condiciones satisfactorias plenas, a un mayor número de las personas y con el máximo grado de autonomía.

12. Vivienda accesible: las viviendas que cumplen todas las exigencias de accesibilidad en su acceso y en su espacio interior, de acuerdo con la normativa reglamentaria básica estatal y autonómica,

conceben o projecten des de l'origen qualsevol entorn, procés, bé, producte, servei, objecte, instrument, programa, dispositiu o eina tecnològica, de tal forma que puguen ser utilitzats per totes les persones, en la major extensió possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat. El “disseny universal” o “disseny per a totes les persones” no exclourà els productes de suport per a grups particulars de persones amb diversitat funcional, quan ho necessiten.

9. Productes de suport (abans ajudes tècniques): qualsevol mitjà, instrument, producte, tecnologia o sistema, especialment fabricat o disponible en el mercat per a facilitar l'accessibilitat d'un col·lectiu de persones amb diversitat funcional, com poden ser les persones amb mobilitat reduïda o limitació sensorial, o persones majors dependents.

10. Punt d'atenció accessible: lloc de recepció i d'atenció al públic, constituït per un espai físic per a l'obtenció d'informació, accés a un recinte, realització de tràmits o punt de venda, en el cas de béns o serveis de titularitat pública o privada, que incloga taulells d'informació, taquilles o finestretes de venda al públic, etc., amb mobiliari de dimensions adequades per a l'atenció a persones amb mobilitat reduïda o en cadira de rodes, i altres condicions, d'acord amb la normativa reglamentària bàsica estatal i autonòmica, perquè la comunicació i la informació siguen accessibles a totes les persones.

11. Usabilitat: és la mesura en la qual un producte, procés, bé o servei pot ser usat per persones usuàries específiques per a aconseguir objectius concrets amb efectivitat, eficiència i satisfacció en un context d'ús especificat. Entenent que el grau d'usabilitat creix aplicat a productes, entorns i serveis públics quan permet el seu ús, amb les condicions satisfactòries plenes, a un major nombre de les persones i amb el màxim grau d'autonomia.

12. Habitatge accessible: els habitatges que compleixen totes les exigències d'accessibilitat en el seu accés i en el seu espai interior, d'acord amb la normativa reglamentària bàsica estatal i autonòmica,

de modo que garanticen su utilización de la forma más autónoma y natural posible por todas las personas, en especial por las personas con diversidad funcional.

Artículo 4. **Ámbito de aplicación**

1. Las condiciones básicas de accesibilidad reguladas por la normativa básica estatal y las disposiciones específicas y medidas para garantizar la igualdad de oportunidades, la no discriminación y la accesibilidad universal se aplicarán en el ámbito de la Comunitat Valenciana, por cualquier entidad, pública o privada, o persona física o jurídica, con arreglo a lo previsto en la presente ley, en los ámbitos siguientes:

- a) Medios de comunicación, telecomunicaciones y sociedad de la información.
- b) Espacios públicos urbanizados, espacios naturales, infraestructuras y edificación.
- c) Transportes.
- d) Bienes y servicios a disposición del público.
- e) Relaciones con las administraciones públicas.
- f) Administración de justicia.
- g) Empleo.

2. En el ámbito de los elementos vinculados al transporte, lo previsto en esta ley se establece sin perjuicio de lo dispuesto en la Ley 9/2009, de 20 de noviembre, de la Generalitat, de accesibilidad universal al sistema de transporte de la Comunitat Valenciana, y normativa europea de aplicación.

3. Para garantizar la participación social de las personas interesadas en las propuestas normativas y el seguimiento de las condiciones de accesibilidad en los diferentes ámbitos, así como la perspectiva de género, se tendrá en cuenta especialmente a las organizaciones representativas de personas con diversidad funcional y de personas mayores.

Artículo 5. **Desarrollo de las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación**

1. El Consell regulará mediante decreto, que desarrollará la presente ley en cada uno de los ámbitos enumerados en el artículo anterior, integrando las condiciones básicas

de manera que garantisquen la seua utilització de la forma més autònoma i natural possible per totes les persones, en especial per les persones amb diversitat funcional.

Article 4. **Àmbit d'aplicació**

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat regulades per la normativa bàsica estatal i les disposicions específiques i mesures per a garantir la igualtat d'oportunitats, la no discriminació i l'accessibilitat universal seran aplicades en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, per qualsevol entitat, pública o privada, o persona física o jurídica, conformement al que es preveu en la present llei, en els àmbits següents:

- a) Mitjans de comunicació, telecomunicacions i societat de la informació.
- b) Espais públics urbanitzats, espais naturals, infraestructures i edificació.
- c) Transports.
- d) Béns i serveis a la disposició del públic.
- e) Relacions amb les administracions públiques.
- f) Administració de justícia
- g) Ocupació.

2. En l'àmbit dels elements vinculats al transport, el que es preveu en aquesta llei s'estableix sense perjudici del que es disposa en la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transport de la Comunitat Valenciana, i normativa europea d'aplicació.

3. Per a garantir la participació social de les persones interessades en les propostes normatives i el seguiment de les condicions d'accessibilitat en els diferents àmbits, així com la perspectiva de gènere, es tindrà en compte especialment les organitzacions representatives de persones amb diversitat funcional i de persones majors.

Article 5. **Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació**

1. El Consell regularà mitjançant decret, que desplegarà la present llei en cadascun dels àmbits enumerats en l'article anterior, integrant les condicions bàsiques

de accesibilidad que sean exigibles de acuerdo con la normativa básica estatal y aquellas disposiciones y medidas específicas a aplicar en determinadas áreas, entornos, servicios públicos, procesos, bienes y servicios privados a disposición del público, que garanticen la igualdad de oportunidades a todas las personas.

2. Las medidas específicas de fomento y de acción positiva se establecerán teniendo en cuenta las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación, así como las características de las personas con diversidad funcional determinando el tipo y grado de discapacidad.

Capítulo II Medidas administrativas

Artículo 6. *Medidas contra la discriminación*

1. Se consideran medidas contra la discriminación aquellas que tienen como finalidad prevenir o corregir el hecho de que una persona con diversidad funcional o con necesidades especiales sea tratada directa o indirectamente de una manera menos favorable que otra que no lo sea, en una situación análoga o comparable.

2. Se entenderán como medidas contra la discriminación para garantizar la igualdad:

- a) Las que exijan la accesibilidad universal y el diseño para todas las personas.
- b) Las que exigen la obligación de realizar ajustes razonables, cuando se requiera en un caso particular, para conseguir la máxima accesibilidad para todas las personas.
- c) Aquellas medidas que prohíben y se oponen a las acciones o situaciones de hecho degradantes para que las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales puedan acceder a un determinado espacio, edificación, medio de transporte, bien o servicio de uso público o a disposición del público, y de acoso para impedir o restringir su derecho de denuncia y al ejercicio pleno de sus derechos.

Artículo 7. *Medidas de fomento*

1. La Administración de la Generalitat y los entes locales destinarán en cada ejercicio partidas que tengan como finalidad la realización de programas y actuaciones de promoción de la accesibilidad y ayudas para

d'accessibilitat que siguen exigibles d'acord amb la normativa bàsica estatal i aquelles disposicions i mesures específiques a aplicar en determinades àrees, entorns, serveis públics, processos, béns i serveis privats a la disposició del públic, que garantisquen la igualtat d'oportunitats a totes les persones.

2. Les mesures específiques de foment i d'acció positiva s'establiran tenint en compte les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació, així com les característiques de les persones amb diversitat funcional determinan el tipus i grau de discapacitat.

Capítol II Mesures administratives

Article 6. *Mesures contra la discriminació*

1. Es consideren mesures contra la discriminació aquelles que tenen com a finalitat previndre o corregir el fet que una persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials siga tractada directament o indirectament d'una manera menys favorable que una altra que no ho siga, en una situació anàloga o comparable.

2. S'entendran com a mesures contra la discriminació per a garantir la igualtat:

- a) Les que exigisquen l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones.
- b) Les que exigeixen l'obligació de realitzar ajustos raonables, quan es requerisca en un cas particular, per a aconseguir la màxima accessibilitat per a totes les persones.
- c) Aquelles mesures que prohibeixen i s'oposen a les accions o situacions de fet degradants perquè les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials puguen accedir a un determinat espai, edificació, mitjà de transport, bé o servei d'ús públic o a la disposició del públic i d'assetjament per a impedir o restringir el seu dret de denúncia i a l'exercici ple dels seus drets.

Article 7. *Mesures de foment*

1. L'Administració de la Generalitat i els ens locals destinaran en cada exercici partides que tinguen com a finalitat la realització de programes i actuacions de promoció de l'accessibilitat i ajudes per a millores i

mejoras y ajustes razonables para garantizar la accesibilidad universal en los diferentes ámbitos.

2. Pueden ser personas beneficiarias de estas medidas de fomento y ayudas las personas físicas o jurídicas, de acuerdo con lo que se establezca reglamentariamente, en las bases de ayudas de concesión directa o en las convocatorias públicas.

3. En el caso de programas específicos destinados a financiar actuaciones de los entes locales, tendrán prioridad en la concesión de las ayudas aquellas actuaciones contenidas en los planes municipales de accesibilidad universal o de inclusión social, que desarrollen las directrices de los planes sectoriales autonómicos.

Artículo 8. **Medidas de acción positiva**

1. Se consideran medidas de acción positiva aquellos apoyos e incentivos de carácter específico destinados a evitar o compensar las desventajas sociales y acelerar o lograr la igualdad de hecho de las personas con diversidad funcional y su participación plena en los ámbitos de la vida política, económica, social, educativa, laboral y cultural, atendiendo a los diferentes tipos y grados de discapacidad.

2. Las medidas de acción positiva a favor de las personas con diversidad funcional podrán consistir en:

a) Apoyos complementarios para garantizar la accesibilidad universal, con la eliminación y supresión de barreras de todo tipo que la impiden o dificultan en distintos entornos, así como facilitar la comunicación interactiva, la movilidad y su autonomía personal en los diferentes ámbitos.

Dichos apoyos podrán consistir en prestaciones profesionales, económicas o tecnológicas, como ayudas técnicas, asistencia personal, sistemas y servicios auxiliares para la comunicación que se recogen en el anexo I.

b) Establecimiento de cupos o reservas a favor de las personas con diversidad funcional, para contrarrestar una situación de hecho o tendencia que se considera discriminatoria.

c) Estímulos económicos o subvenciones para que las personas físicas y jurídicas promuevan la accesibilidad universal en un determinado ámbito.

ajustos raonables per a garantir l'accessibilitat universal en els diferents àmbits.

2. Poden ser persones beneficiàries d'aquestes mesures de foment i ajudes les persones físiques o jurídiques, d'acord amb el que s'establisca reglamentàriament, en les bases d'ajudes de concessió directa o en les convocatòries públiques.

3. En el cas de programes específics destinats a finançar actuacions dels ens locals, tindran prioritat en la concessió de les ajudes aquelles actuacions contingudes en els plans municipals d'accessibilitat universal o que desenvolupen les directrius dels plans sectorials autonòmics.

Article 8. **Mesures d'acció positiva**

1. Es consideren mesures d'acció positiva aquells suports i incentius de caràcter específic destinats a evitar o compensar els desavantatges socials i accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb diversitat funcional i la seua participació plena en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, atesos els diferents tipus i graus de discapacitat.

2. Les mesures d'acció positiva a favor de les persones amb diversitat funcional podran consistir en:

a) Suports complementaris per a garantir l'accessibilitat universal, amb l'eliminació i supressió de barreres de tota classe que la impedeixen o dificulten en diferents entorns, així com facilitar la comunicació interactiva, la mobilitat i la seua autonomia personal en els diferents àmbits.

Aquests suports podran consistir en prestacions professionals, econòmiques o tecnològiques, com ara ajudes tècniques, assistència personal, sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació que es recullen en l'annex I.

b) Establiment de contingents o reserves a favor de les persones amb diversitat funcional, per a contrarestar una situació de fet o tendència que es considera discriminatòria.

c) Estímulos econòmics o subvencions perquè les persones físiques i jurídiques promoguen l'accessibilitat universal en un determinat àmbit.

3. Las administraciones públicas de la Comunitat Valenciana facilitarán, en el ámbito de sus competencias, a las personas con diversidad funcional, a las personas profesionales y agentes sociales y a otras personas físicas o jurídicas, como empresas, cooperativas, promotores de actividades económicas y comunidades de propietarios y propietarias, cuando lo requieran, el asesoramiento y la información referentes al ámbito de la accesibilidad y la adecuación de los medios de apoyo a las necesidades específicas.

4. Asimismo, adoptarán las medidas de formación necesarias para que las personas gestoras y técnicas que prestan servicio en ellas tengan los conocimientos adecuados en materia de accesibilidad.

Artículo 9. Medidas de control administrativo previo

1. La concesión de licencias y autorizaciones y, en su caso, las comunicaciones y declaraciones responsables de las personas interesadas en ejecución de obras y realización de actividades se sujetará a los preceptos de esta ley y a su normativa de desarrollo en cuanto al cumplimiento de los parámetros de accesibilidad.

2. La verificación del cumplimiento de las condiciones de accesibilidad se efectuará por personal técnico en el mismo procedimiento en que se tramita la solicitud o la documentación preceptiva por el órgano competente, que resolverá o denegará, previos los trámites administrativos oportunos, la concesión de licencias, autorizaciones u otros actos de análoga naturaleza.

3. Los instrumentos básicos del control administrativo previo que deberán exigir el cumplimiento de las normas de accesibilidad son los siguientes:

a) Los organismos de certificación administrativa en materia de calidad de la edificación (OCAce) y, en su caso, las oficinas técnicas y de supervisión de proyectos de la Administración de la Generalitat y de los entes locales, que comprobarán la corrección, adecuación e integridad de la documentación técnica: proyectos básicos y proyectos de ejecución de obras e infraestructuras o cualquier otro instrumento o documentación técnica, de

3. Les administracions públiques de la Comunitat Valenciana facilitaran, en l'àmbit de les seues competències, a les persones amb diversitat funcional, a les persones professionals i agents socials i a altres persones físiques o jurídiques, com ara empreses, cooperatives, promotors d'activitats econòmiques i comunitats de propietaris i propietàries, quan ho requerisquen, l'assessorament i la informació referents a l'àmbit de l'accessibilitat i l'adequació dels mitjans de suport a les necessitats específiques.

4. Així mateix, adoptaran les mesures de formació necessàries perquè les persones gestores i tècniques que hi prestem servei tinguen els coneixements adequats en matèria d'accessibilitat.

Article 9. Mesures de control administratiu previ

1. La concessió de llicències i autoritzacions i, en el seu cas, les comunicacions i declaracions responsables de les persones interessades en execució d'obres i realització d'activitats se subjectarà als preceptes d'aquesta llei i a la seua normativa de desplegament quant al compliment dels paràmetres d'accessibilitat.

2. La verificació del compliment de les condicions d'accessibilitat s'efectuarà per personal tècnic en el mateix procediment en què es tramita la sol·licitud o la documentació preceptiva per l'òrgan competent, que resoldrà o denegarà, previs els tràmits administratius oportuns, la concessió de llicències, autoritzacions o altres actes d'anàloga naturalesa.

3. Els instruments bàsics del control administratiu previ que hauran d'exigir el compliment de les normes d'accessibilitat són els següents:

a) Els organismes de certificació administrativa en matèria de qualitat de l'edificació (OCAce) i, si és el cas, les oficines tècniques i de supervisió de projectes de l'Administració de la Generalitat i dels ens locals, que comprovaran la correcció, adequació i integritat de la documentació tècnica: projectes bàsics i projectes d'execució d'obres i infraestructures o qualsevol altre instrument o documentació tècnica, d'acord amb la

acuerdo con la normativa aplicable.

b) Las licencias y autorizaciones que otorgan las administraciones públicas u otros actos de análoga naturaleza, de acuerdo con la normativa aplicable.

c) Los pliegos de condiciones técnicas de los contratos administrativos, que contendrán las cláusulas específicas necesarias para el cumplimiento de las normas de accesibilidad, de acuerdo con lo dispuesto en esta ley.

d) Las memorias de accesibilidad para la implantación de infraestructuras en el territorio, de acuerdo con lo dispuesto en esta ley.

4. En el caso de actividades sometidas al régimen de comunicación previa o declaración responsable, los documentos que suscriban las personas interesadas deberán incluir la acreditación o la declaración responsable del cumplimiento de las condiciones establecidas por la normativa de accesibilidad aplicable, sin perjuicio de lo que establece el artículo siguiente.

Artículo 10. Control administrativo posterior

1. Las administraciones públicas competentes para efectuar actuaciones de control administrativo posterior podrán comprobar el cumplimiento de la normativa de accesibilidad, de oficio o si media una denuncia de que se haya efectuado de forma incorrecta o dejado de realizar la actuación sometida a control administrativo previo y, en todo caso, en aquellas actividades y actuaciones sometidas al régimen de comunicación previa o declaración responsable.

2. Corresponde a los ayuntamientos y los órganos que tengan atribuida dentro de la Generalitat la competencia en la materia de que se trate, en colaboración con las demás administraciones públicas y con el resto de los órganos implicados llevar a cabo las correspondientes actuaciones de inspección, control y sanción, que aseguren las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación que se establecen en la presente ley.

Artículo 11. Medidas en materia de contratación pública

1. El sector público de la Comunitat

normativa aplicable.

b) Les llicències i autoritzacions que atorguen les administracions públiques o altres actes d'anàloga naturalesa, d'acord amb la normativa aplicable.

c) Els plec de condicions tècniques dels contractes administratius, que contindran les clàusules específiques necessàries per al compliment de les normes d'accessibilitat, d'acord amb el que es disposa en aquesta llei.

d) Les memòries d'accessibilitat per a la implantació d'infraestructures en el territori, d'acord amb el que es disposa en aquesta llei.

4. En el cas d'activitats sotmeses al règim de comunicació prèvia o declaració responsable, els documents que suscriguen les persones interessades hauran d'incloure l'acreditació o la declaració responsable del compliment de les condicions establides per la normativa d'accessibilitat aplicable, sense perjudici del que estableix l'article següent.

Article 10. Control administratiu posterior

1. Les administracions públiques competents per a efectuar actuacions de control administratiu posterior podran comprovar el compliment de la normativa d'accessibilitat, d'ofici o si hi ha una denúncia que s'haja efectuat de manera incorrecta o deixat de realitzar l'actuació sotmesa a control administratiu previ i, en tot cas, en aquelles activitats i actuacions sotmeses al règim de comunicació prèvia o declaració responsable.

2. Correspon als ajuntaments i els òrgans que tinguen atribuïda dins de la Generalitat la competència en la matèria de què es tracte, en col·laboració amb les altres administracions públiques i amb la resta dels òrgans implicats, dur a terme les corresponents actuacions d'inspecció, control i sanció, que asseguruen les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació que s'estableixen en la present llei.

Article 11. Mesures en matèria de contractació pública

1. El sector públic de la Comunitat

Valenciana deberá velar por que los servicios que se hayan externalizado cumplan las condiciones de accesibilidad universal. En las licitaciones de servicios de gestión o servicios a disposición del público, los pliegos de prescripciones técnicas establecerán, como condición esencial, el cumplimiento de las condiciones de accesibilidad del equipamiento y su mantenimiento durante el plazo de vigencia del contrato.

2. Así mismo en las licitaciones de servicios de gestión o servicios a disposición del público, se podrá incorporar criterios de valoración, como mejora en las condiciones de accesibilidad y adquisición de equipamientos, productos y servicios tecnológicos de información y de comunicación accesibles para todas las personas, con la obligación en caso de la empresa contratista de entrega y puesta en funcionamiento en el primer año de servicio.

3. Igualmente, en los contratos de suministro de equipamiento, adquisición de productos tecnológicos de información y comunicación (TIC) u otros productos o bienes, dichos pliegos recogerán las condiciones que garanticen la accesibilidad universal y/o diseño para todas las personas.

Artículo 12. *Coordinación administrativa y promoción de la accesibilidad universal inclusiva*

1. La conselleria competente en materia de servicios sociales, dentro de sus competencias, desarrollará acciones y programas integrados de promoción de la accesibilidad universal e inclusión social dirigidos a la población en general, de acuerdo con los principios que rigen en esta ley.

2. Asimismo, a fin de desarrollar sus competencias propias y de coordinación administrativa, se creará una Oficina de Coordinación y Promoción de la Accesibilidad Universal, dentro de dicha conselleria, con las funciones siguientes:

a) Desarrollar, difundir y fomentar la cultura de la accesibilidad universal, diseño para todas las personas e inclusión social, que ayuden a la creación de espacios y ciudades amigables y entornos comunitarios plenamente accesibles.

b) Elaborar propuestas para el desarrollo autonómico de políticas públicas y

Valenciana hauran de vetlar perquè els serveis que s'hagen externalitzat complisquen les condicions d'accessibilitat universal. En les licitacions de de serveis de gestió o serveis a la disposició del públic els plecs de prescripcions tècniques establiran, com a condició essencial, el compliment de les condicions d'accessibilitat de l'equipament i el seu manteniment durant el termini de vigència del contracte.

2. Igualment, en les licitacions de serveis de gestió o serveis a la disposició del públic, es podran incorporar criteris de valoració, com ara millora en les condicions d'accessibilitat i adquisició d'equipaments, productes i serveis tecnològics d'informació i de comunicació accessibles per a totes les persones, amb l'obligació en cas que l'empresa contractista de lliurament i posada en funcionament en el primer any de servei.

3. Igualment, en els contractes de subministrament d'equipament, adquisició de productes tecnològics d'informació i comunicació (TIC) o altres productes o béns, aquests plecs recolliran les condicions que garantisquen l'accessibilitat universal i/o disseny per a totes les persones.

Article 12. *Coordinació administrativa i promoció de l'accessibilitat universal inclusiva*

1. La conselleria competent en matèria de serveis socials, dins de les seues competències, desenvoluparà accions i programes integrats de promoció de l'accessibilitat universal i inclusió social dirigits a la població en general, d'acord amb els principis que regeixen en aquesta llei.

2. Així mateix, a fi desenvolupar les seues competències pròpies i de coordinació administrativa, es crearà una Oficina de Coordinació i Promoció de l'Accessibilitat Universal, dins d'aquesta conselleria, amb les funcions següents:

a) Desenvolupar, difondre i fomentar la cultura de l'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i inclusió social, que ajuden a la creació d'espais i ciutats amigables i entorns comunitaris plenament accessibles.

b) Elaborar propostes per al desenvolupament autonòmic de polítiques públiques i programes de foment de

programas de fomento de la accesibilidad universal.

c) Recabar información de las distintas administraciones públicas y departamentos del Consell con el fin de actuar como órgano de coordinación, cuando sea preciso.

d) Recibir y estudiar las sugerencias, quejas y reclamaciones como consecuencia de la aplicación o falta de aplicación de la normativa de accesibilidad.

e) Dar apoyo administrativo y técnico al Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal, regulado en los artículos 84 y 85 de la presente ley, para el cumplimiento de sus funciones.

3. Todas las personas gestoras y técnicas que presten servicio en esta Oficina se considerarán personal de atención directa.

4. Se impulsarán acciones de fomento, con la adecuada convocatoria, concurrencia y difusión pública de Premios de Accesibilidad para contribuir a la sensibilización social, potenciar la accesibilidad universal inclusiva en la Comunitat Valenciana y reconocer las mejores iniciativas y acciones que se lleven a cabo en diversos ámbitos.

Artículo 13. **Símbolos de accesibilidad**

1. Los edificios de uso público, entornos naturales, equipamientos comunitarios, medios de transporte, instalaciones, bienes y servicios, que garanticen la accesibilidad universal en sus diferentes áreas o servicios mediante el oportuno sistema de acreditación, incorporarán el Símbolo Internacional de Accesibilidad (SIA) en la edificación o lugar visible para su difusión e información del público, conforme se establece reglamentariamente en las normas de desarrollo.

2. Asimismo podrán incorporar el nuevo Símbolo de Accesibilidad Universal (SAU) propuesto por la Organización de Naciones Unidas, en especial en aquellas actuaciones y espacios que acrediten las medidas de accesibilidad universal e inclusión social previstas en esta ley.

En el supuesto de que un producto, entorno, proceso, bien o servicio sea accesible en especial para determinadas personas con diversidad funcional, se señalará, igualmente, para qué tipo de discapacidad es accesible con el símbolo correspondiente.

l'accessibilitat universal.

c) Recaptar informació de les diferents administracions públiques i departaments del Consell amb la finalitat d'actuar com a òrgan de coordinació, quan calga.

d) Rebre i estudiar els suggeriments, queixes i reclamacions a conseqüència de l'aplicació o falta d'aplicació de la normativa d'accessibilitat.

e) Donar suport administratiu i tècnic al Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal, regulat en els articles 84 i 85 de la present llei, per al compliment de les seues funcions.

3. Totes les persones gestores i tècniques que presten aquest servei es considerarà personal d'atenció directa.

4. S'impulsaran accions de foment, amb l'adequada convocatòria, concurrència i difusió pública de premis d'accessibilitat per a contribuir a la sensibilització social, potenciar l'accessibilitat universal i inclusiva a la Comunitat Valenciana i reconèixer les millors iniciatives i accions que es duguen a terme en diversos àmbits.

Article 13. **Símbols d'accessibilitat**

1. Els edificis d'ús públic, entorns naturals, equipaments comunitaris, mitjans de transport, instal·lacions, béns i serveis, que garantisquen l'accessibilitat universal en les seues diferents àrees o serveis mitjançant l'oportú sistema d'acreditació, incorporaran el símbol internacional d'accessibilitat (SIA) en l'edificació o lloc visible per a la seua difusió i informació del públic, d'acord amb el que s'estableix reglamentàriament en les normes de desplegament.

2. Així mateix, podran incorporar el nou símbol d'accessibilitat universal (SAU) proposat per l'Organització de Nacions Unides, especialment en aquelles actuacions i espais que acrediten les mesures d'accessibilitat universal i inclusió social previstes en aquesta llei.

En cas que un producte, entorn, procés, bé o servei siga accessible especialment per a determinades persones amb diversitat funcional, se senyalitzarà, igualment, per a quin tipus de discapacitat és accessible amb el símbol corresponent.

3. Reglamentàriament s'establirà la

3. Reglamentariamente se establecerá la simbología a utilizar en cada caso, conforme a la simbología normalizada que consta en los anexos de la presente ley.

TÍTULO II

Competencias de las administraciones públicas

Artículo 14. *Competencias de la Administración de la Generalitat*

1. Corresponde al Consell, en el ámbito de sus competencias:

a) Desarrollar la presente ley, así como la normativa sectorial y transversal relacionada con la materia, para garantizar la accesibilidad universal y los derechos de todas las personas, en especial las personas con diversidad funcional.

b) Establecer las medidas necesarias de coordinación para el cumplimiento de la presente ley, cuando superen el orden competencial de un departamento del Consell o sea necesario una actuación integral y coordinada para garantizar la accesibilidad universal.

En este caso, el Consell podrá delegar en la persona titular de la conselleria competente en materia de servicios sociales la coordinación o el seguimiento de actuaciones o medidas concretas.

2. Corresponde a las consellerias, como departamentos del Consell, en el ámbito de sus respectivas competencias y área funcional:

a) Velar por la aplicación de la presente ley, en colaboración con las demás administraciones públicas y con el resto de los órganos implicados, así como llevar a cabo las correspondientes actuaciones de control e inspección.

b) Desarrollar, a nivel reglamentario, los parámetros de accesibilidad cuando sea necesario una mayor concreción o así se habilite por decreto del Consell, que regule las condiciones de accesibilidad en cada uno de los ámbitos de aplicación.

c) Elaborar y ejecutar planes autonómicos de actuación sectorial, que contemplen medidas específicas o acciones integrales para garantizar la accesibilidad universal en infraestructuras, centros o servicios, incluyendo la accesibilidad en la información, comunicación y señalización, para garantizar los derechos de las

simbología a utilizar en cada cas, conforme a la simbología normalizada que consta en els annexos de la present llei.

TÍTOL II

Competències de les administracions públiques

Article 14. *Competències de l'Administració de la Generalitat*

1. Correspon al Consell, en l'àmbit de les seues competències:

a) Desenvolupar la present llei, així com la normativa sectorial i transversal relacionada amb la matèria, per a garantir l'accessibilitat universal i els drets de totes les persones, especialment les persones amb diversitat funcional.

b) Establir les mesures necessàries de coordinació per al compliment de la present llei, quan superen l'ordre competencial d'un departament del Consell o siga necessari una actuació integral i coordinada per a garantir l'accessibilitat universal.

En aquest cas, el Consell podrà delegar en la persona titular de la conselleria competent en matèria de serveis socials la coordinació o el seguiment d'actuacions o mesures concretes.

2. Correspon a les conselleries, com a departaments del Consell, en l'àmbit de les seues respectives competències i àrea funcional:

a) Vetlar per l'aplicació de la present llei, en col·laboració amb les altres administracions públiques i amb la resta dels òrgans implicats, així com dur a terme les corresponents actuacions de control i inspecció.

b) Desenvolupar, a nivell reglamentari, els paràmetres d'accessibilitat quan siga necessari una major concreció o així s'habilite per decret del Consell, que regule les condicions d'accessibilitat en cadascun dels àmbits d'aplicació.

c) Elaborar i executar plans autonòmics d'actuació sectorial, que contemplen mesures específiques o accions integrals per a garantir l'accessibilitat universal en infraestructures, centres o serveis, incloent-hi l'accessibilitat en la informació, comunicació i senyalització, per a garantir els drets de les persones amb diversitat

personas con diversidad funcional.

d) Establecer y ejecutar medidas de fomento y medidas de acción positiva en materia de accesibilidad, en el ámbito de sus competencias y área funcional.

e) La apertura de expedientes sancionadores e imposición de sanciones, con arreglo a lo establecido en la presente ley

3. Los departamentos del Consell podrán asimismo establecer en su ámbito un sistema específico de distintivos de calidad y de accesibilidad, con distintos niveles, según la incorporación de nuevas tecnologías, medidas de accesibilidad en las comunicaciones y/o de acreditación conjunta de las condiciones de accesibilidad de las instalaciones o procesos y de la calidad del servicio.

Artículo 15. **Competencias de las entidades locales**

1. Corresponde a los municipios, en el ámbito de sus competencias:

a) Velar por la aplicación de la presente ley, en colaboración con la Administración de la Generalitat y con el resto de los órganos implicados, así como llevar a cabo las correspondientes actuaciones de control y supervisión del cumplimiento de la normativa de accesibilidad en sus autorizaciones, licencias e infraestructuras de promoción pública e iniciativa municipal.

b) Elaborar y ejecutar planes municipales de accesibilidad universal que contemplen acciones integrales y medidas específicas para garantizar la accesibilidad universal en infraestructuras, todos los espacios públicos urbanizados, edificios, establecimientos, espacios naturales, playas urbanas, centros, bienes o servicios a disposición del público, incluyendo la accesibilidad en la información, comunicación y señalización, para garantizar los derechos de todas las personas.

c) Establecer y ejecutar medidas de fomento y medidas de acción positiva en materia de accesibilidad, en el ámbito de sus competencias y ámbito territorial municipal.

d) Conceder las tarjetas de estacionamiento para personas con diversidad funcional que presentan movilidad reducida residentes en su municipio, previo el oportuno expediente administrativo y su inscripción en el Registro autonómico de tarjetas de estacionamiento

funcional.

d) Establir i executar mesures de foment i mesures d'acció positiva en matèria d'accessibilitat, en l'àmbit de les seues competències i àrea funcional.

e) L'obertura d'expedients sancionadors i imposició de sancions, de conformitat amb el que s'estableix en la present llei.

3. Els departaments del Consell podran, així mateix, establir en el seu àmbit un sistema específic de distintius de qualitat i d'accessibilitat, amb diferents nivells, segons la incorporació de noves tecnologies, mesures d'accessibilitat en les comunicacions i/o d'acreditació conjunta de les condicions d'accessibilitat les instal·lacions o processos amb la qualitat del servei.

Article 15. **Competències de les entitats locals**

1. Correspon als municipis, en l'àmbit de les seues competències:

a) Vetlar per l'aplicació de la present llei, en col·laboració amb l'Administració de la Generalitat i amb la resta dels òrgans implicats, així com dur a terme les corresponents actuacions de control i supervisió del compliment de la normativa d'accessibilitat en les seues autoritzacions, llicències i infraestructures de promoció pública i iniciativa municipal.

b) Elaborar i executar plans municipals d'accessibilitat universal que contemplen accions integrals i mesures específiques per a garantir l'accessibilitat universal en infraestructures, tots els espais públics urbanitzats, edificis, establiments, espais naturals, platges urbanes, centres, béns o serveis, incloent-hi l'accessibilitat en la informació, comunicació i senyalització, per a garantir els drets de totes les persones.

c) Establir i executar mesures de foment i mesures d'acció positiva en matèria d'accessibilitat, en l'àmbit de les seues competències i àmbit territorial municipal.

d) Concedir les targetes d'estacionament per a persones amb diversitat funcional que presenten mobilitat reduïda residents en el seu municipi, previ l'oportú expedient administratiu i la seua inscripció en el Registre autonòmic de targetes

para personas con movilidad reducida, para su control.

e) La apertura de expedientes sancionadores e imposición de sanciones, con arreglo a lo establecido en la presente ley.

2. Corresponde a las diputaciones provinciales asegurar la prestación integral y adecuada de los servicios de competencia municipal, garantizando el cumplimiento de las normas de accesibilidad universal en los bienes y servicios a disposición del público o de las personas usuarias, prestando asistencia jurídica y cooperación técnica y económica especialmente a los municipios de menos de 5.000 habitantes o que tengan menor capacidad de gestión para la elaboración de planes municipales de accesibilidad universal.

TÍTULO III

Disposiciones específicas de accesibilidad en diferentes ámbitos

Capítulo I

Accesibilidad en las comunicaciones, telecomunicaciones y servicios de sociedad de la información

Sección 1ª

Accesibilidad en las comunicaciones

Artículo 16. *Información y comunicación accesibles*

1. Para garantizar la accesibilidad universal de los servicios públicos, las administraciones públicas competentes, en el ámbito de aplicación de esta ley, deberán promover el uso de las tecnologías de la información y la comunicación que faciliten la relación con las personas con las siguientes medidas y medios de apoyo:

a) Disponer de toda la información, a ser posible, en varios formatos: texto escrito (con tipo de letra legible), en formato de lectura fácil, sistema braille, audio, lengua de signos, comunicación táctil, atención telefónica o presencial en las dos lenguas oficiales.

b) Integración de los servicios de atención en oficinas de atención al público, con dispositivos adaptados a la comunicación oral y video interpretación en lengua de signos, y web pública o sede electrónica, con dispositivos accesibles para sistemas de comunicación alternativa.

c) El recurso a servicios de intérprete de

d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda, per al seu control.

e) L'obertura d'expedients sancionadors i imposició de sancions, de conformitat amb el que s'estableix en la present llei.

2. Correspon a les diputacions provincials assegurar la prestació integral i adequada dels serveis de competència municipal, garantint el compliment de les normes d'accessibilitat universal en els béns i serveis a la disposició del públic o de les persones usuàries, prestant assistència jurídica i cooperació tècnica i econòmica especialment als municipis de menys de 5.000 habitants o que tinguen menor capacitat de gestió per a l'elaboració de plans municipals d'accessibilitat universal.

TÍTOL III

Disposicions específiques d'accessibilitat en diferents àmbits

Capítol I

Accessibilitat en les comunicacions, telecomunicacions i serveis de societat de la informació

Secció 1a

Accessibilitat en les comunicacions

Article 16. *Informació i comunicació accesibles*

1. Per a garantir l'accessibilitat universal dels serveis públics, les administracions públiques competents, en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei, hauran de promoure l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació que faciliten la relació amb les persones amb les següents mesures i mitjans de suport:

a) Disposar de tota la informació, si pot ser, en diversos formats: text escrit (amb tipus de lletra llegible), en format de lectura fàcil, sistema braille, àudio, llengua de signes, comunicació tàctil, atenció telefònica o presencial en les dues llengües oficials.

b) Integració dels serveis d'atenció en oficines d'atenció al públic, amb dispositius adaptats a la comunicació oral i videointerpretació de llengua de signes, i web pública o seu electrònica, amb dispositius accessibles per a sistemes de comunicació alternativa.

c) El recurs a serveis d'interpret de llengua

lengua de signos en servicios públicos y oficinas de atención al público se prestará de manera presencial cuando no sea posible por algún motivo mediante el servicio de video interpretación.

2. Los actos y eventos sociales, las actividades culturales, tales como conferencias, teatro, cine, museos y visitas guiadas a espacios y bienes de interés cultural, y las actividades recreativas que se desarrollan a través de actos y de espectáculos públicos, tales como conciertos, actuaciones musicales y otros, deberán cumplir las condiciones de accesibilidad en la comunicación para que las personas con diversidad funcional y personas con distintas capacidades disfruten de estas, las comprendan y participen en las mismas en las dos lenguas oficiales.

Artículo 17. **Accesibilidad en los elementos de información y señalización**

1. Los espacios de uso público y los servicios públicos dispondrán de los elementos de información y señalización en el interior y en el exterior que permitan a todas las personas percibir y comprender la información de manera autónoma.

2. Se desarrollarán por las administraciones públicas acciones y medidas de fomento de la accesibilidad cognitiva en espacios públicos, incluyendo la lectura fácil en textos y procedimientos.

3. Los estudios de seguridad y los planes de emergencias de los espacios y servicios incluirán los procedimientos de aviso y los medios de apoyo a las personas con diversidad funcional y personas mayores, implementando los sistemas necesarios para que las alarmas de seguridad y emergencia sean visuales además de sonoras, con posibilidad de notificación directa a las personas usuarias.

Artículo 18. **Medidas para garantizar la comunicación en eventos de difusión pública**

1. Cuando la Administración de Generalitat promueva determinados actos o eventos que tengan un contenido institucional, así como preste su asistencia, apoye técnica o económicamente a la realización de determinados eventos sociales o culturales (conferencias, jornadas, congresos,

de signes en serveis públics i oficines d'atenció al públic es prestarà de manera presencial quan no siga possible per algun motiu mitjançant el servei de videointerpretació.

2. Els actes i esdeveniments socials, les activitats culturals, com ara conferències, teatre, cinema, museus i visites guiades a espais i béns d'interés cultural, i les activitats recreatives que es desenvolupen a través d'actes i d'espectacles públics, com ara concerts, actuacions musicals i altres, hauran de complir les condicions d'accessibilitat en la comunicació perquè les persones amb diversitat funcional i persones amb diferents capacitats gaudisquen d'aquestes, les compreguen i participen en les mateixes en les dues llengües oficials .

Article 17. **Accessibilitat en els elements d'informació i senyalització**

1. Els espais d'ús públic i els serveis públics disposaran dels elements d'informació i senyalització a l'interior i a l'exterior que permeten a totes les persones percebre i comprendre la informació de manera autònoma.

2. Les administracions públiques desenvoluparan accions i mesures de foment de l'accessibilitat cognitiva en espais públics, incloent-hi la lectura fàcil en textos i procediments.

3. Els estudis de seguretat i els plans d'emergències dels espais i serveis inclouran els procediments d'avís i els mitjans de suport a les persones amb diversitat funcional i persones majors, implementant els sistemes necessaris perquè les alarmes de seguretat i emergència siguen visuals a més de sonores, amb possibilitat de notificació directa a les persones usuàries.

Article 18. **Mesures per a garantir la comunicació en esdeveniments de difusió pública**

1. Quan l'Administració de la Generalitat promoga determinats actes o esdeveniments que tinguen un contingut institucional, i preste la seua assistència, done suport tècnicament o econòmicament a la realització de determinats esdeveniments socials o culturals

simposios o actos análogos), que sean de interés relevante o en los que se prevea su retransmisión o difusión pública a través de medios audiovisuales o de comunicación social, se garantizará la accesibilidad en la comunicación y comprensión de los mensajes por las personas con diversidad funcional específica mediante medios de audio descripción, subtítulo y lengua de signos.

2. Igualmente, se garantizará la disponibilidad de dispositivos de inducción magnética u otro medio de apoyo a la comunicación oral para las personas participantes y el público conformado por personas sordas o con discapacidad auditiva que lo requieran.

Artículo 19. **Eventos accesibles**

1. Los órganos competentes de la Generalitat y de las entidades locales facilitarán la organización de eventos accesibles para todas las personas en cuantos actos de carácter público, dentro de su competencia organizativa o de actuaciones de fomento, se celebren en el ámbito de la vida social, cultural, lúdica o festiva.

2. A tal efecto, se considerará que un evento es accesible cuando disponga de las siguientes medidas y medios adaptados, en la medida de lo posible, para facilitar la accesibilidad espacial y cognitiva, así como la comunicación, el acceso a la información y la comprensión por todas las personas que asistan como espectadoras o que participen activamente en el evento, a través de los siguientes sistemas:

- a) Bucle magnético para el seguimiento oral, intérprete de lengua de signos y otras tecnologías que permitan la accesibilidad de las personas sordas.
- b) Transcripción automática de texto en pantalla.
- c) Programa o textos en lectura fácil, en Braille y otras tecnologías que permitan la accesibilidad de las personas ciegas.
- d) Reserva de plazas o espacios adaptados con itinerarios accesibles para personas con movilidad reducida.
- e) Elementos de mobiliario, estrados y escenario accesibles para las personas con diversidad funcional participantes.

(conferències, jornades, congressos, simposis o actes anàlegs) que siguen d'interés rellevant o en els quals es preveja la seua retransmissió o difusió pública a través de mitjans audiovisuals o de comunicació social, es garantirà l'accessibilitat en la comunicació i comprensió dels missatges per les persones amb diversitat funcional específica mitjançant mitjans d'audiodescripció, subtítolació i llengua de signes.

2. Igualment, es garantirà la disponibilitat de dispositius d'inducció magnètica o un altre mitjà de suport a la comunicació oral per a les persones participants i el públic conformat per persones sordes o amb discapacitat auditiva que ho requerisquen.

Article 19. **Esdeveniments accessibles**

1. Els òrgans competents de la Generalitat i de les entitats locals facilitaràn l'organització d'esdeveniments accessibles per a totes les persones en tots els actes de caràcter públic, dins de la seua competència organitzativa o d'actuacions de foment, que se celebren en l'àmbit de la vida social, cultural, lúdica o festiva.

2. A aquest efecte, es considerarà que un esdeveniment és accessible quan dispose de les següents mesures i mitjans adaptats, en la mesura que siga possible, per a facilitar l'accessibilitat espacial i cognitiva, així com la comunicació, l'accés a la informació i la comprensió per totes les persones que assistisquen com a espectadors o que participen activament en l'esdeveniment, a través dels següents sistemes:

- a) Bucle magnètic per al seguiment oral, intèrpret de llengua de signes i altres tecnologies que permeten l'accessibilitat de les persones sordes.
- b) Transcripció automàtica de text en pantalla.
- c) Programa o textos en lectura fàcil, en braille i altres tecnologies que permeten l'accessibilitat de les persones cegues.
- d) Reserva de places o espais adaptats amb itineraris accessibles per a persones amb mobilitat reduïda.
- e) Elements de mobiliari, estrades i escenari accessibles per a les persones amb diversitat funcional participants.

Artículo 20. ***Campañas de publicidad institucional de interés público***

1. Las campañas de publicidad institucional en los distintos medios de comunicación social y soportes audiovisuales en los que estas se difundan deberán ser accesibles a todas las personas con diversidad funcional, garantizando especialmente la utilización de la lengua de signos para personas sordas o con discapacidad auditiva, con arreglo a lo dispuesto en la Ley 27/2007, de 23 de octubre, por la que se reconocen las lenguas de signos españolas y se regulan los medios de apoyo a la comunicación oral de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas.

2. Las campañas de publicidad y sensibilización de la accesibilidad universal serán asimismo proactivas, incorporando la perspectiva global y específica de las personas con diversidad funcional en la comunidad y garantizarán la igualdad de género.

Sección 2ª

Accesibilidad en las telecomunicaciones y servicios de sociedad de la información

Artículo 21. ***Condiciones de accesibilidad en la comunicación en productos y servicios relacionados con la sociedad de la información y sitios web públicos***

1. Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación para el acceso y utilización de las tecnologías, productos y servicios relacionados con las telecomunicaciones, la sociedad de la información y los medios de comunicación social serán exigibles, de acuerdo con lo previsto en la presente ley y sus normas de desarrollo, en los términos y parámetros de accesibilidad establecidos reglamentariamente por la normativa básica estatal.

2. Las condiciones de accesibilidad serán exigibles de modo específico en los siguientes medios, productos y servicios:

a) Condiciones de acceso y servicio relacionados con las comunicaciones electrónicas y telecomunicaciones.

b) Medidas para garantizar la lengua de signos, el subtítulo y otras tecnologías de apoyo a la comunicación e información en soporte audiovisual y eventos de difusión pública.

Article 20. ***Campanyes de publicitat institucional d'interés públic***

1. Les campanyes de publicitat institucional en els diferents mitjans de comunicació social i suports audiovisuals en els quals aquestes es difonguen hauran de ser accessibles a totes les persones amb diversitat funcional, garantint especialment la utilització de la llengua de signes per a persones sordes o amb discapacitat auditiva, conformement al que es disposa en la Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues.

2. Les campanyes de publicitat i sensibilització de l'accessibilitat universal seran, així mateix, proactives, i incorporaran la perspectiva global i específica de les persones amb diversitat funcional en la comunitat i garantiran la igualtat de gènere.

Secció 2a

Accessibilitat en les telecomunicacions i serveis de societat de la informació

Article 21. ***Condicions d'accessibilitat en la comunicació en productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i llocs web públics***

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i utilització de les tecnologies, productes i serveis relacionats amb les telecomunicacions, la societat de la informació i en els mitjans de comunicació social seran exigibles, d'acord amb el que es preveu en la present llei i les seues normes de desplegament, en els termes i paràmetres d'accessibilitat establits reglamentàriament per la normativa bàsica estatal.

2. Les condicions d'accessibilitat seran exigibles de manera específica en els següents mitjans, productes i serveis:

a) Condicions d'accés i servei relacionats amb les comunicacions electròniques i telecomunicacions.

b) Mesures per a garantir la llengua de signes, la subtítolació i altres tecnologies de suport a la comunicació i informació en suport audiovisual i esdeveniments de difusió pública.

- c) Webs públicas de la Generalitat y de su sector público autonómico, así como de las entidades locales y de su sector público local.
- d) Webs de titularidad privada de empresas concesionarias de servicios esenciales, que prestan su servicio a las personas usuarias, por concesión, licencia o título de derecho público otorgado por la Administración de la Generalitat o de las entidades locales, en cuanto se utilice este medio como sitio web de información general y como sede electrónica, para realización de gestiones, trámites, recepción de quejas y reclamaciones de las personas usuarias.
- e) Aplicaciones para dispositivos móviles del sector público.
- f) Condiciones de servicio y contenidos de los medios de comunicación y, en especial, la televisión, de titularidad pública o privada, de cobertura autonómica o local, por cualquier medio, incluida la televisión digital terrestre.

Artículo 22. *Requisitos de accesibilidad y usabilidad de los sitios web y aplicaciones para dispositivos móviles*

1. Los sitios web y aplicaciones para dispositivos móviles de la Administración de la Generalitat y de las entidades locales cumplirán los requisitos que establece la normativa básica estatal, de modo que sus contenidos sean perceptibles, operables, comprensibles e interpretados de forma fiable por una gran variedad de agentes o personas usuarias, incluidas las personas con diversidad funcional y personas mayores.
2. Las exigencias y los requisitos impuestos a las páginas web de la Administración de la Generalitat y de las entidades locales serán aplicables así mismo a las páginas operativas de servicios públicos prestados por entidades y empresas a través de una concesión pública o alguna otra vía contractual con la Administración correspondiente.
3. A fin de realizar ajustes razonables en los sitios web, aplicaciones móviles y sus actualizaciones, sin que suponga una carga desproporcionada, se tendrá siempre en cuenta el posible beneficio o perjuicio para la ciudadanía, en particular para las personas con diversidad funcional y personas mayores, y la frecuencia y la

- c) Webs públiques de la Generalitat i del seu sector públic autonòmic, així com de les entitats locals i del seu sector públic local.
- d) Webs de titularitat privada d'empreses concessionàries de serveis essencials, que presten el seu servei a les persones usuàries, per concessió, llicència o títol de dret públic atorgat per l'Administració de la Generalitat o de les entitats locals, quan s'utilitze aquest mitjà com a lloc web d'informació general i com a seu electrònica, per a realització de gestions, tràmits, recepció de queixes i reclamacions de les persones usuàries.
- e) Aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.
- f) Condicions de servei i continguts dels mitjans de comunicació i, especialment, la televisió, de titularitat pública o privada, de cobertura autonòmica o local, per qualsevol mitjà, inclosa la televisió digital terrestre.

Article 22. *Requisits d'accessibilitat i usabilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils*

1. Els llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils de l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals compliran els requisits que estableix la normativa bàsica estatal, de manera que els seus continguts siguen perceptibles, operables, comprensibles i interpretats de manera fiable per una gran varietat d'agents o persones usuàries, incloent-hi les persones amb diversitat funcional i persones majors.
2. Les exigències i els requisits imposats a les pàgines web de l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals seran aplicables així mateix a les pàgines operatives de serveis públics prestats per entitats i empreses a través d'una concessió pública o alguna altra via contractual amb l'administració corresponent.
3. A fi de realitzar ajustos raonables en els llocs web, aplicacions mòbils i les seues actualitzacions, sense que supose una càrrega desproporcionada, es tindrà sempre en compte el possible benefici o perjudici per a la ciutadania, en particular per a les persones amb diversitat funcional i persones majors, i la freqüència i la duració de l'ús del

duración del uso del sitio web o aplicación, conforme prescribe la norma básica estatal.

4. En cumplimiento de dicha normativa, se designará la Unidad Responsable de Accesibilidad para todo el ámbito autonómico de la Comunitat Valenciana, con las siguientes funciones que establece el Real Decreto 1112/2018, de 7 de septiembre, sobre accesibilidad de los sitios web y aplicaciones para dispositivos móviles del sector público, para garantizar el cumplimiento de los requisitos de accesibilidad y usabilidad:

- a) Coordinar y velar por el funcionamiento efectivo de los mecanismos de comunicación.
- b) Atender y dar respuesta a las reclamaciones.
- c) Revisar las evaluaciones para acogerse a la excepción mencionada en el apartado 3 de este artículo.
- d) Coordinar las revisiones periódicas de accesibilidad.
- e) Coordinar y fomentar las actividades de promoción, concienciación y formación en materia de accesibilidad en este ámbito.
- f) Realizar los informes preceptivos.
- g) Actuar como punto de contacto con el Observatorio de Accesibilidad estatal.

Artículo 23. Programación del servicio público de radiodifusión y televisión autonómica

1. La entidad Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació deberá realizar los estudios integrales sobre la accesibilidad de sus contenidos, desde la perspectiva de la no discriminación y accesibilidad universal, implementando los subtítulos, horas de audio descripción y empleo de la Lengua de Signos, y estableciendo una carta de servicios para personas con diversidad funcional en su programación general y en la oferta semanal o mensual de programación de radio y de televisión.

2. La señalización de sus programas con lengua de signos, audio descripción y subtítulo se realizará con arreglo a los símbolos, normas y criterios técnicos que se utilizan en el sector audiovisual.

Capítulo II Accesibilidad en espacios públicos urbanizados, espacios naturales, infraestructuras y edificación

lloc web o aplicació, segons prescriu la norma bàsica estatal.

4. En compliment d'aquesta normativa, es designarà la Unitat Responsable d'Accessibilitat per a tot l'àmbit autonòmic de la Comunitat Valenciana, amb les següents funcions que estableix el Reial decret 1112/2018, de 7 de setembre, sobre accesibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic, per a garantir el compliment dels requisits d'accessibilitat i usabilitat:

- a) Coordinar i vetlar pel funcionament efectiu dels mecanismes de comunicació.
- b) Atendre i donar resposta a les reclamacions.
- c) Revisar les avaluacions per a acollir-se a l'excepció esmentada en l'apartat 3 d'aquest article.
- d) Coordinar les revisions periòdiques d'accessibilitat.
- e) Coordinar i fomentar les activitats de promoció, conscienciació i formació en matèria d'accessibilitat en aquest àmbit.
- f) Realitzar els informes preceptius.
- g) Actuar com a punt de contacte amb l'Observatori d'Accessibilitat estatal.

Article 23. Programació del servei públic de radiodifusió i televisió autonòmica

1. L'entitat Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació haurà de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat dels seus continguts, des de la perspectiva de la no discriminació i accessibilitat universal, implementant les subtítolacions, hores d'audiodescripció i ús de la llengua de signes, i establint una carta de serveis per a persones amb diversitat funcional en la seua programació general i en l'oferta setmanal o mensual de programació de ràdio i de televisió.

2. La senyalització dels seus programes amb llengua de signes, àudio, descripció i subtítolació es realitzarà conformement als símbols, normes i criteris tècnics que s'utilitzen en el sector audiovisual.

Capítol II Accessibilitat en espais públics urbanitzats, espais naturals, infraestructures i edificació

Sección 1ª
**Accesibilidad en espacios públicos
urbanizados**

Artículo 24. **Espacios públicos
urbanizados**

1. Los espacios públicos urbanizados comprenden las dotaciones que configuran los itinerarios peatonales, las áreas de estancia, como parques urbanos y espacios libres públicos, así como sus elementos, tanto en las zonas urbanizadas, como de nuevo desarrollo o expansión urbana.

2. Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación para el acceso y la utilización de los espacios públicos urbanizados serán exigibles, de acuerdo con lo previsto en la ley, en los términos y parámetros de accesibilidad y diseño establecidos reglamentariamente para las distintas áreas, espacios y elementos de urbanización por la normativa básica estatal.

3. Así mismo, serán de obligado cumplimiento los parámetros fijados reglamentariamente por la normativa autonómica en los espacios públicos urbanizados, tanto de nuevo desarrollo como existentes referentes a:

- a) Los itinerarios peatonales accesibles.
- b) Los elementos de urbanización.
- c) Los cruces entre itinerarios peatonales e itinerarios vehiculares.
- d) La urbanización de frentes de parcela.
- e) Las áreas de estancia, parques, jardines y sectores de juego.
- f) El mobiliario urbano.
- g) Los elementos vinculados al transporte.
- h) Las obras e intervenciones en la vía pública.
- i) La señalización y comunicación sensorial.

4. Estos parámetros se extenderán a todo el núcleo urbano, teniendo en cuenta la movilidad, la dispersión de los espacios públicos en zonas con uso residencial de vivienda y en zonas de otros usos, así como la estrategia de ciudad o población y objetivos específicos de los planes municipales de accesibilidad.

5. Las playas urbanas y zona adyacente urbanizada tendrán un tratamiento específico debiendo cumplir las condiciones establecidas en la normativa básica estatal y normas complementarias de ámbito autonómico.

Secció 1ª
**Accessibilitat en espais públics
urbanitzats**

Article 24. **Espais públics urbanitzats**

1. Els espais públics urbanitzats comprenen les dotacions que configuren els itineraris per als vianants, les àrees d'estada, com ara parcs urbans i espais lliures públics, així com els seus elements, tant en les zones urbanitzades, com de nou desenvolupament o expansió urbana.

2. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels espais públics urbanitzats seran exigibles, d'acord amb el que es preveu en la llei, en els termes i paràmetres d'accessibilitat i disseny establits reglamentàriament per a les diferents àrees, espais i elements d'urbanització per la normativa bàsica estatal.

3. Així mateix, seran d'obligat compliment els paràmetres fixats reglamentàriament per la normativa autonòmica en els espais públics urbanitzats, tant de nou desenvolupament com existents referents a:

- a) Els itineraris per als vianants accessibles.
- b) Els elements d'urbanització.
- c) Els encreuaments entre itineraris per als vianants i itineraris vehiculars.
- d) La urbanització de fronts de parcel·la.
- e) Les àrees d'estada, parcs, jardins i sectors de joc.
- f) El mobiliari urbà.
- g) Els elements vinculats al transport.
- h) Les obres i intervencions en la via pública.
- i) La senyalització i comunicació sensorial.

4. Aquests paràmetres s'estendran a tot el nucli urbà, tenint en compte la mobilitat, la dispersió dels espais públics en zones amb ús residencial d'habitatge i en zones d'altres usos, així com l'estratègia de ciutat o població i objectius específics dels plans municipals d'accessibilitat.

5. Les platges urbanes i zona adjacent urbanitzada tindran un tractament específic i hauran de complir les condicions establides en la normativa bàsica estatal i normes complementàries d'àmbit autonòmic.

Artículo 25. *Garantías de la accesibilidad en los espacios públicos urbanizados*

1. La planificación de los espacios públicos urbanizados de uso público se efectuará de manera que sean accesibles, en los términos y las condiciones básicos de accesibilidad.

2. Las condiciones de los espacios públicos urbanizados de uso público existentes, en su caso, serán objeto de revisión para asegurar la accesibilidad universal. Para ello, las intervenciones, a iniciativa pública, que se realicen en dichos espacios deberán garantizar los ajustes razonables, conforme determine la norma reglamentaria autonómica.

Artículo 26. *Elementos de urbanización y mobiliario urbano*

1. Los elementos de urbanización y el mobiliario urbano que se instalen en el sistema vial y en los espacios de uso público cumplirán las condiciones generales de accesibilidad establecidas reglamentariamente, respetando en su ubicación el espacio libre de obstáculos de modo que los itinerarios sean accesibles.

2. Reglamentariamente se determinarán el número o proporción de unidades accesibles en los espacios públicos urbanizados y áreas de uso peatonal y sus características con criterios de diseño, de acuerdo a normas europeas e internacionales de calidad, seguridad, accesibilidad, medio ambiente y perspectiva de género.

Artículo 27. *Configuración de playas urbanas accesibles*

1. Las playas urbanas se incluirán en el ámbito de aplicación de los planes de accesibilidad municipales, debiendo tener en su configuración, elementos y recursos humanos un carácter inclusivo.

2. En los municipios que dispongan de varias playas urbanas, al menos uno de los tramos de playas urbanas dispondrá de un punto accesible para todas las personas durante la temporada de baño.

3. Se ampliará el número de puntos accesibles en los tramos urbanos de playas en función de las características físicas y la frecuencia de su uso, contando con las ayudas públicas y las medidas de gestión, que se puedan establecer por un plan

Article 25. *Garanties de l'accessibilitat en els espais públics urbanitzats*

1. La planificación dels espais públics urbanitzats d'ús públic s'efectuarà de manera que siguen accessibles, en els termes i les condicions bàsics d'accessibilitat.

2. Les condicions dels espais públics urbanitzats d'ús públic existents, si és el cas, seran objecte de revisió per a assegurar l'accessibilitat universal. Per a això, les intervencions, a iniciativa pública, que es realitzen en aquests espais hauran de garantir els ajustos raonables, conforme determine la norma reglamentària autonòmica.

Article 26. *Elements d'urbanització i mobiliari urbà*

1. Els elements d'urbanització i el mobiliari urbà que s'instal·len en el sistema viari i en els espais d'ús públic compliran les condicions generals d'accessibilitat establides reglamentàriament, respectant en la seua ubicació l'espai lliure d'obstacles de manera que els itineraris siguen accessibles.

2. Reglamentàriament es determinaran el nombre o proporció d'unitats accessibles en els espais públics urbanitzats i àrees d'ús per als vianants i les seues característiques amb criteris de disseny, d'acord amb normes europees i internacionals de qualitat, seguretat, accessibilitat, medi ambient i perspectiva de gènere.

Article 27. *Configuració de platges urbanes accessibles*

1. Les platges urbanes s'inclouran en l'àmbit d'aplicació dels plans d'accessibilitat municipals. Hauran de tindre en la seua configuració elements i recursos humans un caràcter inclusiu.

2. En els municipis que disposen de diverses platges urbanes, almenys un dels trams de platges urbanes disposarà d'un punt accessible per a totes les persones durant la temporada de bany.

3. S'ampliarà el nombre de punts accessibles en els trams urbans de platges en funció de les característiques físiques i la freqüència del seu ús, comptant amb les ajudes públiques i les mesures de gestió, que es puguen establir per un pla autonòmic

autonómico de fomento de playas accesibles.

Artículo 28. Condiciones para el acceso y utilización de tramos urbanos de playas accesibles y su acreditación administrativa

1. Las playas urbanas accesibles deben disponer de las infraestructuras y servicios adecuados a personas con diversidad funcional, en un punto accesible que se situará en zonas que cuenten con servicios de información, vigilancia y salvamento.

2. Entre los requisitos que deben cumplir, de acuerdo con las condiciones básicas de accesibilidad y los parámetros que establece la normativa autonómica, dispondrán de los siguientes elementos:

- a) Paseo urbanizado, con plazas de aparcamiento reservado e itinerario accesible, adyacente a la zona de playa.
- b) Pasarela accesible, desde dicho paseo hasta el litoral y zona de agua.
- c) Señalización y punto accesible dotado con, al menos, una zona de sombra, duchas y aseos accesibles.
- d) Material técnico y de apoyo para facilitar el baño, como sillas y muletas anfibias y sillas de ruedas para ducha.

En caso de que existan paradas de transporte público en su entorno, estas deberán ser accesible y estar comunicadas con el acceso a la zona de playa.

3. Además, para su acreditación administrativa, se requiere disponer de:

- a) Recursos humanos suficientes y personal formado que garantice el servicio y su mantenimiento durante la época estival.
- b) Una programación mínima de la prestación de servicios en la zona de playa, que garantice la igualdad de oportunidades y las condiciones de seguridad del baño.

Artículo 29. Cabinas de aseo en espacios públicos

1. Las cabinas de aseo público en espacios públicos de uso peatonal, parques y zonas de esparcimiento deben ser accesibles para toda la ciudadanía, con arreglo a los criterios de diseño y especificaciones técnicas fijadas reglamentariamente. Deberán, además, incorporar una cabina para cambio de pañales, en condiciones y con dimensiones mínimas para que puedan acceder e interactuar dos personas.

de foment de platges accessibles.

Article 28. Condicions per a l'accés i utilització de trams urbans de platges urbanes accessibles i la seua acreditació administrativa

1. Les platges urbanes accessibles han de disposar de les infraestructures i serveis adequats a persones amb diversitat funcional, en un punt accessible que se situarà en zones que compten amb serveis d'informació, vigilància i salvament.

2. Entre els requisits que han de complir, d'acord amb les condicions bàsiques d'accessibilitat i els paràmetres que estableix la normativa autonòmica, disposaran dels següents elements:

- a) Passeig urbanitzat, amb places d'aparcament reservat i itinerari accessible, adjacent a la zona de platja.
- b) Passarel·la accessible, des d'aquest passeig fins al litoral i zona d'aigua.
- c) Senyalització i punt accessible dotat amb, almenys, una zona d'ombra, dutxes i lavabos accessibles.
- d) Material tècnic i de suport per a facilitar el bany, com ara cadires i croses amfibies i cadires de rodes per a dutxa.

En cas que existisquen parades de transport públic en el seu entorn, aquestes hauran de ser accessibles i estar comunicades amb l'accés a la zona de platja.

3. A més, per a la seua acreditació administrativa, es requereix disposar de:

- a) Recursos humans suficients i personal format que garantisca el servei i el seu manteniment durant l'època estival.
- b) Una programació mínima de la prestació de serveis en la zona de platja, que garantisca la igualtat d'oportunitats i les condicions de seguretat del bany.

Article 29. Cabines d'higiene en espais públics

1. Les cabines d'higiene pública en espais públics d'ús per als vianants, parcs i zones d'esplai han de ser accessibles per a tota la ciutadania, conformement als criteris de disseny i especificacions tècniques fixades reglamentàriament. Deuran, a més, incorporar una cabina per a canvi de bolquers, en condicions i amb dimensions mínimes perquè puguen accedir i interactuar dues persones.

2. Los ayuntamientos determinarán el establecimiento y ubicación de estas cabinas en aquellos puntos del núcleo urbano de gran afluencia de personas, debiendo mantenerlas en adecuadas condiciones de higiene y de seguridad, regulando las condiciones para su utilización.

3. En caso de que para su funcionamiento requieran de sistemas de apertura automatizada, cajeros o terminales de pago u otros elementos automáticos, estos elementos deberán incorporar criterios de diseño universal para garantizar su uso por todas las personas.

Sección 2ª **Accesibilidad en espacios naturales**

Artículo 30. Espacios públicos naturales

1. Los espacios públicos naturales comprenden los espacios que integran la infraestructura verde, que se encuentran en situación básica de suelo rural, conforme a la legislación autonómica, o de espacio natural protegido, de acuerdo con su legislación específica, que vertebran los espacios de mayor valor ambiental y paisajístico. Cuando estos espacios cuenten con infraestructura para el acceso de visitantes, esta será accesible conforme se establece reglamentariamente en las normas de desarrollo.

2. En los espacios naturales donde se desarrollen actividades destinadas al uso público, se deberán prever itinerarios y servicios accesibles, de modo que se combine el respeto al medio ambiente con el derecho de todas las personas a disfrutar de la naturaleza, cumpliendo las condiciones básicas de accesibilidad establecidas reglamentariamente por el Estado y desarrollados mediante normativa autonómica.

3. La regulación autonómica establecerá las condiciones generales y específicas de acceso al espacio natural, en especial de:

- a) Los itinerarios accesibles dentro del espacio natural.
- b) Las áreas de estancia, tales como miradores, observatorios de animales, áreas recreativas, playas o piscinas naturales o áreas de pesca y zonas de acampada accesibles.
- c) Los elementos de urbanización y los

2. Els ajuntaments determinaran l'establiment i ubicació d'aquestes cabinas en aquells punts del nucli urbà de gran afluència de persones, havent de mantindre-les en adequades condicions d'higiene i de seguretat, regulant les condicions per a la seua utilització.

3. En cas que per al seu funcionament requerisquen de sistemes d'obertura automatitzada, caixers o terminals de pagament o altres elements automàtics, aquests elements hauran d'incorporar criteris de disseny universal per a garantir el seu ús per totes les persones.

Secció 2ª **Accessibilitat en espais naturals**

Article 30. Espais públics naturals

1. Els espais públics naturals comprenen els espais que integren la infraestructura verda, que es troben en situació bàsica de sòl rural, conforme a la legislació autonòmica, o d'espai natural protegit, d'acord amb la seua legislació específica, que vertebran els espais de major valor ambiental i paisatgístic. Quan aquests espais compten amb infraestructura per a l'accés de visitants, aquesta serà accessible conforme s'estableix reglamentàriament en les normes de desplegament.

2. En els espais naturals on es desenvolupen activitats destinades a l'ús públic, s'hauran de preveure itineraris i serveis accessibles, de manera que es combine el respecte al medi ambient amb el dret de totes les persones a gaudir de la naturalesa, complint les condicions bàsiques d'accessibilitat establides reglamentàriament per l'Estat i desenvolupats mitjançant normativa autonòmica.

3. La regulació autonòmica establirà les condicions generals i específiques d'accés a l'espai natural, especialment de:

- a) Els itineraris accessibles dins de l'espai natural.
- b) Les àrees d'estada, com ara miradors, observatoris d'animals, àrees recreatives, platges o piscines naturals o àrees de pesca i zones d'acampada accessibles.
- c) Els elements d'urbanització i els

aparcamientos.

d) Los elementos del mobiliario integrado con el entorno natural.

e) Los elementos vinculados al transporte.

f) La señalización y comunicación sensorial.

Artículo 31. Medidas para garantizar la difusión, el desarrollo territorial sostenible y la accesibilidad universal de los espacios públicos naturales

1. Los órganos competentes de la Generalitat y de las entidades locales impulsarán las iniciativas y medidas adecuadas para difundir y dar a conocer a todas las personas los paisajes, recursos naturales, riqueza ecológica y biodiversidad de su territorio, en el marco del desarrollo territorial sostenible, conjugando el derecho a la movilidad y de acceso a los espacios naturales con el respeto al entorno físico y las medidas para conservar la naturaleza.

2. Para mostrar la diversidad y riqueza de los espacios naturales y de sus ecosistemas y garantizar la accesibilidad universal a todas las personas se dispondrá de recorridos accesibles e infraestructuras adaptadas y paneles informativos con lectura fácil y pictogramas para ayudar a su comprensión de forma sencilla.

Artículo 32. Planes de accesibilidad de espacios naturales protegidos

1. Los espacios naturales protegidos contendrán itinerarios y áreas de uso público accesible para el acceso y disfrute de la naturaleza por todas las personas.

2. Los instrumentos de planificación y gestión de estos espacios dispondrán de un plan de accesibilidad aprobado por el órgano competente, basado en un análisis técnico de las condiciones naturales y un estudio de viabilidad previos a su implantación, debiendo recabar en su tramitación el informe sobre la compatibilidad de las actuaciones que se proyectan con los planes de acción territorial.

3. El plan de accesibilidad se incardinará en el plan director o instrumento de planificación y gestión del espacio natural recogiendo los elementos y ajustes razonables para garantizar el acceso de todas las personas al entorno natural, con la mayor autonomía y el mayor grado de naturalidad e integración de las medidas a

aparcaments.

d) Els elements del mobiliari integrat amb l'entorn natural.

e) Els elements vinculats al transport.

f) La senyalització i comunicació sensorial.

Article 31. Mesures per a garantir la difusió, el desenvolupament territorial sostenible i l'accessibilitat universal dels espais públics naturals

1. Els òrgans competents de la Generalitat i de les entitats locals impulsaran les iniciatives i mesures adequades per a difondre i donar a conèixer a totes les persones els paisatges, recursos naturals, riquesa ecològica i biodiversitat del seu territori, en el marc del desenvolupament territorial sostenible, conjugant el dret a la mobilitat i d'accés als espais naturals amb el respecte a l'entorn físic i les mesures per a conservar la naturalesa.

2. Per a mostrar la diversitat i riquesa dels espais naturals i dels seus ecosistemes i garantir l'accessibilitat universal a totes les persones es disposarà de recorreguts accessibles i infraestructures adaptades i panells informatius amb lectura fàcil i pictogrames per a ajudar a comprendre'ls de manera senzilla.

Article 32. Plans d'accessibilitat d'espais naturals protegits

1. Els espais naturals protegits contindran itineraris i àrees d'ús públic accessible per a l'accés i gaudi de la naturalesa per totes les persones.

2. Els instruments de planificació i gestió d'aquests espais disposaran d'un pla d'accessibilitat aprovat per l'òrgan competent, basat en una anàlisi tècnica de les condicions naturals i un estudi de viabilitat prevís a la seua implantació, havent de recaptar en la seua tramitació l'informe sobre la compatibilitat de les actuacions que es projecten amb els plans d'acció territorial.

3. El pla d'accessibilitat s'incardinarà en el pla director o instrument de planificació i gestió de l'espai natural recollint els elements i ajustos raonables per a garantir l'accés de totes les persones a l'entorn natural, amb la major autonomia i el major grau de naturalitat i integració de les mesures a adoptar per a la preservació dels

adoptar para la preservación de los espacios naturales.

4. Reglamentariamente se regularán los diferentes elementos sobre los que debe operar el plan de accesibilidad de espacios naturales, para mostrar la riqueza de los ecosistemas, en cada caso, y la conservación del hábitat natural, incluyendo los centros de interpretación de la naturaleza o de recepción de visitantes y los observatorios de animales y miradores, conforme a los parámetros de accesibilidad.

Artículo 33. *Planes de accesibilidad de parajes y espacios naturales de interés local*

1. Las entidades locales pueden desarrollar planes de accesibilidad de parajes y espacios naturales de interés local, que garanticen rutas e itinerarios accesibles, con áreas recreativas, elementos interpretativos de la biodiversidad y adecuados elementos de señalización y de información adaptados a las personas con diversidad funcional. Dichos planes pueden tener carácter singular o estar integradas sus medidas en los planes municipales de accesibilidad universal.

2. Con carácter previo a la implantación de estos planes de accesibilidad, se deberá contar con un plazo de información pública, audiencia y participación de las organizaciones representativas de personas con diversidad funcional y otras organizaciones representativas de intereses sociales, para que las acciones recojan sus necesidades específicas.

Sección 3ª Accesibilidad en infraestructuras

Artículo 34. *Infraestructuras*

1. El sistema general de equipamientos e infraestructuras supramunicipal calificado de interés general y los equipamientos, dotaciones e infraestructuras municipales contemplados en los instrumentos urbanísticos, requieran o no de la previa autorización autonómica para su implantación, deberán prever y cumplir las condiciones básicas de accesibilidad universal para que todas las personas con diversidad funcional puedan utilizarlos.

2. Asimismo, deben cumplir la normativa básica estatal y autonómica los edificios de

espais naturals.

4. Reglamentàriament es regularan els diferents elements sobre els quals ha d'operar el pla d'accessibilitat d'espais naturals, per a mostrar la riquesa dels ecosistemes, en cada cas, i la conservació de l'hàbitat natural, incloent-hi els centres d'interpretació de la naturalesa o de recepció de visitants i els observatoris d'animals i miradors, conforme als paràmetres d'accessibilitat.

Article 33. *Plans d'accessibilitat de paratges i espais naturals d'interés local..*

1. Les entitats locals poden desenvolupar plans d'accessibilitat de paratges i espais naturals d'interés local, que garantisquen rutes i itineraris accessibles, amb àrees recreatives, elements interpretatius de la biodiversitat i adequats elements de senyalització i d'informació adaptats a les persones amb diversitat funcional. Aquests plans poden tindre caràcter singular o estar integrades les seues mesures en els plans municipals d'accessibilitat universal.

2. Amb caràcter previ a la implantació d'aquests plans d'accessibilitat, s'haurà de comptar amb un termini d'informació pública, audiència i participació de les organitzacions representatives de persones amb diversitat funcional i altres organitzacions representatives d'interessos socials, perquè les accions recullen les seues necessitats específiques.

Secció 3ª Accessibilitat en infraestructures

Article 34. *Infraestructures*

1. El sistema general d'equipaments i infraestructures supramunicipal qualificat d'interés general i els equipaments, dotacions i infraestructures municipals contemplats en els instruments urbanístics, requerisquen o no de la prèvia autorització autonòmica per a la seua implantació, hauran de preveure i complir les condicions bàsiques d'accessibilitat perquè totes les persones amb diversitat funcional puguen utilitzar-los.

2. Així mateix, han de complir la normativa bàsica estatal i autonòmica els edificis d'ús

uso distinto al de residencial vivienda, con las condiciones específicas relativas a la accesibilidad en la edificación reguladas en la Sección 2ª a 9ª del Título III, Capítulo IV, de esta ley.

Artículo 35. Memorias de accesibilidad para la implantación de infraestructuras en el territorio

1. Los proyectos sobre las infraestructuras de interés general de transporte, como carreteras y sus áreas de servicios, ferrocarriles y servicios metropolitanos, estaciones de autobuses, intercambiadores de transporte, puertos y aeropuertos promovidos por la Administración de la Generalitat, incorporarán una memoria de accesibilidad que determine las soluciones técnicas necesarias para garantizar la accesibilidad universal y no discriminación a las personas con diversidad funcional, y que muestre el cumplimiento de la normativa vigente en materia de accesibilidad.

2. Dicha obligación se extenderá a toda actuación de reforma de las infraestructuras existentes, salvo que a la vista de las características del proyecto de reforma, este no incida en la accesibilidad, en cuyo caso no será necesaria dicha memoria, circunstancia que se acreditará mediante certificación de la oficina técnica de supervisión de proyectos de la Administración de la Generalitat, con carácter previo a la contratación de las obras de ejecución o concesión de dichas infraestructuras.

3. Son infraestructuras de pública concurrencia, a los efectos de esta ley, las infraestructuras de transporte contempladas en el artículo 60 de la Ley 6/2011, de 1 de abril, de la Generalitat, de Movilidad de la Comunitat Valenciana, las ciudades administrativas y de la justicia, los hospitales, las instalaciones deportivas singulares, los centros, servicios y programas de la red de servicios sociales destinados a las personas referidas en el artículo 3.3 de la presente ley, las universidades, los parques industriales, los recintos feriales, así como los parques y centros comerciales que requieran autorización comercial autonómica e infraestructuras análogas en las que haya de garantizar la accesibilidad integral.

diferent al residencial habitatge, amb les condicions específiques relatives a l'accessibilitat en l'edificació regulades en la secció 2a a 9a del títol III, capítol IV, d'aquesta llei.

Article 35. Memòries d'accessibilitat per a la implantació d'infraestructures en el territori

1. Els projectes sobre les infraestructures d'interés general de transport, com ara carreteres i les seues àrees de serveis, ferrocarrils i serveis metropolitanos, estacions d'autobusos, bescanviadors de transport, ports i aeroports promoguts per l'Administració de la Generalitat, incorporaran una memòria d'accessibilitat que determine les solucions tècniques necessàries per a garantir l'accessibilitat universal i no discriminació a les persones amb diversitat funcional, i que mostre el compliment de la normativa vigent en matèria d'accessibilitat.

2. Aquesta obligació s'estendrà a tota actuació de reforma de les infraestructures existents, llevat que a la vista de les característiques del projecte de reforma, aquest no incidisca en l'accessibilitat, i en aquest cas no serà necessària aquesta memòria, circumstància que s'acreditarà mitjançant certificat de l'oficina tècnica de supervisió de projectes de l'Administració de la Generalitat, amb caràcter previ a la contractació de les obres d'execució o concessió d'aquestes infraestructures.

3. Són infraestructures de pública concurrència, a l'efecte d'aquesta llei, les infraestructures de transport contemplades en l'article 60 de la Llei 6/2011, d'1 d'abril, de la Generalitat, de mobilitat de la Comunitat Valenciana, les ciutats administratives i de la justícia, els hospitals, les instal·lacions esportives singulares, els centres, serveis i programes de la xarxa de serveis socials destinats a les persones esmentades en l'article 3.3 de la present llei, les universitats, els parcs industrials, els recintes firals, així com els parcs i centres comercials que requerisquen autorització comercial autonòmica i infraestructures anàlogues en les quals haja de garantir l'accessibilitat integral.

Sección 4ª
**Accesibilidad en edificios de uso
residencial vivienda**

**Artículo 36. Condiciones básicas de
accesibilidad en edificios de uso
residencial vivienda**

1. Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación en edificios de uso residencial vivienda serán exigibles, de acuerdo con lo previsto en la ley, en los términos y parámetros de accesibilidad y de diseño establecidos reglamentariamente para las distintas áreas, espacios y elementos de urbanización por la normativa básica estatal y la legislación y normativa reglamentaria de desarrollo de ámbito autonómico.

2. En el caso de intervención en edificios y espacios públicos existentes, la norma reglamentaria autonómica determinará el concepto de ajuste razonable a través de unas tolerancias admisibles y de unos límites a los criterios de flexibilidad en ciertos elementos constructivos y espaciales para posibilitar la máxima adecuación a las condiciones básicas de accesibilidad universal.

**Artículo 37. Accesibilidad en las
edificaciones de nueva construcción**

1. Las edificaciones de nueva construcción de uso residencial de vivienda, tanto de titularidad pública como privada, deberán ser accesibles y disponer de itinerarios accesibles que comuniquen los diferentes espacios entre plantas y en el interior de la vivienda con el exterior y la entrada del edificio, en las condiciones de accesibilidad y de seguridad de dotación de elementos accesibles establecidas reglamentariamente.

2. Las edificaciones de nueva construcción de uso diferente al residencial de vivienda deberán ser accesibles y disponer de itinerarios que permitan la conexión de la vía pública con el interior del edificio y con las dependencias de uso comunitario, tales como aparcamientos, jardines o zonas verdes propias del edificio, en su caso, así como las condiciones de accesibilidad y de seguridad establecidas reglamentariamente. Para la dotación y regulación de elementos accesibles de la edificación de nueva construcción de uso diferente al residencial

Secció 4ª
**Accessibilitat en edificis d'ús residencial
i habitatge**

**Article 36. Condicions bàsiques
d'accessibilitat en edificis d'ús
residencial**

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en edificis d'ús residencial habitatge seran exigibles, d'acord amb el que es preveu en la llei, en els termes i paràmetres d'accessibilitat i de disseny establits reglamentàriament per a les diferents àrees, espais i elements d'urbanització per la normativa bàsica estatal i normativa reglamentària de desenvolupament d'àmbit autonòmic.

2. En el cas d'intervenció en edificis i espais públics existents, la norma reglamentària autonòmica determinarà el concepte d'ajust raonable a través d'unes toleràncies admisibles i d'uns límits als criteris de flexibilitat en uns certs elements constructius i espacials per a possibilitar la màxima adequació a les condicions bàsiques d'accessibilitat universal.

**Article 37. Accessibilitat en les
edificacions de nova construcció**

1. Les edificacions de nova construcció d'ús residencial habitatge, tant de titularitat pública com privada, hauran de ser accessibles i disposar d'itineraris accessibles que comuniquen els diferents espais entre plantes i a l'interior de l'habitatge amb l'exterior i l'entrada de l'edifici, en les condicions d'accessibilitat i de seguretat de dotació d'elements accessibles establides reglamentàriament.

2. Les edificacions de nova construcció d'ús diferent al residencial d'habitatge hauran de ser accessibles i disposar d'itineraris que permeten la connexió de la via pública amb l'interior de l'edifici i amb les dependències d'ús comunitari, com ara aparcaments, jardins o zones verdes pròpies de l'edifici, si és el cas, així com les condicions d'accessibilitat i de seguretat establides reglamentàriament.

Per a la dotació i regulació d'elements accessibles de l'edificació de nova construcció d'ús diferent al residencial

de vivienda, se podrán establecer, mediante el adecuado desarrollo a través de norma reglamentaria autonómica, condiciones más exigentes que las establecidas en el Código Técnico de Edificación, que permitan garantizar la accesibilidad universal en determinados elementos y zonas de uso.

3. Los conjuntos residenciales formados por diversas viviendas unifamiliares de una misma promoción cumplirán las condiciones de accesibilidad en todas sus zonas comunes exteriores e interiores.

4. Igualmente, los complejos formados por un conjunto de edificios conectados entre sí con uso diferente al de vivienda deberán ser accesibles y disponer de itinerarios que permitan la conexión de un itinerario peatonal entre los edificios, en las condiciones de accesibilidad establecidas reglamentariamente.

Artículo 38. *Accesibilidad en las edificaciones existentes*

1. En las edificaciones existentes que sean objeto de actuaciones de rehabilitación integral, de ampliación, de reforma o que sean objeto de cambio de uso o de actividad de locales comerciales, se realizarán las obras necesarias para su adecuación a las condiciones de accesibilidad que se determinen reglamentariamente para cada supuesto, en función del uso, la superficie y la intervención que se precise.

2. En edificios de propiedad horizontal de uso vivienda o residencial, será preciso con carácter obligatorio llevar a cabo por el propietario único del edificio o la junta de propietarios y propietarias, las obras y actuaciones necesarias para el mantenimiento de las instalaciones y zonas comunes conforme a los requisitos básicos de accesibilidad y asimismo las obras y actuaciones que sean requeridos a instancia de las personas propietarias de una vivienda para garantizar los ajustes razonables, en los términos que dispone la Ley de propiedad horizontal.

Artículo 39. *Reserva de viviendas para personas con diversidad funcional y condiciones de accesibilidad*

1. Con el objetivo de garantizar el acceso a la vivienda a las personas con diversidad funcional, se programará un mínimo de un 7 por ciento de viviendas con las

d'habitatge, es podran establir, mitjançant l'adequat desenvolupament a través d'una norma reglamentària autonòmica, condicions més exigents que les establides en el Codi tècnic d'edificació, que permeten garantir l'accessibilitat universal en determinats elements i zones d'ús.

3. Els conjunts residencials formats per diversos habitatges unifamiliars d'una mateixa promoció compliran les condicions d'accessibilitat en totes les seues zones comunes exteriors i interiors.

4. Igualment, els complexos formats per un conjunt d'edificis connectats entre si amb ús diferent al d'habitatge hauran de ser accessibles i disposar d'itineraris que permeten la connexió d'un itinerari per als vianants entre els edificis, en les condicions d'accessibilitat establides reglamentàriament.

Article 38. *Accessibilitat en les edicions existents*

1. En les edificacions existents que siguen objecte d'actuacions de rehabilitació integral, d'ampliació, de reforma o que siguen objecte de canvi d'ús o d'activitat de locals comercials, es realitzaran les obres necessàries per a la seua adequació a les condicions d'accessibilitat que es determinen reglamentàriament per a cada supòsit, en funció de l'ús, la superfície i la intervenció que es necessite.

2. En edificis de propietat horitzontal d'ús habitatge o residencial, caldrà amb caràcter obligatori dur a terme pel propietari únic de l'edifici o la junta de propietaris i propietàries, les obres i actuacions necessàries per al manteniment de les instal·lacions i zones comunes conforme als requisits bàsics d'accessibilitat i, així mateix, les obres i actuacions que siguen requerides a instàncies de les persones propietàries d'un habitatge per a garantir els ajustos raonables, en els termes que disposa la Llei de propietat horitzontal.

Article 39. *Reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional i condicions d'accessibilitat*

1. Amb l'objectiu de garantir l'accés a l'habitatge a les persones amb diversitat funcional, es programarà un mínim d'un 7 per cent d'habitatges amb les

características constructivas y de diseño adecuadas que garanticen el acceso y las adaptaciones necesarias para el desenvolvimiento cómodo y seguro en su espacio interior, en las programaciones anuales de viviendas de protección oficial de promoción pública. Este porcentaje se fija en el 4 por ciento para las viviendas de protección oficial de promoción privada.

2. Las personas con diversidad funcional dispondrán de la información adecuada, necesaria, actualizada y accesible tanto de la oferta disponible de viviendas reservadas como de los procedimientos de las administraciones públicas para su reserva, adquisición o alquiler, de acuerdo con lo que se establezca reglamentariamente.

Para garantizar la reserva de viviendas a los fines que le son propios, dicha reserva se establecerá y mantendrá al menos durante seis meses desde su oferta pública, a través de los medios oportunos de publicidad.

Artículo 40. *Cumplimiento de normativa técnica de edificación*

1. Las normas técnicas sobre edificación aprobadas por el Estado incluyen las previsiones relativas a las condiciones mínimas que deberán reunir los edificios de cualquier tipo, entendiéndose incluidos los establecimientos, para garantizar la accesibilidad de las personas con diversidad funcional, sin perjuicio de lo dispuesto en la normativa autonómica de desarrollado o legislación sectorial.

2. Todas estas normas deberán ser cumplidas en la fase de redacción de los proyectos básicos, de ejecución y proyectos parciales de edificación, denegándose a aquellos que no las cumplan los visados oficiales correspondientes de colegios profesionales o de oficinas de supervisión de las administraciones públicas competentes.

3. Asimismo los ayuntamientos competentes por razón de la materia están obligados a denegar las solicitudes de licencias de obras y de autorización de actividades calificadas que no se ajusten a la normativa vigente.

4. El otorgamiento de licencias de obras y de autorización de actividades calificadas, así como aprobación de proyectos de obras públicas y de urbanización en contra de la normativa sobre accesibilidad universal, con infracción grave y manifiesta de los

característiques constructives i de disseny adequades que garantisquen l'accés i les adaptacions necessàries per al desenvolupament còmode i segur en el seu espai interior, en les programacions anuals d'habitatges protegits de promoció pública. Aquest percentatge es fixa en el 4 per cent per als habitatges protegits de promoció privada.

2. Les persones amb diversitat funcional disposaran de la informació adequada, necessària, actualitzada i accessible tant de l'oferta disponible d'habitatges reservats com dels procediments de les administracions públiques per a la seua reserva, adquisició o lloguer, d'acord amb el que s'establisca reglamentàriament.

Per a garantir la reserva d'habitatges als fins que li són propis, aquesta reserva s'establirà i mantindrà almenys durant sis mesos des de la seua oferta pública, a través dels mitjans oportuns de publicitat.

Article 40. *Compliment de normativa técnica d'edificació*

1. Les normes tècniques sobre edificació aprovades per l'Estat inclouen les previsions relatives a les condicions mínimes que hauran de reunir els edificis de qualsevol classe, incloent-hi els establiments, per a garantir l'accessibilitat de les persones amb diversitat funcional, sense perjudici del que es disposa en la normativa autonòmica de desplegament o legislació sectorial.

2. Totes aquestes normes hauran de ser complides en la fase de redacció dels projectes bàsics, d'execució i projectes parcials d'edificació, i es denegaran els visats oficials corresponents de col·legis professionals o d'oficines de supervisió de les administracions públiques competents a aquells que no complisquen les normes.

3. Així mateix, els ajuntaments competents per raó de la matèria estan obligats a denegar les sol·licituds de llicències d'obres i d'autorització d'activitats qualificades que no s'ajusten a la normativa vigent.

4. L'atorgament de llicències d'obres i d'autorització d'activitats qualificades, així com l'aprovació de projectes d'obres públiques i d'urbanització en contra de la normativa sobre accesibilitat universal, amb infracció greu i manifesta dels

preceptos de la presente ley y su desarrollo reglamentario, será considerado actuaciones nulas de pleno derecho.

Artículo 41. *Ajustes razonables y tolerancias admisibles en edificaciones existentes*

1. En edificaciones existentes con anterioridad al 4 de diciembre de 2017 que sean susceptibles de ajustes razonables, se deberán realizar los mismos a través de medidas y soluciones arquitectónicas viables para facilitar y garantizar la accesibilidad universal de forma eficaz, segura y práctica, sin que supongan una carga desproporcionada.

2. Para determinar si una carga es o no proporcionada se tendrán en cuenta, los costes de la medida, los efectos discriminatorios que su no adopción podría representar, la estructura y características de las personas o entidades que hayan de ponerla en práctica y la posibilidad que tengan aquellas de obtener financiación pública o cualquier otra ayuda.

3. Cuando la actuación necesaria para alcanzar la accesibilidad universal en un edificio existente suponga un coste económico desproporcionado, se deberá estudiar y, en su caso, llevar a la práctica, una intervención alternativa tal que, aun sin cumplir estrictamente alguno de los parámetros que definen la accesibilidad universal, se consiga alcanzar una razonable accesibilidad teniendo en cuenta las condiciones de seguridad del edificio.

4. En las intervenciones y adecuaciones de edificios existentes, la regulación autonómica determinará las tolerancias admisibles o criterios de flexibilidad que permitan la accesibilidad en los mismos en condiciones de seguridad y de forma autónoma por las personas con diversidad funcional.

Artículo 42. *Edificaciones de valor histórico-artístico*

En caso de no poder cumplir todas las condiciones o criterios de accesibilidad que establece la legislación vigente, en las edificaciones declaradas bienes de interés cultural o bienes catalogados incluidos en los catálogos municipales o en los planes especiales de protección por razón de su valor histórico-artístico particular, se

preceptes de la present llei i el seu desplegament reglamentari, seran considerats actuacions nul·les de ple dret.

Article 41. *Ajustos raonables i toleràncies admissibles en edificacions existents*

1. En edificacions existents amb anterioritat al 4 de desembre de 2017 que siguen susceptibles d'ajustos raonables, aquests s'hauran de realitzar a través de mesures i solucions arquitectòniques viables per a facilitar i garantir l'accessibilitat universal de manera eficaç, segura i pràctica, sense que suposen una càrrega desproporcionada.

2. Per a determinar si una càrrega és o no proporcionada, es tindran en compte els costos de la mesura, els efectes discriminatoris que la seua no adopció podria representar, l'estructura i característiques de les persones o entitats que hagen de posar-la en pràctica i la possibilitat que tinguen aquelles d'obtindre finançament oficial o qualsevol altra ajuda.

3. Quan l'actuació necessària per a aconseguir l'accessibilitat universal en un edifici existent supose un cost econòmic desproporcionat, s'haurà d'estudiar i, si és el cas, portar a la pràctica, una intervenció alternativa tal que, fins i tot sense complir estrictament algun dels paràmetres que defineixen l'accessibilitat universal, s'aconseguisca una raonable accessibilitat tenint en compte les condicions de seguretat de l'edifici.

4. En les intervencions i adequacions d'edificis existents, la regulació autonòmica determinarà les toleràncies admissibles o criteris de flexibilitat que permeten l'accessibilitat en aquests en condicions de seguretat i de manera autònoma per les persones amb diversitat funcional.

Article 42. *Edificacions de valor historicoartístic*

En cas de no poder complir totes les condicions o criteris d'accessibilitat que estableix la legislació vigent, en les edificacions declarades béns d'interés cultural o béns catalogats inclosos en els catàlegs municipals o en els plans especials de protecció per raó del seu valor historicoartístic particular, s'adoptaran les

adoptarán las soluciones alternativas que permitan alcanzar las mejores condiciones de accesibilidad posibles, sin incumplir la normativa específica reguladora de estos bienes.

Artículo 43. *Comité Técnico de Accesibilidad*

En el seno de la conselleria competente en materia de arquitectura y calidad en la edificación, sin perjuicio de la posibilidad de instituir un organismo de mayor entidad, se creará un Comité Técnico de Accesibilidad con representantes de diferentes sectores sociales y profesionales para la proposición de mejoras normativas en este ámbito, prestación de funciones consultivas y de asesoramiento técnico, dirigido a responsables institucionales y profesionales, y, en particular, el estudio de casos de ajuste razonable de mayor relevancia o complejidad.

**Capítulo III
Accesibilidad en el transporte
Sección 1ª.
Disposiciones generales**

Artículo 44. *Ámbito de aplicación y medios de transporte*

Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación de las personas con diversidad funcional para el acceso y utilización de los medios de transporte serán exigibles en todo tipo de medios de transporte, material móvil, sistemas auxiliares e infraestructuras asociados a los mismos, conforme a la reglamentación europea, normativa básica estatal y legislación autonómica.

**Sección 2ª
Vehículos de transporte y servicio público**

Artículo 45. *Accesibilidad en el transporte público*

1. Las administraciones públicas deben garantizar que el sistema de transporte público de personas viajeras reúna las condiciones básicas de accesibilidad que permitan a todas las personas hacer uso de él en igualdad de oportunidades y no discriminación, teniendo en cuenta especialmente las necesidades de las

soluciones alternativas que permiten aconseguir les millors condicions d'accessibilitat possibles, sense incomplir la normativa específica reguladora d'aquests béns.

Article 43. *Comité Tècnic d'Accessibilitat*

En el si de la conselleria competent en matèria d'arquitectura i qualitat, sense perjudici de la possibilitat d'instituir un organisme de major entitat, es crearà un comité tècnic d'accessibilitat amb representants de diferents sectors socials i professionals per a la proposició de millores normatives en aquest àmbit, prestació de funcions consultives i d'assessorament tècnic, dirigit a responsables institucionals i professionals, i, en particular, l'estudi de casos d'ajust raonable de major rellevància o complexitat.

**Capítol III
Accessibilitat en el transport
Secció 1ª
Disposicions generals**

Article 44. *Àmbit d'aplicació i mitjans de transport*

Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb diversitat funcional per a l'accés i utilització dels mitjans de transport seran exigibles en tota classe de mitjans de transport, material mòbil, sistemes auxiliars i infraestructures associats a aquests, conforme a la reglamentació europea, normativa bàsica estatal i legislació autonòmica.

**Secció 2ª
Vehicles de transport i servei públic**

Article 45. *Accessibilitat en el transport públic*

1. Les administracions públiques han de garantir que el sistema de transport públic de persones viatgeres reunisca les condicions bàsiques d'accessibilitat que permeten a totes les persones fer ús d'aquest en igualtat d'oportunitats i no discriminació, tenint en compte especialment les necessitats de les

personas con diversidad funcional, las personas mayores u otras personas con necesidades especiales.

2. Los sistemas de transporte garantizarán la accesibilidad en las edificaciones, las infraestructuras y los espacios interiores de uso público que forman parte de ellos, así como la accesibilidad en los medios de transporte y el material móvil, así como los sistemas de información y de comunicación con las personas usuarias, todo ello de acuerdo con la normativa vigente.

3. Los proveedores del servicio del transporte formarán al personal vinculado al transporte, incluyendo conductores y conductoras y personas de atención al público, en el trato adecuado y en la utilización de los medios de apoyo para las personas con diversidad funcional, mayores o con necesidades especiales.

Artículo 46. *Taxis adaptados para personas con diversidad funcional*

1. En todas las áreas de prestación conjunta para la prestación del servicio de taxi existentes en la Comunitat Valenciana, así como en todos los municipios que no forme parte de estas áreas, al menos un cinco por ciento, o fracción, de las licencias de taxi habrán de ser de vehículos adaptados. Corresponde a la administración competente el cumplimiento de la citada previsión. Los titulares de las licencias solicitarán voluntariamente que su taxi sea adaptado. En el supuesto de que no se consiga el citado porcentaje, el órgano competente exigirá para ello a las últimas licencias que se concedan que su taxi sea adaptado.

2. Asimismo, en el plazo que se establezca reglamentariamente, las diputaciones provinciales deben fomentar o poner en marcha servicios especiales de transporte para personas con discapacidad con movilidad reducida o diversidad funcional específica que habiten en municipios rurales. Dicho servicio se prestará, bien por gestión directa, indirecta o subvención, a través de furgonetas, microbuses o taxis adaptados a las necesidades especiales de las personas que, debido a su discapacidad, no pueden utilizar los transportes colectivos ordinarios.

Sección 3ª Vehículos de uso privado

persones amb diversitat funcional, les persones majors o altres persones amb necessitats especials.

2. Els sistemes de transport garantirán l'accessibilitat en les edificacions, les infraestructures i els espais interiors d'ús públic que formen part d'aquests, així com l'accessibilitat en els mitjans de transport i el material mòbil, així com els sistemes d'informació i de comunicació amb les persones usuàries, tot això d'acord amb la normativa vigent.

3. Els proveïdors del servei del transport formaran el personal vinculat al transport, incloent-hi conductors i conductoras i persones d'atenció al públic, en el tracte adequat i en la utilització dels mitjans de suport per a les persones amb diversitat funcional, majors o amb necessitats especials.

Article 46. *Taxis adaptats per a persones amb diversitat funcional*

1. En totes les àrees de prestació conjunta per a la prestació del servei de taxi existents a la Comunitat Valenciana, així com en tots els municipis que no formen part d'aquestes àrees, almenys un cinc per cent, o fracció, de les llicències de taxi hauran de ser de vehicles adaptats. Correspon a l'administració competent el compliment de l'esmentada previsió. Els titulars de les llicències sol·licitaran voluntàriament que el seu taxi siga adaptat. En el cas que no s'aconsegueisca l'esmentat percentatge, l'òrgan competent exigirà per a això a les últimes llicències que es concedisquen que el seu taxi siga adaptat.

2. Així mateix, en el termini que s'establisca reglamentàriament, les diputacions provincials han de fomentar o posar en marxa serveis especials de transport per a persones amb discapacitat amb mobilitat reduïda o diversitat funcional específica que habiten en municipis rurals. Aquest servei es prestarà, bé per gestió directa, indirecta o bé subvenció, a través de furgonetes, microbuses o taxis adaptats a les necessitats especials de les persones que, a causa de la seua discapacitat, no poden utilitzar els transports col·lectius ordinaris.

Secció 3ª Vehicles d'ús privat

Artículo 47. **Tarjeta de estacionamiento y plazas reservadas**

1. La tarjeta de estacionamiento para personas con discapacidad que presentan movilidad reducida es un documento público que acredita el derecho y permite a su titular a estacionar el vehículo de titularidad privada que lo transporta en plazas de aparcamiento reservadas, que le permiten hacerlo en el lugar más próximo posible a aquel al cual se desplaza, y otros derechos contemplados en la normativa específica.

Estas tarjetas se expiden por los ayuntamientos, debiendo ser comunicadas por las autoridades municipales al Registro autonómico de tarjetas de estacionamiento para personas con movilidad reducida de la Comunitat Valenciana, para su control.

2. Las plazas de aparcamiento reservadas son espacios de aparcamiento destinados única y exclusivamente al uso de las personas titulares de esta tarjeta, por lo que el incumplimiento de esta condición será objeto de sanción por las autoridades municipales.

3. Estas plazas deberán contar con las características, la señalización con el símbolo de accesibilidad universal (SIA) y las dimensiones adecuadas establecidas reglamentariamente, debiendo ubicarse de modo preferente la zona de aproximación y transferencia posterior junto a pasos peatonales para garantizar las condiciones de desplazamiento con la adecuada seguridad desde la calzada a la acera.

4. Todos los municipios deberán disponer un mínimo de una plaza de aparcamiento reservada para su uso por personas titulares de la tarjeta de estacionamiento por cada cuarenta plazas o fracción en su núcleo urbano y la misma proporción lo más cerca posible de los principales centros de actividad de los mismos.

Artículo 48. **Condiciones de uso de la tarjeta y medidas de control**

1. La tarjeta de estacionamiento es personal e intransferible, no siendo válida su reproducción por la persona usuaria, por lo que en caso de deterioro deberá siempre dirigirse al ayuntamiento que la expidió.

2. La tarjeta solo se puede utilizar cuando la persona titular conduzca o sea trasladada

Article 47. **Targeta d'estacionament i places reservades**

1. La tarjeta d'estacionament per a persones amb discapacitat que presenten mobilitat reduïda és un document públic que acredita el dret i permet al seu titular estacionar el vehicle de titularitat privada que el transporta en places d'aparcament reservades, que li permeten fer-ho en el lloc més pròxim possible a aquell al qual es desplaça, i altres drets contemplats en la normativa específica.

Aquestes targetes són expedides pels ajuntaments i han de ser comunicades per les autoritats municipals al Registre autonòmic de targetes d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda de la Comunitat Valenciana, per al seu control.

2. Les places d'aparcament reservades són espais d'aparcament destinats exclusivament a l'ús de les persones titulars d'aquesta targeta, per la qual cosa l'incumpliment d'aquesta condició serà objecte de sanció per les autoritats municipals.

3. Aquestes places hauran de comptar amb les característiques, la senyalització amb el símbol d'accessibilitat universal (SIA) i les dimensions adequades establides reglamentàriament, havent de situar-se de manera preferent la zona d'aproximació i transferència posterior al costat de passos per als vianants per a garantir les condicions de desplaçament amb l'adequada seguretat des de la calçada a la vorera.

4. Tots els municipis hauran de disposar un mínim d'una plaça d'aparcament reservada per al seu ús per persones titulars de la targeta d'estacionament per cada quaranta places o fracció en el seu nucli urbà i la mateixa proporció al més a prop possible dels principals centres d'activitat d'aquests.

Article 48. **Condicions d'ús de la targeta i mesures de control**

1. La targeta d'estacionament és personal i intransferible, no sent vàlida la seua reproducció per la persona usuària, per la qual cosa, en cas de deterioració, haurà de dirigir-se sempre a l'ajuntament que la va expedir.

2. La targeta només es pot utilitzar quan la persona titular conduïska o siga traslladada

en un vehículo.

3. El uso de la tarjeta de estacionamiento está condicionado al mantenimiento de los requisitos que fueron exigidos a la persona titular para su otorgamiento.

4. Para evitar el fraude o uso indebido de estas se establecerán medidas de control adecuadas de acuerdo con las condiciones establecidas, las obligaciones y deberes de la persona titular de la tarjeta de estacionamiento.

También serán objeto de control y sanción las personas que sin ser titular hagan un uso indebido de la tarjeta.

5. El incumplimiento de estas obligaciones puede dar lugar a la retirada temporal o definitiva de la tarjeta de estacionamiento, sin perjuicio de las sanciones establecidas en la presente ley.

Capítulo IV Accesibilidad en bienes, productos y servicios a disposición del público

Sección 1ª Disposiciones generales

Artículo 49. Condiciones básicas de accesibilidad en bienes y servicios a disposición del público

1. Todas las personas físicas o jurídicas que, en el sector público o en el privado, suministren bienes o servicios disponibles para el público, estarán obligadas, en sus actividades y en las transacciones consiguientes, al cumplimiento del principio de igualdad de oportunidades de las personas con diversidad funcional y no discriminación.

2. Lo previsto en el apartado anterior no afecta a la libertad de contratación, siendo admisibles las diferencias de trato en el acceso a bienes y servicios cuando estén justificadas por un propósito legítimo y los medios para lograrlo sean adecuados, proporcionados y necesarios, conforme a la ley.

3. Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación para el acceso y utilización de los bienes y servicios a disposición del público por las personas con diversidad funcional serán exigibles en los plazos y términos establecidos por la ley o normativa básica estatal y, en su caso, para servicios determinados, en la normativa

en un vehicle.

3. L'ús de la targeta d'estacionament està condicionat al manteniment dels requisits que van ser exigits a la persona titular per al seu atorgament.

4. Per a evitar el frau o ús indegut d'aquestes, s'establiran mesures de control adequades d'acord amb les condicions establides, les obligacions i deures de la persona titular de la targeta d'estacionament.

També seran objecte de control i sanció les persones que sense ser titulars facen un ús indegut de la targeta.

5. L'incompliment d'aquestes obligacions pot donar lloc a la retirada temporal o definitiva de la targeta d'estacionament, sense perjudici de les sancions establides en la present llei.

Capítol IV Accessibilitat en béns, productes i serveis a la disposició del públic

Secció 1ª Disposicions generals

Article 49. Condicions bàsiques d'accessibilitat en béns i serveis a la disposició del públic

1. Totes les persones físiques o jurídiques que, en el sector públic o en el privat, subministren béns o serveis disponibles per al públic estaran obligades, en les seues activitats i en les transaccions consegüents, al compliment del principi d'igualtat d'oportunitats de les persones amb diversitat funcional i no discriminació.

2. El que es preveu en l'apartat anterior no afecta la llibertat de contractació, de manera que són admissibles les diferències de tracte en l'accés a béns i serveis quan estiguen justificades per un propòsit legítim i els mitjans per a aconseguir-lo siguen adequats, proporcionats i necessaris, conforme a la llei.

3. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i utilització dels béns i serveis a la disposició del públic per les persones amb diversitat funcional seran exigibles en els terminis i termes establits per la llei o normativa bàsica estatal i, si és el cas, per a serveis determinats, en la normativa autonòmica.

autonòmica.

4. Se consideran como servicios a disposición del público relevantes para garantizar las condiciones de accesibilidad, cualquiera que sea su titularidad o sistema prestación pública o privada, los siguientes servicios:

- a) Centros y servicios sanitarios y de atención al paciente.
- b) Centros y servicios educativos, formativos y de enseñanza universitaria.
- c) Centros y servicios sociales que afectan a personas con diversidad funcional, personas mayores y otros grupos sociales vulnerables.
- d) Centros y servicios culturales (museos, bibliotecas, conservatorios de música y otros), servicios de promoción lingüística o de interés cultural, de difusión y exposición del patrimonio cultural.
- e) Equipamientos e instalaciones deportivas.
- f) Establecimientos comerciales de venta o suministro de bienes e instalaciones feriales.

g) Servicios turísticos: de alojamiento y de restauración.

h) Instalaciones y servicios vinculados a espectáculos públicos en teatros, cines y actividades recreativas y de ocio.

5. Dichos centros y establecimientos deberán, además, cumplir las normas generales y condiciones de accesibilidad establecidas para edificios de otros usos distintos al residencial en la normativa vigente.

6. En el caso de oficinas de información ciudadana y oficinas de información y de reclamaciones de grandes empresas, la información presencial o telemática se verá implementada con sistemas de comunicación alternativa o aumentativa, para la atención a personas con diversidad funcional o con necesidades especiales.

Artículo 50. **Accesibilidad en los productos**

Las administraciones públicas garantizarán la accesibilidad en los productos de uso general de consumo y en los servicios a disposición del público, de acuerdo con las condiciones de accesibilidad y los criterios de diseño universal que se establezcan reglamentariamente por el Estado.

Artículo 51. **Accesibilidad en los servicios**

4. Es consideren com a serveis a la disposició del públic rellevants per a garantir les condicions d'accessibilitat, siga quina siga la seua titularitat o sistema prestació pública o privada, els següents serveis:

- a) Centres i serveis sanitaris i d'atenció al pacient o la pacient.
- b) Centres i serveis educatius i d'ensenyament universitari.
- c) Centres i serveis socials que afecten persones amb diversitat funcional, persones majors i altres grups socials vulnerables.

d) Centres i serveis culturals (museus, biblioteques, conservatoris de música) i altres serveis de promoció lingüística o d'interés cultural, de difusió i exposició del patrimoni cultural.

e) Equipaments i instal·lacions esportives.

f) Establiments comercials de venda o subministrament de béns i instal·lacions firals.

g) Serveis turístics: d'allotjament i de restauració.

h) Instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics en teatres, cinemes i activitats recreatives i d'oci.

5. Aquests centres i establiments hauran de complir, a més, les normes generals i condicions d'accessibilitat establides per a edificis d'altres usos diferents al residencial en la normativa vigent.

6. En el cas d'oficines d'informació ciutadana i oficines d'informació i de reclamacions de grans empreses, la informació presencial o telemàtica es veurà implementada amb sistemes de comunicació alternativa o augmentativa, per a l'atenció a persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

Article 50. **Accessibilitat en els productes**

Les administracions públiques garantiran l'accessibilitat en els productes d'ús general de consum i en els serveis a la disposició del públic, d'acord amb les condicions d'accessibilitat i els criteris de disseny universal que siguen establits reglamentàriament per l'Estat.

Article 51. **Accessibilitat en els serveis a**

a disposició del públic

1. Todas las personas físicas o jurídicas que, en el sector público o privado, presten servicios disponibles para el público están obligadas, en sus actividades y en las transacciones consiguientes, a cumplir el principio de igualdad de oportunidades de las personas con diversidad funcional.
2. En cualquier caso, el ejercicio del derecho de admisión no puede utilizarse para impedir, restringir o condicionar el acceso de ninguna persona por motivo de diversidad funcional.
3. Igualmente, el derecho de admisión a animales tampoco puede impedir el acceso al establecimiento, transporte o servicio a disposición del público a cualquier persona con diversidad funcional acompañada de un perro de asistencia acreditado, por constituir un medio de apoyo y prolongación de su persona.
4. En todo caso, se deberán proveer los apoyos necesarios, así como medidas de acción positiva, para que estas personas pueden ejercer, efectivamente, su derecho a la igualdad de trato y de oportunidades, y desarrollar su vida de acuerdo con su propia voluntad, deseos y preferencias.

Sección 2ª Centros y servicios sanitarios

Artículo 52. Centros sanitarios de atención primaria y especializada

1. La conselleria competente en materia de sanidad garantizará el acceso en igualdad de condiciones y el derecho de las personas con diversidad funcional a una asistencia sanitaria accesible y de calidad, tanto en los servicios y centros de atención primaria, como de atención especializada, incluyendo la atención hospitalaria.
2. Todos los hospitales y centros sanitarios públicos y privados dispondrán de itinerarios accesibles, tanto a habitaciones, como a consultas, zonas comunes y espacios reservados a salas de espera, triaje, urgencias, controles de enfermería y realización de pruebas diagnósticas, contando con elementos plenamente accesibles, tales como puntos de atención e información y señalización, ascensores y servicios higiénicos accesibles, en número que reglamentariamente se determine. Se dispondrá de productos de apoyo

la disposició del públic

1. Totes les persones físiques o jurídiques que, en el sector públic o privat, presten serveis disponibles per al públic estan obligades, en les seues activitats i en les transaccions consegüents, a complir el principi d'igualtat d'oportunitats de les persones amb diversitat funcional.
2. En qualsevol cas, l'exercici del dret d'admissió no pot utilitzar-se per a impedir, restringir o condicionar l'accés de cap persona per motiu de diversitat funcional.
3. Igualment, el dret d'admissió d'animals tampoc pot impedir l'accés a l'establiment, transport o servei a la disposició del públic de qualsevol persona amb diversitat funcional acompanyada d'un gos d'assistència acreditat, per constituir un mitjà de suport i prolongació de la seua persona.
4. En tot cas, s'hauran de proveir els suports necessaris, així com mesures d'acció positiva, perquè aquestes persones puguen exercir, efectivament, el seu dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats, i desenvolupar la seua vida d'acord amb la seua pròpia voluntat, desitjos i preferències.

Secció 2ª Centres i serveis sanitaris

Article 52. Centres sanitaris d'atenció primària i especialitzada

1. La conselleria competent en matèria de sanitat garantirà l'accés en igualtat de condicions i el dret de les persones amb diversitat funcional a una assistència sanitària accessible i de qualitat, tant en els serveis i centres d'atenció primària, com d'atenció especialitzada, incloent-hi l'atenció hospitalària.
2. Tots els hospitals i centres sanitaris públics i privats disposaran d'itineraris accessibles, tant a habitacions com a consultes, zones comunes i espais reservats a sales d'espera, triatge, urgències, controls d'infermeria i realització de proves diagnòstiques, comptant amb elements plenament accessibles, com ara punts d'atenció i informació i senyalització, ascensors i serveis higiènics accessibles, en un nombre que reglamentàriament es determine. Es disposarà de productes de suport

necesarios para facilitar las transferencias de las personas con discapacidad o diversidad funcional y del mobiliario clínico accesible que posibilite y facilite las exploraciones, incluyendo las necesidades específicas de las mujeres con discapacidades.

3. Para garantizar la universalidad y accesibilidad plena, de conformidad con la legislación vigente, se promoverá la realización de ajustes razonables que sean necesarios, con el fin de que cualquier paciente o persona usuaria puede desplazarse, comunicarse en las dos lenguas oficiales y usar de los servicios sanitarios en condiciones de igualdad de oportunidades y no discriminación. Así mismo se promoverá la telemedicina y consulta *on line* accesibles.

4. Toda persona usuaria tienen derecho al acompañamiento por una persona de su confianza, durante todo el proceso asistencial, siempre que no exista contraindicación médica, incluida la asistencia y estancia en pruebas diagnósticas y salas de curas. En especial, se garantizará a las personas con diversidad funcional o en situación de dependencia que puedan estar acompañadas por personal de apoyo, como puede ser un cuidador o cuidadora, asistente personal, persona mediadora para garantizar la comunicación y toma de decisiones, así como intérprete de lengua de signos en caso de personas sordas.

5. La conselleria con competencias en materia de sanidad adoptará las medidas oportunas para eliminar cualquier tipo de barrera, mediante la evaluación de la efectividad, accesibilidad, calidad y equidad de los servicios, así como su inspección y auditorías externas, para garantizar la universalidad y accesibilidad.

6. En los hospitales públicos se podrá crear la figura del comisionado o comisionada de accesibilidad e inclusión, para canalizar y trasladar la información sobre posibles deficiencias o necesidades de adaptación en el entorno hospitalario, recibir y tramitar las quejas de las personas usuarias y proponer a la dirección y la administración sanitaria las medidas, recomendaciones o ajustes razonables que sean procedentes.

7. La conselleria competente en materia de sanidad elaborará un plan anual de

necessaris per a facilitar les transferències de les persones amb discapacitat o diversitat funcional i del mobiliari clínic accessible que possibilite i facilite les exploracions, incloent les necessitats específiques de les dones amb discapacitats.

3. Per a garantir la universalitat i accessibilitat plena, de conformitat amb la legislació vigent, es promourà la realització d'ajustos raonables que siguen necessaris, amb la finalitat que qualsevol pacient o persona usuària puga desplaçar-se, comunicar-se en les dos llengües i usar els serveis sanitaris en condicions d'igualtat d'oportunitats i no discriminació. Així mateix, es promourà la telemedicina i consulta *on line* accessibles.

4. Tota persona usuària té dret a l'acompanyament per una persona de la seua confiança durant tot el procés assistencial, sempre que no existisca contraindicació mèdica, incloent-hi l'assistència i estada en proves diagnòstiques i sales de cures. Especialment, es garantirà a les persones amb diversitat funcional o en situació de dependència que puguen estar acompanyades per personal de suport, com pot ser cuidador o cuidadora, assistent personal, persona mediadora per a garantir la comunicació i presa de decisions, així com intèrpret de llengua de signes en cas de persones sordes.

5. La conselleria amb competències en matèria de sanitat adoptarà les mesures oportunes per a eliminar qualsevol tipus de barrera, mitjançant l'avaluació de l'efectivitat, accessibilitat, qualitat i equitat dels serveis, així com la seua inspecció i auditories externes, per a garantir la universalitat i accessibilitat.

6. Als hospitals públics es podrà crear la figura del comissionat o comissionada d'accessibilitat i inclusió, per a canalitzar i traslladar la informació sobre possibles deficiències o necessitats d'adaptació en l'entorn hospitalari, rebre i tramitar les queixes de les persones usuàries i proposar a la direcció i l'Administració sanitària les mesures, recomanacions o ajustos raonables que siguen procedents.

7. La conselleria competent en matèria de sanitat elaborará un pla anual d'actuacions i

actuaciones e inversiones en infraestructuras y centros de la red de atención primaria y especializada, con el objetivo de garantizar la accesibilidad en todos los espacios de los centros asistenciales, donde trabajan los profesionales y se atiende a los pacientes, incluyendo las medidas de modernización, implantación de tecnologías y mejora de la accesibilidad con aplicación de los avances técnicos y todas las garantías de seguridad exigibles, a fin de favorecer el acceso de la ciudadanía a los recursos disponibles.

Sección 3ª

Centros y servicios educativos, formativos y de enseñanza universitaria

Artículo 53. *Derecho a la educación y garantías para la accesibilidad en los servicios educativos*

1. La conselleria competente en materia de educación garantizará el acceso en igualdad de condiciones y el derecho de las personas con diversidad funcional a una educación pública, inclusiva y de calidad, así como al aprendizaje y la formación a lo largo de la vida, de acuerdo con lo establecido en la legislación estatal y la normativa autonómica de aplicación.

2. Para garantizar la accesibilidad universal en los centros educativos de la Comunitat Valenciana se seguirán los postulados del entorno educativo europeo, teniendo en cuenta primordialmente los siguientes elementos y aspectos:

a) Espacios accesibles física, cognitiva y sensorialmente, realizando los ajustes razonables que sean necesarios sobre los aspectos arquitectónicos o de distribución de espacios.

b) Transporte adaptado y actividades extraescolares inclusivas.

c) Formación específica del profesorado y del resto del personal del centro en los valores de la diversidad e igualdad de oportunidades, la autonomía personal y los derechos del alumnado vulnerable.

d) Recursos materiales: material específico para atender necesidades especiales y material digital accesible.

e) Adaptación del currículum, de la metodología y la evaluación, estrategias y dinámicas para asegurar un sistema educativo inclusivo en todos los niveles

inversions en infraestructures i centres de la xarxa d'atenció primària i especialitzada, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat en tots els espais dels centres assistencials, on treballen els professionals i s'atenen els pacients, incloent-hi les mesures de modernització, implantació de tecnologies i millora de l'accessibilitat amb aplicació dels avanços tècnics i totes les garanties de seguretat exigibles, a fi d'afavorir l'accés de la ciutadania als recursos disponibles.

Secció 3ª

Centres i serveis educatius, formatius i d'ensenyament universitari

Article 53. *Dret a l'educació i garanties per a l'accessibilitat en els serveis educatius*

1. La conselleria competent en matèria d'educació garantirà l'accés en igualtat de condicions i el dret de les persones amb diversitat funcional a una educació pública, inclusiva i de qualitat, així com a l'aprenentatge i la formació al llarg de la vida, d'acord amb el que s'estableix en la legislació estatal i la normativa autonòmica d'aplicació.

2. Per a garantir l'accessibilitat universal en els centres educatius de la Comunitat Valenciana se seguiran els postulats de l'entorn educatiu europeu, tenint en compte primordialment els següents elements i aspectes:

a) Espais accessibles física, cognitiva i sensorialment, realitzant els ajustos raonables que siguen necessaris sobre els aspectes arquitectònics o de distribució d'espais.

b) Transport adaptat i activitats extraescolars inclusives.

c) Formació específica del professorat i de la resta del personal del centre en els valors de la diversitat i igualtat d'oportunitats, l'autonomia personal i els drets de l'alumnat vulnerable.

d) Recursos materials: material específic per a atendre necessitats especials i material digital accessible.

e) Adaptació del currículum de la metodologia i l'avaluació, estratègies i dinàmiques per a assegurar un sistema educatiu inclusiu en tots els nivells

educativos.

3. La información sobre el proyecto educativo y el funcionamiento de los centros educativos, a todos los niveles, sobre los programas y las actividades formativas, escolares o extraescolares, deberán ser totalmente accesible, por el medio de información o sistema de comunicación que resulte más adecuado para el alumnado, sus familias y el personal docente.

4. La conselleria competente en materia de educación elaborará un plan anual de actuaciones e inversiones en infraestructuras y centros de la red de educativa, con el objetivo de garantizar la accesibilidad en todos los espacios de los centros educativos, donde trabajan las personas profesionales y se atiende a los alumnos y a las alumnas, incluyendo las medidas de modernización, implantación de tecnologías y mejora de la accesibilidad con aplicación de los avances técnicos y todas las garantías de seguridad exigibles, a fin de favorecer el acceso de la ciudadanía a los recursos disponibles.

Artículo 54. Medidas socioeducativas para garantizar la inclusión social de las personas con diversidad funcional

1. Los Centros de Formación, Innovación y Recursos del Profesorado (CEFIRE) deben incluir en sus líneas estratégicas de actuación, acciones formativas para la actualización de los aspectos fundamentales que garanticen la inclusión educativa y social de las personas con diversidad funcional. La formación incluirá técnicas, sistemas y materiales educativos necesarios para que el profesorado pueda fomentar la accesibilidad del alumnado en todos sus aspectos, incluyendo el uso de medios y formatos de comunicación aumentativos y alternativos apropiados.

2. Se establecerá un protocolo de actuación dirigido al profesorado, alumnos, familias y personas representantes legales para la prevención del acoso escolar a personas con diversidad funcional, llevando el oportuno seguimiento tanto en centros de educación ordinarios, como en centros de Educación Especial.

3. En el Plan de Transición de los centros de Educación Primaria y de los centros de Educación Secundaria Obligatoria se coordinará el seguimiento y adaptación de

educatius.

3. La informació sobre el projecte educatiu i el funcionament dels centres educatius, a tots els nivells, sobre els programes i les activitats formatives, escolars o extraescolars, hauran de ser totalment accessibles, pel mitjà d'informació o sistema de comunicació que resulte més adequat per a l'alumnat, les seues famílies i el personal docent.

4. La conselleria competent en matèria d'educació elaborarà un pla anual d'actuacions i inversions en infraestructures i centres de la xarxa educativa, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat en tots els espais dels centres educatius, on treballen les persones professionals i s'atenen els alumnes o les alumnas, incloent-hi les mesures de modernització, implantació de tecnologies i millora de l'accessibilitat amb aplicació dels avanços tècnics i totes les garanties de seguretat exigibles, a fi d'afavorir l'accés de la ciutadania als recursos disponibles.

Article 54. Mesures socioeducatives per a garantir la inclusió social de les persones amb diversitat funcional

1. Els centres de formació, Innovació i Recursos del Professorat (CEFIRE) han d'incloure en seues línies estratègiques d'actuació, accions formatives per a l'actualització dels aspectes fonamentals que garantisquen la inclusió educativa i social de les persones amb diversitat funcional. La formació inclourà tècniques, sistemes i materials educatius necessaris perquè el professorat pugua fomentar l'accessibilitat de l'alumnat en tots els seus aspectes, incloent l'ús de mitjans i formats de comunicació augmentatius i alternatius apropiats.

2. S'establirà un protocol d'actuació dirigit al professorat, alumnes, famílies i persones representants legals per a la prevenció de l'assetjament escolar a persones amb diversitat funcional, portant l'oportú seguiment tant en centres d'educació ordinaris com en centres d'Educació Especial.

3. En el Pla de Transició dels centres d'Educació Primària i dels centres d'Educació Secundària Obligatoria es coordinarà el seguiment i adaptació d'aquest

este alumnado y se desarrollarán itinerarios individualizados de formación y orientación para los alumnos de Educación Secundaria en su transición hacia los ciclos formativos de Formación Profesional, de Enseñanzas Artísticas o Deportivas, así como a la educación superior universitaria y las distintas enseñanzas superiores.

4. Las personas con diversidad funcional que, habiendo agotado el tiempo máximo de permanencia en el período de la educación obligatoria, no continúen su formación dentro del sistema educativo, recibirán orientación sobre las distintas posibilidades de formación ocupacional y, en su caso, para el empleo.

Para ello, se desarrollarán como líneas de actuación:

a) Itinerarios formativos con medidas de apoyo específicas por las consellerias competentes en materia de empleo y de servicios sociales.

b) Reserva de plazas en centros ocupacionales para aquellas personas con diversidad funcional que habiendo finalizado su escolarización en centro de Educación Especial presenten mayores dificultades de inserción laboral.

Artículo 55. Medidas y garantías adicionales en el ámbito de la educación universitaria

1. Las universidades que imparten enseñanza en la Comunitat Valenciana prestarán atención a la diversidad de necesidades educativas del alumnado con diversidad funcional, estableciendo los medios de apoyos y ajustes razonables en las tecnologías de información y comunicación, así como otros recursos, incluidos los apoyos personales que faciliten su permanencia en el centro universitario y opciones educativas que faciliten su aprendizaje en condiciones de igualdad.

2. De acuerdo con lo dispuesto en la normativa vigente, las personas que cursen estudios universitarios, cuya discapacidad les dificulte gravemente la adaptación al régimen de convocatorias establecido con carácter general, podrán solicitar y las universidades habrán de conceder adaptaciones adicionales, de acuerdo con lo que dispongan sus correspondientes normas de permanencia en los estudios en la universidad.

alumnat i es desenvoluparan itineraris individualitzats de formació i orientació per a alumnes d'Educació Secundària en la seua transició cap als cicles formatius de Formació Professional, d'Ensenyaments Artístics o Esportius, així com a a l'educació superior universitària i els diferents ensenyaments superiors.

4. Les persones amb diversitat funcional que, havent esgotat el temps màxim de permanència en el període de l'educació obligatòria, no continuen la seua formació dins del sistema educatiu, rebran orientació sobre les diferents possibilitats de formació ocupacional i, si és el cas, per a l'ocupació.

Per a això, es desenvoluparan com a línies d'actuació:

a) Itineraris formatius amb mesures de suport específiques per les conselleries competents en matèria d'ocupació i de serveis socials.

b) Reserva de places en centres ocupacionals per a aquelles persones amb diversitat funcional que, havent finalitzat la seua escolarització en un centre d'Educació Especial, presenten majors dificultats d'inserció laboral.

Article 55. Mesures i garanties adicionales en l'àmbit de l'educació universitària

1. Les universitats que imparteixen ensenyament a la Comunitat Valenciana pararan atenció a la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat amb diversitat funcional, establint els mitjans de suports i ajustos raonables en les tecnologies d'informació i comunicació, així com altres recursos, incloent-hi els suports personals que faciliten la seua permanència en el centre universitari i opcions educatives que faciliten el seu aprenentatge en condicions d'igualtat.

2. D'acord amb el que es disposa en la normativa vigent, les persones que cursen estudis universitaris la discapacitat de les quals els dificulte greument l'adaptació al règim de convocatòries establert amb caràcter general podran sol·licitar, i les universitats hauran de concedir adaptacions addicionals, d'acord amb el que disposen les seues corresponents normes de permanència en els estudis en la universitat.

3. Esta garantía adicional que establece el artículo 20.c) del Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social, en todo caso, deberá tener en cuenta la situación concreta de la persona que curse estudios en la universidad y la ampliación razonable del número de convocatorias en la medida que compense su dificultad, sin mengua del nivel exigido. Asimismo, en caso de ser necesario, las pruebas se adaptarán a las características de la diversidad funcional del alumnado.

Artículo 56. Medidas para garantizar la formación en materia de accesibilidad en los planes de estudio

1. Las consellerias competentes en materia de universidades y de educación velarán porque los planes de estudio de las diferentes enseñanzas universitarias técnicas y de formación profesional relacionados con el diseño, las ingenierías, el territorio, la edificación, los transportes, la educación, la comunicación y las telecomunicaciones incorporen los contenidos que garantizan la adquisición de competencias relacionadas con la accesibilidad universal.

2. Asimismo, la conselleria competente en materia de educación velará porque los planes de estudio de las diferentes enseñanzas de educación primaria, educación secundaria obligatoria y bachillerato incorporen la sensibilización y la toma de conciencia sobre la accesibilidad universal.

Artículo 57. Plan de garantías de la accesibilidad en centros educativos de titularidad de la Generalitat y sostenidos con fondos públicos.

1. La dirección de los centros educativos de titularidad de la Generalitat y, en su caso, los centros sostenidos con fondos públicos podrán solicitar, previo informe de la Inspección de Educación, a la Dirección Territorial de Educación correspondiente, la dotación de los recursos necesarios, humanos y materiales, y la realización de obras de reforma o aquellos ajustes razonables, que sean necesarios, en función de las necesidades individuales, para

3. Aquesta garantia addicional que estableix l'article 20.c del Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, en tot cas, haurà de tindre en compte la situació concreta de la persona que curse estudis en la universitat i l'ampliació raonable del nombre de convocatòries en la mesura que compense la seua dificultat, sense minva del nivell exigít. Així mateix, en cas de ser necessari, les proves s'adaptaran a les característiques de la diversitat funcional de l'alumnat.

Article 56. Mesures per a garantir la formació en matèria d'accessibilitat en els plans d'estudi

1. La conselleria competent en matèria d'universitats i d'educació vetlarà perquè els plans d'estudi dels diferents ensenyaments universitaris tècnics i de formació professional relacionats amb el disseny, les enginyeries, el territori, l'edificació, els transports, l'educació, la comunicació i les telecomunicacions incorporen els continguts que garanteixen l'adquisició de competències relacionades amb l'accessibilitat universal.

2. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació vetlarà perquè els plans d'estudi dels diferents ensenyaments d'Educació Primària, Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat incorporen la sensibilització i la presa de consciència sobre l'accessibilitat universal.

Article 57. Pla de garanties de l'accessibilitat en centres educatius de titularitat de la Generalitat i sostinguts amb fons públics.

1. La direcció dels centres educatius de titularitat de la Generalitat i, en el seu cas, els centres sostinguts amb fons públics podran sol·licitar, previ informe de la Inspecció d'Educació, a la Direcció Territorial d'Educació corresponent, la dotació dels recursos necessaris, humans i materials, i la realització d'obres de reforma o aquells ajustos raonables, que siguen necessaris, en funció de les necessitats individuals, per a garantir l'accessibilitat i atendre les

garantizar la accesibilidad y atender las necesidades del alumnado con diversidad funcional.

2. El organismo competente de la conselleria evaluará las necesidades específicas y los ajustes razonables en relación con el proyecto educativo del centro, incorporando las obras de reforma necesarias para dotación de ascensores, productos u otras medidas de apoyo personalizadas que sean necesario financiar en un Plan anual de garantía y mejora de la accesibilidad en centros educativos, con el objetivo de garantizar la accesibilidad de los inmuebles, la plena inclusión y la atención personalizada, dentro del proceso educativo, que exige la ley.

Sección 4ª Centros y servicios sociales

Artículo 58. *Garantías de la accesibilidad e igualdad*

1. La conselleria competente en materia de servicios sociales promoverá y asegurará la accesibilidad universal en los centros, servicios y programas, preferentemente a través de las siguientes líneas de actuación:

a) Garantizando la accesibilidad en la información, en las comunicaciones y en los servicios del sistema público valenciano de servicios sociales, para la prestación y el desarrollo de las intervenciones profesionales que se requieran, de acuerdo con sus necesidades específicas.

b) Estableciendo prestaciones económicas o profesionales para facilitar la autonomía personal de las personas mayores y las personas con diversidad funcional que se encuentran en situación o no de dependencia.

c) Desarrollando e impulsando otras medidas de fomento, programas y campañas educativas, de toma de conciencia y sensibilización en materia de accesibilidad universal dirigidas a la población en general o un colectivo social específico.

d) Así mismo se promoverá la teleasistencia y consulta *on line* accesible de los recursos sociales disponibles.

2. En los servicios y centros de servicios sociales se establecerán las medidas de accesibilidad necesarias para garantizar el acceso a la información y la comunicación

necessitats de l'alumnat amb diversitat funcional.

2. L'organisme competent de la conselleria avaluarà les necessitats específiques i els ajustos raonables en relació amb el projecte educatiu del centre, incorporant les obres de reforma necessàries per a dotació d'ascensors, productes o altres mesures de suport personalitzades que siguen necessari finançar en un Pla anual de garantia i millora de l'accessibilitat en centres educatius, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat dels immobles, la plena inclusió i l'atenció personalitzada, dins del procés educatiu, que exigeix la llei.

Secció 4ª Centres i serveis socials

Article 58. *Garanties d'accessibilitat i igualtat d'oportunitats*

1. La conselleria competent en matèria de serveis socials promourà i assegurarà l'accessibilitat universal en els centres, serveis i programes, preferentment a través de les següents línies d'actuació:

a) Garantint l'accessibilitat en la informació, en les comunicacions i en els serveis del sistema públic valencià de serveis socials, per a la prestació i el desenvolupament de les intervencions professionals que es requerisquen, d'acord amb les seues necessitats específiques.

b) Establint prestacions econòmiques o professionals per a facilitar l'autonomia personal de les persones majors i les persones amb diversitat funcional que es troben en situació o no de dependència.

c) Desenvolupant i impulsant altres mesures de foment, programes i campanyes educatives, de presa de consciència i sensibilització en matèria d'accessibilitat universal dirigides a la població en general o un col·lectiu específic.

d) Així mateix es promourà la teleassistència i consulta *on line* accessible dels recursos socials disponibles.

2. En els serveis i centres de serveis socials s'establiran les mesures d'accessibilitat necessàries per a garantir l'accés a la informació i la comunicació amb les

con las personas y crear un entorno amigable y flexible, de manera que se favorezca la orientación y la identificación de las distintas áreas y espacios funcionales para garantizar la accesibilidad cognitiva.

3. Para garantizar la accesibilidad, se exigirá en todo caso la realización de ajustes razonables, de acuerdo con lo que establece la normativa vigente, que de no llevarse a cabo en el plazo requerido, podrán conllevar el cierre del centro o clausura del servicio como medida cautelar, sin perjuicio de proseguir el procedimiento sancionador.

4. La conselleria competente en materia de servicios sociales elaborará un plan anual de actuaciones e inversiones en infraestructuras y centros de la red de atención primaria y secundaria, con el objetivo de garantizar la accesibilidad en todos los espacios de los centros, servicios y programas de la red de servicios sociales, donde trabajan los profesionales y se atiende a las personas usuarias, incluyendo las medidas de modernización, implantación de tecnologías y mejora de la accesibilidad con aplicación de los avances técnicos y todas las garantías de seguridad exigibles, a fin de favorecer el acceso de la ciudadanía a los recursos disponibles.

5. Se asegurará la dotación en centros específicos de los medios tecnológicos adecuados, como robótica y control del entorno, para facilitar la vida diaria y aumentar la autonomía y el uso independiente, tanto del entorno inmediato en cada habitación, como de las instalaciones en general.

6. Igualmente, se impulsarán medidas para que las personas mayores y con diversidad funcional puedan vivir en su hogar el mayor tiempo posible, mediante la implementación de recursos materiales (domótica) y ayudas para el cumplimiento de las condiciones de las viviendas con parámetros accesibles.

Sección 5ª

Centros y servicios culturales

Artículo 59. Museos

1. Los museos integrados en el Consorcio de Museos de la Comunitat Valenciana deben cumplir las condiciones de accesibilidad correspondientes a la edificación, así como disponer de servicios

personas i crear un entorn amigable i flexible, de manera que s'afavorisca l'orientació i la identificació de les diferents àrees i espais funcionals per a garantir l'accessibilitat cognitiva.

3. Per a garantir l'accessibilitat, s'exigirà en tot cas la realització d'ajustos raonables, d'acord amb el que estableix la normativa vigent, que si no es du a terme en el termini requerit, podran comportar el tancament del centre o clausura del servei com a mesura cautelar, sense perjudici de prosseguir el procediment sancionador.

4. La conselleria competent en matèria de serveis socials elaborarà un pla anual d'actuacions i inversions en infraestructures i centres de la xarxa d'atenció primària i secundària, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat en tots els espais dels centres, serveis i programes de la xarxa de serveis socials, on treballen els professionals i s'atenen les persones usuàries, incloent-hi les mesures de modernització, implantació de tecnologies i millora de l'accessibilitat amb aplicació dels avanços tècnics i totes les garanties de seguretat exigibles, a fi d'afavorir l'accés de la ciutadania als recursos disponibles.

5. S'assegurarà la dotació en centres específics dels mitjans tecnològics adequats, com a robòtica i control de l'entorn, per a facilitar la vida diària i augmentar l'autonomia i l'ús independent, tant de l'entorn immediat en cada habitació com de les instal·lacions en general.

6. Igualment, s'impulsaran mesures perquè les persones majors i amb diversitat funcional puguen viure en la seua llar el major temps possible, mitjançant la implementació de recursos materials (domòtica) i ajudes per al compliment de les condicions dels habitatges amb paràmetres accessibles.

Secció 5ª

Centres i serveis culturals

Article 59. Museus

1. Els museus integrats en el Consorci de Museus de la Generalitat han de complir les condicions d'accessibilitat corresponents a l'edificació, així com disposar de serveis informatius accessibles i d'exposició al

informativos accesibles y de exposición al público de sus colecciones y bienes muebles bajo el prisma de la accesibilidad global para facilitar el conocimiento por todas las personas.

2. Entre los requisitos que deben cumplir, de acuerdo con las condiciones básicas de accesibilidad que se determinen y con los parámetros de accesibilidad que establezca la normativa autonómica, deberá contar con:

a) Edificación e instalaciones con itinerarios accesibles en los términos establecidos reglamentariamente.

b) Plazas de aparcamiento reservado para personas con movilidad reducida en la propia edificación o, si no dispone, en una zona próxima de titularidad pública o privada.

c) Una información de los servicios y señalización interior apropiada, que incluya audioguías, signoguías, texto de los carteles de las obras expuestas en braille, códigos QR y lectura fácil de guías y catálogos en las dos lenguas oficiales.

d) Medios técnicos de apoyo apropiados (vídeos con audio descripción, audiovisuales subtítulos, bucle magnético en puntos de información y para visitas guiadas, y posibilidad de visitas guiadas en lenguas de signos) de acuerdo con las características de los fondos y las necesidades de comunicación.

3. Además, para su acreditación administrativa, como museos accesibles se requiere disponer de los elementos, recursos materiales y humanos suficientes, con personal formado que garantice la prestación del servicio, que incluya:

a) Documento de adecuación efectiva de las condiciones de accesibilidad en edificios existentes, de acuerdo con los criterios mínimos que exige el Código Técnico de Edificación (CTE).

b) Web que recoja la información sobre los fondos y las condiciones de accesibilidad existentes en el edificio e instalaciones.

c) Personal de guía o acompañamiento social para personas ciegas, con discapacidad visual o sordociegas.

d) Disponibilidad de sillas de ruedas a disposición del público, preferentemente, para personas mayores o con limitaciones temporales.

públic de les seues col·leccions i béns mobles sota el prisma de l'accessibilitat global per a facilitar el coneixement per totes les persones.

2. Entre els requisits que han de complir, d'acord amb les condicions bàsiques d'accessibilitat que es determinen i amb els paràmetres d'accessibilitat que estableisca la normativa autonòmica, haurà de comptar amb:

a) Edificació i instal·lacions amb itineraris accessibles en els termes establits reglamentàriament.

b) Places d'aparcament reservat per a persones amb mobilitat reduïda en la mateixa edificació o, si no en disposa, en una zona pròxima de titularitat pública o privada.

c) Una informació dels serveis i senyalització interior apropiada, que incloga audioguies, signoguías, text dels cartells de les obres exposades en braille, codis QR i lectura fàcil de guies i catàlegs en les dues llengües oficials.

d) Mitjans tècnics de suport apropiats (vídeos amb audiodescripció, audiovisuals subtítolats, bucle magnètic en punts d'informació i per a visites guiades, i possibilitat de visites guiades en llengües de signes), d'acord amb les característiques dels fons i les necessitats de comunicació.

3. A més, per a la seua acreditació administrativa com a museus accessibles, es requereix disposar dels elements, recursos materials i humans suficients, amb personal format que garantisca la prestació del servei, que incloga:

a) Document d'adequació efectiva de les condicions d'accessibilitat en edificis existents, d'acord amb els criteris mínims que exigeix el Codi tècnic d'edificació (CTE).

b) Web que reculla la informació sobre els fons i les condicions d'accessibilitat existents en l'edifici i instal·lacions.

c) Personal de guia o acompanyament social per a persones cegues, amb discapacitat visual o sordcegues.

d) Disponibilitat de cadires de rodes a la disposició del públic, preferentment, per a persones majors o amb limitacions temporals.

Artículo 60. **Bibliotecas**

1. Las bibliotecas públicas de la Generalitat y de las entidades locales de la Comunitat Valenciana deben cumplir las condiciones de accesibilidad correspondientes a la edificación, así como disponer de servicios informativos y fondos bibliográficos, con medios de apoyo audiovisuales, bajo el prisma de la accesibilidad global para acceder a la lectura y el conocimiento por todas las personas en las dos lenguas oficiales.

2. Entre los requisitos que deben cumplir, de acuerdo con las condiciones básicas de accesibilidad que se determinen y con los parámetros de accesibilidad que establezca la normativa autonómica, deberá contar con:

- a) Edificación e instalaciones con itinerarios accesibles en los términos establecidos reglamentariamente.
- b) Una información de los servicios y señalización interior apropiada, que incluya texto en braille, códigos QR en lengua de signos y lectura fácil de guías y catálogos.
- c) Colección de libros en braille, grabación de audios, dispositivos y textos impresos en tipo de letra grande, libros y textos con ilustraciones y de lectura fácil, para todo tipo de personas usuarias.
- d) Medios técnicos de apoyo a la lectura de acuerdo con las características de los fondos, la entidad de la biblioteca y las necesidades especiales de las personas usuarias.

e) Web que recoja la información sobre los fondos y las condiciones de accesibilidad existentes en el edificio e instalaciones.

3. Además, para su acreditación administrativa y el mantenimiento de la misma, como Bibliotecas accesibles se requiere disponer de los elementos, recursos materiales y humanos suficientes, con personal formado que garantice la prestación del servicio, según se establecen en los apartados b), c), d) y e) del apartado anterior, y disponer, en todo caso, con el documento de adecuación efectiva de las condiciones de accesibilidad en edificios existentes, de acuerdo con los criterios mínimos que establece el CTE.

4. Se fomentará la puesta en marcha del servicio de préstamo a domicilio para facilitar el acceso a la lectura a las personas que tengan dificultades de acceder a las

Article 60. **Biblioteques**

1. Les biblioteques públiques de la Generalitat i de les entitats locals de la Comunitat Valenciana han de complir les condicions d'accessibilitat corresponents a l'edificació, així com disposar de serveis informatius i fons bibliogràfics, amb mitjans de suport audiovisuals, sota el prisma de l'accessibilitat global per a accedir a la lectura i el coneixement per totes les persones en les dues llengües oficials.

2. Entre els requisits que han de complir, d'acord amb les condicions bàsiques d'accessibilitat que es determinen i amb els paràmetres d'accessibilitat que estableisca la normativa autonòmica, haurà de comptar amb:

- a) Edificació i instal·lacions amb itineraris accessibles en els termes establits reglamentàriament.
- b) Una informació dels serveis i senyalització interior apropiada, que incloga text en braille, codis QR en llengua de signes i lectura fàcil de guies i catàlegs.
- c) Col·lecció de llibres en braille, enregistrament d'àudios, dispositius i textos impresos en tipus de lletra gran, llibres i textos amb il·lustracions i de lectura fàcil, per a tota classe de persones usuàries.
- d) Mitjans tècnics de suport a la lectura d'acord amb les característiques dels fons, l'entitat de la biblioteca i les necessitats especials de les persones usuàries.

e) Web que reculla la informació sobre els fons i les condicions d'accessibilitat existents en l'edifici i instal·lacions.

3. A més, per a la seua acreditació administrativa i el manteniment d'aquesta, com a biblioteques accessibles es requereix disposar dels elements, recursos materials i humans suficients, amb personal format que garantisca la prestació del servei, segons s'estableix en els apartats b), c), d) i e) de l'apartat anterior, i disposar, en tot cas, del document d'adequació efectiva de les condicions d'accessibilitat en edificis existents, d'acord amb els criteris mínims que estableix el CTE.

4. Es fomentará la posada en marxa del servei de préstec a domicili per a facilitar l'accés a la lectura a les persones que tinguen dificultats d'accedir a les biblioteques públiques.

bibliotecas públicas.

Artículo 61. *Otros servicios de difusión y exposición del patrimonio cultural*

1. La Conselleria o consellerias competente en materia de cultura y promoción, con la colaboración de las entidades locales, garantizará el acceso en igualdad de condiciones y el derecho de las personas con diversidad funcional a los espacios culturales, como salas de exposiciones, yacimientos arqueológicos, casas de cultura y centros de uso polivalente en los que se desarrollen servicios de difusión o exposición del patrimonio cultural.

2. En el caso de realizar eventos sociales o culturales, se estará a lo dispuesto con carácter general para los eventos accesibles en la presente ley.

3. En las áreas monumentales e históricas de ciudades y poblaciones, serán las propias entidades locales las encargadas de señalar los lugares y bienes del patrimonio histórico y cultural de su titularidad, así como garantizar la accesibilidad en su entorno interior y exterior y, en su caso, el conjunto de rutas monumentales con señalización e información accesible.

Artículo 62. *Fomento de lectura fácil y comprensible para todas las personas*

1. A fin de cumplir con la Convención de Naciones Unidas sobre los derechos de las personas con discapacidad, para que las personas con diversidad funcional intelectual o cognitiva dispongan de información accesible y puedan participar en programas de formación continua, de aprendizaje permanente y de educación de personas adultas, se fomentará la elaboración de materiales y publicaciones en lectura fácil, complementados siempre que sea necesario con materiales de apoyo en formato de audio y videos en lenguaje sencillo.

2. Para la redacción de los contenidos y el texto se seguirán las reglas europeas para hacer información fácil de leer y comprender (proyecto Inclusion Europe) y la Norma Experimental "UNE 15310EX: Lectura Fácil. Pautas y Recomendaciones para la elaboración de documentos".

**Sección 6ª
Equipamientos e instalaciones**

Article 61. *Altres serveis de difusió i exposició del patrimoni cultural*

1. La conselleria o conselleries competents en matèria de cultura i promoció, amb la col·laboració de les entitats locals, garantiran l'accés en igualtat de condicions i el dret de les persones amb diversitat funcional als espais culturals, com ara sales d'exposicions, jaciments arqueològics, cases de cultura i centres d'ús polivalent en els quals es desenvolupen serveis de difusió o exposició del patrimoni cultural.

2. En el cas de realitzar esdeveniments socials o culturals, caldrà ajustar-se al que es disposa amb caràcter general per als esdeveniments accessibles en la present llei.

3. En les àrees monumentals i històriques de ciutats i poblacions, seran les mateixes entitats locals les encarregades de senyalitzar els llocs i béns del patrimoni històric i cultural de la seua titularitat, així com garantir l'accessibilitat en el seu entorn interior i exterior i, si és el cas, el conjunt de rutes monumentals amb senyalització i informació accessible.

Article 62. *Foment de lectura fàcil i comprensible per a totes les persones*

1. A fi de complir amb la Convenció de Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, perquè les persones amb diversitat funcional intel·lectual o cognitiva disposen d'informació accessible i puguen participar en programes de formació contínua, d'aprenentatge permanent i d'educació de persones adultes, es fomentará l'elaboració de materials i publicacions en lectura fàcil, complementats sempre que siga necessari amb materials de suport en format d'àudio i vídeos en llenguatge senzill.

2. Per a la redacció dels continguts i el text se seguiran les regles europees per a fer informació fàcil de llegir i comprendre (projecte Inclusion Europe) i la Norma Experimental UNEIX 15310EX: Lectura Fàcil. Pautes i Recomanacions per a l'elaboració de documents".

**Secció 6ª
Equipaments i instal·lacions esportives**

deportivas

Artículo 63. **Condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación en instalaciones deportivas**

1. Las instalaciones deportivas en superficie descubiertas o abiertas, en pabellones cerrados o mixtas deberán cumplir las condiciones básicas de accesibilidad correspondientes a la tipología de edificación, espacio urbano edificado o superficie descubierta de uso deportivo, desde un punto de vista individualizado y global, para garantizar el acceso, uso y práctica deportiva en condiciones de seguridad, comodidad e igualdad por todas las personas.

Su diseño garantizará la accesibilidad universal y diseño para todas las personas, de forma que sea posible la utilización de las instalaciones por todas las personas de forma no discriminatoria, autónoma y segura, siguiendo las normas que establezca el Consejo Superior de Deportes y la que, en su caso, apruebe el Consell.

2. En todas las instalaciones deportivas donde se desarrollen espectáculos deportivos con gradas para el público se reservará un mínimo de una plaza accesible para personas usuarias de silla de ruedas por cada cien o fracción de asientos fijos del aforo máximo permitido, con un mínimo de dos.

3. Para su acreditación administrativa como instalaciones deportivas accesibles, se requiere, además del cumplimiento de las obligaciones mínimas en materia de instalaciones y edificios:

- a) En cuanto a los accesos, la instalación de puertas con criterios de accesibilidad y que, en su caso, las medidas de seguridad y dispositivos de entrada sean accesibles.
- b) Las áreas de recepción, servicios de atención al público y venta de entradas sean accesibles para todas las personas.
- c) El diseño universal e inclusivo del mobiliario y la señalización a lo largo del recorrido y circulación por las instalaciones.
- d) Soluciones adecuadas para pavimentos, superficies y rampas y, en su caso, uso de ascensores, en instalaciones de gran afluencia, para que todos los espacios de uso público sean accesibles.
- e) Vestuarios inclusivos y aseos o baños accesibles, para personas usuarias y

Article 63. **Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en instal·lacions esportives**

1. Les instal·lacions esportives en superfície descobertes o obertes, en pavellons tancats o mixtes hauran de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat corresponents a la tipologia d'edificació, espai urbà edificat o superfície descoberta d'ús esportiu, des d'un punt de vista individualitzat i global, per a garantir l'accés, ús i pràctica esportiva en condicions de seguretat, comoditat i igualtat per totes les persones.

El seu disseny garantirà l'accessibilitat universal i disseny per a totes les persones, de manera que siga possible la utilització de les instal·lacions per totes les persones de forma no discriminatòria, autònoma i segura, seguint les normes que estableisca el Consell Superior d'Esports i la que, si és el cas, aprobe el Consell.

2. En totes les instal·lacions esportives on es desenvolupen espectacles esportius amb graderies per al públic es reservarà un mínim d'una plaça accessible per a persones usuàries de cadira de rodes per cada cent o fracció de seients fixos de l'aforament màxim permés, amb un mínim de dos.

3. Per a la seua acreditació administrativa com a instal·lacions esportives accessibles, es requereix, a més del compliment de les obligacions mínimes en matèria d'instal·lacions i edificis:

- a) Quant als accessos, la instal·lació de portes amb criteris d'accessibilitat i que, si és el cas, que les mesures de seguretat i dispositius d'entrada siguen accessibles.
- b) Que les àrees de recepció, serveis d'atenció al públic i venda d'entrades siguen accessibles per a totes les persones.
- c) El disseny universal i inclusiu del mobiliari i la senyalització al llarg del recorregut i circulació per les instal·lacions.
- d) Solucions adequades per a paviments, superfícies i rampes i, si és el cas, ús d'ascensors, en instal·lacions de gran afluència, perquè tots els espais d'ús públic siguen accessibles.
- e) Vestuaris inclusius i lavabos o banys accessibles, per a persones usuàries i

espectadoras con diversidad funcional, en el porcentaje establecido reglamentariamente.

f) Adecuadas condiciones de mantenimiento en los diversos elementos.

Las instalaciones deportivas que acrediten las condiciones de accesibilidad establecidas reglamentariamente, podrán incluir en sus equipamientos los distintivos acreditativos de accesibilidad que figuran en el Anexo VI.

4. La conselleria competente en materia de deporte promocionará la accesibilidad inclusiva y la práctica de deportes adaptados.

Sección 7ª Establecimientos comerciales

Artículo 64. *Establecimientos comerciales de venta o suministro de bienes*

1. Los locales de establecimientos comerciales de venta o suministro de bienes que tengan la obligación de solicitar una autorización o presentar una comunicación o una declaración responsable para obtener la licencia municipal para el ejercicio de la actividad, deben cumplir las condiciones básicas de accesibilidad para servicios a disposición del público.

2. Para conseguir la licencia municipal deberán acreditar que cumplen las condiciones y requisitos que establece el Código Técnico de Edificación (CTE) y la normativa autonómica de accesibilidad.

3. En caso de establecimientos existentes que aún no cumplen con estas condiciones de accesibilidad, deben hacer las reformas necesarias con los ajustes razonables que proceda, ajustándose lo más posible a las condiciones de accesibilidad en edificios de nueva construcción, de acuerdo con los criterios mínimos que el CTE y la normativa autonómica para garantizar:

a) Un *itinerario accesible* que permita que las personas con diversidad funcional o circulen por todos los espacios a disposición del público.

b) El mobiliario fijo de zonas de atención al público incluirá al menos un punto de atención accesible, con mostrador a la altura reglamentaria.

c) Condiciones adecuadas de alumbrado.

d) Condiciones adecuadas de señalización de zonas de uso público y, en caso de que existan, aseos.

espectadores amb diversitat funcional, en el percentatge establert reglamentàriament.

f) Adequades condicions de manteniment en els diversos elements.

Les instal·lacions esportives que acrediten les condicions d'accessibilitat establides reglamentàriament podran incloure en els seus equipaments els distintius acreditatius d'accessibilitat que figuren en l'annex VI.

4. La conselleria competent en matèria d'esport promocionará l'accessibilitat inclusiva i la pràctica d'esports adaptats.

Secció 7ª Establiments comercials

Article 64. *Establiments comercials de venda o subministrament de béns*

1. Els locals d'establiments comercials de venda o subministrament de béns que tinguen l'obligació de sol·licitar una autorització o presentar una comunicació o una declaració responsable per a obtenir la llicència municipal per a l'exercici de l'activitat han de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat per a serveis a la disposició del públic.

2. Per a aconseguir la llicència municipal hauran d'acreditar que compleixen les condicions i requisits que estableix el Codi tècnic d'edificació (CTE) i la normativa autonòmica d'accessibilitat.

3. En cas d'establiments existents que encara no compleixen aquestes condicions d'accessibilitat, han de fer les reformes necessàries amb els ajustos raonables que corresponguen, ajustant-se tant com siga possible a les condicions d'accessibilitat en edificis de nova construcció, d'acord amb els criteris mínims que el CTE i la normativa autonòmica per a garantir:

a) Un itinerari accessible que permeta que les persones amb diversitat funcional circulen per tots els espais a la disposició del públic.

b) El mobiliari fix de zones d'atenció al públic inclourà almenys un punt d'atenció accessible, amb taulell a l'altura reglamentària.

c) Condicions adequades d'enllumenat.

d) Condicions adequades de senyalització de zones d'ús públic i, en cas que existisquen, lavabos.

4. En el caso de recintos e instalaciones feriales, se podrán establecer condiciones adicionales de acuerdo con la normativa autonómica de aplicación. En concreto, para su funcionamiento en periodo ferial, deberán asegurar como medios de apoyo y servicios específicos, al menos, los siguientes:

- a) Personal de guía o acompañamiento social para personas ciegas, con discapacidad visual o sordociegas.
- b) Disponibilidad de sillas de ruedas a disposición del público, preferentemente, para personas mayores o con limitaciones temporales.
- c) Disponibilidad de textos subtítulos para personas sordas y personas con discapacidad auditiva y medios de apoyo para la audio descripción y elaboración de audioguías.
- d) Posibilidad de contar con servicio de intérpretes en lengua de signos.

Sección 8ª Servicios turísticos

Artículo 65. Promoción de la accesibilidad en establecimientos y servicios turísticos de alojamiento y de restauración

1. La conselleria u organismo competente de la Generalitat en materia de turismo promoverá la accesibilidad universal de los establecimientos y servicios turísticos preferentemente a través de las siguientes líneas de actuación:

- a) Mejora de la accesibilidad de la oferta turística combinada de servicios turísticos, culturales y de la naturaleza adaptada para personas con diversidad funcional.
- b) Sensibilización y formación para la atención a personas con diversidad funcional.
- c) Promoción de las condiciones de accesibilidad en establecimientos de alojamiento y restauración, a través de ayudas técnicas y económicas.

2. Con el fin de integrar las medidas en una actuación coherente y sostenible en el tiempo, se podrá establecer un plan autonómico sectorial para promover la accesibilidad universal en el sector turístico, que recoja las principales líneas estratégicas y e impulse la accesibilidad universal en todos los establecimientos y servicios turísticos de alojamiento y de restauración, con la adecuada dotación presupuestaria.

4. En el cas de recintes i instal·lacions firals, es podran establir condicions addicionals d'acord amb la normativa autonòmica d'aplicació. En concret, per al seu funcionament en període firal, hauran d'assegurar com a mitjans de suport i serveis específics, almenys, els següents:

- a) Personal de guia o acompanyament social per a persones cegues, amb discapacitat visual o sordcegues.
- b) Disponibilitat de cadires de rodes a la disposició del públic, preferentment, per a persones majors o amb limitacions temporals.
- c) Disponibilitat de textos subtítols per a persones sordes i persones amb discapacitat auditiva i mitjans de suport per a l'audiodescripció i elaboració d'audioguies.
- d) Possibilitat de comptar amb servei d'íntèrprets en llengua de signes.

Secció 8ª Serveis turístics

Article 65. Promoció de l'accessibilitat en establiments i serveis turístics d'allotjament i de restauració

1. La conselleria o organisme competent de la Generalitat en matèria de turisme promourà l'accessibilitat universal dels establiments i serveis turístics preferentment a través de les següents línies d'actuació:

- a) Millora de l'accessibilitat de l'oferta turística combinada de serveis turístics, culturals i de la naturalesa, adaptada per a persones amb diversitat funcional.
- b) Sensibilització i formació per a l'atenció a persones amb diversitat funcional.

c) Promoció de les condicions d'accessibilitat en establiments d'allotjament i restauració, a través d'ajudes tècniques i econòmiques.

2. Amb la finalitat d'integrar les mesures en una actuació coherent i sostenible en el temps, es podrà establir un pla autonòmic sectorial per a promoure l'accessibilitat universal en el sector turístic, que reculla les principals línies estratègiques i impulse l'accessibilitat universal en tots els establiments i serveis turístics d'allotjament i de restauració, amb l'adequada dotació pressupostària.

3. En las ciudades y municipios turísticos, las entidades locales podrán colaborar en la difusión de los servicios turísticos accesibles para la orientación de turistas, viajeros y familias que quieren combinar su estancia con el conocimiento de aquellos lugares y bienes del patrimonio natural, histórico y cultural, que deben garantizar la accesibilidad en su entorno con señalización e información accesible.

Sección 9ª

Instalaciones y servicios vinculados a espectáculos público y actividades recreativas y de ocio

Artículo 66. *Auditorios, teatros, cines y salones de actos o de uso polivalente*

1. Los auditorios, teatros, cines, salones de actos o de uso polivalente y otras instalaciones y servicios vinculados a espectáculos públicos y actividades recreativas y de ocio deben cumplir las condiciones básicas de accesibilidad que establecen la normativa estatal y la autonómica.

2. En caso de ser auditorios, teatros, cines, salones de actos o de uso polivalente y otras instalaciones existentes que aún no cumplen con estas condiciones de accesibilidad, deben hacer las reformas necesarias con los ajustes razonables que proceda, ajustándose lo más posible a la adecuación efectiva de las condiciones de accesibilidad en edificios de nueva construcción, de acuerdo con los criterios mínimos que el CTE y la normativa autonómica establecen.

3. Con el objetivo de garantizar la inclusión, la accesibilidad universal y el ejercicio de sus derechos a las personas con diversidad funcional, se reservará un porcentaje de plazas que no sea inferior al que se establezca reglamentariamente, con un mínimo de dos, en instalaciones y servicios vinculados a espectáculos públicos: auditorios, teatros, cines y salones de actos o de uso polivalente donde se desarrollan actividades culturales, recreativas y de ocio.

4. En el caso de infraestructuras culturales y de ocio, además de cumplir las condiciones básicas de accesibilidad espacial, se deberá establecer, en su caso, un área reservada para las personas con diversidad funcional que requieran dispositivos de apoyo o el uso

3. A les ciutats i municipis turístics, les entitats locals podran col·laborar en la difusió dels serveis turístics accessibles per a l'orientació de turistes, viatgers i famílies que volen combinar la seua estada amb el coneixement d'aquells llocs i béns del patrimoni natural, històric i cultural, que han de garantir l'accessibilitat en el seu entorn amb senyalització i informació accessible.

Secció 9ª

Instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics i activitats recreatives i d'oci

Article 66. *Auditoris, teatres, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent*

1. Els auditoris, teatres, cinemes, sales d'actes o d'ús polivalent i altres instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics i activitats recreatives i d'oci han de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat que estableixen la normativa estatal i l'autonòmica.

2. En cas de ser auditoris, teatres, cinemes, sales d'actes o d'ús polivalent i altres instal·lacions existents que encara no compleixen aquestes condicions d'accessibilitat, han de fer les reformes necessàries amb els ajustos raonables que corresponguen, ajustant-se tant com siga possible a l'adequació efectiva de les condicions d'accessibilitat en edificis de nova construcció, d'acord amb els criteris mínims que el CTE i la normativa autonòmica estableixen.

3. Amb l'objectiu de garantir la inclusió, l'accessibilitat universal i l'exercici dels seus drets a les persones amb diversitat funcional, es reservará un percentatge de places que no siga inferior al que s'establisca reglamentàriament, amb un mínim de dos, en instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics: auditoris, teatres, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent on es desenvolupen activitats culturals, recreatives i d'oci.

4. En el cas d'infraestructures culturals i d'oci, a més de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat espacial, s'haurà d'establir, si és el cas, una àrea reservada per a les persones amb diversitat funcional que requerisquen dispositius de suport o l'ús

de adecuadas tecnologías, medidas de protección o seguridad.

5. La ubicación de estas reservas de plazas, espacios o áreas reservadas no puede establecer una segregación ni conllevar un agravio comparativo, dado que su finalidad es prestar el servicio de forma inclusiva y equiparada, con igualdad de oportunidades para todas las personas.

Capítulo V

Accesibilidad en las relaciones de las administraciones públicas y la ciudadanía

Artículo 67. Relaciones con las administraciones públicas

Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación que deberán reunir las oficinas públicas, dispositivos y servicios de atención a la ciudadanía y aquellos de participación en los asuntos públicos, incluidos los relativos a la participación en la vida política y los procesos electorales serán exigibles en los términos establecidos en la normativa básica estatal y en la presente ley.

Artículo 68. Desarrollo de las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación en el ámbito de las relaciones con las administraciones públicas

1. Las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación se extenderán a todos los servicios específicos de atención a la ciudadanía, incluyendo:

- a) Oficinas de atención presencial, información y registro.
- b) Servicios de atención telefónica: general, específica y de emergencia.
- c) Punto de acceso general a la sede electrónica.

2. Para un mejor servicio, se facilitará formación específica al personal de atención directa en materia de trato a personas con diversidad funcional y con dificultades de relación con la administración, incluidos medios de apoyo y sistemas y servicios auxiliares de comunicación.

3. Las acciones formativas del personal de la administración de la Generalitat corresponden a la conselleria competente en materia de función pública, a través del organismo autónomo Escuela Valenciana de

d'adequades tecnologies, mesures de protecció o seguretat.

5. La ubicació d'aquestes reserves de places, espais o àrees reservades no pot establir una segregació ni comportar un greuge comparatiu, atés que la seua finalitat és prestar el servei de manera inclusiva i equiparada, amb igualtat d'oportunitats per a totes les persones.

Capítol V

Accessibilitat en les relacions de les administracions públiques i la ciutadania

Article 67. Relacions amb les administracions públiques

Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació que hauran de reunir les oficines públiques, dispositius i serveis d'atenció a la ciutadania i aquells de participació en els assumptes públics, incloent-hi els relatius a la participació en la vida política i els processos electorals, seran exigibles en els termes establits en la normativa bàsica estatal i en la present llei.

Article 68. Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit de les relacions amb les administracions públiques

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació s'estendran a tots els serveis específics d'atenció a la ciutadania, incloent-hi:

- a) Oficines d'atenció presencial, informació i registre.
- b) Serveis d'atenció telefònica: general, específica i d'emergència.
- c) Punt d'accés general a la seu electrònica.

2. Per a un millor servei, es facilitarà formació específica al personal d'atenció directa en matèria de tracte a persones amb diversitat funcional i amb dificultats de relació amb l'Administració, incloent-hi mitjans de suport i sistemes i serveis auxiliars de comunicació.

3. Les accions formatives del personal de l'administració de la Generalitat corresponen a la conselleria competent en matèria de funció pública, a través de l'organisme autònom Escola Valenciana d'Administració

Administración Pública, que se encargará de desarrollar o encomendar los oportunos Planes de formación, conforme a lo dispuesto en el Anexo III.

4. En el ámbito de las relaciones de la ciudadanía con la administración de las entidades locales, las acciones que garanticen las condiciones de accesibilidad y formación específica del personal se desarrollarán conforme a su planificación propia, teniendo la posibilidad de firmar convenios de colaboración y recibir financiación por parte de las diputaciones provinciales para la puesta al día de sus recursos humanos y materiales en municipios de menos de cinco mil habitantes.

Artículo 69. *Accesibilidad de los servicios de atención a la ciudadanía*

1. Los servicios de atención a la ciudadanía se considerarán accesibles, cuando por sus condiciones y diseño, tanto en la prestación, sistema de información y de atención al público, se realizan en condiciones de calidad e igualdad para todas las personas.

2. Para ello las instalaciones o el medio a través del que se presta el servicio deben reunir los siguientes elementos:

- a) La edificación y el entorno o espacio interior debe ser amigable y accesible para acceder al mismo.
- b) La comunicación y señalización exterior e interior adecuadas y accesibles.
- c) Los medios de información, acceso y servicio de telecomunicación serán accesibles, cuidando que puedan ser específicos o con adaptaciones, a fin de no caer en la brecha digital.
- d) Los procesos administrativos y su documentación deben contar con formularios accesibles, comprensibles y legibles.
- e) En caso de ser necesario, la disposición de protocolos de intervención y medidas que aseguren la atención personalizada.

3. En todo caso, las oficinas de información, puntos de atención y servicios telefónicos de atención a la ciudadanía de titularidad de la Generalitat reunirán las condiciones de accesibilidad que se establecen en el Anexo II.

Artículo 70. *Accesibilidad en procesos*

Pública, que s'encarregarà de desenvolupar o encomanar els oportuns Plans de formació, conforme al que es disposa en l'Annex III.

4. En l'àmbit de les relacions de la ciutadania amb l'administració de les entitats locals, les accions que garantisquen les condicions d'accessibilitat i formació específica del personal es desenvoluparà conforme a la seua planificació pròpia, tenint la possibilitat de signar convenis de col·laboració i mesures de finançament per part de les diputacions provincials per a la posada al dia dels seus recursos humans i materials en municipis de menys de cinc mil habitants.

Article 69. *Accessibilitat dels serveis d'atenció a la ciutadania*

1. Els serveis d'atenció a la ciutadania es consideraran accessibles quan per les seues condicions i disseny, tant en la prestació com en el sistema d'informació i d'atenció al públic, es realitzen en condicions de qualitat i igualtat per a totes les persones.

2. Per a això, les instal·lacions o el mitjà a través del qual es presta el servei han de reunir els següents elements:

- a) L'edificació i l'entorn o espai interior han de ser amigables i accessibles per a accedir a aquest.
- b) La comunicació i senyalització exterior i interior adequades i accessibles.
- c) Els mitjans d'informació, accés i servei de telecomunicació seran accessibles, i s'ha de cuidar que puguen ser específics o amb adaptacions, a fi de no caure en la bretxa digital.
- d) Els processos administratius i la seua documentació han de comptar amb formularis accessibles, comprensibles i llegibles.
- e) En cas de ser necessari, la disposició de protocols d'intervenció i mesures que asseguruen l'atenció personalitzada.

3. En tot cas, les oficines d'informació, punts d'atenció i serveis telefònics d'atenció a la ciutadania de titularitat de la Generalitat reuniran les condicions d'accessibilitat que s'estableixen en l'annex II.

Article 70. *Accessibilitat en processos*

electorales

A fin de que las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales puedan ejercer el derecho de sufragio de forma libre y garantizar las adecuadas condiciones de la accesibilidad de los colegios electorales, se revisarán con suficiente antelación, por parte de las entidades locales, la accesibilidad espacial de los accesos y espacio interior locales que se ponen a disposición de la Administración Electoral, a fin de que cumplan las condiciones básicas de accesibilidad para el acceso y movilidad de personas usuarias de sillas de ruedas.

Capítulo VI Accesibilidad en la Administración de Justicia

Artículo 71. *Accesibilidad en los edificios y servicios de la Administración de justicia*

1. La Administración de la Generalitat, a través de la Conselleria competente en materia de justicia, en el ámbito de sus competencias, fomentará la accesibilidad universal y el diseño para todas las personas en este ámbito.
2. Así mismo se adoptarán, en colaboración y coordinación con el Ministerio de Justicia y el Consejo General del Poder Judicial, las medidas necesarias para garantizar la accesibilidad espacial de las oficinas y servicios de la Administración de justicia que permitan la plena accesibilidad y comprensión de cualquier persona en sus relaciones con esta Administración, de acuerdo con el marco normativo aplicable y la implementación de los criterios de accesibilidad universal en directorios, señalización y avisos de emergencia, lectura fácil y ayudas técnicas para la comunicación.

Capítulo VII Accesibilidad en el empleo

Artículo 72. *Condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación para el empleo*

1. En el ámbito del empleo, las condiciones básicas de accesibilidad y no discriminación a las que se refiere este capítulo serán de aplicación con carácter supletorio respecto a

electorals

A fi que les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials puguen exercir el dret de sufragi de manera lliure i garantir les adequades condicions de l'accessibilitat dels col·legis electorals, es revisaran amb suficient antelació, per part de les entitats locals, l'accessibilitat espacial dels accessos i espai interior locals que es posen a la disposició de l'Administració Electoral, a fi que complisquen les condicions bàsiques d'accessibilitat per a l'accés i mobilitat de persones usuàries de cadires de rodes.

Capítol VI Accessibilitat en l'Administració de Justícia

Article 71. *Accessibilitat en els edificis i serveis de l'Administració de justícia*

1. L'Administració de la Generalitat, a través de la conselleria competent en matèria de justícia, en l'àmbit de les seues competències, fomentará l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones en aquest àmbit.
2. Així mateix s'adoptaran, en col·laboració i coordinació amb el Ministeri de Justícia i el Consell General del Poder Judicial, les mesures necessàries per a garantir l'accessibilitat espacial de les oficines i serveis de l'Administració de justícia que permeten la plena accessibilitat i comprensió de qualsevol persona en les seues relacions amb aquesta Administració, d'acord amb el marc normatiu aplicable i la implementació dels criteris d'accessibilitat universal en directoris, senyalització i avisos d'emergència, lectura fàcil i ajudes tècniques per a la comunicació.

Capítol VII Accessibilitat en l'ocupació

Article 72. *Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'ocupació*

1. En l'àmbit de l'ocupació, les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació a les quals es refereix aquest capítol seran aplicables amb caràcter supletori respecte al

lo previsto en la legislación laboral.

2. Los entornos laborales y centros de trabajo, tanto de empleo ordinario y empleo protegido, deben tener las condiciones para que las personas trabajadoras independientemente de sus capacidades o diversidad funcional pueda desarrollar sus actividades laborales en condiciones de igualdad de oportunidades y de seguridad que el resto de personal, exigiendo las medidas de ajuste y los ajustes razonables que sean necesarios del puesto de trabajo.

Artículo 73. **Obligación de realizar ajustes razonables de los puestos de trabajo**

1. Las empresas están obligadas a adoptar las medidas preventivas y de protección adecuadas para la adaptación del puesto de trabajo y la accesibilidad en la empresa, en función de las necesidades de cada situación concreta, con el fin de permitir a las personas con diversidad funcional acceder al empleo, desempeñar su trabajo, progresar profesionalmente y acceder a la formación, salvo que esas medidas supongan una carga excesiva o desproporcionada para la empresa.

2. Para determinar si una carga es excesiva o desproporcionada se tendrá en cuenta si es paliada en grado suficiente mediante las medidas, incluyendo los costes financieros y de otro tipo que estas medidas impliquen, las ayudas o subvenciones públicas para la adaptación, así como el tamaño y el volumen de negocios total de la organización o empresa.

3. Se consideran como ajustes razonables del puesto de trabajo las acciones a desarrollar en los lugares, entornos y centros de trabajo a cargo de la empresa, para garantizar las condiciones básicas de accesibilidad en materia de empleo:

a) Adaptar las dependencias utilizadas por los trabajadores, de forma que las personas con diversidad funcional puedan acceder y utilizarlas en condiciones de igualdad al resto.

b) La adquisición o modificación de mobiliario, equipos, aplicaciones informáticas, útiles o herramientas, para adaptar el puesto de trabajo, en condiciones de seguridad, comodidad, utilización y usabilidad para desempeñar sus tareas las personas con diversidad funcional.

que es preveu en la legislació laboral.

2. Els entorns laborals i centres de treball, tant d'ocupació ordinària com d'ocupació protegida, han de tindre les condicions perquè les persones treballadores, independentment de les seues capacitats o diversitat funcional, puguen desenvolupar les seues activitats laborals en condicions d'igualtat d'oportunitats i de seguretat que la resta de personal, exigint les mesures d'ajust i els ajustos raonables que siguen necessaris del lloc de treball.

Article 73. **Obligació de realitzar ajustos raonables dels llocs de treball**

1. Les empreses estan obligades a adoptar les mesures preventives i de protecció adequades per a l'adaptació del lloc de treball i l'accessibilitat en l'empresa, en funció de les necessitats de cada situació concreta, amb la finalitat de permetre a les persones amb diversitat funcional accedir a l'ocupació, exercir el seu treball, progressar professionalment i accedir a la formació, llevat que aquestes mesures suposen una càrrega excessiva o desproporcionada per l'empresa.

2. Per a determinar si una càrrega és excessiva o desproporcionada, es tindrà en compte si és paliada en grau suficient mitjançant les mesures, incloent els costos financers i d'un altre tipus que aquestes mesures impliquen, les ajudes o subvencions públiques per a l'adaptació, així com la grandària i el volum de negocis total de l'organització o empresa.

3. Es consideren com a ajustos raonables del lloc de treball les següents accions a desenvolupar en els llocs, entorns i centres de treball a càrrec de l'empresa, per a garantir les condicions bàsiques d'accessibilitat en matèria d'ocupació:

a) Adaptar les dependències utilitzades pel personal treballador, de manera que les persones amb diversitat funcional puguen accedir-hi i utilitzar-les en condicions d'igualtat a la resta.

b) L'adquisició o modificació de mobiliari, equips, aplicacions informàtiques, útils o eines, per a adaptar el lloc de treball, en condicions de seguretat, comoditat, utilització i usabilitat per a exercir les seues tasques les persones amb diversitat funcional.

c) La adquisición e implementación de soluciones tecnológicas para la comunicación e información en el puesto de trabajo.

4. Para el análisis de accesibilidad se podrá utilizar la Norma UNE 170.001-1/2007: Accesibilidad universal. Criterios DALCO para facilitar la accesibilidad al entorno.

5. Las medidas contempladas en este artículo serán igualmente aplicables al empleo público y las administraciones públicas empleadoras, que podrán desarrollar la regulación propia y medidas adecuadas para la adaptación de puestos de trabajo y las medidas de formación y de empleo necesarias.

Artículo 74. **Procedimiento**

1. La necesidad de realizar la adaptación del puesto de trabajo será comunicada, en su caso, por la persona trabajadora con diversidad funcional a su empresa para su apreciación y valoración, así como planificación de las intervenciones que sean precisas.

2. La no realización de ajustes razonables en esta materia se considerará conducta discriminatoria, salvo que se acredite la existencia de una carga desproporcionada o indebida.

3. Cuando el ajuste propuesto resulte imposible o inviable para garantizar la integridad física de la persona trabajadora, se deberá ofrecer a la persona con diversidad funcional un puesto de trabajo alternativo para garantizar el empleo.

Artículo 75. **Medidas de fomento**

Corresponde a la conselleria u organismo competente de la Generalitat en materia de empleo establecer líneas de subvención y ayudas económicas a las empresas y entidades que desarrollan actividades económicas, así como el control del cumplimiento de:

a) Subvenciones para la adaptación de puestos de trabajo, eliminación de barreras o dotación de medios de protección personal a personas con diversidad funcional.

b) Ayudas o estímulos económicos para la contratación de personas con capacidad intelectual límite.

c) Ayudas especiales destinadas a facilitar el transporte de sus trabajadores y trabajadoras a los centros especiales de

c) L'adquisició i implementació de solucions tecnològiques per a la comunicació i informació en el lloc de treball.

4. Per a l'anàlisi d'accessibilitat es podrà utilitzar la Norma UNE 170.001-1/2007: Accessibilitat universal. Criteris DALCO per a facilitar l'accessibilitat a l'entorn.

5. Les mesures contemplades en aquest article seran igualment aplicables a l'ocupació pública i les administracions públiques ocupadores, que podran desenvolupar la regulació pròpia i mesures adequades per a l'adaptació de llocs de treball i les mesures de formació i d'ocupació necessàries.

Article 74. **Procediment**

1. La necessitat de realitzar l'adaptació del lloc de treball serà comunicada, si és el cas, per la persona treballadora amb diversitat funcional a la seua empresa per a la seua apreciació i valoració, així com la planificació de les intervencions que siguen precises.

2. La no realització d'ajustos raonables en aquesta matèria es considerará conducta discriminatòria, llevat que s'acredite l'existència d'una càrrega desproporcionada o indeguda.

3. Quan l'ajust proposat resulte impossible o inviable per a garantir la integritat física de la persona treballadora, s'haurà d'oferir a la persona amb diversitat funcional un lloc de treball alternatiu per a garantir l'ocupació.

Article 75. **Mesures de foment**

Correspon la conselleria o organisme competent de la Generalitat en matèria d'ocupació establir línies de subvenció i ajudes econòmiques a les empreses i entitats que desenvolupen activitats econòmiques, així com el control del compliment de:

a) Subvencions per a l'adaptació de llocs de treball, eliminació de barreres o dotació de mitjans de protecció personal a persones amb diversitat funcional.

b) Ajudes o estímuls econòmics per a la contractació de persones amb capacitat intel·lectual límit.

c) Ajudes especials destinades a facilitar el transport dels seus treballadors i treballadores als centres especials

empleo.

TÍTULO IV

Planes de promoción y garantía de la accesibilidad universal

Capítulo I

Disposiciones generales

Artículo 76. *Contenido, objetivos y ámbitos de actuación*

1. La Administración de la Generalitat y los entes locales, dentro de sus respectivas competencias, elaborarán planes de accesibilidad que analicen y prevean las actuaciones necesarias para que los espacios públicos urbanizados, los espacios naturales, los edificios, los medios de transporte, los productos, los servicios y la comunicación que sean de su competencia y sean susceptibles de ajustes razonables con el objetivo de alcanzar las condiciones de accesibilidad establecidas en esta ley y la normativa que la desarrolle y garantizar los derechos de las personas con diversidad funcional.

2. Los planes de accesibilidad podrán ser sectoriales o de atención integral de las necesidades de las personas con diversidad funcional y deberán contener como contenido mínimo los siguientes elementos:

- a) Indicar los objetivos específicos y ámbito de actuación.
- b) Un análisis o estudio diagnóstico de las condiciones existentes.
- c) Determinar las actuaciones necesarias para hacer accesibles los entornos, espacios, edificios, bienes o servicios a disposición del público, dentro del ámbito de actuación.
- d) Establecer criterios de prioridad que permitan que las actuaciones se ejecutaran en un plazo coherente y, en su caso, en diferentes periodos o fases.
- e) Establecer una prospección y evaluación económica, contemplando, en su caso, medidas de cofinanciación de las actuaciones.

f) Medidas de control, seguimiento, mantenimiento y actualización necesarias para garantizar la sostenibilidad y el mantenimiento de las condiciones de accesibilidad.

g) Establecer la duración del plan y fijar el plazo para su revisión o actualización.

d'ocupació.

TÍTOL IV

Plans de promoció i garantia de l'accessibilitat universal

Capítol I

Disposicions generals

Article 76. *Contingut, objectius i àmbits d'actuació*

1. L'Administració de la Generalitat i els ens locals, dins de les seues respectives competències, elaboraran plans d'accessibilitat que analitzen i prevegen les actuacions necessàries perquè els espais públics urbanitzats, els espais naturals, els edificis, els mitjans de transport, els productes, els serveis i la comunicació que siguen de la seua competència i siguen susceptibles d'ajustos raonables amb l'objectiu d'aconseguir les condicions d'accessibilitat establides en aquesta llei i la normativa que la desplegue i garantir els drets de les persones amb diversitat funcional.

2. Els plans d'accessibilitat podran ser sectorials o d'atenció integral de les necessitats de les persones amb diversitat funcional i hauran de contindre com a contingut mínim els següents elements:

- a) Indicar els objectius específics i àmbit d'actuació.
- b) Una anàlisi o estudi diagnòstic de les condicions existents.
- c) Determinar les actuacions necessàries per a fer accessibles els entorns, espais, béns o serveis a la disposició del públic, dins de l'àmbit d'actuació.

d) Establir criteris de prioritat que permeten que les actuacions s'executaran en un termini coherent i, si és el cas, en diferents períodes o fases.

e) Establir una prospecció i avaluació econòmica, contemplant, si és el cas, mesures de cofinançament de les actuacions.

f) Mesures de control, seguiment, manteniment i actualització necessàries per a garantir la sostenibilitat i el manteniment de les condicions d'accessibilitat.

g) Establir la duració del pla i fixar el termini per a la seua revisió o actualització.

3. De acuerdo con los principios de diálogo civil y de participación, para la elaboración y aprobación de los mismos se deberá fomentar y garantizar la participación ciudadana. Así mismo incluirán la perspectiva de género.

Artículo 77. **Publicidad de los planes**

1. La Administración de la Generalitat y las entidades locales harán públicos sus planes de accesibilidad universal en sus sitios web y por cualquier otro medio que permita acceder a estos a las personas interesadas, así como a las organizaciones que agrupan y representan a las personas con diversidad funcional.

2. Las administraciones locales informarán a la Presidencia de la Generalitat y a los departamentos competentes del Consell por razón de la materia sobre la elaboración y aprobación de los planes de accesibilidad municipal y las correspondientes revisiones o actualizaciones, así como sobre los datos que les sean requeridos para hacer el seguimiento de la ejecución de los mismos.

3. Las consellerias o departamentos del Consell que elaboren, desarrollen y aprueben planes sectoriales de accesibilidad autonómicos contarán con la participación de las entidades locales, directamente o a través del órgano que establece el Título V de esta ley.

Artículo 78. **Supresión de barreras existentes y planes sectoriales**

La Administración de la Generalitat y las entidades locales de la Comunitat Valenciana, establecerán anualmente, a través de los presupuestos de cada ejercicio, fondos para inversiones destinadas al cumplimiento de las condiciones básicas de accesibilidad y realización de ajustes razonables en la edificación, infraestructuras existentes y sistema de transporte público, a fin de garantizar la accesibilidad universal.

Asimismo, las consellerias competentes impulsarán la elaboración de los planes sectoriales de promoción y garantía de accesibilidad universal, que requerirán para su aprobación de la oportuna dotación financiera.

Capítulo II Planes sectoriales de accesibilidad

3. D'acord amb els principis de diàleg civil i de participació, per a l'elaboració i aprovació d'aquests s'haurà de fomentar i garantir la participació ciutadana. Així mateix, inclouran la perspectiva de gènere.

Article 77. **Publicitat dels plans**

1. L'Administració de la Generalitat i els ens locals faran públics els seus plans d'accessibilitat universal en els seus llocs web i per qualsevol altre mitjà que permeta accedir a aquests a les persones interessades, així com a les organitzacions que agrupen i representen les persones amb diversitat funcional.

2. Les administracions locals informaran la Presidència de la Generalitat i els departaments competents del Consell per raó de la matèria sobre l'elaboració i aprovació dels plans d'accessibilitat municipal i les corresponents revisions o actualitzacions, així com sobre les dades que els siguen requerides per a fer el seguiment de l'execució d'aquests.

3. Les conselleries o departaments del Consell que elaboren, desenvolupen i aproven plans sectorials d'accessibilitat autonòmics comptaran amb la participació de les entitats locals, directament o a través de l'òrgan que estableix el títol V d'aquesta llei.

Article 78. **Supressió de barreres existents i plans sectorials**

L'Administració de la Generalitat i les entitats locals de la Comunitat Valenciana, establiran anualment, a través dels pressupostos de cada exercici, fons per a inversions destinades al compliment de les condicions bàsiques d'accessibilitat i realització d'ajustos raonables en l'edificació, infraestructures existents i sistema de transport públic, a fi de garantir l'accessibilitat universal.

Així mateix, les conselleries competents impulsaran l'elaboració dels plans sectorials de promoció i garantia d'accessibilitat universal, que requeriran per a la seua aprovació de l'oportuna dotació financera.

Capítol II Plans sectorials d'accessibilitat

autonómicos

Artículo 79. **Ámbitos de actuación**

1. Las consellerias competentes por razón de la materia podrán elaborar, para su aprobación por el órgano competente, planes sectoriales de accesibilidad autonómicos en las diferentes áreas y ámbitos de aplicación de la presente ley, donde se prevea implementar medidas de intervención o de fomento, que requieran de la adecuada financiación pública.
2. Asimismo, se podrán establecer planes específicos en aquellos ámbitos de actuación material en que operan las entidades incluidas en el sector público instrumental de la Generalitat.
3. Dichos planes deberán recoger las actuaciones necesarias a desarrollar en los diversos entornos, espacios, edificios, medios de transporte, productos, bienes o servicios para garantizar los derechos de las personas con diversidad funcional de acuerdo con lo previsto en esta ley.
4. Los planes autonómicos deberán tener un periodo de ejecución mínimo de carácter cuatrienal, con previsión de las dotaciones presupuestarias necesarias para su ejecución y establecer los objetivos en materia de planificación de las actuaciones a cargo de la Administración, así como fomento de aquellas que desarrolle la sociedad e iniciativa privada, estableciendo la prioridad en las actuaciones e inversiones públicas y privadas en materia de accesibilidad, de acuerdo con la finalidad y medidas que contempla esta ley.

Capítulo III Planes municipales de accesibilidad universal

Artículo 80. **Definición y fines**

1. El plan municipal de accesibilidad universal es un instrumento de planificación, que recoge y estudia las necesidades y problemas de atención integral en materia de accesibilidad en una determinada población, proponiendo las actuaciones que se deben realizar para hacerla plenamente accesible, de forma que se garanticen las condiciones de accesibilidad en todas las infraestructuras, medios de transporte, edificaciones y espacios públicos urbanizados, así como en los espacios y

autonòmics

Article 79. **Àmbits d'actuació**

1. Les conselleries competents per raó de la matèria podran elaborar, perquè siguen aprovats per l'òrgan competent, plans sectorials d'accessibilitat autonòmics en les diferents àrees i àmbits d'aplicació de la present llei, on es preveja implementar mesures d'intervenció o de foment que requerisquen l'adequat finançament públic.
2. Així mateix, es podran establir plans específics en aquells àmbits d'actuació material en què operen les entitats incloses en el sector públic instrumental de la Generalitat.
3. Aquests plans hauran de recollir les actuacions necessàries a desenvolupar en els diversos entorns, espais, edificis, mitjans de transport, productes, béns o serveis per a garantir els drets de les persones amb diversitat funcional d'acord amb el que es preveu en aquesta llei.
4. Els plans autonòmics hauran de tindre un període d'execució mínim de caràcter quadriennal, amb previsió de les dotacions pressupostàries necessàries per a la seua execució i establir els objectius en matèria de planificació de les actuacions a càrrec de l'Administració, així com el foment d'aquelles que desenvolupe la societat i iniciativa privada, establint la prioritat en les actuacions i inversions públiques i privades en matèria d'accessibilitat, d'acord amb la finalitat i mesures que contempla aquesta llei.

Capítol III Plans municipals d'accessibilitat universal

Article 80. **Definició i fins**

1. El pla municipal d'accessibilitat universal és un instrument de planificació, que recull i estudia les necessitats i problemes d'atenció integral en matèria d'accessibilitat en una determinada població, proposant les actuacions que s'han de realitzar per a fer-la plenament accessible, de manera que es garantisquen les condicions d'accessibilitat en totes les infraestructures, mitjans de transport, edificaciones i espais públics urbanitzats, així com en els espais i recursos naturals, patrimonials, culturals o

recursos naturales, patrimoniales, culturales o turísticos y equipamientos de uso público.

2. Sus objetivos, medidas y propuestas de actuación se realizarán de acuerdo con las aspiraciones vecinales tras un proceso de participación social, previo a la aprobación municipal, sirviendo como herramienta para acometer las realizaciones y proyectos de intervención posteriores.

Artículo 81. **Contenido y objetivos específicos**

1. Los principales objetivos del plan municipal de accesibilidad universal, sin perjuicio de los objetivos específicos que son de competencia municipal establecer, deben ser:

- a) Garantizar el derecho de todas las personas a la movilidad y acceder a todos los lugares, infraestructuras, edificaciones y espacios públicos para realizar gestiones, disfrutar del ocio y del tiempo libre.
- b) Garantizar la accesibilidad universal en los medios de transporte de titularidad o de competencia del municipio.
- c) Aumentar la calidad de vida y la seguridad de todas las personas y su autonomía personal.

2. De modo específico contemplarán, entre sus principales medidas y actuaciones:

- a) Estudio de necesidades de realizar o adecuar itinerarios peatonales en vías públicas, con rebaje de acera en lugares de paso de peatones, con objeto de garantizar su accesibilidad a las personas con movilidad reducida.
- b) Actuaciones a realizar para incorporar un adecuado número de espacios y plazas de aparcamiento reservado a personas con movilidad reducida que disponen de tarjetas de estacionamiento.
- c) Estudio y actuaciones a realizar en espacios públicos delimitados como paradas, para instalación de marquesinas e intercambiadores de sistemas de transporte, a fin de que cumplan las óptimas condiciones de accesibilidad para que todas las personas con distintas capacidades puedan actuar con la mayor autonomía posible.
- d) Actuaciones a realizar en materia de accesibilidad cognitiva y de la comunicación en los medios de transporte, espacios públicos urbanizados y espacios naturales para la información de personas con

turísticos i equipaments d'ús públic.

2. Els seus objectius, mesures i propostes d'actuació es realitzaran d'acord amb les aspiracions veïnals després d'un procés de participació social, previ a l'aprovació municipal, que servirà com a eina per a escometre les realitzacions i projectes d'intervenció posteriors.

Article 81. **Contingut i objectius específics**

1. Els principals objectius del pla municipal d'accessibilitat universal, sense perjudici dels objectius específics que són de competència municipal establir, han de ser:

- a) Garantir el dret de totes les persones a la mobilitat i accedir a tots els llocs, infraestructures, edificacions i espais públics per a realitzar gestions, gaudir de l'oci i del temps lliure.
- b) Garantir l'accessibilitat universal en els mitjans de transport de titularitat o de competència del municipi.
- c) Augmentar la qualitat de vida i la seguretat de totes les persones i la seua autonomia personal.

2. De manera específica contemplaran, entre les principals mesures i actuacions:

- a) Estudi de necessitats de realitzar o adequar itineraris per a les persones vianants en vies públiques, amb rebaix de vorera en llocs de pas de vianants, a fi de garantir la seua accessibilitat a les persones amb mobilitat reduïda.
- b) Actuacions a realitzar per a incorporar un adequat nombre d'espais i places d'aparcament reservat a persones amb mobilitat reduïda que disposen de targetes d'estacionament.
- c) Estudi i actuacions a realitzar en espais públics delimitats com a parades, per a instal·lació de marquesines i intercambiadors de sistemes de transport, a fi que complisquen les òptimes condicions d'accessibilitat perquè totes les persones amb diferents capacitats puguen actuar amb la major autonomia possible.
- d) Actuacions a realitzar en matèria d'accessibilitat cognitiva i de la comunicació en els espais públics urbanitzats i espais naturals per a la informació de persones amb diversitat funcional específica.

diversidad funcional específica.

e) Plan financiero y de ejecución, contando con los medios de financiación propios y aquellos que se puedan establecer por la colaboración financiera de las diputaciones provinciales o la Administración de la Generalitat.

3. El plan de accesibilidad municipal puede incorporar el plan de mantenimiento de los espacios y edificios de titularidad pública o hacer referencia a su desarrollo en documentos específicos, en función de la complejidad del contenido. Así mismo se puede integrar en otros documentos de naturaleza análoga, tanto de tipo general, como el plan de actuación municipal, o sectorial, como el plan de movilidad urbana.

Artículo 82. **Financiación**

1. Los ayuntamientos destinarán anualmente una parte de su presupuesto de inversión directa a la supresión de las barreras existentes en los edificios de uso público de su titularidad o sobre los que disponga, por cualquier título, del derecho de uso.

2. Asimismo, destinarán una parte de su presupuesto anual a las actuaciones de mejora de la accesibilidad y garantía de accesibilidad universal en sus programas de actuación, en caso de disponer de un plan municipal de accesibilidad universal, conforme a las actuaciones previstas en el mismo.

Artículo 83. **Ejecución y revisión de los planes municipales**

1. El plan municipal de accesibilidad universal se ejecutará a partir de su aprobación y será objeto de revisión cuando se produzca alguna de las siguientes circunstancias:

- a) De acuerdo con el plazo previsto en el mismo.
 - b) En caso de que se aprueben modificaciones legislativas que afecten significativamente su contenido.
 - c) En caso de que se produzca una revisión global del planeamiento urbanístico general.
2. No obstante, estos planes pueden ser objeto, en todo momento, de modificaciones parciales con la incorporación de nuevas actuaciones o la modificación de la programación, en caso de que se considere necesario.

e) Pla financer i d'execució, comptant amb els mitjans de finançament propis i aquells que es puguen establir per la col·laboració financera de les diputacions provincials o l'Administració de la Generalitat.

3. El pla d'accessibilitat municipal pot incorporar el pla de manteniment dels espais i edificis de titularitat pública o fer referència al seu desenvolupament en documents específics, en funció de la complexitat del contingut. Així mateix, es pot integrar en altres documents de naturalesa anàloga, tant de tipus general, com el pla d'actuació municipal, o sectorial, com el pla de mobilitat urbana.

Article 82. **Finançament**

1. Els ajuntaments destinaran anualment una part del seu pressupost d'inversió directa a la supressió de les barreres existents en els edificis d'ús públic de la seua titularitat o sobre els que dispose, per qualsevol títol, del dret d'ús.

2. Així mateix, destinaran una part del seu pressupost anual a les actuacions de millora de l'accessibilitat i garantia d'accessibilitat universal en els seus programes d'actuació, en cas de disposar d'un pla municipal d'accessibilitat universal, conforme a les actuacions previstes en aquest.

Article 83. **Execució i revisió dels plans municipals**

1. El pla municipal d'accessibilitat universal s'executarà a partir de la seua aprovació i serà objecte de revisió quan es produïska alguna de les circumstàncies següents:

- a) D'acord amb el termini previst en aquest.
 - b) En cas que s'aproven modificacions legislatives que afecten significativament el seu contingut.
 - c) En cas que es produïska una revisió global del planeament urbanístic general.
2. No obstant això, aquests plans poden ser objecte, en tot moment, de modificacions parcials amb la incorporació de noves actuacions o la modificació de la programació, en cas que es considere necessari.

TÍTULO V

Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal y otros Órganos de participación local

Capítulo I

Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal

Artículo 84. **Composición y funcionamiento**

1. Se crea el Consejo Valenciano de Promoción y Garantía de la Accesibilidad Universal (en adelante Consejo), adscrito a la conselleria competente en materia de servicios sociales, la cual garantizará el funcionamiento administrativo del mismo con cargo a su organización y consignación presupuestaria.

2. La Presidencia de este Consejo corresponde a la persona titular de la conselleria a la que esté adscrito, quien podrá delegar en la persona titular de la secretaría autonómica competente en materia de igualdad y diversidad funcional.

3. Formarán parte del mismo como vocales, con carácter nato, un representante de cada una de las consellerias o departamentos del Consell, con rango mínimo de dirección general, designado por la persona titular del mismo entre los órganos superiores de su Conselleria que considere más adecuado por razón de su actividad y área funcional.

4. La persona titular de la Conselleria competente en materia de servicios sociales nombrará mediante resolución al resto de vocales del Consejo, que serán designados de la siguiente forma:

a) En representación de las entidades locales:

- Tres representantes de la Federación Valenciana de Municipios y Provincias.
- Un representante designado, respectivamente, por los ayuntamientos de Alicante, Castelló de la Plana y Valencia.
- Un representante designado por cada una de las diputaciones provinciales.

b) En representación de las personas con diversidad funcional:

- Un representante de la entidad más representativa que agrupen a las personas con diversidad funcional en el ámbito de la Comunitat Valenciana.

TÍTOL V

Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal i altres òrgans de participació local

Capítol I

Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal

Article 84. **Composició i funcionament**

1. Es crea el Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal (d'ara en avant, Consell), adscrit a la conselleria competent en matèria de serveis socials, la qual garantirà el funcionament administratiu d'aquest a càrrec de la seua organització i consignació pressupostària.

2. La presidència d'aquest consell correspon a la persona titular de la conselleria a la qual estiga adscrit, la qual podrà delegar la persona titular de la secretaria autonómica competent en matèria de igualtat i diversitat funcional.

3. Formaran part d'aquest com a vocals, amb caràcter nat, una persona representant de cadascuna de les conselleries o departaments del Consell, amb rang mínim de direcció general, designada per la persona titular d'aquest entre els òrgans superiors de la seua conselleria que considere més adequat per raó de la seua activitat i àrea funcional.

4. La persona titular de la Conselleria competent en matèria de serveis socials nomenarà mitjançant resolució la resta de vocals del Consell, que seran designats de la manera següent:

a) En representació de les entitats locals:

- Tres representants de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
- Un representant designat, respectivament, pels ajuntaments d'Alacant, Castelló de la Plana i València.
- Un representant designat per cadascuna de les diputacions provincials.

b) En representació de les persones amb diversitat funcional:

- Un representant de l'entitat més representativa que agrupen les persones amb diversitat funcional en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

- Dos representantes de las federaciones o entidades de discapacidad física.
 - Dos representantes de las federaciones o entidades de discapacidad sensorial visual y auditiva.
 - Dos representantes de las federaciones o entidades de discapacidad intelectual y cognitiva.
- c) En representación de la sociedad civil:
- Un representante del Consejo Valenciano de Personas Mayores.
 - Un representante designado, respectivamente, por el Consejo Valenciano de Colegios Profesionales de Arquitectos, Arquitectos Técnicos o Ingenieros de Edificación, Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, Ingenieros de Telecomunicaciones e Ingenieros Industriales.
 - Dos representantes de la organización o federación de empresarios y empresarias más representativa de la Comunitat Valenciana.
 - Dos representantes elegidos por las organizaciones sindicales más representativas en el ámbito de la Comunitat Valenciana.
5. La Secretaría del órgano estará a cargo de la persona titular de la dirección general competente en diversidad funcional, que podrá valerse de la asistencia, como personal auxiliar, de una persona funcionaria de carrera que preste servicio en la conselleria de adscripción.
6. En las reuniones de este consejo podrán participar como asistentes, con voz y sin voto, los expertos que la Presidencia considere oportuno en función de las materias que vayan a ser objeto de examen o designe, con carácter permanente, a propuesta de las personas representantes de las consellerias o de la mayoría de cualquiera de los tres grupos de vocales, que se establecen en el apartado 4.
7. Este órgano podrá funcionar: en Pleno o en Comisión Permanente, compuesta por un mínimo de un tercio de sus miembros. Asimismo, podrá constituir en su seno Grupos de Trabajo, con una parte de los Vocales y los expertos, según se apruebe por acuerdo del Pleno o de la Comisión Permanente.
8. Para su funcionamiento dispondrá de un reglamento de régimen Interior, que será aprobado por orden de la conselleria

- Dues representants de les federacions o entitats de discapacitat física.
 - Dues representants de les federacions o entitats de discapacitat sensorial visual i auditiva.
 - Dues representants de les federacions o entitats de discapacitat intel·lectual i cognitiva.
- c) En representació de la societat civil:
- Un representant del Consell de Persones Majors.
 - Un representant designat, respectivament, pel Consell Valencià de Col·legis Professionals d'Arquitectes, Arquitectes Tècnics o Enginyers d'Edificació, Enginyers de Camins, Canals i Ports, Enginyers de Telecomunicacions i Enginyers Industrials.
 - Dues representants de l'organització o federació d'empresaris i empresàries més representativa de la Comunitat Valenciana.
 - Dues representants elegits per les organitzacions sindicals més representatives en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
5. La secretaria de l'òrgan estarà a càrrec de la persona titular de la direcció general competent en diversitat funcional, que podrà valdre's de l'assistència, com a personal auxiliar, d'una persona funcionària de carrera que preste servei en la conselleria d'adscripció.
6. En les reunions d'aquest consell podran participar com a assistents, amb veu i sense vot, les persones expertes que la presidència considere oportunes en funció de les matèries que hagen de ser objecte d'examen o designe, amb caràcter permanent, a proposta de les persones representants de les conselleries o de la majoria de qualsevol dels tres grups de vocals, que s'estableixen en l'apartat 4.
7. Aquest òrgan podrà funcionar: en ple o en comissió permanent, composta per un mínim d'un terç dels seus membres. Així mateix, podrà constituir en el seu si grups de treball, amb una part dels/de les vocals i les persones expertes, segons siga aprovat per acord del ple o de la comissió permanent.
8. Per al seu funcionament disposarà d'un reglament de règim interior, que serà aprovat per ordre de la conselleria

competente.

Artículo 85. **Funciones**

1. El Consejo tiene, como órgano colegiado de participación social, funciones consultivas, de asesoramiento, información y propuesta, conforme a lo dispuesto en la presente ley.

2. A tal fin, se le atribuyen las siguientes funciones:

a) Recibir información de las distintas consellerias, así como de la Federación Valenciana de Municipios y Provincias, de las entidades representantes de las personas con diversidad funcional, de los colegios profesionales y de la sociedad civil, con el fin de asegurar la gestión transversal y coordinada de los distintos planes y programas que promuevan, desarrollen y garanticen la accesibilidad universal y la inclusión social.

b) Recibir información anual sobre las realizaciones y grado de cumplimiento de las previsiones contenidas en la presente ley, para la evaluación de los resultados de todas las actuaciones, tanto de la Generalitat como de los ayuntamientos.

c) Proponer e impulsar actuaciones concretas en la planificación, ejecución y evaluación de las políticas públicas en materia de accesibilidad.

d) Estudiar los proyectos de planes sectoriales de accesibilidad autonómicos, los planes municipales de accesibilidad y de otras actuaciones y proponer la inclusión de medidas tendentes a mejorarlos, así como velar por su exigibilidad y adecuada aplicación.

e) Conocer y, en su caso, emitir informe sobre la planificación normativa y los proyectos de disposiciones reglamentarias que se dicten en desarrollo de la presente ley.

f) Recoger los avances de la técnica e impulsar el desarrollo y la investigación sobre accesibilidad universal y diseño para todas las personas, que cubran necesidades de las personas para su aplicación y difusión de estos productos o servicios.

g) Elaborar guías básicas de accesibilidad, que recojan propuestas técnicas, criterios de actuación, recomendaciones y/o criterios interpretativos en materia de ajustes razonables para garantizar las exigencias de

competent.

Article 85. **Funcions**

1. El Consell té, com a òrgan col·legiat de participació social, funcions consultives, d'assessorament, informació i proposta, conforme al que es disposa en la present llei.

2. A tal fi, se li atribueixen les següents funcions:

a) Rebre informació de les diferents conselleries, així com de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, de les entitats representants de les persones amb diversitat funcional, dels col·legis professionals i de la societat civil, amb la finalitat d'assegurar la gestió transversal i coordinada dels diferents plans i programes que promoguen, desenvolupen i garantisquen l'accessibilitat universal i la inclusió social.

b) Rebre informació anual sobre les realitzacions i grau de compliment de les previsions contingudes en la present llei, per a l'avaluació dels resultats de totes les actuacions, tant de la Generalitat com dels ajuntaments.

c) Proposar i impulsar actuacions concretes en la planificació, execució i avaluació de les polítiques públiques en matèria d'accessibilitat.

d) Estudiar els projectes de plans municipals d'accessibilitat autonòmics, els plans municipals d'accessibilitat i d'altres actuacions i proposar la inclusió de mesures tendents a millorar-los, així com vetlar per la seua exigibilitat i adequada aplicació.

e) Conèixer i, si és el cas, emetre informe sobre la planificació normativa i els projectes de disposicions reglamentàries que es dicten en desplegament de la present llei.

f) Recollir els avanços de la tècnica i impulsar el desenvolupament i la investigació sobre accessibilitat universal i disseny per a totes les persones les que cobrisquen necessitats de les persones per a la seua aplicació i difusió d'aquests productes o serveis.

g) Elaborar guies bàsiques d'accessibilitat, que recullen propostes tècniques, criteris d'actuació, recomanacions i/o criteris interpretatius en matèria d'ajustos raonables per a garantir les exigències de

la accesibilidad, en ámbitos o entornos específicos.

3. Los criterios de actuación, recomendaciones o criterios interpretativos deberán ser aprobados por acuerdo del Pleno o Comisión Permanente y, en todo caso, serán publicados en la web corporativa de la Generalitat, para conocimiento general y su difusión pública.

Capítulo II **Órganos de participación local**

Artículo 86. *Consejos Locales para la Promoción de la Accesibilidad Universal*

1. Con la denominación que establezcan las entidades locales, en su ámbito territorial, se podrán crear consejos locales para la promoción de la accesibilidad universal, con el objetivo de impulsar el cumplimiento de las normas de accesibilidad, suprimir barreras y generar estrategias transversales que vayan de lo local a lo universal.

2. Este consejo local será obligatorio en los municipios con más de 50.000 habitantes, como órgano consultivo y de participación social, que se regirá y autorregulará en cuanto a su composición, organización y funcionamiento bajo el principio de la autonomía local.

3. Entre las funcionales potenciales a desarrollar por el consejo local se encuentran:

a) Impulsar la elaboración de planes municipales de accesibilidad y llevar a cabo actuaciones de propuesta y seguimiento de estos.

b) Efectuar labores de control del cumplimiento de la ley y resto de la normativa de accesibilidad en aquellos entornos comprendidos en su territorio y el ámbito de la competencia municipal.

c) Estudiar las sugerencias, quejas y reclamaciones recibidas como consecuencia de la aplicación de la normativa de accesibilidad y/o inadecuada aplicación de la misma, debiendo mantener el deber de confidencialidad en relación con la información que conozcan en el desarrollo de esta función.

d) Revisar sus ordenanzas y reglamentos municipales que afecten a la accesibilidad y comprobar la efectividad de su aplicación, al objeto de promover cuantas modificaciones procedan a los órganos competentes del

l'accessibilitat, en àmbits o entorns específics.

3. Els criteris d'actuació, recomanacions o criteris interpretatius hauran de ser aprovats per acord del ple o comissió permanent i, en tot cas, seran publicats en la web corporativa de la Generalitat, per a coneixement general i la seua difusió pública.

Capítol II **Òrgans de participació local**

Article 86. *Consells locals per a la promoció de l'accessibilitat universal*

1. Amb la denominació que establisquen les entitats locals, en el seu àmbit territorial, es podran crear consells locals per a la promoció de l'accessibilitat universal, amb l'objectiu d'impulsar el compliment de les normes d'accessibilitat, suprimir barreres i generar estratègies transversals que vagen del local a l'universal.

2. Aquest consell local serà obligatori en els municipis amb més de 50.000 habitants, com a òrgan consultiu i de participació social, que es regirà i autoregularà quant a la seua composició, organització i funcionament sota el principi de l'autonomia local.

3. Entre les funcionals potencials a desenvolupar pel Consell Local es troben:

a) Impulsar l'elaboració de plans municipals d'accessibilitat i dur a terme actuacions de proposta i seguiment d'aquests.

b) Efectuar labors de control del compliment de la llei i resta de la normativa d'accessibilitat, en aquells entorns compresos en el seu territori i l'àmbit de la competència municipal.

c) Estudiar els suggeriments, queixes i reclamacions rebudes a conseqüència de l'aplicació de la normativa d'accessibilitat i/o inadecuada aplicació d'aquesta, havent de mantindre el deure de confidencialitat en relació amb la informació que coneguen en el desenvolupament d'aquesta funció.

d) Revisar les seues ordenances i reglaments municipals que afecten l'accessibilitat i comprovar l'efectivitat de la seua aplicació, a fi de promoure totes les modificacions procedisquen als òrgans

ayuntamiento.

e) Mantener una coordinación con el consejo de inclusión y derechos sociales en aquellas cuestiones que pudieran tener relación con la mejora de la accesibilidad universal.

f) Elevar iniciativas y propuestas de medidas de acción positiva a los departamentos competentes de la Administración de la Generalitat, cuando la problemática expuesta exceda del ámbito de la competencia municipal.

TÍTULO VI **Régimen sancionador**

Capítulo I **Infracciones y sanciones**

Artículo 87. Tipo de infracciones

1. A los efectos de esta ley, se consideran infracciones administrativas las acciones y omisiones que ocasionen vulneraciones del derecho a la igualdad de oportunidades y accesibilidad universal en los ámbitos a los que se refiere el artículo 4 del Título I de esta ley, cuando se produzcan discriminaciones directas o indirectas, situaciones degradantes o de acoso, incumplimiento de las exigencias de accesibilidad o de la realización de ajustes razonables, así como incumplimiento de las medidas de acción positiva legalmente establecidas, especialmente cuando se deriven beneficios económicos para la persona infractora.

2. Las infracciones se clasifican en leves, graves y muy graves, según la naturaleza del deber infringido y la entidad del derecho afectado, de acuerdo con lo establecido en esta ley.

3. Si los hechos constitutivos de una infracción de la presente ley constituyen también una infracción tipificada en una ley sectorial, el régimen sancionador de aplicación será el establecido en la normativa específica en materia de accesibilidad.

4. La utilización y el uso fraudulento de una tarjeta de estacionamiento para personas con movilidad reducida será sancionado, en su caso, conforme a las ordenanzas municipales, estableciéndose con carácter subsidiario, a falta de regulación expresa el cuadro de infracciones y sanciones que se

competents de l'ajuntament.

e) Mantindre una coordinació amb el Consell d'inclusió i drets socials en aquelles qüestions que puguen tindre relació amb la millora de l'accessibilitat universal.

f) Elevar iniciatives i propostes de mesures d'acció positiva als departaments competents de l'Administració de la Generalitat, quan la problemàtica exposada excedisca l'àmbit de la competència municipal.

TÍTOL VI **Règim sancionador**

Capítol I **Règim d'infraccions i sancions**

Article 87. Tipus d'infraccions

1. A l'efecte d'aquesta llei, es consideren infraccions administratives les accions i omissions que ocasionen vulneracions del dret a la igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal en els àmbits als quals es refereix l'article 4 del títol I d'aquesta llei, quan es produïsquen discriminacions directes o indirectes, situacions degradants o d'assetjament, incompliment de les exigències d'accessibilitat o de la realització d'ajustos raonables, així com incompliment de les mesures d'acció positiva legalment establides, especialment quan es deriven beneficis econòmics per a la persona infractora.

2. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus, segons la naturalesa del deure infringit i l'entitat del dret afectat, d'acord amb el que s'estableix en aquesta llei.

3. Si els fets constitutius d'una infracció de la present llei constitueixen també una infracció tipificada en una llei sectorial, el règim sancionador d'aplicació serà l'establert en la normativa específica en matèria d'accessibilitat.

4. La utilització i l'ús fraudulent d'una targeta d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda serà sancionat, si és el cas, conforme a les ordenances municipals, i s'establirà amb caràcter subsidiari si hi manca regulació expressa, el quadre d'infraccions i sancions que s'estableix en el

establece en el presente Título.

Artículo 88. *Personas responsables*

1. Son personas responsables de las infracciones administrativas las personas físicas o jurídicas que realicen, directa o indirectamente, las acciones u omisiones tipificadas como tales en la presente ley.

2. Serán responsables solidarios las personas que organicen o exploten realmente las actividades o los establecimientos y las personas titulares de la correspondiente licencia o, en su caso, la entidad pública o privada titular del servicio o responsable del mismo.

Asimismo, la responsabilidad es solidaria cuando sean diversas las personas responsables y no sea posible determinar el grado de participación de cada una de ellas en la comisión de la infracción.

Artículo 89. *Personas interesadas*

1. Las personas con diversidad funcional y con necesidades especiales que tengan un interés concreto afectado y, en su caso, las personas que tengan atribuida la guarda o su representación legal y las organizaciones representativas y asociaciones en las que se integran para su defensa tienen la consideración de personas interesadas en estos procedimientos, de acuerdo con lo establecido en la legislación normativa vigente.

2. Contra el acuerdo de archivo de las actuaciones o la resolución desestimatoria, expresa o tácita, de la denuncia o puesta en conocimiento de la administración de posibles infracciones previstas en esta ley, las citadas organizaciones y asociaciones están legitimadas para interponer los recursos o, en su caso, las acciones que consideren procedentes como representantes de intereses sociales.

Artículo 90. *Infracciones leves*

1. Son infracciones leves:

a) No adoptar las exigencias de accesibilidad o las medidas de ajustes razonables establecidas por la presente ley y por la correspondiente normativa de desarrollo, si ello no impide la utilización segura y autónoma del espacio, equipamiento, vivienda, medio de transporte o servicio por parte de personas con

present títol.

Article 88. *Persones responsables*

1. Són persones responsables de les infraccions administratives les persones físiques o jurídiques que realitzen, directament o indirectament, les accions o omissions tipificades com a tals en la present llei.

2. Seran responsables solidàries les persones que organitzen o exploten realment les activitats o els establiments i les persones titulars de la corresponent llicència o, si és el cas, l'entitat pública o privada titular del servei o responsable d'aquest.

Així mateix, la responsabilitat és solidària quan siguen diverses les persones responsables i no siga possible determinar el grau de participació de cadascuna d'elles en la comissió de la infracció.

Article 89. *Persones interessades*

1. Les persones amb diversitat funcional i amb necessitats especials que tinguen un interès concret afectat i, en el seu cas, les persones que tinguen atribuïda la guarda o la seua representació legal i les organitzacions representatives i associacions en les quals s'integren per a la seua defensa tenen la consideració de persones interessades en aquests procediments, d'acord amb el que s'estableix en la legislació normativa vigent.

2. Contra l'acord d'arxivament de les actuacions o la resolució desestimatòria, expresa o tàcita, de la denúncia o posada en coneixement de l'Administració de possibles infraccions previstes en aquesta llei, les esmentades organitzacions i associacions estan legitimades per a interposar els recursos o, si és el cas, les accions que consideren procedents com a representants d'interessos socials.

Article 90. *Infraccions lleus*

1. Són infraccions lleus:

a) No adoptar les exigències d'accessibilitat o les mesures d'ajustos raonables establides per la present llei i per la corresponent normativa de desplegament, si això no impedeix la utilització segura i autònoma de l'espai, equipament, habitatge, mitjà de transport o servei per part de persones amb diversitat funcional o amb

diversidad funcional o con necesidades especiales.

b) La ausencia de los medios de señalización necesarios para identificar los elementos o itinerarios peatonales accesibles o alternativos.

c) La falta de mantenimiento de los elementos necesarios para garantizar las condiciones de accesibilidad establecidas por la presente ley y por la correspondiente normativa de desarrollo, cuando dicha falta de mantenimiento no genera situaciones de riesgo o peligro, ni impide su uso de forma autónoma.

d) Los actos intencionados que dañen los elementos necesarios para garantizar las condiciones de accesibilidad establecidas por la presente ley y la correspondiente normativa de desarrollo, cuando de ello resulte un menoscabo leve de las condiciones de accesibilidad.

e) El hecho de no disponer vigentes los documentos que la presente ley declara preceptivos.

f) El hecho de obstaculizar la acción de los servicios de inspección o de las autoridades competentes en actuaciones de control o de sus agentes.

g) El incumplimiento de los deberes y obligaciones formales y materiales que prevé esta ley, siempre y cuando no tengan el carácter de infracción grave o muy grave.

2. Igualmente, tiene la consideración de infracción leve, el uso indebido de una tarjeta de estacionamiento para personas con movilidad reducida caducada o no renovada.

Artículo 91. **Infracciones graves**

1. Son infracciones graves:

a) Los actos discriminatorios o las omisiones que comporten directa o indirectamente un trato menos favorable en el ámbito de la accesibilidad a la persona con diversidad funcional o con necesidades especiales en relación con otra persona que se encuentre en situación análoga o comparable.

b) Las de presión, amenaza o acoso a personas con diversidad funcional o con necesidades especiales para que renuncien a sus derechos, así como cualquier acto de represalia por el ejercicio de una acción legal en el ámbito de la accesibilidad.

c) El incumplimiento de las condiciones de accesibilidad o las medidas de ajustes

necessitats especials.

b) L'absència dels mitjans de senyalització necessaris per a identificar els elements o itineraris per a les persones vianants accessibles o alternatius.

c) La falta de manteniment dels elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per la present llei i per la corresponent normativa de desplegament, quan aquesta falta de manteniment no genera situacions de risc o perill, ni n'impedeix l'ús de manera autònoma.

d) Els actes intencionats que danyen els elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per la present llei i la corresponent normativa de desplegament, quan d'això resulte un menyscapse lleu de les condicions d'accessibilitat.

e) El fet de no disposar vigents els documents que la present llei declara preceptius.

f) El fet d'obstaculitzar l'acció dels serveis d'inspecció o de les autoritats competents en actuacions de control o dels seus agents.

g) L'incompliment dels deures i obligacions formals i materials que preveu aquesta llei, sempre que no tinguen el caràcter d'infracció greu o molt greu.

2. Així mateix, tenen la consideració d'infracció lleu l'ús indegut d'una targeta d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda caducada o no renovada.

Article 91. **Infraccions greus**

1. Són infraccions greus:

a) Els actes discriminatoris o les omissions que comporten directament o indirectament un tracte menys favorable en l'àmbit de l'accessibilitat a la persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials en relació amb una altra persona que es trobe en situació anàloga o comparable.

b) Les de pressió, amenaça o assetjament a persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials perquè renuncien als seus drets, així com qualsevol acte de represàlia per l'exercici d'una acció legal en l'àmbit de l'accessibilitat.

c) L'incompliment de les condicions d'accessibilitat o les mesures d'ajustos

razonables establecidas por la presente ley y por la correspondiente normativa de desarrollo, si obstaculiza o limita o no permite hacerlo de forma autónoma a las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales el acceso a los espacios públicos urbanizados o naturales, la edificación, los transportes, los productos, los servicios o las comunicaciones.

d) Generar con soluciones alternativas, mediante ajustes que no resulten razonables respecto a las condiciones básicas de accesibilidad, situaciones de riesgo o grave daño para la integridad física o psíquica o la salud de las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales.

e) La falta de mantenimiento de los elementos necesarios para garantizar las condiciones de accesibilidad establecidas por la presente ley y por la correspondiente normativa de desarrollo, cuando dicha falta de mantenimiento pueda generar situaciones de riesgo o peligro o no permite su uso de forma autónoma.

f) Los actos intencionados que dañen los elementos necesarios para garantizar las condiciones de accesibilidad establecidas por la presente ley y por la correspondiente normativa de desarrollo, si de ello resulta un perjuicio gravemente limitador de las condiciones de accesibilidad.

g) El incumplimiento de un requerimiento administrativo específico formulado por los órganos administrativos competentes para el cumplimiento de las exigencias establecidas por esta ley y por la correspondiente normativa de desarrollo.

h) La obstrucción o negativa a facilitar la información solicitada por las autoridades competentes o por sus agentes para el cumplimiento de las funciones de información, vigilancia, investigación, inspección, tramitación y ejecución en los términos establecidos por esta ley y por la correspondiente normativa de desarrollo.

i) El incumplimiento, en la proporción mínima requerida que establece la ley, de la reserva de viviendas para personas con diversidad funcional, en promociones inferiores a cincuenta viviendas.

j) La comisión de una misma infracción leve, con imposición de sanción por resolución firme, tres veces en el plazo de dos años.

2. Igualmente, tiene la consideración de

razonables establides per la present llei i per la corresponent normativa de desplegament, si obstaculitza o limita o no permet fer-ho de manera autònoma a les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials l'accés als espais públics urbanitzats o naturals, l'edificació, els transports, els productes, els serveis o les comunicacions.

d) Generar amb solucions alternatives, mitjançant ajustos que no resulten raonables respecte a les condicions bàsiques d'accessibilitat, situacions de risc o dany greu per a la integritat física o psíquica o la salut de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

e) La falta de manteniment dels elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per la present llei i per la corresponent normativa de desplegament, quan aquesta falta de manteniment pugua generar situacions de risc o perill o no en permet l'ús de manera autònoma.

f) Els actes intencionats que danyen els elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per la present llei i per la corresponent normativa de desplegament, si d'això resulta un perjudici greument limitador de les condicions d'accessibilitat.

g) L'incompliment d'un requeriment administratiu específic formulat pels òrgans administratius competents per al compliment de les exigències establides per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament.

h) L'obstrucció o negativa a facilitar la informació sol·licitada per les autoritats competents o pels seus agents per al compliment de les funcions d'informació, vigilància, investigació, inspecció, tramitació i execució en els termes establits per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament.

i) L'incompliment, en la proporció mínima requerida que estableix la llei, de la reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional, en promocions inferiors a cinquanta habitatges.

j) La comesa d'una mateixa infracció lleu, amb imposició de sanció per resolució ferma, tres vegades en el termini de dos anys.

2. Així mateix té la consideració d'infracció

infracción grave, el uso indebido de una tarjeta de estacionamiento por persona distinta a la persona con movilidad reducida, de acuerdo con lo dispuesto en esta ley.

Artículo 92. **Infracciones muy graves**

1. Son infracciones muy graves:

- a) Toda conducta dirigida a quebrantar deliberadamente la dignidad de las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales imponiendo condiciones vejatorias o humillantes, que afecten a derechos fundamentales, para el acceso a los bienes, productos y servicios a disposición del público.
- b) Toda conducta que tenga como objetivo o como consecuencia crear un entorno intimidador, hostil o de acoso a la persona con diversidad funcional o con necesidades especiales contra sus derechos a la igualdad, no discriminación y accesibilidad universal.
- c) El incumplimiento de la normativa de accesibilidad que impida o dificulte gravemente la libertad de acceso, permitiendo con dilación, únicamente cuando se ha reclamado la presencia de un agente de la autoridad, el acceso a los bienes, productos y servicios que están libremente a disposición del público.
- d) Las conductas calificadas como graves en las que concurren motivaciones de odio o desprecio por razón de origen, sexo, género, orientación sexual, edad o discapacidad, y también las conductas calificadas como graves en las que los autores se hayan valido de la dificultad o imposibilidad de la persona afectada de representarse a sí misma.
- e) Las acciones que generen deliberadamente un grave perjuicio económico o profesional para las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales, cuando sean contrarias a la libertad de acceso a los bienes, productos y servicios que están libremente a disposición del público, siempre que vulneren gravemente los derechos a la igualdad, no discriminación y accesibilidad universal, con arreglo a las condiciones básicas de accesibilidad.
- f) El incumplimiento por parte de las personas obligadas de las normas legales sobre accesibilidad en la planificación, diseño y urbanización de los entornos,

greu l'ús indegut d'una targeta d'estacionament per persona diferent de la persona amb mobilitat reduïda, d'acord amb el que es disposa en aquesta llei.

Article 92. **Infraccions molt greus**

1. Són infraccions molt greus:

- a) Tota conducta dirigida a conculcar deliberadament la dignitat de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials imposant condicions vexatòries o humiliants, que afecten drets fonamentals, per a l'accés als béns, productes i serveis a la disposició del públic.
- b) Tota conducta que tinga com a objectiu o com a conseqüència crear un entorn intimidador, hostil o d'assetjament a la persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials contra els seus drets a la igualtat, no discriminació i accessibilitat universal.
- c) L'incompliment de la normativa d'accessibilitat que impedisca o dificulte greument la llibertat d'accés, permetent amb dilació, únicament quan s'ha reclamat la presència d'un agent de l'autoritat, l'accés als béns, productes i serveis que estan lliurement a la disposició del públic.
- d) Les conductes qualificades de greus en les quals concórreguen motivacions d'odi o menyspreu per raó d'origen, sexe, gènere, orientació sexual, edat o discapacitat, i també les conductes qualificades de greus en les quals les persones autores s'hagen valgut de la dificultat o impossibilitat de la persona afectada de representar-se a si mateixa.
- e) Les accions que generen deliberadament un greu perjudici econòmic o professional per a les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials, quan siguen contràries a la llibertat d'accés als béns, productes i serveis que estan lliurement a la disposició del públic, sempre que vulneren greument els drets a la igualtat, no discriminació i accessibilitat universal, conformement a les condicions bàsiques d'accessibilitat.
- f) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes legals sobre accessibilitat en la planificació, disseny i urbanització dels entorns, productes i

productos y servicios a disposición del público que impida el libre acceso y utilización regulares por las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales.

g) El incumplimiento, en la proporción mínima requerida que establece la ley, de la reserva de viviendas para personas con diversidad funcional, en promociones de cincuenta o más viviendas.

h) El incumplimiento de las condiciones de accesibilidad o las medidas de ajustes razonables establecidas por la presente ley y por la correspondiente normativa de desarrollo, cuando impida a las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales acceder libremente a los espacios públicos urbanizados o naturales, la edificación, los transportes, los productos, los servicios o las comunicaciones y disfrutar de estos con seguridad.

i) El incumplimiento reiterado de los requerimientos administrativos específicos que formulen los órganos competentes para el cumplimiento de las prescripciones establecidas por esta ley y por la correspondiente normativa de desarrollo.

j) El incumplimiento de las instrucciones dadas por las administraciones públicas en materia de accesibilidad que genere situaciones de riesgo o daños para la integridad física o psíquica o para la salud de las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales.

k) La comisión de tres infracciones graves, con imposición de sanción por resolución firme, en el plazo de dos años.

2. Igualmente, tiene la consideración de infracción muy grave, el uso indebido de una tarjeta de estacionamiento por cualquier persona o tercero, cuando la persona con movilidad reducida titular de esta haya fallecido

Artículo 93. **Sanciones**

1. Las infracciones son sancionadas con multas que van desde un mínimo de 300 hasta un máximo de 300.000 euros, de acuerdo con la siguiente graduación:

a) Las infracciones leves, en su grado mínimo, con multas desde un mínimo de 300 hasta un máximo de 6.000 euros.

b) Las infracciones graves, con multas desde un mínimo de 6.001 hasta un máximo de 30.000 euros.

serveis a la disposició del públic que impedisca el lliure accés i utilització regulars per les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

g) L'incompliment, en la proporció mínima requerida que estableix la llei, de la reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional, en promocions de cinquanta o més habitatges.

h) L'incompliment de les condicions d'accessibilitat o les mesures d'ajustos raonables establides per la present llei i per la corresponent normativa de desplegament, quan impedisca a les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials accedir lliurement als espais públics urbanitzats o naturals, l'edificació, els transports, els productes, els serveis o les comunicacions i gaudir d'aquests amb seguretat.

i) L'incompliment reiterat dels requeriments administratius específics que formulen els òrgans competents per al compliment de les prescripcions establides per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament.

j) L'incompliment de les instruccions donades per les administracions públiques en matèria d'accessibilitat que genere situacions de risc o danys per a la integritat física o psíquica o per a la salut de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

k) La comissió de tres infraccions greus, amb imposició de sanció per resolució ferma, en el termini de dos anys.

2. Així mateix té la consideració d'infracció molt greu l'ús indegut d'una targeta d'estacionament per qualsevol persona o tercer, quan la persona amb mobilitat reduïda titular d'aquesta haja mort.

Article 93. **Sancions**

1. Les infraccions són sancionades amb multes que van des d'un mínim de 300 fins a un màxim de 300.000 euros, d'acord amb la següent graduació:

a) Les infraccions lleus, en el seu grau mínim, amb multes des d'un mínim de 300 fins a un màxim de 6.000 euros.

b) Les infraccions greus, amb multes des d'un mínim de 6.001 fins a un màxim de 30.000 euros.

c) Las infracciones muy graves, con multas de un mínimo de 30.001 hasta un máximo de 300.000 euros.

2. En el caso de uso indebido de tarjetas de estacionamiento, las infracciones son sancionadas con multas que van desde un mínimo de 150 hasta un máximo de 6.000 euros, de acuerdo con la siguiente graduación:

a) Las infracciones leves, en su grado mínimo, con multas desde un mínimo de 150 hasta un máximo de 500 euros

b) Las infracciones graves, con multas desde un mínimo de 501 hasta un máximo de 3.000 euros.

c) Las infracciones muy graves, con multas de un mínimo de 3.001 hasta un máximo de 6.000 euros.

Artículo 94. **Criterios de graduación de las sanciones**

1. Para concretar las sanciones que sea procedente imponer y, en su caso, para graduar su cuantía, los órganos competentes deberán mantener la proporción adecuada entre la gravedad del hecho constitutivo de la infracción y la sanción o las sanciones que se impongan, debiendo aplicar el grado mínimo, medio y máximo de acuerdo con los siguientes criterios:

- a) Intencionalidad de la persona infractora.
- b) Negligencia de la persona infractora.
- c) Fraude o connivencia en el fraude.
- d) Incumplimiento de las advertencias previas.
- e) Cifra de negocios o ingresos de la empresa o entidad.
- f) Número de personas afectadas.
- g) Permanencia o transitoriedad de las repercusiones de la infracción.
- h) Reincidencia, por comisión en el plazo de un año de más de una infracción de la misma naturaleza cuando así haya sido declarado mediante una resolución firme.
- i) Alteración social producida por la realización de conductas discriminatorias y de acoso o el incumplimiento de las exigencias de accesibilidad y de eliminación de obstáculos y de hacer ajustes razonables.
- j) Beneficio económico que se haya generado para la persona autora de la infracción.
- k) Reconocimiento o acciones reparadoras

c) Les infraccions molt greus, amb multes d'un mínim de 30.001 fins a un màxim de 300.000 euros.

2. En el cas d'ús indegut de targetes d'estacionament, les infraccions són sancionades amb multes que van des d'un mínim de 150 fins a un màxim de 6.000 euros, d'acord amb la següent graduació:

a) Les infraccions lleus, en el seu grau mínim, amb multes des d'un mínim de 150 fins a un màxim de 500 euros.

b) Les infraccions greus, amb multes des d'un mínim de 501 fins a un màxim de 3.000 euros.

c) Les infraccions molt greus, amb multes d'un mínim de 3.001 fins a un màxim de 6.000 euros.

Article 94. **Criteris de graduació de les sancions**

1. Per a concretar les sancions que siga procedent imposar i, si és el cas, per a graduar la seua quantia, els òrgans competents hauran de mantindre la proporció adequada entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció o les sancions que s'imposen, i haurà d'aplicar-se el grau mínim, mitjà i màxim d'acord amb els següents criteris:

- a) Intencionalitat de la persona infractora.
- b) Negligència de la persona infractora.
- c) Frau o connivència en el frau.
- d) Incompliment dels advertiments previs.
- e) Xifra de negocis o ingressos de l'empresa o entitat.
- f) Nombre de persones afectades.
- g) Permanència o transitorietat de les repercussions de la infracció.
- h) Reincidència, per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així haja sigut declarat mitjançant una resolució ferma.
- i) Alteració social produïda per la realització de conductes discriminatòries i d'assetjament o l'incompliment de les exigències d'accessibilitat i d'eliminació d'obstacles i de fer ajustos raonables.
- j) Benefici econòmic que s'haja generat per a la persona autora de la infracció.
- k) Reconeixement o accions reparadores

efectuadas por la persona responsable.

2. Todas las conductas calificadas como infracciones graves o muy graves, cuando sus autores hayan actuado movidos, además, por odio o desprecio a la condición de la persona con diversidad funcional o con necesidades especiales, se sancionarán, si no concurre atenuante alguna, en grado máximo.

3. Cuando de la comisión de una infracción se derive necesariamente la comisión de otra u otras, se tendrá que imponer la sanción correspondiente a la infracción más grave.

Artículo 95. **Sanciones accesorias**

1. Cuando las infracciones sean graves o muy graves, los órganos competentes podrán proponer, además de la sanción que corresponda, la prohibición de participar en procedimientos de otorgamiento de ayudas oficiales, consistentes en subvenciones o cualquier otra ayuda en el sector de la actividad del ámbito en el que se produce la infracción, que sean promovidos o hayan sido concedidos por la administración sancionadora, por un periodo máximo de un año, en el caso de las graves, y de dos, en el caso de las muy graves.

2. Cuando las infracciones sean muy graves, los órganos competentes podrán proponer, además de la sanción que resulte procedente, la supresión, cancelación o suspensión total o parcial de ayudas oficiales concedidas por la administración sancionadora, consistentes en subvenciones y cualquier otra ayuda que la persona sancionada tenga reconocida o haya solicitado dentro del sector de actividad en cuyo ámbito se produzca la infracción.

3. La comisión de tres infracciones, indistintamente, por uso indebido de la tarjeta de estacionamiento o por incumplimiento de los deberes establecidos en el artículo 48 en un periodo de un año puede comportar, adicionalmente a la sanción económica correspondiente, la retirada de la tarjeta y la suspensión de sus efectos durante un periodo de 12 a 24 meses. La duración de la retirada se determinará de acuerdo con los criterios de graduación de las sanciones establecidos en el artículo anterior.

4. La comisión de seis infracciones por uso indebido de la tarjeta de estacionamiento en

efectuades per la persona responsable.

2. Totes les conductes qualificades com a infraccions greus o molt greus, quan els seus autors hagen actuat moguts, a més, per odi o menyspreu a la condició de la persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials, se sancionaran, si no concorre cap atenuant, en grau màxim.

3. Quan de la comissió d'una infracció es derive necessàriament la comissió d'una altra o altres, s'haurà d'imposar la sanció corresponent a la infracció més greu.

Article 95. **Sancions accessòries**

1. Quan les infraccions siguen greus o molt greus, els òrgans competents podran proposar, a més de la sanció que corresponga, la prohibició de participar en procediments d'atorgament d'ajudes oficials, consistentes en subvencions o qualsevol altra ajuda en el sector de l'activitat de l'àmbit en el qual es produeix la infracció, que siguen promoguts o hagen sigut concedits per l'administració sancionadora, per un període màxim d'un any, en el cas de les greus, i de dues, en el cas de les molt greus.

2. Quan les infraccions siguen molt greus, els òrgans competents podran proposar, a més de la sanció que resulte procedent, la supressió, cancel·lació o suspensió total o parcial d'ajudes oficials concedides per l'administració sancionadora, consistentes en subvencions i qualsevol altra ajuda que la persona sancionada tinga reconeguda o haja sol·licitat dins del sector d'activitat en l'àmbit de la qual es produïska la infracció.

3. La comissió de tres infraccions, indistintament, per ús indegut de la targeta d'estacionament o per incompliment dels deures establits en l'article 48 en un període d'un any pot comportar, adicionalment a la sanció econòmica corresponent, la retirada de la targeta i la suspensió dels seus efectes durant un període de 12 a 24 mesos. La duració de la retirada es determinarà d'acord amb els criteris de graduació de les sancions establits en l'article anterior.

4. La comissió de sis infraccions per ús indegut de la targeta d'estacionament en un

un periodo de dos años se considera uso fraudulento de esta y se deberá proceder a la cancelación de la tarjeta, sin que su titular pueda obtener una nueva en un periodo de cinco años.

El procedimiento para la retirada de la tarjeta de estacionamiento y suspensión de sus efectos, o para su cancelación, en cualquier caso, se sustanciará dentro del procedimiento sancionador que produzca estos efectos.

En la resolución del expediente sancionador y, si procede, en la resolución del recurso que ponga fin a la vía administrativa, se dará un plazo de quince días, que se contarán desde el día siguiente al de la fecha en que finalice el periodo de pago voluntario de la multa, para entregar la tarjeta.

Transcurrido este plazo sin que el interesado haya entregado la tarjeta de estacionamiento a la administración, los plazos de retirada o cancelación de esta computan desde el día siguiente al de la fecha de finalización de aquel. En este caso, su utilización se considerará uso indebido de la tarjeta de estacionamiento y dará lugar al expediente sancionador correspondiente.

5. La imposición de cualquier sanción prevista en esta ley, incluidas las sanciones accesorias, no excluyen la responsabilidad civil y penal y la eventual indemnización de daños y perjuicios que puedan corresponder o imponerse al sancionado.

Artículo 96. **Cumplimiento de las obligaciones en materia de accesibilidad**

1. El abono de las sanciones, impuestas de acuerdo con las prescripciones de esta ley, no exime a las personas responsables del cumplimiento de todas las exigencias en materia de accesibilidad que impone la normativa.

2. La persona, la comunidad, la entidad o la empresa sancionadas presentarán al organismo competente, si procede, la propuesta de cumplimiento en la que se indique el plazo para su realización. Finalizado el plazo, una vez efectuada la correspondiente inspección, se podrá incoar un nuevo expediente en caso de persistencia de las causas objeto de sanción.

Artículo 97. **Prescripción de infracciones y sanciones**

període de dos anys es considera ús fraudulent d'aquesta i s'haurà de procedir a la cancel·lació de la targeta, sense que la persona titular pugua obtindre una nova en un període de cinc anys.

El procediment per a la retirada de la targeta d'estacionament i suspensió dels seus efectes, o per a la seua cancel·lació, en qualsevol cas, se substanciarà dins del procediment sancionador que produísca aquests efectes.

En la resolució de l'expedient sancionador i, si és el cas, en la resolució del recurs que pose fi a la via administrativa, es donarà un termini de quinze dies, que es comptaran des de l'endemà de la data en què finalitze el període de pagament voluntari de la multa, per a entregar la targeta.

Transcorregut aquest termini sense que l'interessat haja entregat la targeta d'estacionament a l'administració, els terminis de retirada o cancel·lació d'aquesta computen des de l'endemà de la data de finalització d'aquell. En aquest cas, la seua utilització es considerarà ús indegut de la targeta d'estacionament i donarà lloc a l'expedient sancionador corresponent.

5. La imposició de qualsevol sanció prevista en aquesta llei, incloent-hi les sancions accessòries, no exclouen la responsabilitat civil i penal i l'eventual indemnització de danys i perjudicis que puguen correspondre o imposar-se a la persona sancionada.

Article 96. **Compliment de les obligacions en matèria d'accessibilitat**

1. L'abonament de les sancions, imposades d'acord amb les prescripcions d'aquesta llei, no eximeix les persones responsables del compliment de totes les exigències en matèria d'accessibilitat que imposa la normativa.

2. La persona, la comunitat, l'entitat o l'empresa sancionades presentaran a l'organisme competent, si és el cas, la proposta de compliment en la qual s'indique el termini per a la seua realització. Finalitzat el termini, una vegada efectuada la corresponent inspecció, es podrà incoar un nou expedient en cas de persistència de les causes objecte de sanció.

Article 97. **Prescripció d'infraccions i sancions**

1. Las infracciones leves prescriben al año; las graves, a los dos años; y las muy graves, a los tres años.
2. Las sanciones impuestas por faltas leves prescriben al año; las impuestas por faltas graves, a los dos años; y las impuestas por faltas muy graves, a los tres años.
3. Los plazos de prescripción de las infracciones y de las sanciones comenzarán a contarse con arreglo a lo dispuesto en el artículo 30 de la Ley 40/2015, de 1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público.

Artículo 98. Distribución de competencias en materia sancionadora

1. Corresponde a la Administración de la Generalitat la competencia para sancionar las infracciones en materia de accesibilidad tipificadas en la presente ley que se cometan en el territorio de la Comunitat Valenciana, sin perjuicio de lo que establece el apartado siguiente.
2. Corresponde a la Administración municipal, en su ámbito territorial, el ejercicio de la potestad sancionadora de las infracciones tipificadas por:
 - a) Incumplimiento de las condiciones de accesibilidad en las edificaciones de nuevas construcciones
 - b) Incumplimiento de las condiciones de accesibilidad en edificaciones ya existentes.
 - c) Uso indebido de la tarjeta de estacionamiento para personas con movilidad reducida cuando el hecho o situación detectada se producen en su término municipal.
 - d) Aquellos incumplimientos que se derivan de la aplicación de los principios de igualdad de oportunidades y accesibilidad universal, que no trascienden más allá del ámbito local.
 - e) Aquellos incumplimientos que prevé una ley o disposición reglamentaria en materia de accesibilidad, que en consideración de las necesidades de las personas o sus circunstancias expresamente se prevea que son de competencia municipal para su sanción.

Artículo 99. Deber de colaboración

1. Todas las personas físicas y jurídicas tienen el deber de facilitar la tarea de los órganos y autoridades para la aplicación de lo dispuesto en esta ley, debiendo aportar

1. Les infraccions lleus prescriuen a l'any; les greus, al cap de dos anys, i les molt greus, al cap de tres anys.
2. Les sancions imposades per faltes lleus prescriuen a l'any; les imposades per faltes greus, al cap de dos anys, i les imposades per faltes molt greus, al cap de tres anys.
3. Els terminis de prescripció de les infraccions i de les sancions començaran a comptar-se conformement al que es disposa en l'article 30 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Article 98. Distribució de competències en matèria sancionadora

1. Correspon a l'Administració de la Generalitat la competència per a sancionar les infraccions en matèria d'accessibilitat tipificades en la present llei que es cometen en el territori de la Comunitat Valenciana, sense perjudici del que estableix l'apartat següent.
2. Correspon a l'Administració municipal, en el seu àmbit territorial, l'exercici de la potestat sancionadora de les infraccions tipificades per:
 - a) Incompliment de les condicions d'accessibilitat en les edificacions de noves construccions
 - b) Incompliment de les condicions d'accessibilitat en edificacions ja existents.
 - c) Ús indegut de la targeta d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda quan el fet o situació detectada es produeixen en el seu terme municipal.
 - d) Aquells incompliments que es deriven de l'aplicació dels principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal, que no transcendeixen més enllà de l'àmbit local.
 - e) Aquells incompliments que preveu una llei o disposició reglamentària en matèria d'accessibilitat, que en consideració de les necessitats de les persones o les seues circumstàncies expressament es preveja que són de competència municipal per a la seua sanció.

Article 99. Deure de col·laboració

1. Totes les persones físiques i jurídiques tenen el deure de facilitar la tasca dels òrgans i autoritats per a l'aplicació del que es disposa en aquesta llei, i hauran

los documentos y los datos relacionados con el objeto del procedimiento que les sean solicitados para aclarar los hechos.

2. Igualmente, deberán facilitar el acceso a sus dependencias, salvo que estas coincidan con su domicilio, en cuyo caso se precisará la obtención del consentimiento expreso o de la correspondiente autorización judicial.

Capítulo II Procedimiento y competencias

Artículo 100. *Procedimiento sancionador*

1. Las infracciones y sanciones en materia de accesibilidad se rigen por el procedimiento y especialidades del procedimiento administrativo común, aprobado por la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas, y los principios relativos al ejercicio de la potestad sancionadora, que recoge la Ley 40/2015, de 1 de octubre, de régimen jurídico del sector público.

2. Cuando el órgano competente, en el transcurso de la fase de instrucción, considere que la potestad sancionadora en relación con la presunta conducta infractora corresponde a otra conselleria, entidad local o administración pública, deberá poner este hecho en conocimiento de dicha administración y remitirle el correspondiente expediente.

3. En la misma fase de instrucción, si se aprecia la presunta existencia de un posible delito o falta, deberán remitirse las actuaciones al Ministerio Fiscal y suspender el expediente hasta que la autoridad judicial dicte la correspondiente resolución.

4. Antes de iniciar un procedimiento sancionador por infracciones relativas al incumplimiento de las exigencias de accesibilidad o de las medidas de ajuste razonable, así como relativas a la falta de mantenimiento de los elementos necesarios para garantizar las condiciones de accesibilidad, la Administración competente por razón de la materia puede requerir formalmente a la persona física o jurídica responsable que subsane la deficiencia, para lo cual le otorgará un plazo mínimo de quince días y máximo de dos meses. En caso de que el interesado no cumpla el

d'aportar els documents i les dades relacionades amb l'objecte del procediment que els siguen sol·licitats per a aclarir els fets.

2. Igualment, hauran de facilitar l'accés a les seues dependències, llevat que aquestes coincidisquen amb el seu domicili, i en aquest cas es necessitarà l'obtenció del consentiment exprés o de la corresponent autorització judicial.

Capítol II Procediment i competències

Article 100. *Procediment sancionador*

1. Les infraccions i sancions en matèria d'accessibilitat es regeixen pel procediment i especialitats del procediment administratiu comú, aprovat per la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i els principis relatius a l'exercici de la potestat sancionadora, que recull la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

2. Quan l'òrgan competent, en el transcurs de la fase d'instrucció, considere que la potestat sancionadora en relació amb la presumpta conducta infractora correspon a una altra conselleria, entitat local o Administració pública, haurà de posar aquest fet en coneixement d'aquesta administració i remetre-li el corresponent expedient.

3. En la mateixa fase d'instrucció, si s'aprecia la presumpta existència d'un possible delicte o falta, hauran de remetre's les actuacions al Ministeri Fiscal i suspendre l'expedient fins que l'autoritat judicial dicte la corresponent resolució.

4. Abans d'iniciar un procediment sancionador per infraccions relatives a l'incompliment de les exigències d'accessibilitat o de les mesures d'ajust raonable, així com relatives a la falta de manteniment dels elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat, l'Administració competent per raó de la matèria pot requerir formalment a la persona física o jurídica responsable que esmene la deficiència, per a això li atorgarà un termini mínim de quinze dies i màxim de dos mesos. En cas que la persona interessada no complisca el requeriment, s'incoarà el

requerimiento, se incoará el correspondiente procedimiento sancionador.

5. En el caso de que un ayuntamiento no ejerza su potestad sancionadora, la conselleria competente por razón de la materia podrá dictar un requerimiento y orden de ejecución para que en el plazo de tres meses cumpla el ejercicio de su potestad sancionadora o alegue las causas por las que no procede a ello.

6. Si un ayuntamiento no iniciase el procedimiento sancionador pertinente o advierta, en plazo de un mes, las causas por las que no procede a su ejecución, la conselleria se subrogará en la competencia sancionadora en materia de accesibilidad y podrá iniciar este expediente e imponer e las medidas cautelares, coercitivas y sancionadoras que deriven de su incoación o resolución.

Artículo 101. **Garantía de accesibilidad de los procedimientos**

Los procedimientos sancionadores que se incoen de acuerdo con lo establecido en esta ley deberán estar documentados en soportes que sean accesibles para las personas con diversidad funcional que tengan la condición de interesada en el procedimiento, siendo obligación de la autoridad administrativa facilitar las condiciones para el pleno ejercicio de sus derechos, de acuerdo con lo previsto en esta ley.

Artículo 102. **Publicidad de las resoluciones sancionadoras**

1. La resolución sancionadora firme en vía administrativa por infracciones muy graves en materia de accesibilidad se publicarán, según disponga la autoridad administrativa que la haya adoptado en el *Diario Oficial de la Generalitat Valenciana*, sitio web u otro medio, una vez notificada a las personas interesadas, y después de resolver, si procede, sobre los aspectos confidenciales de su contenido, teniendo como contenido mínimo la identificación del infractor, hechos acreditados, tipo de infracción, normativa aplicada y el importe de la sanción y posibles sanciones accesorias.

2. En todo caso, se excluye de lo dispuesto en este artículo las infracciones muy graves por uso indebido de tarjetas de estacionamiento.

corresponent procediment sancionador.

5. En el cas que un ajuntament no exercisca la seua potestat sancionadora, la conselleria competent per raó de la matèria podrà dictar un requeriment i ordre d'execució perquè en el termini de tres mesos complisca l'exercici de la seua potestat sancionadora o al·legue les causes per les quals no ho fa.

6. Si un ajuntament no inicia el procediment sancionador pertinent o adverteix, en el termini d'un mes, les causes per les quals no procedeix a la seua execució, la conselleria se subrogarà en la competència sancionadora en matèria d'accessibilitat i podrà iniciar aquest expedient i imposar les mesures cautelars, coercitives i sancionadores que deriven de la seua incoació o resolució.

Article 101. **Garantia d'accessibilitat dels procediments**

Els procediments sancionadors que s'incoen d'acord amb el que s'estableix en aquesta llei hauran d'estar documentats en suports que siguen accessibles per a les persones amb diversitat funcional que tinguen la condició d'interessada en el procediment, sent obligació de l'autoritat administrativa facilitar les condicions per al ple exercici dels seus drets en els citats procediments, d'acord amb el que es preveu en aquesta llei.

Article 102. **Publicitat de les resolucions sancionadores**

1. La resolució sancionadora ferma en via administrativa per infraccions molt greus en matèria d'accessibilitat es publicaran, segons dispose l'autoritat administrativa que l'haja adoptada, en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, lloc web o un altre mitjà, una vegada notificada a les persones interessades, i després de resoldre, si és el cas, sobre els aspectes confidencials del seu contingut tenint com a contingut mínim la identificació de l'infractor, fets acreditats, tipus d'infracció, normativa aplicada i l'import de la sanció i possibles sancions accessòries.

2. En tot cas, s'exclou del que es disposa en aquest article les infraccions molt greus per ús indegut de targetes d'estacionament.

Artículo 103. **Órganos competentes**

1. En el ámbito de la Administración de la Generalitat, serán órganos competentes para la iniciación, instrucción y resolución de los procedimientos sancionadores las unidades administrativas y los órganos a los que legal o reglamentariamente se atribuyen estas competencias, dentro de las normas de organización y funcionamiento de la conselleria o departamento del Consell competente con arreglo a la materia y ámbito de aplicación previsto en el artículo 4 de esta ley.

2. Son órganos competentes para la imposición de las sanciones previstas en la presente ley los siguientes:

- a) Para las infracciones leves, el director o directora general de la conselleria competente en la materia.
- b) Para las infracciones graves, la persona titular de la secretaría autonómica competente en la materia.
- c) Para las infracciones muy graves, la persona titular de la conselleria competente en la materia.

3. Si un ente local fuese advertido por la conselleria competente de un hecho constitutivo de una presunta infracción determinada en la presente ley, que afecte a las condiciones básicas de accesibilidad vulnerando los derechos de las personas con diversidad funcional, y no iniciase el procedimiento sancionador en el plazo de un mes, la Generalitat incoará y resolverá el oportuno expediente sancionador, tras el oportuno requerimiento.

4. Cuando exista un conflicto de intereses por la apertura de un expediente sancionador o imposición de sanciones por la Administración municipal y, en particular, al cometerse la presunta infracción en un lugar, centro oficial o transporte público de uso público, que sean de titularidad municipal, el ejercicio de la potestad sancionadora corresponderá la conselleria o departamento del Consell competente por razón de la materia.

5. En el caso de que como consecuencia del bloque normativo infringido, pudiesen inicialmente resultar competentes dos o más departamentos de la administración de la Generalitat, ejercerá la competencia aquel que designe la persona titular de la conselleria competente en materia de

Article 103. **Òrgans competents**

1. En l'àmbit de l'Administració de la Generalitat seran òrgans competents per a la iniciació, instrucció i resolució dels procediments sancionadors les unitats administratives i els òrgans als quals legal o reglamentàriament s'atribueixen aquestes competències, dins de les normes d'organització i funcionament de la conselleria o departament del Consell competent conformement a la matèria i àmbit d'aplicació previst en l'article 4 d'aquesta llei.

2. Són òrgans competents per a la imposició de les sancions previstes en la present llei els següents:

- a) Per a les infraccions lleus, el director o directora general de la conselleria competent en la matèria.
- b) Per a les infraccions greus, la persona titular de la secretaria autonòmica competent en la matèria.
- c) Per a les infraccions molt greus, la persona titular de la conselleria competent en la matèria.

3. Si un ens local fora advertit per la conselleria competent d'un fet constitutiu d'una presumpta infracció determinada en la present llei, que afecte les condicions bàsiques d'accessibilitat vulnerant els drets de les persones amb diversitat funcional, i no inicia el procediment sancionador en el termini d'un mes, la Generalitat incoará i resoldrà l'oportú expedient sancionador, després de l'oportú requeriment.

4. Quan existisca un conflicte d'interessos per l'obertura d'un expedient sancionador o imposició de sancions per l'Administració municipal i, en particular, quan es cometa la presumpta infracció en un lloc, centre oficial o transport públic d'ús públic, que siguen de titularitat municipal, l'exercici de la potestat sancionadora correspondrà a la conselleria o departament del Consell competent per raó de la matèria.

5. En el cas que a conseqüència del bloc normatiu infringit puguen resultar competents inicialment dos o més departaments de l'Administració de la Generalitat, exercirà la competència aquell que designe la persona titular de la conselleria competent en matèria de serveis

servicios sociales, a tenor de la gravedad de las acciones u omisiones cometidas y su incidencia, repercusión social y económica. Asimismo, dicha conselleria, a través de la dirección general competente por razón de la materia, podrá asignarse asimismo esta competencia en aplicación de la legislación autonómica correspondiente.

6. En todo caso, las decisiones sobre competencia en esta materia, se dirimirán con carácter previo al acuerdo de iniciación; debiendo los demás departamentos del Consell y entidades locales prestar la colaboración necesaria, a efectos de emitir los informes y realizar cuantas actuaciones sean necesarias para la determinación del procedimiento y comprobación de los datos en virtud de los cuales deba pronunciarse la resolución.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. *Mantenimiento de condiciones de accesibilidad de edificios y espacios de uso público de titularidad pública*

1. Las administraciones públicas responsables de los edificios y espacios naturales y urbanos de uso público de titularidad pública mantendrán en estado correcto los elementos que permiten la accesibilidad en estos, de acuerdo con la normativa en esta materia.

2. Los pliegos de prescripciones técnicas de los contratos de mantenimiento de estos edificios, así como de los espacios vinculados a la prestación de servicios públicos, elaborados por la Administración pública correspondiente establecerán la necesidad de tener un programa que especifique las medidas para garantizar un correcto mantenimiento de los equipamientos y los elementos imprescindibles (suelo antideslizante, ascensores, rampas, aparatos elevadores, aseos accesibles, etc.) para garantizar la conectividad, la movilidad interior y los itinerarios horizontal y vertical accesibles.

Segunda. *Mantenimiento de los edificios y espacios de titularidad privada. Ejecución subsidiaria de obras que constituyen ajustes razonables en edificios de propiedad horizontal*

1. La persona propietaria única o la comunidad de propietarios y propietarias de

socials, d'acord amb la gravetat de les accions o omissions moderades i la seua incidència, repercussió social i econòmica. Així mateix, aquesta conselleria, a través de la direcció general competent per raó de la matèria, podrà assignar-se així mateix aquesta competència en aplicació de la legislació autonòmica corresponent.

6. En tot cas, les decisions sobre competència en aquesta matèria, es dirimiran amb caràcter previ a l'acord d'iniciació, i els altres departaments del Consell i entitats locals hauran de prestar la col·laboració necessària, a l'efecte d'emetre els informes i realitzar totes les actuacions que siguen necessàries per a la determinació del procediment i comprovació de les dades en virtut de les quals haja de pronunciar-se la resolució.

DISPOSICIONS ADICIONALS

Primera. *Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis i espais d'ús públic de titularitat pública*

1. Les administracions públiques responsables dels edificis i espais naturals i urbans d'ús públic de titularitat pública mantindran en estat correcte els elements que permeten l'accessibilitat en aquests, d'acord amb la normativa en aquesta matèria.

2. Els plec de prescripcions tècniques dels contractes de manteniment d'aquests edificis, així com dels espais vinculats a la prestació de serveis públics, elaborats per l'administració pública corresponent establiran la necessitat de tindre un programa que especifique les mesures per a garantir un correcte manteniment dels equipaments i els elements imprescindibles (sòl antilliscant, ascensors, rampes, aparells elevadors, lavabos accessibles, etc.) per a garantir la connectivitat, la mobilitat interior i els itineraris horitzontal i vertical accessibles.

Segona. *Manteniment dels edificis i espais de titularitat privada. Execució subsidiària d'obres que constitueixen ajustos raonables en edificis de propietat horitzontal*

1. La persona propietària única o la comunitat de propietaris i propietàries dels

los espacios, actividades o edificaciones de uso privado de titularidad privada deberá mantener en estado correcto los diferentes elementos de los espacios tanto de uso público como de uso comunitario que posibilitan el cumplimiento de las condiciones de accesibilidad establecidas legal y reglamentariamente.

2. En particular, las comunidades y juntas de propietarios y propietarias de edificios de propiedad horizontal están obligados a adecuar sus inmuebles a las condiciones de accesibilidad y funcionalidad de los elementos que garantizan la movilidad por su interior y zonas comunes, conforme a lo que establece la Ley de propiedad horizontal.

3. En caso de incumplimiento de las condiciones de accesibilidad, a causa de que la junta de propietarios y propietarias se negase a acordar o realizar ajustes razonables, con perjuicio grave a uno o más personas propietarias o personas usuarias en régimen de alquiler de una vivienda, que se encuentren por esta causa imposibilitadas de salir más allá de su vivienda, durante más de seis meses, desde la denuncia de esta situación ante los servicios sociales de atención primaria del ayuntamiento, sin que la junta de propietarios y propietarias haya adoptado ningún acuerdo o realizado las obras, el órgano competente del ayuntamiento podrá requerir al cumplimiento y/o realización del ajuste razonable.

4. Transcurrido el plazo de un mes de este requerimiento, y siempre que se acredite la inacción de la comunidad y vulneración del derecho a la movilidad de la persona con diversidad funcional o persona mayor que se halle por esta causa encerrada en la vivienda, el ayuntamiento estará legitimado para actuar en interés del vecino o vecina y en cumplimiento de la ley, realizando los trabajos y obras de adecuación que constituyan ajustes razonables para garantizar la accesibilidad de todas las personas, mediante el procedimiento de ejecución subsidiaria con cargo a la comunidad, pudiendo exigirse el importe de los gastos por vía de apremio, conforme a lo dispuesto en el artículo 101 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas.

espais, activitats o edificacions d'ús privat de titularitat privada haurà de mantindre en estat correcte els diferents elements dels espais tant d'ús públic com d'ús comunitari que possibiliten el compliment de les condicions d'accessibilitat establides legalment i reglamentàriament.

2. En particular, les comunitats i juntes de propietaris i propietàries d'edificis de propietat horitzontal estan obligats a adequar els seus immobles a les condicions d'accessibilitat i funcionalitat dels elements que garanteixen la mobilitat pel seu interior i zones comunes, conforme al que estableix la Llei de propietat horitzontal.

3. En cas d'incompliment de les condicions d'accessibilitat, a causa que la junta de propietaris i propietàries es negara a acordar o realitzar ajustos raonables, amb perjudici greu a una o més persones propietàries o usuàries en règim de lloguer d'un habitatge, que es troben per aquesta causa impossibilitats d'eixir més enllà del seu habitatge, durant més de sis mesos, des de la denúncia d'aquesta situació davant dels serveis socials d'atenció primària de l'ajuntament, sense que la junta de propietaris i propietàries haja adoptat cap acord o realitzat les obres, l'òrgan competent de l'ajuntament podrà requerir el compliment i/o realització de l'ajust raonable.

4. Transcorregut el termini d'un mes d'aquest requeriment, i sempre que s'acredite la inacció de la comunitat i vulneració del dret a la mobilitat de la persona amb diversitat funcional o persona major que es trobe per aquesta causa tancada en l'habitatge, l'ajuntament estarà legitimat per a actuar en interès del veí o veïna i en compliment de la llei, fent els treballs i obres d'adequació que constituïsquen ajustos raonables per a garantir l'accessibilitat de totes les persones, mitjançant el procediment d'execució subsidiària a càrrec de la comunitat, podent exigir-se l'import de les despeses per via de constrenyiment, conforme al que es disposa en l'article 101 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Tercera. Mantenimiento de condiciones de accesibilidad de edificios de vivienda

1. Los edificios deberán utilizarse de acuerdo con su uso, de forma que se conserven en perfecto estado de habitabilidad o explotación. Su conservación y mantenimiento se sujetará a las normas que contenga el libro del edificio, incluyendo las condiciones de accesibilidad en la edificación, que se deberán mantener con arreglo a las normas que le sean aplicables en cada momento.

2. Para garantizar el deber de conservación y mantenimiento de los edificios de viviendas, estos se deberán revisar por un servicio técnico de mantenimiento, a cargo de la comunidad o junta de propietarios y propietarias, con carácter preventivo, mediante la comprobación y pruebas oportunas.

3. Deberá ser objeto de revisión y corrección en su funcionamiento, en plazo máximo de cinco días, la falta de mantenimiento o funcionamiento incorrecto comunicada por la persona propietaria del inmueble o persona con movilidad reducida al presidente o administrador de la comunidad.

4. La falta de funcionamiento de un ascensor, sin causa de fuerza mayor, durante más de dos días, así como la falta de mantenimiento denunciada y no corregida en el plazo establecido en el apartado anterior, será motivo de infracción y de sanción administrativa.

Cuarta. Mantenimiento de condiciones de accesibilidad de edificios y servicios sociales de atención residencial o diurna

1. Para garantizar las condiciones de accesibilidad universal y el deber de mantenimiento en los edificios y servicios sociales destinados a la atención residencial o diurna, se realizarán las oportunas comprobaciones en el marco de lo dispuesto en la Ley 3/2019, de 18 de febrero, de la Generalitat, de Servicios Sociales inclusivos de la Comunitat Valenciana, y sus normas de desarrollo.

2. Las entidades titulares de los centros de atención diurna o residencial, con independencia de su titularidad pública o privada, en relación con el edificio, local y prestación de servicio, deberán:

a) financiar la conservación y mantenimiento

Tercera. Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis d'habitatge

1. Els edificis hauran d'utilitzar-se d'acord amb el seu ús, de manera que es conserven en perfecte estat d'habitabilitat o explotació. La seua conservació i manteniment se subjectarà a les normes que continga el llibre de l'edifici, incloent-hi les condicions d'accessibilitat en l'edificació, que s'hauran de mantindre conformement a les normes que li siguen aplicables a cada moment.

2. Per a garantir el deure de conservació i manteniment dels edificis d'habitatges, aquests s'hauran de revisar per un servei tècnic de manteniment, a càrrec de la comunitat o junta de propietaris i propietàries, amb caràcter preventiu, mitjançant la comprovació i proves oportunes.

3. Haurà de ser objecte de revisió i correcció en el seu funcionament, en el termini màxim de cinc dies, la falta de manteniment o funcionament incorrecte comunicada per la persona propietària de l'immoble o persona amb mobilitat reduïda al president o administrador de la comunitat.

4. La falta de funcionament d'un ascensor, sense causa de força major, durant més de dos dies, així com la falta de manteniment denunciada i no corregida en el termini establert en l'apartat anterior, serà motiu d'infracció i de sanció administrativa.

Quarta. Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis i serveis socials d'atenció residencial o diürna

1. Per a garantir les condicions d'accessibilitat universal i el deure de manteniment en els edificis i serveis socials destinats a l'atenció residencial o diürna, es realitzaran les oportunes comprovacions en el marc del que es disposa en la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de la Generalitat, de Serveis Socials inclusius de la Comunitat Valenciana, i les seues normes de desenvolupament.

2 Les entitats titulars dels centres d'atenció diürna o residencial amb independència de la seua titularitat pública o privada, en relació amb l'edifici, local i prestació de servei, deuran:

a) finançar la conservació i manteniment

de los elementos construidos y productos de apoyo o ayudas técnicas vinculadas con la accesibilidad.

b) tener suscritos y actualizados los contratos de servicio de mantenimiento de aquellos elementos que se usan por todas las personas y, en especial, las personas con movilidad reducida o discapacidad sensorial, como son las plataformas elevadoras, ascensores, instalaciones de videoportero, alarma visual o elementos análogos.

c) disponer de una póliza de seguro que cubra los daños y perjuicios que se puedan provocar y de los cuales sean responsables.

3. En caso de que el servicio de atención diurna o residencial, de titularidad pública, se preste por gestión indirecta, en el expediente del procedimiento de contratación, deberá constar:

a) Un informe técnico que recoja el estado de conservación de los elementos vinculados a la accesibilidad del edificio y las instalaciones y equipamientos que son utilizados por las personas usuarias, detallando si son satisfactorias e idóneas en su funcionamiento o procede la revisión, mejora o sustitución de algún elemento para garantizar la accesibilidad.

b) En el pliego de prescripciones obligatorias, entre las obligaciones de la empresa adjudicataria se recogerá la de financiar a su cargo la conservación y mantenimiento de los elementos construidos y ayudas técnicas vinculadas con la accesibilidad, así como las obligaciones estipuladas en el apartado 2, durante el plazo de vigencia del contrato.

4. En caso de que el edificio o local y servicio sea de titularidad privada, el cumplimiento de las condiciones fijadas en el apartado 2 se verificará en el procedimiento de autorización o acreditación necesario para entrar en funcionamiento el servicio.

Quinta. Mantenimiento de condiciones de accesibilidad en el transporte público y elementos de transportes

Las administraciones públicas y las empresas proveedoras de servicios de transporte público de personas viajeras incluirán en sus planes de gestión las actuaciones necesarias para garantizar el

dels elements construïts i productes de suport o ajudes tècniques vinculades amb l'accessibilitat.

b) tindre subscrits i actualitzats els contractes de servei de manteniment d'aquells elements que s'usen per totes les persones i, especialment, les persones amb mobilitat reduïda o discapacitat sensorial, com són les plataformes elevadores, ascensors, instal·lacions de videoporter, alarma visual o elements anàlegs.

c) disposar d'una pòlissa d'assegurança que cobrisca els danys i perjudicis que es puguen provocar i dels quals siguen responsables.

3. En cas que el servei d'atenció diurna o residencial, de titularitat pública, es preste per gestió indirecta, en l'expedient del procediment de contractació, haurà de constar:

a) Un informe tècnic que reculla l'estat de conservació dels elements vinculats a l'accessibilitat de l'edifici i les instal·lacions i equipaments que són utilitzats per les persones usuàries, detallant si són satisfactòries i idònies en el seu funcionament o procedeix la revisió, millora o substitució d'algun element per a garantir l'accessibilitat.

b) En el plec de prescripcions obligatòries, entre les obligacions de l'empresa adjudicatària es recollirà la de finançar al seu càrrec la conservació i manteniment dels elements construïts i ajudes tècniques vinculades amb l'accessibilitat, així com les obligacions estipulades en l'apartat 2, durant el termini de vigència del contracte.

4. En cas que l'edifici o local i servei siga de titularitat privada, el compliment de les condicions fixades en l'apartat 2 es verificarà en el procediment d'autorització o acreditació necessari per a entrar en funcionament el servei.

Cinquena. Manteniment de condicions d'accessibilitat en el transport públic i elements de transportes

Les administracions públiques i les empreses proveïdores de serveis de transport públic de persones viatgeres inclouran en els seus plans de gestió les actuacions necessàries per a garantir el

mantenimiento de las condiciones de accesibilidad que corresponda, conforme se establezca en la Ley de accesibilidad universal al sistema de transporte de la Comunitat Valenciana y sus normas o desarrollo reglamentario.

Sexta. Mantenimiento de condiciones de accesibilidad en los productos y servicios de uso público

1. Las personas físicas y jurídicas proveedoras de productos y servicios de uso público adoptarán las medidas oportunas para mantener las condiciones de accesibilidad establecidas reglamentariamente.

2. En todo caso, los espacios públicos, las edificaciones, los productos, los servicios de uso público, las comunicaciones y los servicios auxiliares asociados a los mismos deberán permanecer accesibles a lo largo del tiempo, mediante un mantenimiento suficiente y continuado de los elementos necesarios para que las condiciones de accesibilidad no disminuyan o desaparezcan.

Séptima. Mantenimiento de condiciones de accesibilidad en los sitios web de la administración y entidades del sector público

1. Las páginas o sitios web de la Administración de la Generalitat, de las entidades locales y de las entidades, organismos y empresas públicas vinculados a ellas, deberán mantener el objetivo mínimo de adaptación de nivel 2 o nivel AA en todos sus contenidos.

Para ello, se establecerá un análisis automático de accesibilidad de los sitios web, mediante sistema de autoevaluación periódica de cumplimiento de los requisitos WCAG 2.1 y verificación de sus contenidos, con un adecuado seguimiento de las páginas web y sus enlaces, o bien por una entidad, agente o servicio externo encargado del control o revisión periódica y actualizada de los contenidos y nivel de accesibilidad.

Asimismo, dicha entidad o servicio podrá proceder a la comprobación oportuna, a solicitud de cualquier persona o grupo de personas interesadas, que acredite o estime que un proceso no se pueda completar de modo compatibles con la accesibilidad o un número significativo de los contenidos o

manteniment de les condicions d'accessibilitat que corresponga, segons s'establisca en la Llei d'accessibilitat universal al sistema de transport de la Comunitat Valenciana i les seues normes o desplegament reglamentari.

Sisena. Manteniment de condicions d'accessibilitat en els productes i serveis d'ús públic

1. Les persones físiques i jurídiques proveïdors de productes i serveis d'ús públic adoptaran les mesures oportunes per a mantindre les condicions d'accessibilitat establides reglamentàriament.

2. En tot cas, els espais públics, les edificacions, els productes, els serveis d'ús públic, les comunicacions i els serveis auxiliars associats a aquests hauran de romandre accessibles al llarg del temps, mitjançant un manteniment suficient i continuat dels elements necessaris perquè les condicions d'accessibilitat no disminuïsquen o desapareguen.

Setena. Manteniment de condicions d'accessibilitat en els llocs web de l'Administració i entitats del sector públic

1. Les pàgines o llocs web de l'Administració de la Generalitat, de les entitats locals i de les entitats, organismes i empreses públiques vinculats a aquestes hauran de mantindre l'objectiu mínim d'adaptació de nivell 2 o nivell AA en tots els seus continguts.

Per a això, s'establirà una anàlisi automàtica d'accessibilitat dels llocs web, mitjançant sistema d'autoavaluació periòdica de compliment dels requisits WCAG 2.1 i verificació dels seus continguts, amb un adequat seguiment de les pàgines web i els seus enllaços, o bé per una entitat, agent o servei extern encarregat del control o revisió periòdica i actualitzada dels continguts i nivell d'accessibilitat.

Així mateix, aquesta entitat o servei podrà procedir a la comprovació oportuna, a sol·licitud de qualsevol persona o grup de persones interessades, que acredite o estime que un procés no es puga completar de manera compatible amb l'accessibilitat o un nombre significatiu dels continguts o

páginas de una web pública no llegan a ese nivel.

2. Los órganos competentes de la Generalitat y, en su caso, de las entidades locales determinarán aquellas páginas o sitios web públicos, que por ser más concurridas u ofrecer una información relevante o específica de servicios sociales y/o para las personas con diversidad funcional, deberán tener un nivel de adecuación AAA de criterios de cumplimiento de condiciones de accesibilidad o satisface todos los criterios de conformidad de dicha alternativa, proporcionando una versión alternativa para personas con diversidad funcional sensorial (auditiva o visual) y, en caso de ser preciso, lectura fácil.

En estas páginas o sitios web, la comprobación sobre la actualización de contenidos se practicará por la entidad o servicio acreditado en plazo máximo de dos meses, según un plan de trabajo.

3. En todo caso, la entidad o servicio acreditado deberá emitir un informe con la propuesta de medidas correctoras para alcanzar o mantener el nivel AA o AAA, que, en el caso de webs de la Administración de la Generalitat y las entidades, organismos y empresas públicas vinculados a ella, será difundido a través del portal de Transparencia de la Generalitat, para su consulta pública, hasta el momento en que se acredite el cumplimiento de las adecuadas condiciones de accesibilidad.

Octava. Protección de datos de carácter personal

1. Los tratamientos de datos personales regulados en la presente ley se llevarán a cabo conforme a lo dispuesto en el régimen jurídico, europeo y estatal, en materia de protección de datos de carácter personal. A este respecto, las cesiones de datos relativas a la comunicación de las tarjetas de estacionamiento realizadas por las autoridades municipales al registro autonómico tendrán como fundamento el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento en relación con lo establecido en la presente ley.

2. Los derechos de las personas interesadas en relación con el tratamiento de sus datos personales se ejercerán conforme al

pàgines d'una web pública no arriben a aquest nivell.

2. Els òrgans competents de la Generalitat i, si és el cas, de les entitats locals determinaran aquelles pàgines o llocs web públics, que per ser més concorregudes o oferir una informació rellevant o específica de serveis socials i/o per a les persones amb diversitat funcional, hauran de tindre un nivell d'adequació AAA de criteris de compliment de condicions d'accessibilitat o satisfà tots els criteris de conformitat d'aquesta alternativa, proporcionant una versió alternativa per a persones amb diversitat funcional sensorial (auditiva o visual) i, si cal, lectura fàcil.

En aquestes pàgines o llocs web, la comprovació sobre l'actualització de continguts serà efectuada per l'entitat o servei acreditat en el termini màxim de dos mesos, segons un pla de treball.

3. En tot cas, l'entitat o servei acreditat haurà d'emetre un informe amb la proposta de mesures correctores per a aconseguir o mantindre el nivell AA o AAA, que, en el cas de webs de l'Administració de la Generalitat i les entitats, organismes i empreses públiques vinculats a aquesta, serà difós a través del portal de Transparencia de la Generalitat, per a la seua consulta pública, fins al moment en què s'acredite el compliment de les adequades condicions d'accessibilitat.

Huitena. Protecció de dades de caràcter personal

1. Els tractaments de dades personals regulades en la present llei es duran a terme conforme al que es disposa en el règim jurídic, europeu i estatal, en matèria de protecció de dades de caràcter personal. Referent a això, les cessions de dades relatives a la comunicació de les targetes d'estacionament realitzades per les autoritats municipals al registre autonòmic tindran com a fonament el compliment d'una obligació legal aplicable al responsable del tractament en relació amb el que s'estableix en la present llei.

2. Els drets de les persones interessades en relació amb el tractament de les seues dades personals s'exercitaran conforme al

régimen jurídico referido en el párrafo anterior, sin perjuicio de las especificidades que se recojan en su caso.

3. Cuando el tratamiento de datos incluya o revele la condición de persona con diversidad funcional, deberá evaluarse el mayor riesgo que supone esta información con relación a sus derechos y libertades, en especial a su derecho a la protección de datos, debiendo adoptarse medidas que garanticen que no se puedan generar situaciones de discriminación o una mayor vulnerabilidad en las personas afectadas.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS.

Primera. *Cumplimiento de condiciones específicas de accesibilidad de las oficinas de información y registro de documentos y puntos de información a la ciudadanía*

1. La conselleria competente en materia de atención a la ciudadanía determinará las oficinas de atención a la ciudadanía que deberán cumplir las condiciones previstas en el capítulo V del título III de esta ley, con la dotación de todos los dispositivos de sistemas y servicios auxiliares para la comunicación, en el plazo máximo de dieciocho meses, desde la entrada en vigor de la ley.

2. La Conselleria con competencias en atención a la ciudadanía propondrá al órgano competente en materia de formación que en el plazo máximo de un año, desde la entrada en vigor de esta ley, se lleven a cabo los cursos de formación de personal de atención al público, especialmente previstos en el Anexo II de esta ley, para el personal que actualmente ocupa los puestos de trabajo en oficinas y servicios telefónicos de atención a la ciudadanía. Asimismo, se establecerá anualmente un calendario de cursos a implantar para cubrir la formación del nuevo personal que se incorpore a estos servicios.

3. La determinación de los documentos e impresos en formatos accesibles, exigirá una resolución conjunta de la conselleria competente en materia de atención a la ciudadanía y la conselleria competente en tecnologías de la información y la comunicación (TIC) de la Administración, a fin de garantizar el derecho de las personas con diversidad funcional a una información accesible y atención personalizada, el

régim jurídic referit en el paràgraf anterior, sense perjudici de les especificitats que es recullen en el seu cas.

3. Quan el tractament de dades incloga o revele la condició de persona amb diversitat funcional, haurà d'avaluar-se el major risc que suposa aquesta informació en relació amb els seus drets i llibertats, especialment al seu dret a la protecció de dades, havent d'adoptar-se mesures que garantisquen que no es puguen generar situacions de discriminació o una major vulnerabilitat en les persones afectades.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. *Compliment de condicions específiques d'accessibilitat de les oficines d'informació i registre de documents i punts d'informació a la ciutadania*

1. La conselleria competent en matèria d'atenció a la ciutadania determinarà les oficines d'atenció a la ciutadania que hauran de complir les condicions previstes en el capítol V del títol III d'aquesta llei, amb la dotació de tots els dispositius de sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació, en el termini màxim de dèu mesos, des de l'entrada en vigor de la llei.

2. La Conselleria amb competències en atenció a la ciutadania proposarà a l'òrgan competent en matèria de formació que en el termini màxim d'un any, des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, es duguen a terme els cursos de formació de personal d'atenció al públic, especialment previstes en l'Annex II d'aquesta llei, per al personal que actualment ocupa els llocs de treball en oficines i serveis telefònics d'atenció a la ciutadania. Així mateix, s'establirà anualment un calendari de cursos a implantar per a cobrir la formació del nou personal que s'incorpore a aquests serveis.

3. La determinació dels documents i impresos en formats accessibles, exigirà una resolució conjunta de la conselleria competent en matèria d'atenció a la ciutadania i la conselleria competent en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) de l'Administració, a fi de garantir el dret de les persones amb diversitat funcional a una informació accessible i atenció personalitzada, l'accés i ús eficaç, en

acceso y uso eficaz, en igualdad de condiciones, a la información y la comunicación a través de las TIC.

Segunda. *Condiciones urbanísticas aplicables para la ocupación de espacios libres o de dominio público con ascensores*

1. En los edificios existentes con anterioridad a la entrada en vigor de la presente ley, será posible ocupar las superficies de espacios libres o de dominio público que resulten indispensables para instalar ascensores u otros elementos que garanticen la accesibilidad universal, así como las superficies comunes de uso privativo, tanto si están situados en el suelo o el subsuelo, como en el vuelo, cuando no sea viable técnica o económicamente ninguna otra solución y siempre que quede asegurada la funcionalidad de los espacios y superficies indicadas.

2. La ocupación de superficies de espacios libres o de dominio público con esta finalidad deberá ser aprobada previamente por la Administración municipal mediante un estudio de detalle.

3. Los instrumentos de ordenación urbanística garantizarán la aplicación de las condiciones establecidas en esta disposición, exigiendo la existencia de un informe de viabilidad cuando la actuación se desarrolle en espacios privados o zonas comunes de la edificación, regulando o adicionando, en su caso, condiciones específicas para la tramitación de la oportuna licencia municipal.

4. Esta disposición en ningún caso será de aplicación a las edificaciones existentes que se encuentren en alguno de los supuestos de edificaciones en situación de fuera de ordenación previstos en la legislación urbanística.

Tercera. *Planes de accesibilidad en los espacios naturales de uso público*

1. La conselleria competente en materia de espacios naturales elaborará en el plazo máximo de un año un estudio o plan director con la relación prioritaria de espacios naturales de uso público para garantizar la accesibilidad universal en sus itinerarios y servicios accesibles, conforme establece el artículo 32 de esta ley.

2. Asimismo, se establece un plazo máximo de dos años, desde la entrada en vigor de

igualtat de condicions, a la informació i la comunicació a través de les TIC.

Segona. *Condicions urbanístiques aplicables per a l'ocupació d'espais lliures o de domini públic amb ascensors*

1. En els edificis existents amb anterioritat a l'entrada en vigor de la present llei, serà possible ocupar les superfícies d'espais lliures o de domini públic que resulten indispensables per a instal·lar ascensors o altres elements que garantisquen l'accessibilitat universal, així com les superfícies comunes d'ús privatiu, tant si estan situats en el sòl o el subsòl, com en el vol, quan no siga viable tècnica o econòmicament cap altra solució i sempre que quede assegurada la funcionalitat dels espais i superfícies indicades.

2. L'ocupació de superfícies d'espais lliures o de domini públic amb aquesta finalitat haurà de ser aprovada prèviament per l'Administració municipal mitjançant un estudi de detall.

3. Els instruments d'ordenació urbanística garantiran l'aplicació de les condicions establides en aquesta disposició, exigint l'existència d'un informe de viabilitat quan l'actuació es desenvolupe en espais privats o zones comunes de l'edificació, regulant o adicionant, en el seu cas, condicions específiques per a la tramitació de l'oportuna llicència municipal.

4. Aquesta disposició en cap cas serà aplicable a les edificacions existents que es troben en algun dels supòsits d'edificacions en situació de fora d'ordenació previstos en la legislació urbanística.

Tercera. *Plans d'accessibilitat en els espais naturals d'ús públic*

1. La conselleria competent en matèria d'espais naturals elaborarà en el termini màxim d'un any un estudi o pla director amb la relació prioritària d'espais naturals d'ús públic per a garantir l'accessibilitat universal en els seus itineraris i serveis accessibles, segons estableix l'article 32 d'aquesta llei.

2. Així mateix, s'estableix un termini màxim de dos anys, des de l'entrada en vigor

esta ley, para la elaboración y aprobación por dicha conselleria de planes de accesibilidad que recojan y planifiquen las acciones y medidas que deben adoptarse para adaptar gradualmente los espacios de uso público, conforme a las condiciones que establecen la normativa básica estatal y su desarrollo reglamentario autonómico.

Cuarta. Formación universitaria en materia de accesibilidad universal, diseño para todas las personas y defensa de derechos de las personas con diversidad funcional

1. En el plazo máximo de un año desde la entrada en vigor de la presente ley, los planes de estudios de las universidades de la Comunitat Valenciana deberán revisarse y adaptarse, teniendo en cuenta lo dispuesto en el artículo 56 de la presente ley, de forma que incluyan módulos de formación que recojan el respeto y la promoción de los derechos humanos y los principios de accesibilidad universal y diseño para todas las personas, que postula la Convención internacional de derechos de las personas con discapacidad.

2. Asimismo, para la efectividad y transparencia de las medidas incluidas en dichos planes de estudio, en cumplimiento del mandato previsto en la Disposición Adicional Vigésimo cuarta de la Ley orgánica 6/2001, 21 de diciembre, de universidades, las universidades afectadas deberán acreditar la revisión de los planes de sus facultades, escuelas técnicas superiores y escuelas universitarias, con un resumen de las medidas contempladas en materia de accesibilidad universal, diseño para todas las personas y defensa de derechos de las personas con diversidad funcional en sus webs públicas, en el mismo plazo establecido en el apartado anterior.

Quinta. Plazo para la acreditación de las condiciones de accesibilidad en bibliotecas y museos

Las bibliotecas públicas de la Generalitat y los museos integrados en el Consorcio de Museos de la Generalitat deberán iniciar, en el plazo máximo de un año desde la entrada en vigor de la ley, la acreditación de accesibilidad universal, como bien cultural, sometiéndose a auditorías técnicas de organismos externos especializados, a fin de implementar las medidas de

d'aquesta llei, per a l'elaboració i aprovació per aquesta conselleria de plans d'accessibilitat que recullen i planifiquen les accions i mesures que han d'adoptar-se per a adaptar gradualment els espais d'ús públic, conforme a les condicions que estableixen la normativa bàsica estatal i el seu desplegament reglamentari autonòmic.

Quarta. Formació universitària en matèria d'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i defensa de drets de les persones amb diversitat funcional

1. En el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor de la present llei, els plans d'estudis de les universitats de la Comunitat Valenciana hauran de revisar-se i adaptar-se, tenint en compte el que es disposa en l'article 56 de la present llei, de manera que incloguen mòduls de formació que recullen el respecte i la promoció dels drets humans i els principis d'accessibilitat universal i disseny per a totes les persones, que postula la Convenció internacional de drets de les persones amb discapacitat.

2. Així mateix, per a l'efectivitat i transparència de les mesures incloses en aquests plans d'estudi, en compliment del mandat previst en la disposició addicional vint-i-quatrena de la Llei orgànica 6/2001, 21 de desembre, d'universitats, les universitats afectades hauran d'acreditar la revisió dels plans de les seues facultats, escoles tècniques superiors i escoles universitàries, amb un resum de les mesures contemplades en matèria d'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i defensa de drets de les persones amb diversitat funcional en les seues webs públiques, en el mateix termini establert en l'apartat anterior.

Cinquena. Termini per a l'acreditació de les condicions d'accessibilitat en biblioteques i museus

Les biblioteques públiques de la Generalitat i els museus integrats en el Consorci de Museus de la Generalitat hauran d'iniciar, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor de la llei, l'acreditació d'accessibilitat universal, com a bé cultural, i sotmetre's a auditories tècniques d'organismes externs especialitzats, a fi d'implementar les mesures d'accessibilitat,

accesibilidad, conforme a los informes de evaluación, para la obtención de las certificaciones de accesibilidad universal y/o excelencia en el plazo máximo de dos años.

Sexta. *Plazo para la acreditación de las reservas de plazas en instalaciones deportivas y en auditorios, cines y salones de actos o de uso polivalente vinculados a espectáculos públicos*

1. Las instalaciones inscritas en el censo de instalaciones deportivas en las que se desarrollen espectáculos deportivos deberán acreditar las condiciones de accesibilidad, la localización y el número de plazas accesibles reservadas para personas usuarias con silla de ruedas, en el plazo máximo de un año desde la entrada en vigor de esta ley.

2. Los auditorios, cines y salones de actos o de uso polivalente vinculados a espectáculos públicos contarán con plazas reservadas para personas con diversidad funcional, de acuerdo con la reserva reglamentaria, en el plazo máximo de un año desde la entrada en vigor de esta ley.

Séptima. *Legislación adaptada en textos de lectura fácil*

1. En el plazo de seis meses se elaborará un texto de lectura fácil de esta ley.

2. Los nuevos textos legales, que afecten o incidan en los derechos de la población infantil y personas con diversidad funcional, irán acompañados de una publicación en lectura fácil en un plazo no superior a seis meses.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. *Derogación normativa*

Quedan derogadas cuantas disposiciones de igual o inferior rango se opongan, contradigan o resulten incompatibles con lo dispuesto en la presente ley y, en especial:

- a) La Ley 1/1998, de 5 de mayo, de la Generalitat Valenciana, de accesibilidad y supresión de barreras arquitectónicas, urbanísticas y de la comunicación.
- b) La disposición transitoria quinta de la Ley 11/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre el estatuto de las personas con discapacidad.

conforme als informes d'avaluació, per a l'obtenció dels certificats d'accessibilitat universal i/o excel·lència en el termini màxim de dos anys.

Sisena. *Termini per a l'acreditació de les reserves de places en instal·lacions esportives i en auditoris, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent vinculats a espectacles públics*

1. Les instal·lacions inscrites en el cens d'instal·lacions esportives en les quals es desenvolupen espectacles esportius hauran d'acreditar les condicions d'accessibilitat, la localització i el nombre de places accessibles reservades per a persones usuàries amb cadira de rodes, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

2. Els auditoris, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent vinculats a espectacles públics comptaran amb places reservades per a persones amb diversitat funcional, d'acord amb la reserva reglamentària, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Setena. *Legislació adaptada en textos de lectura fàcil*

1. En el termini de sis mesos s'elaborarà un text de lectura fàcil d'aquesta llei.

2. Els nous textos legals, que afecten o incidisquen en els drets de la població infantil i persones amb diversitat funcional, aniran acompanyats d'una publicació en lectura fàcil en un termini no superior a sis mesos.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. *Derogació normativa*

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposen, contradiguen o resulten incompatibles amb el que es disposa en la present llei i, especialment:

- a) La Llei 1/1998, de 5 de maig, de la Generalitat Valenciana, d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, urbanístiques i de la comunicació.
- b) La disposició transitoria cinquena de la Llei 11/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'estatut de les persones amb discapacitat.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. *Modificación de la Ley 9/2009, de 20 de noviembre, de la Generalitat, de Accesibilidad Universal al Sistema de Transportes de la Comunitat Valenciana*

Se modifican los siguientes artículos de la Ley 9/2009, de 20 de noviembre, de la Generalitat, de Accesibilidad Universal al Sistema de Transportes de la Comunitat Valenciana, en los siguientes términos.

Uno. Se modifica el artículo 4 (*Definiciones*), que queda redactado de la siguiente forma:

“En la presente ley se declaran aplicables las definiciones recogidas en la Ley de accesibilidad universal e inclusiva aprobada por la Generalitat”.

Dos. Se modifican los apartados 1 y 3 del artículo 5 (*Accesibilidad universal del sistema de transporte*), que quedan redactados de la siguiente forma:

“1. Con carácter general, las personas que tengan alguna limitación permanente o temporal, sea de carácter físico, sensorial, intelectual o cognitivo para desplazarse y comunicarse de manera autónoma”.

“3. Las personas que deban desplazarse temporal o permanentemente en silla de ruedas o con otro tipo de ayudas”.

Tres. Se modifica el apartado 1 del artículo 7 (*De los itinerarios peatonales*), que queda redactado de la siguiente forma:

“1. Las figuras de planeamiento urbanístico, así como los instrumentos que las desarrollen y los proyectos de cualquier tipo que implanten o modifiquen viales públicos destinados al tráfico de peatones, habrán de garantizar la accesibilidad en la utilización de los espacios de uso público y se sujetarán a lo previsto en la presente ley, en la Ley de la Generalitat de accesibilidad universal e inclusiva, y a aquellas otras normas que reglamentariamente las desarrollen, no pudiendo en caso contrario ser objeto del trámite de aprobación requerido por la legislación sectorial aplicable”.

Segunda. *Modificación de la Ley 12/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre perros de asistencia*

Se modifican los artículos 3, 4 y 16 de la Ley 12/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre perros de asistencia para las discapacidades, y se introduce la

DISPOSICIONS FINALS

Primera. *Modificació de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana*

Es modifiquen els següents articles de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana, en els següents termes.

U. Es modifica l'article 4, *Definicions*, que queda redactat de la manera següent:

“En la present llei es declaren aplicables les definicions recollides en la Llei d'accessibilitat universal i inclusiva aprovada per la Generalitat”.

Dos. Es modifiquen els apartats 1 i 3 de l'article 5, *Accessibilitat universal del sistema de transport*, que queden redactats de la manera següent:

“1. Amb caràcter general, les persones que tinguen alguna limitació permanent o temporal, siga de caràcter físic, sensorial, intel·lectual o cognitiu per a desplaçar-se i comunicar-se de manera autònoma”.

“3. Les persones que hagen de desplaçar-se temporalment o permanentment en cadira de rodes o amb un altre tipus d'ajudes”.

Tres. Es modifica l'apartat 1 de l'article 7, *Dels itineraris per als vianants*, que queda redactat de la manera següent:

“1. Les figures de planejament urbanístic, així com els instruments que les desenvolupen i els projectes de qualsevol tipus que implanten o modifiquen viales públics destinats al trànsit de vianants, hauran de garantir l'accessibilitat en la utilització dels espais d'ús públic i se subjectaran al que es preveu en la present llei, en la Llei de la Generalitat d'accessibilitat universal i inclusiva, i a aquelles altres normes que reglamentàriament les despleguen, i en cas contrari no podrà ser objecte del tràmit d'aprovació requerit per la legislació sectorial aplicable”.

Segona. *Modificació de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència*

Es modifiquen els articles 3, 4 i 16 de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència per a les discapacitats, i s'introdueix la disposició

Disposición Adicional Quinta en la misma, con la siguiente redacción:

“Artículo 3. *Definición del perro de asistencia.*

1. Se considera perro de asistencia aquel que, habiendo sido adiestrado en centros especializados oficialmente reconocidos, haya concluido su adiestramiento y adquirido así las aptitudes necesarias para el acompañamiento, conducción y auxilio de personas con diversidad funcional, debiendo estar acreditados e identificados conforme se establece en esta ley y su desarrollo reglamentario.

2. El perro de asistencia se acreditará de acuerdo a la especialidad para el que haya sido entrenado, pudiendo prestar servicio a:

a) Personas con disfunciones visuales, totales o severas.

b) Personas sordas o con problemas de audición, totales o severos.

c) Personas con diversidad funcional física y/o personas con movilidad reducida.

d) Personas con trastorno de espectro autista y/o psíquica que necesitan o para las que es recomendable el apoyo de un perro de asistencia.

e) Personas con diabetes, epilepsia u otra enfermedad orgánica o trastorno neurológico que necesiten y disponen de un perro de alerta.

3. En caso de perros adiestrados para la especialidad prevista en el apartado e), se exime que la persona a la que está vinculado tenga un grado de discapacidad igual o superior al 33 por cien, siempre que disponga de la oportuna prescripción médica.

4. Una vez reconocida la condición de perro de asistencia, se mantendrá a lo largo de su vida, salvo que exista una causa o motivo para la pérdida de esta condición”.

“Artículo 4. *La acreditación*

1. Todo perro de asistencia deberá ser acreditado por la Generalitat, bien directamente, bien a través de una Entidad pública o privada. La acreditación se concederá previa declaración responsable de la persona usuaria, comprobación de las condiciones higiénico-sanitarias y certificación del centro de adiestramiento de que el perro reúne las condiciones de adiestramiento y de aptitud para paliar los efectos de la discapacidad de su poseedor o propietario.

adicional cinquena en aquesta, amb la redacció següent:

“Article 3. *Definició del gos d'assistència*

1. Es considera gos d'assistència aquell que, havent sigut ensinistrat en centres especialitzats oficialment reconeguts, haja conclòs el seu ensinistrament i adquirit així les aptituds necessàries per a l'acompanyament, conducció i auxili de persones amb diversitat funcional, i ha d'estar acreditat i identificat segons s'estableix en aquesta llei i el seu desplegament reglamentari.

2. El gos d'assistència s'acreditarà d'acord amb l'especialitat per a la qual haja sigut entrenat, podent prestar servei a:

a) Persones amb disfuncions visuals, totals o severes.

b) Persones sordes o amb problemes d'audició, totals o severos.

c) Persones amb diversitat funcional física i/o persones amb mobilitat reduïda.

d) Persones amb trastorn d'espectre autista i/o psíquic que necessiten o per a les quals és recomanable el suport d'un gos d'assistència.

e) Persones amb diabetis, epilèpsia o una altra malaltia orgànica o trastorn neurològic que necessiten i disposen d'un gos d'alerta.

3. En cas de gossos ensinistrats per a l'especialitat prevista en l'apartat e), s'eximeix que la persona a la qual està vinculat tinga un grau de discapacitat igual o superior al 33 per cent, sempre que dispose de l'oportuna prescripció mèdica.

4. Una vegada reconeguda la condició de gos d'assistència, es mantindrà al llarg de la seua vida, llevat que existisca una causa o motiu per a la pèrdua d'aquesta condició”.

“Article 4. *L'acreditació*

1. Tot gos d'assistència haurà de ser acreditat per la Generalitat, bé directament, bé a través d'una entitat pública o privada. L'acreditació es concedirà prèvia declaració responsable de la persona usuària, comprovació de les condicions higienicosanitàries i certificat del centre d'ensinistrament que el gos reuneix les condicions d'ensinistrament i d'aptitud per a pal·liar els efectes de la discapacitat de la persona posseïdora o propietària.

2. El procedimiento para la acreditación de los perros de asistencia se regulará reglamentariamente”.

“Artículo 16. Órgano competente

La incoación y resolución de los procedimientos sancionadores por la comisión de infracciones establecidas en la presente ley, corresponderá al centro directivo con competencias asignadas en materia de perros de asistencia de la conselleria con competencias en materia de servicios sociales”.

“Disposición Adicional Quinta. Perros en fase de entrenamiento

Las personas adiestradoras y educadoras de cachorros de las entidades oficialmente reconocidas u homologadas en la Comunidad Autónoma podrán ejercer el derecho de acceso al entorno cuando vayan acompañadas de perros de asistencia en formación”.

Tercera. Desarrollo reglamentario

Se faculta al Consell para que dicte cuantas disposiciones reglamentarias sean necesarias para el desarrollo y ejecución de esta ley.

Cuarta. Entrada en vigor

La presente ley entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

**ANEXO I
SISTEMAS Y SERVICIOS AUXILIARES
PARA LA COMUNICACIÓN**

a) Audio descripción: descripción para ciegos de la trama o contenido de un material audiovisual, para la accesibilidad de comunicación con ellos. A través de la narración con voz se pueden realizar audio descripciones de teatro, cine, películas o mensajes, consiguiendo que la persona espectadora ciega o con discapacidad visual pueda conocer el ambiente y contexto del audiovisual que está siguiendo.

b) Braille: sistema de signos que emplean los ciegos para leer y escribir; se basa en una correspondencia entre letras y caracteres formados por una serie de puntos en relieve distribuidos en una superficie para poder leer con los dedos.

c) Bucle magnético: medio de apoyo y

2. El procediment per a l'acreditació dels gossos d'assistència es regularà reglamentàriament”.

“Article 16. Òrgan competent

La incoació i resolució dels procediments sancionadors per la comissió d'infraccions establides en la present llei correspondrà al centre directiu amb competències assignades en matèria de gossos d'assistència de la conselleria amb competències en matèria de serveis socials”.

“Disposició adicional cinquena. Gossos en fase d'entrenament

Les persones ensinistradores i educadores de cadells de les entitats oficialment reconegudes o homologades en la comunitat autònoma podran exercir el dret d'accés a l'entorn quan vagen acompanyades de gossos d'assistència en formació”.

Tercera. Desplegament reglamentari

Es faculta el Consell perquè dicte totes les disposicions reglamentàries que siguen necessàries per al desplegament i execució d'aquesta llei.

Quarta. Entrada en vigor

La present llei entrarà en vigor l'endemà de ser publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

**ANNEX I
SISTEMES I SERVEIS AUXILIARS PER A
LA COMUNICACIÓ**

a) Audiodescripció: descripció per a cecs de la trama o contingut d'un material audiovisual, per a l'accessibilitat de comunicació amb ells. A través de la narració amb veu es poden realitzar audiodescripcions de teatre, cinema, pel·lícules o missatges, aconseguint que la persona espectadora cega o amb discapacitat visual pugui conèixer l'ambient i el context de l'audiovisual que està seguint.

b) Braille: sistema de signes que empren els cecs per a llegir i escriure; es basa en una correspondència entre lletres i caràcters formats per una sèrie de punts en relleu distribuïts en una superfície per a poder llegir amb els dits.

c) Bucle magnètic: mitjà de suport i millora a

mejora a la comunicació oral, que a través de un recurso tecnológico intensifica y potencia la comunicació y comprensión de las personas con discapacidad auditiva dotadas de audífonos e implantes auditivos en espacios, salas, recintos o puntos que confluyen diversos ruidos o diferentes voces, pudiendo ser bucles perimetrales, de sobremesa o portátiles, así como de instalación fija o eventual.

d) Comunicació tàctil: medio y método especial de comunicació de las personas sordociegas.

e) Estenotipia: sistema y método de escritura rápida, que facilita una máquina que permite una transcripción prácticamente simultánea del lenguaje oral y su conversión en texto en una pantalla o dispositivo, para que las personas sordas o con discapacidad auditiva puedan acceder a la información verbal en un determinado evento, en igualdad de condiciones que las demás.

f) Intèrprete de lengua de signos: profesional que interpreta y traduce la información de la lengua de signos a la lengua oral y escrita y viceversa con el fin de asegurar la comunicació entre las personas sordas y sordociegas usuarias de esta lengua y su entorno.

g) Guia Intèrprete de lengua de signos: profesional que atiende las necesidades de accesibilidad de las personas sordociegas, debiendo conocer los diferentes sistemas de comunicació de estas, contextualizar los mensajes para que sean adecuadamente expresados y comprendidos, así como servir de guía en los desplazamientos cuando se lo pida o sea necesario.

h) Lectura fácil: método que aplica un conjunto de pautas y recomendaciones relativas a la redacción de textos, al diseño y maquetación de documentos y a la validación de la comprensibilidad de los mismos, destinada a hacer accesible la información a las personas con dificultades de comprensión lectora.

i) Lengua de signos: lengua de carácter visual, espacial, gestual y manual en cuya conformación intervienen factores históricos, culturales, lingüísticos y sociales, utilizada como lengua tradicionalmente por las personas sordas y sordociegas signantes.

j) Macrotipos: medio de apoyo para la información de personas con baja visión o discapacidad visual que emplea una

la comunicació oral, que a través d'un recurs tecnològic intensifica i potencia la comunicació i comprensió de les persones amb discapacitat auditiva dotades d'audiòfons i implants auditius en espais, sales, recintes o punts que conflueixen diversos sorolls o diferents veus, que poden ser bucles perimetrals, de sobretaula o portàtils, així com d'instal·lació fixa o eventual.

d) Comunicació tàctil: mitjà i mètode especial de comunicació de les persones sordcegues.

e) Estenotípia: sistema i mètode d'escriptura ràpida, que facilita una màquina que permet una transcripció pràcticament simultània del llenguatge oral i la seua conversió en text en una pantalla o dispositiu, perquè les persones sordes o amb discapacitat auditiva puguen accedir a la informació verbal en un determinat esdeveniment, en igualtat de condicions que les altres.

f) Intèrpret de llengua de signes: professional que interpreta i tradueix la informació de la llengua de signes a la llengua oral i escrita i viceversa amb la finalitat d'assegurar la comunicació entre les persones sordes i sordcegues usuàries d'aquesta llengua i el seu entorn.

g) Guia Intèrpret de llengua de signes: professional que atén les necessitats d'accessibilitat de les persones sordcegues, que ha de conèixer els diferents sistemes de comunicació d'aquestes, contextualitzar els missatges perquè siguin adequadament expressats i compresos, així com servir de guia en els desplaçaments quan li ho demane o siga necessari.

h) Lectura fàcil: mètode que aplica un conjunt de pautes i recomanacions relatives a la redacció de textos, al disseny i maquetació de documents i a la validació de la comprensibilitat d'aquests, destinada a fer accessible la informació a les persones amb dificultats de comprensió lectora.

i) Llengua de signes: llengua de caràcter visual, espacial, gestual i manual en la conformació de la qual intervenen factors històrics, culturals, lingüístics i socials, utilitzada com a llengua tradicionalment per les persones sordes i sordcegues signants.

j) Macrotipus: mitjà de suport per a la informació de persones amb baixa visió o discapacitat visual que empra una tipografia

tipografía y tamaño de letra de entre 16 y 20 puntos (en textos correspondientes a libros o información manual), como formato accesible. En el caso de paneles informativos, asociados a señalización e información general, se establecen diversos tamaños de letra con el fin de que sea accesible y comprensible para todas las personas según la distancia de acercamiento.

k) Subtitulados: medio de apoyo para la información de las personas sordas o con discapacidad auditiva, que transcribe el lenguaje oral o traduce la versión original, mediante textos escritos que aparecen la parte inferior de las imágenes de cine, televisión o audiovisual.

l) Pictogramas: método de comunicación que condensa o sintetiza, a través de un signo icónico dibujado, que representa un objeto real, una figura o una señal, un determinado mensaje o información de forma gráfica. Su uso es especialmente relevante para la accesibilidad cognitiva, también son utilizados en tableros y libros de comunicación u otros recursos tecnológicos por personas sin comunicación oral.

m) Video interpretación en lengua de signos: servicio de interpretación o atención en lengua de signos a través de internet, mediante el cual las personas sordas usuarias de esta lengua pueden comunicarse y acceder a la información a través de un/a intérprete de lengua de signos, mediadores a la comunicación o personal de atención en tiempo real.

ANEXO II

Condiciones de accesibilidad que deben reunir las oficinas de información, los puntos de atención y los servicios telefónicos de atención a la ciudadanía de titularidad de la Generalitat

1. Configuración de las oficinas de atención presencial a la ciudadanía

1.1. Las oficinas de información y registro de documentos y los puntos de atención a la ciudadanía se ubicarán preferentemente en edificios de uso administrativo, configurándose de forma singularizada como un espacio físico y funcional dotado de adecuada señalización en el exterior e interior del edificio, de forma que se delimite:

i grandària de lletra d'entre 16 i 20 punts (en textos corresponents a llibres o informació manual), com a format accessible. En el cas de panells informatius, associats a senyalització i informació general, s'estableixen diverses grandàries de lletra amb la finalitat que siga accessible i comprensible per a totes les persones segons la distància d'acostament.

k) Subtitulats: mitjà de suport per a la informació de les persones sordes o amb discapacitat auditiva, que transcriu el llenguatge oral o tradueix la versió original, mitjançant textos escrits que apareixen a la part inferior de les imatges de cinema, televisió o audiovisual.

l) Pictogrames: mètode de comunicació que condensa o sintetitza, a través d'un signe icònic dibuixat, que representa un objecte real, una figura o un senyal, un determinat missatge o informació de manera gràfica. El seu ús és especialment rellevant per a l'accessibilitat cognitiva; també són utilitzats en taulers i llibres de comunicació o altres recursos tecnològics per persones sense comunicació oral.

m) Videointerpretació en llengua de signes: servei d'interpretació o atenció en llengua de signes a través d'Internet, mitjançant el qual les persones sordes usuàries d'aquesta llengua poden comunicar-se i accedir a la informació a través d'un intèrpret o una intèrpret de llengua de signes, mediadors de la comunicació o personal d'atenció en temps real.

ANNEX II

Condicions d'accessibilitat que han de reunir les oficines d'informació, els punts d'atenció i els serveis telefònics d'atenció a la ciutadania de titularitat de la Generalitat

1. Configuració de les oficines d'atenció presencial a la ciutadania

1.1. Les oficines d'informació i registre de documents i els punts d'atenció a la ciutadania se situaran preferentment en edificis d'ús administratiu, i es configuraran de forma singularitzada com un espai físic i funcional dotat d'adequada senyalització en l'exterior i interior de l'edifici, de manera que es delimite:

- a) Vestíbulo o área de recepción.
- b) Espacio o sala de espera.
- c) Espacio de información y de atención a la ciudadanía.
- d) Área higiénico-sanitaria.

1.2. Se procurará que se encuentren fácilmente localizables, y ocuparán preferentemente una superficie de la planta baja del edificio, en un lugar inmediato o próximo al acceso o entrada principal con el fin de evitar desplazamientos.

En todo caso, tienen que contar con un espacio delimitado, que puede estar singularizado en su pavimento, paredes y muros perimetrales o mamparas, en el cual quedo garantizado sin dificultad el acceso, la movilidad interior y el uso para todas las personas ocupadas y para la ciudadanía que acuda a las instalaciones.

1.3. Los puestos de información que gestionan las personas usuarias de forma autónoma y los puntos de atención a la ciudadanía, tanto de atención directa como aquellos en los que se requiere el acceso previa utilización de un aparato expendedor de número o turno deben ser plenamente accesibles en su localización, operatividad y altura, y contar con medios de información visual, verbal y sonora, de modo que garantice su uso por todas las personas, con arreglo a sus características, incluidas las personas usuarias de silla de ruedas.

1.4. La señalización interior será plenamente accesible y acorde a las dimensiones del edificio y su localización, para que sea comprensible por las personas con diferente tipo de diversidad funcional. Se emplearán macrotipos en los paneles informativos y resto de recomendaciones inclusivas, según sea el itinerario o las dimensiones del edificio.

1.5. En el caso de edificios integrados en que se ubican distintas consellerias y edificios de uso administrativo polivalente, el personal deberá prestar ayuda en caso de que las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales requieran de apoyo para orientarse por el edificio.

2. Elementos de señalización y condiciones esenciales de accesibilidad en las oficinas de atención presencial a la ciudadanía

2.1. La señalización de las oficinas de atención a la ciudadanía en el interior del edificio será accesible, tanto para las personas con diversidad funcional y

- a) Vestíbul o àrea de recepció.
- b) Espai o sala d'espera.
- c) Espai d'informació i d'atenció a la ciutadania.
- d) Àrea higienicosanitària.

1.2. Es procurará que es troben fàcilment localitzables, i ocuparan preferentment una superfície de la planta baixa de l'edifici, en un lloc immediat o pròxim a l'accés o entrada principal amb la finalitat d'evitar desplaçaments.

En tot cas, han de comptar amb un espai delimitat, que pot estar singularitzat en el seu paviment, parets i murs perimetrals o mampares, en el qual quede garantit sense dificultat l'accés, la mobilitat interior i l'ús per a totes les persones ocupades i per a la ciutadania que acudisca a les instal·lacions.

1.3. Els llocs d'informació que gestionen les persones usuàries de manera autònoma i els punts d'atenció a la ciutadania, tant d'atenció directa com aquells en els quals es requereix l'accés prèvia utilització d'un aparell expenedor de número o torn, han de ser plenament accessibles en la seua localització, operativitat i altura, i comptar amb mitjans d'informació visual, verbal i sonora, de manera que garantisca el seu ús per totes les persones, conformement a les seues característiques, incloent-hi les persones usuàries de cadira de rodes.

1.4. La senyalització interior serà plenament accessible i concorde a les dimensions de l'edifici i la seua localització, perquè siga comprensible per les persones amb diferent tipus de diversitat funcional. S'empraran macrotipus en els panells informatius i la resta de recomanacions inclusives, segons siga l'itinerari o les dimensions de l'edifici.

1.5. En el cas d'edificis integrats en què conflueixen diverses conselleries i edificis d'ús administratiu polivalent, el personal haurà de prestar ajuda en cas que les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials requerisquen suport per a orientar-se per l'edifici.

2. Elements de senyalització i condicions essencials d'accessibilitat en les oficines d'atenció presencial a la ciutadania

2.1. La senyalització de les oficines d'atenció a la ciutadania a l'interior de l'edifici serà accessible, tant per a les persones amb diversitat funcional i persones

personas mayores de edad avanzada, de acuerdo con las siguientes pautas:

- a) Los paneles de información gráfica, permanente o temporal, estarán situados paralelamente a la dirección de la marcha y siempre que sea posible, adyacentes a alguna pared o superficie, de tal forma que no queden ocultos por ningún obstáculo.
- b) El contenido de la información será conciso, básico y fácilmente comprensible, apoyados en su caso con pictogramas y símbolos estándar.
- c) La información relevante se dispondrá, al menos, en dos de las tres modalidades sensoriales: visual, acústica y táctil (altorrelieve o braille), para que pueda ser percibida plenamente por las personas con discapacidad visual y auditiva.
- d) Los sistemas de aviso, incluyendo los de llamada al puesto, alarma o avisos de peligro, deben ser emitidos simultáneamente por medios sonoros y visuales fácilmente comprensibles y reconocibles.

2.2. El espacio de circulación inmediato a los mostradores y puntos de información debe estar libre de obstáculos y disponer del suficiente espacio de maniobra para que las personas usuarias de silla de ruedas puedan aproximarse a ellos.

Las salas de espera contarán con asientos accesibles y espacios junto a los asientos donde puedan ubicarse las personas usuarias de sillas de ruedas y apoyos isquiáticos.

2.3. En la colocación del pavimento se tendrá, además, en consideración las características y especificaciones técnicas para garantizar un suelo antideslizante y sin obstáculos en todos los pasillos y a lo largo del recorrido interior y espacio de butacas o sala de espera.

2.4. Los mostradores o mesas de los puestos de atención al público deberán cumplir adecuadas condiciones de diseño y disponer de un espacio inferior libre de obstáculos, según se fije o determine reglamentariamente.

2.5. Las oficinas de atención a la ciudadanía deberán contar con un área higiénico-sanitaria accesible y próxima a la superficie o sala de espera, con arreglo a las siguientes características y las especificaciones técnicas que se puedan establecer reglamentariamente:

- a) Se dispondrá al menos de un área

majors d'edat avançada, d'acord amb les següents pautes:

- a) Els panells d'informació gràfica, permanent o temporal, estaran situats paral·lelament a la direcció de la marxa i sempre que siga possible, adjacents a alguna paret o superfície, de tal forma que no queden ocults per cap obstacle.
- b) El contingut de la informació serà concís, bàsic i fàcilment comprensible, secundats si és el cas amb pictogrames i símbols estàndard.
- c) La informació rellevant es disposarà, almenys, en dues de les tres modalitats sensorials: visual, acústica i tàctil (alt relleu o braille), perquè puga ser percebuda plenament per les persones amb discapacitat visual i auditiva.
- d) Els sistemes d'avís, incloent-hi els de crida al lloc, alarma o avisos de perill, han de ser emesos simultàniament per mitjans sonors i visuals fàcilment comprensibles i reconeixibles.

2.2. L'espai de circulació immediat als taulells i punts d'informació ha d'estar lliure d'obstacles i disposar del suficient espai de maniobra perquè les persones usuàries de cadira de rodes puguen aproximar-se a aquests.

Les sales d'espera comptaran amb seients accessibles i espais al costat dels seients on puguen situar-se les persones usuàries de cadires de rodes i suports isquiàtics.

2.3. En la col·locació del paviment es tindrà, a més, en consideració les característiques i especificacions tècniques per a garantir un sòl antilliscant i sense obstacles en tots els corredors i al llarg del recorregut interior i espai de butaques o sala d'espera.

2.4. Els taulells o taules dels llocs d'atenció al públic hauran de complir adequades condicions de disseny i disposar d'un espai inferior lliure d'obstacles, segons es fixe o determine reglamentàriament.

2.5. Les oficines d'atenció a la ciutadania hauran de comptar amb una àrea higienicosanitària accessible i pròxima a la superfície o sala d'espera, conformement a les següents característiques i les especificacions tècniques que es puguen establir reglamentàriament:

- a) Es disposarà almenys d'una àrea

higiénico-sanitaria dotada con un aseo con un mínimo de dos lavabos y dos cabinas para cada sexo o género y un aseo o baño accesible, por oficina de atención a la ciudadanía, próximo a la sala de espera.

En aquellas instalaciones o recintos de escasa superficie delimitada para este fin, estos podrán ser compartidos con los de otras dependencias administrativas, siempre que dispongan de algún elemento adicional.

b) A fin de garantizar la permanencia de la iluminación no serán procedentes los mecanismos de control temporizados, siendo más convenientes los detectores de presencia.

c) En el caso del baño accesible, cuando sea único, estará señalizado y dotado de acceso propio, de forma que permita la apertura de la puerta por aproximación y señalice el estado de ocupación.

Cuando se disponga de sendos baños accesibles, dentro de los aseos para cada sexo o género, las puertas deberán contar con un sistema que permita desbloquear la cerradura desde fuera en caso de emergencia y señalización del estado de ocupación.

d) En cuanto a su mantenimiento, se deberá garantizar la limpieza, reposición de material y mantenimiento de las condiciones higiénico-sanitaria de los aseos y baños accesibles durante las horas de oficina y una limpieza en profundidad al final de la jornada.

2.6. Los sistemas de seguridad contra incendios de los que dispongan las oficinas de atención a la ciudadanía seguirán los criterios y especificaciones técnicas para edificios de pública concurrencia y la totalidad de la edificación, conforme a la normativa básica estatal.

3. Criterios y pautas para la prestación de servicios de atención a la ciudadanía

3.1. La prestación de servicios presenciales de atención a la ciudadanía tendrá en consideración las siguientes especificaciones:

a) El personal deberá estar formado para garantizar la adecuada atención a las personas, interactuar con personas con diversidad funcional o necesidades especiales y comunicarse en cualquiera de los dos idiomas oficiales de la Comunitat

higienicosanitària dotada amb un bany amb un mínim de dos lavabos i dues cabines per a cada sexe i un lavabo o bany accessible, per oficina d'atenció a la ciutadania, pròxim a la sala d'espera.

En aquelles instal·lacions o recintes d'escassa superfície delimitada per a aquest fi, aquests podran ser compartits amb els d'altres dependències administratives, sempre que disposen d'algun element adicional.

b) A fi de garantir la permanència de la il·luminació no seran procedents els mecanismes de control temporitzats, i seran més convenientes els detectors de presència.

c) En el cas del bany accessible, quan siga únic, estarà senyalitzat i dotat d'accés propi, de manera que permeta l'obertura de la porta per aproximació i senyalitze l'estat d'ocupació.

Quan es dispose de sengles banys accessibles, dins dels lavabos per a cada sexe o gènere, les portes hauran de comptar amb un sistema que permeta desbloquejar el pany des de fora en cas d'emergència i senyalització de l'estat d'ocupació.

d) Quant al seu manteniment, s'haurà de garantir la neteja, reposició de material i manteniment de les condicions higienicosanitàries dels lavabos i banys accessibles durant les hores d'oficina i una neteja en profunditat al final de la jornada.

2.6. Els sistemes de seguretat contra incendis dels quals disposen les oficines d'atenció a la ciutadania seguiran els criteris i especificacions tècniques per a edificis de pública concurrència i la totalitat de l'edificació, conforme a la normativa bàsica estatal.

3. Criteris i pautes per a la prestació de serveis d'atenció a la ciutadania

3.1. La prestació de serveis presencials d'atenció a la ciutadania tindrà en consideració les següents especificacions:

a) El personal haurà d'estar format per a garantir l'adequada atenció a les persones, interactuar amb persones amb diversitat funcional o necessitats especials i comunicar-se en qualsevol dels dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana.

Valenciana.

Para una adecuada interacción con personas con diversidad funcional o necesidades especiales, deberán ser conocedores de las pautas y criterios a seguir para una comunicación eficaz, de acuerdo con las características de la discapacidad y sus circunstancias personales, así como conocer los principales medios de apoyo y tecnologías de información y comunicación (TIC) para superar las barreras de la comunicación.

b) Será recomendable identificarse o presentarse antes de comenzar la conversación y, en todo caso, será obligado cuando lo solicite el ciudadano o ciudadana.

c) El suministro de la información será expuesto de forma clara y comprensible, apoyándose, si es preciso, en información escrita y/o remisión a una dirección electrónica accesible, donde pueda obtener toda la información.

d) La atención deberá ser lo más personalizada posible. Si la persona utiliza ayudas técnicas para comunicarse, se permitirá siempre su uso y otros sistemas y servicios auxiliares para la comunicación de que esté dotada la oficina pública o la propia Administración.

e) En los casos en que la persona con diversidad funcional tenga que realizar cualquier trámite, consulta o solicitud de información y necesite o desee estar acompañada de una persona intérprete de lengua de signos, guía-intérprete, asistente personal, familiar o persona de confianza, se deberá dejar pasar, sin otro requisito que su identificación, al acompañante. La misma con consideración tendrán las personas mayores o de edad avanzada acompañadas de una persona familiar, conocida o de confianza.

En los casos en que la información, trámite o gestión comporte el acceso o la difusión de datos confidenciales, se advertirá, no obstante, a la persona de esta circunstancia y se preguntará, en este caso, si quiere que su acompañante esté o no presente o se le facilite la información confidencial por escrito.

f) Los perros-guías y los perros de asistencia para personas con diversidad funcional serán siempre admitidos, como parte inseparable de la persona que los

Per a una adequada interacció amb persones amb diversitat funcional o necessitats especials, hauran de ser coneixedors de les pautes i criteris a seguir per a una comunicació eficaç, d'acord amb les característiques de la discapacitat i les seues circumstàncies personals, així com conèixer els principals mitjans de suport i tecnologies d'informació i comunicació (TIC) per a superar les barreres de la comunicació.

b) Serà recomanable identificar-se o presentar-se abans de començar la conversa i, en tot cas, serà obligat quan ho sol·licite el ciutadà o la ciutadana.

c) El subministrament de la informació serà exposat de manera clara i comprensible, i se secundarà, si cal, en informació escrita i/o tramesa a una adreça electrònica accessible, on puga obtindre tota la informació.

d) L'atenció haurà de ser al més personalitzada possible. Si la persona utilitza ajudes tècniques per a comunicar-se, es permetrà sempre el seu ús i altres sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació de què estiga dotada l'oficina pública o la mateixa administració.

e) En els casos en què la persona amb diversitat funcional haja de realitzar qualsevol tràmit, consulta o sol·licitud d'informació i necessite o desitge estar acompanyada d'un o d'una intèrpret de llengua de signes, guia-intèrpret, assistent personal, familiar o persona de confiança, s'haurà de deixar passar, sense un altre requisit que la seua identificació, l'acompanyant. La mateixa consideració tindran les persones majors o d'edat avançada acompanyades d'un familiar, conegut o coneguda o persona de confiança.

En els casos en què la informació, tràmit o gestió comporte l'accés o la difusió de dades confidencials, s'advertirà, no obstant això, la persona d'aquesta circumstància i es preguntará, en aquest cas, si vol que el/la seu/seua acompanyant estiga o no present o se li facilite la informació confidencial per escrit.

f) Els gossos guia i els gossos d'assistència per a persones amb diversitat funcional seran sempre admesos, com a part inseparable de la persona que els necessita,

necesita, y no serán molestados ni distraídos.

3.2. Las oficinas de información y registro de documentos, así como los puntos de atención a la ciudadanía que determine la Administración, habrán de estar dotados de los sistemas y servicios auxiliares para la comunicación siguientes:

a) Micrófonos direccionales o un sistema de bucles de inducción magnética adecuadamente señalizado, para facilitar la comunicación a las personas usuarias de audífonos o con un implante cloquear.

b) Un servicio de video-intérprete de lengua de signos a disposición, para poder conectarse si la persona sorda signante lo solicita.

c) Impresora en Braille, para que las personas ciegas puedan recibir una información precisa, que pueda conservar o leer de forma fácil y segura, en las oficinas que se determine.

En las oficinas de información o punto de atención a la ciudadanía en que este dispositivo resulte una carga desproporcionada, se podrá tener previsto información configurada en Braille para reforzar la información facilitada verbalmente en temas de consultas o información que sea requerida de manera más frecuente.

4. Servicios telefónicos de atención a la ciudadanía

Los servicios telefónicos de atención a la ciudadanía deberán estar siempre dotados de la alternativa de video interpretación en lengua de signos, texto/chat y otros sistemas tecnológicos para la comunicación en tiempo real, por sistemas alternativos al de voz, que faciliten el acceso a la comunicación de las personas sordas o con discapacidad auditiva.

ANEXO III

Planes de formación y pautas básicas de atención a personas con diversidad funcional en diferentes ámbitos

1. Ofrecer formación en materia de accesibilidad resulta incompleto si no se ofrece a la vez formación sobre los principales problemas los que se enfrentan las personas con diversidad funcional.

i no seran molestats ni distrets.

3.2. Les oficines d'informació i registre de documents, així com els punts d'atenció a la ciutadania que determine l'Administració, hauran d'estar dotats dels sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació següents:

a) Micròfons direccionals o un sistema de bucles d'inducció magnètica adequadament senyalitzat, per a facilitar la comunicació a les persones usuàries d'audiòfons o amb un implant cloquejar.

b) Un servei de videointèrpret de llengua de signes a disposició, per a poder connectar-se si la persona sorda signant ho sol·licita.

c) Impresora en braille, perquè les persones cegues puguen rebre una informació precisa, que puga conservar o llegir de manera fàcil i segura, en les oficines que es determine.

En les oficines d'informació o punt d'atenció a la ciutadania en què aquest dispositiu resulte una càrrega desproporcionada, es podrà tindre previst informació configurada en braille per a reforçar la informació facilitada verbalment en temes de consultes o informació que siga requerida de manera més freqüent.

4. Serveis telefònics d'atenció a la ciutadania

Els serveis telefònics d'atenció a la ciutadania hauran d'estar sempre dotats de l'alternativa de vídeo interpretació en llengua de signes, text/xat i altres sistemes tecnològics per a la comunicació en temps real, per sistemes alternatius al de veu, que faciliten l'accés a la comunicació de les persones sordes o amb discapacitat auditiva.

ANNEX III

Plans de formació i pautes bàsiques d'atenció a persones amb diversitat funcional en diferents àmbits

1. Oferir formació en matèria d'accessibilitat resulta incomplet si no s'ofereix alhora formació sobre els principals problemes als quals s'enfronten les persones amb diversitat funcional. A més, aquesta és una

Además, esta es una acción que contribuye a eliminar determinadas barreras mentales y a una transformación y un cambio de actitudes, que evita la discriminación, al entender mejor las necesidades específicas de cualquier persona, incluida la perspectiva de género.

Por tanto, los planes, cursos y acciones formativas, que se prevén en la ley (artículo 8.4, artículo 53.2.c), artículo 59.3, artículo 60.3, artículo 65.1.b) y artículo 68.2 deberán tener como objetivos:

- a) Dar a conocer los derechos de las personas con diversidad funcional.
- b) Conocer sus necesidades y dificultades que tienen en algunos casos.
- c) Ofrecer pautas para interactuar, comunicar y atender con un trato normalizado con distintas personas con diversidad funcional.
- d) Formación específica y/o continua en lengua de signos para personal de atención directa a la ciudadanía.

2. Partiendo del hecho de que las personas con diversidad funcional constituyen un colectivo heterogéneo, deberán desarrollarse acciones en materia de formación destinadas al personal de información, de recepción y de asistencia a la ciudadanía en el sector público y privado en los siguientes ámbitos:

- a) Personal de oficinas de información, de registro y de atención a la ciudadanía en el ámbito de las relaciones con la Administración de la Generalitat y de las entidades locales, incluida la Administración de justicia.
- b) Personal dedicado a la enseñanza, en toda su extensión, niveles y grados, modalidades y especialidades.
- c) Personal de recepción y de atención a personas usuarias en servicios públicos o de uso público, como transportes, centros y servicios sanitarios, centros y servicios sociales, bibliotecas, museos y sector cultural, equipamientos e instalaciones deportivas.
- d) Personal de recepción y de atención a clientes en hostelería, eventos y sector turístico.
- e) Personal conductor de vehículos de transporte colectivo y de atención de personas con diversidad funcional en otros medios de transporte.

3. Cursos de formación para la atención a

acció que contribueix a eliminar determinades barreres mentals i a una transformació i un canvi d'actituds, que evita la discriminació, ja que s'entenen millor les necessitats específiques de qualsevol persona, inclosa la perspectiva de gènere.

Per tant, els plans, cursos i accions formatives, que es preveuen en la llei (article 8.4, article 53.2.c), article 59.3, article 60.3, article 65.1.b) i article 68.2), hauran de tindre com a objectius:

- a) Donar a conèixer els drets de les persones amb diversitat funcional.
- b) Conèixer les necessitats i dificultats que tenen en alguns casos.
- c) Oferir pautes per a interactuar, comunicar i atendre amb un tracte normalitzat diferents persones amb diversitat funcional.
- d) Formació específica i/o contínua en llengua de signes per a personal d'atenció directa a la ciutadania.

2. Partint del fet que les persones amb diversitat funcional constitueixen un col·lectiu heterogeni, hauran de desenvolupar-se accions en matèria de formació destinades al personal d'informació, de recepció i d'assistència a la ciutadania en el sector públic i privat en els següents àmbits:

- a) Personal d'oficines d'informació, de registre i d'atenció a la ciutadania en l'àmbit de les relacions amb l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals, incloent-hi l'Administració de justícia.
- b) Personal dedicat a l'ensenyament, en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats.
- c) Personal de recepció i d'atenció a persones usuàries en serveis públics o d'ús públic, com a transports, centres i serveis sanitaris, centres i serveis socials, biblioteques, museus i sector cultural, equipaments i instal·lacions esportives.
- d) Personal de recepció i d'atenció a la clientela en hostaleria, esdeveniments i sector turístic.
- e) Personal conductor de vehicles de transport col·lectiu i d'atenció de persones amb diversitat funcional en altres mitjans de transport.

3. Cursos de formació per a l'atenció a

personas con diversidad funcional específica, que ofrecerán conocimientos, de acuerdo con el siguiente esquema, que tiene carácter orientativo:

a. Conocimientos generales.

- Concepto de discapacidad o diversidad funcional
- Definiciones básicas
- Accesibilidad universal y diseño para todas las personas
- Sistema de apoyos para la autonomía personal
- Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad, aprobada por la ONU el 13 de diciembre de 2006-

b. Pautas Básicas para el trato con personas con diversidad funcional

1. Tener clara su condición de persona y asumir que la discapacidad no implica una incapacidad.
2. Actuar de forma natural, con respeto, ofreciendo un trato adecuado.
3. Debemos dirigirnos y hablar directamente a ellos.
4. Ofrecer un lenguaje fácil y comprensible.
5. Prestar todo tipo de ayuda que pueda necesitar (información en formatos accesibles, sistemas y servicios auxiliares para la comunicación).
6. Evitar interactuar de forma paternalista o con sobreprotección, debiendo respetar en todo momento su dignidad, decisiones y autonomía.

Corresponde a la Escuela Valenciana de Administración Pública, en su ámbito, mantener estos contenidos actualizados a las necesidades de la administración y de las personas con diversidad funcional o con necesidades especiales.

c. Se establecerán y desarrollarán pautas orientativas para interactuar con personas con discapacidad visual, auditiva, intelectual o de desarrollo, mental y con problemas cognitivos, así como con personas con discapacidad física y problemas de movilidad, contando para ello con la colaboración de entidades representantes de los distintos sectores de la discapacidad.

**ANEXO IV
SÍMBOLO INTERNACIONAL DE
ACCESIBILIDAD (SIA)**

persones amb diversitat funcional específica, que oferiran coneixements, d'acord amb el següent esquema, que té caràcter orientatiu:

a. Coneixements generals.

- Concepte de discapacitat o diversitat funcional.
- Definicions bàsiques.
- Accessibilitat universal i disseny per a totes les persones.
- Sistema de suports per a l'autonomia personal.
- Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, aprovada per l'ONU el 13 de desembre de 2006.

- Dificultats que tenen les persones i tractament de les diferències.

b. Pautes bàsiques per al tracte amb persones amb diversitat funcional

1. Tindre clara la seua condició de persona i assumir que la discapacitat no implica una incapacitat.
2. Actuar de manera natural, amb respecte, oferint un tracte adequat.
3. Hem de dirigir-nos i parlar directament a ells i elles.
4. Oferir un llenguatge fàcil i comprensible.
5. Prestar tot tipus d'ajuda que puga necessitar (informació en formats accessibles, sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació).
6. Evitar interactuar de manera paternalista o amb sobreprotecció, havent de respectar en tot moment la seua dignitat, decisions i autonomia.

Correspon a l'Escola Valenciana d'Administració Pública, en el seu àmbit, mantindre aquests continguts actualitzats a les necessitats de l'administració i de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

c. S'establiran i desenvoluparan pautes orientatives per a interactuar amb persones amb discapacitat visual, auditiva, intel·lectual o de desenvolupament, mental i amb problemes cognitius, així com amb persones amb discapacitat física i problemes de mobilitat, comptant per a això amb la col·laboració d'entitats representants dels diferents sectors de la discapacitat.

**ANNEX IV
SÍMBOL INTERNACIONAL
D'ACCESSIBILITAT (SIA)**

ANEXO V

SÍMBOLO DE ACCESIBILIDAD UNIVERSAL

Símbolo de la Accesibilidad Universal - ONU

ANEXO VI

SÍMBOLOS ESPECÍFICOS DE ACCESIBILIDAD

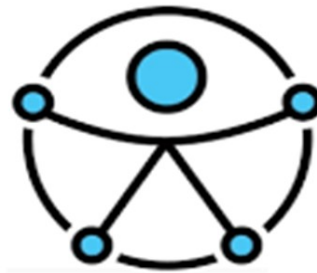
Fig.1

Símbolo conjunto de accesibilidad (de izquierda a derecha) para personas con discapacidad auditiva (personas sordas), personas con discapacidad física con movilidad reducida, personas con discapacidad intelectual, personas con perro de asistencia y personas con discapacidad visual (Personas ciegas).

ANNEX V

SÍMBOLE D'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

Símbolo de la Accesibilidad Universal - ONU

ANNEX VI

SÍMBOLES ESPECÍFICS D'ACCESSIBILITAT

Fig. 1

Símbol conjunt d'accessibilitat (d'esquerra a dreta) per a persones amb discapacitat auditiva (persones sordes), persones amb discapacitat física amb mobilitat reduïda, persones amb discapacitat intel·lectual, persones amb gos d'assistència i persones amb discapacitat visual (persones cegues).

Fig.2

Símbolo internacional de uso de bucle magnético

Fig. 2

Símbol internacional d'ús de bucle magnètic

Fig.3

Símbolo de presencia y uso de lengua de signos

Fig. 3

Símbol de presència i ús de llengua de signes

Fig.4

Pictograma Símbolo de Lectura Fácil

Fig. 4

Pictograma símbol de lectura fàcil

Fig.5.

Icono a emplear en instalaciones deportivas accesibles

Fig. 5

Icona que s'ha d'emprar en instal·lacions esportives accessibles

La vicepresidenta del Consell i consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives